

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198787

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. **K82/759k.** Accession No. **K 549.**

Author **B. S. S.**

Title **కమలాక్షి.** **1955**

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ಬಾಳಬೆಳಕು ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ—ಕಿರಣ ೧

‘ಕರ್ಮಯೋಗಿ’

ಬರೆದವ :

ತಿರುಕ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಅನಾಥ ಸೇವಾಶ್ರಮ

ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಪೋಸ್ಟ್, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು.

ಬೆಲೆ ರೂ. ೧-೪-೦.

ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ	೧೯೪೮
ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ	೧೯೫೧
ಮೂರನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ	೧೯೫೫

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾಡಿರಿದೆ)

ಮುದ್ರಕರು :
ಸರ್ವೋದಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯ,
ಅನಾಥಸೇವಾಶ್ರಮ, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ.

ಅರಿಕೆ

ಪ್ರಿಯ ಬಂಧುಗಳೇ,

ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೂಡಿದ ಭಾವವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಾಲದೇ ಗೀತಿದೆ. ಪ್ರೇಮಕ್ರಿಕವಾಗಿ ಯಾವುದೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಸಮಾಜವನ್ನಾಗಲೀ ಕುರಿತಾಗಿ ಬರೆದ ಕಥೆಯಿಲ್ಲವಿದು; ಅಲ್ಪಮತಿಗೆ ಹೊಳೆದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿತ್ರ ಅಷ್ಟೆ—ಅಂದಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಕಲ್ಪನೆಯವೇ.

ಕಥೆಯು ಸಿದ್ಧವಾದ ತರುವಣದಲ್ಲೇ ಕರ್ಮ-ಧರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ನನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರಿನ ಗೆಳೆಯರ ಸಂಘದವರು ಇದನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಅಂದಿಸಿಂದಲೂ ಈ ನೆರೆಗೆ ಸಾಲ್ಪೈದು ವರ್ಷಗಳ ವೀರ್ವಕಾಲ ಈ ಕೃತಿಯು ತಿರುಕನ ಜೋಳಿಗೆಯ ಕಿರುಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲೇ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಇಂದು ಅಮೊಂದು ಅಜ್ಞಾತ ಗೆಳೆಯರ ಉಪದ್ರವ್ಯವ-ಅಲ್ಲ-ಸಾಹಸದ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಇದರ ವಾಚನದಿಂದಾಗಲೀ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಆಗಲೀ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನಂದ ಉಂಟಾದರೆ ಅದರ ಪುಣ್ಯವು ಮುದ್ರಣದ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಮಡಲಿಗೆ; ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ಅಸಂತೋಷಗಳ ಹೊರೆಯು ತಿರುಕನ ಜೋಳಿಗೆಗೆ. ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ದುಡಿದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ತೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ಅವರು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾವ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಈ ತಿರುಕನು ಕೊಡಲಾಸನು?

ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ.

ಶಾ|| ೧೫-೧೧-೧೯೪೪

ತಮ್ಮ ನಮ್ಮ
ತಿರುಕ

ನಿವೇದನ

ಪ್ರಿಯ ಬಂಧುಗಳೇ,

ನಮ್ಮ 'ಬಾಳೆ ಬೆಳಕು' ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಪ್ರಥಮ ಕಿರಣವಾದ ಈ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದು ಆಗಲೇ ಹತ್ತಿಂಟು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದುಹೋಯ್ತು. ಆದರೂ ಹಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಅದು ಪುನರ್ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣಲು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಾಲಾವಕಾಶವು ಬೇಕಾಯ್ತು. ಯಾವುದೊಂದು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರಗಳ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೇ ಇದು ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ವಾಚಕರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನಾವು ತಿರುಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಬಾಳೆ ಬೆಳಕು' ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೂ ಸಂಸ್ಥಾನಾಮಳೆ ಎಲ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರಗಳಿಗೂ, ಹಾಗೂ ವಿಲೇಜ್ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಲೈಬ್ರರಿಗಳಿಗೂ ಸರಕಾರದಿಂದ ಮಂಜೂರಾತಿ ದೊರೆತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷಪಡುವೆವಲ್ಲದೇ ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ಅಷ್ಟಾದ ಈ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಆನಂದಪಡುತ್ತೇವೆ.

ಎಂದಿನಂತೆ ಇಂದೂ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಉದಾರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿ ಏನಂತಿ.

— ಪ್ರಕಾಶಕ.

ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಪದರಿನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಇಂದೂ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೋರಿದೆ.

— ಪ್ರಕಾಶಕ.

ಸ ಮ ಪ ಣೆ

ನನ್ನ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಹಸಿದ ಕರಳಿನ ಕೂಗಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು
ಉಣಿಸಿ ತಣಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೈವಸ್ವರೂಪಿ ಅನ್ನದೇವ
ರೈತನ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವರ್ಗ

೧. ಸಂಕಪ್ಪ : ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ರೈತ
೨. ಚನ್ನ : ಸಂಕಪ್ಪನ ಅಳಿಯ. (ಉಗ್ಗ)
೩. ಗಿರಿಯಪ್ಪ : ಊರ ಸಾಹುಕಾರ.
೪. ಮುದ್ದಜ್ಜ : ಸಾಹುಕಾರನ ಮನೆಯ ಆಳು.
೫. ಕಲ್ಲಪ್ಪ : ಊರಿನ ಗೌಡ.
೬. ರಾಮಯ್ಯ : ಗೌಡನ ಮಗ.
೭. ಸಿದ್ದಪ್ಪ : ಊರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ರೈತ.
೮. ಲಿಂಗಪ್ಪ :   ,,   ,,
೯. ಸಂಗಯ್ಯ : ಊರ ಅಯ್ಯನವರು. (ಗುರುಗಳು)
೧೦. ತಿಮ್ಮ : ಊರ ತಲವಾರ
ಮಾದಿಗ-ಹಳ್ಳಿಗರು ವಗೈರೆ.
೧೧. ಗಂಗವ್ವ : ಸಂಕಪ್ಪನ ಮಗಳು.
೧೨. ಸರ್ವಮಂಗಳಿ : ಸಾಹುಕಾರನ ಹೆಂಡತಿ.

ಇತರೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ವಗೈರೆ

॥ ಓಂ ತತ್ತತ್ ॥

ಕ ಮ ರ ಯೋ ಗಿ

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ರಾಗ_ನಂದ್ ರೂಪಾ

ಪ್ರಾಣದಾತೆ ಮಾತೆ ಪ್ರೀತೆ | ಭರತಜನನೀ ಜೈ ಜೈ || ಧೃ ||

ಎದೆಹಾಲ ಒಡಲಿನ ಜ್ಯೋತೀ - | ಮುದದೊಳು ನೀಡಿ

ನೀ ಕಾಯ್ದೇ || ೧ ||

ರಾಗ_ಮಾರೂಬಿಹಾಗ್-ತ್ರಿತಾಲ

ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯಾ ಕೀರ್ತಿಪತಾಕೆ | ಕುಣಿಯುತ್ತಾ

ಬಾನೋಳ್ ಹಾರಾಡಲಿ || ಧೃ ||

ಪರಭಾಷೆ ಮೋಸಹ | ನೀಗೀ ನೀ ನಲಿಸೆ ಸುತರ ತಾಯೆ || ೧ ||

ಅಂಕ ೧

ನೋಟ ೧

[ಸಂಕಪ್ತನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳ; ಪೂಜೆಗೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ನೇಗಿಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೊತೆ ಎತ್ತೂ ಕೂಸ ಸಿಕ್ಕಮಾಡಬಿಟ್ಟವೆ. ತೆರೆಯು ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವಾಗ ಗಂಗೆಯು ತಂಗವಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಚನ್ನನು ಎತ್ತಿನ ಮೈಮೇಲೆ ಕೈ ಅಡಿಸುತ್ತಿರುವನು.]

ಗಂಗವ್ವ—(ರಂಗವ್ವ ಬರೆಯುತ್ತ)

ರಾಗ-ಜಂಗಲಾ-ಖವಾಲೀ

ಬರುತಿಹ ಬರುತಿಹನಾ ರವೀ | ತರುತಿಹ ಭಾಗ್ಯದ
ಮಧುರ ಸವೀ || ಧೃ ||
ಭಂಗಿಸಿ ಕಾರಿರುಳನೆ ದೂಡೀ | ರಂಗಿನೋಕಳಿಯಲಿ ಆಡೀ |
ಮಂಗಲ ಹೊಂಬಿಸಿಲನೆ ಸೂಡಿ | ಕಂಗಳಿಗಾನಂದವ ನೀಡೀ || ೧ ||

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಗಂಗಾ, ಇನ್ನೂ ನೀನು ರಂಗಾ ಬರಿತಾ ಕುಂತರೆ ಕೆಲ್ವ
ಆಗೋದ್ಯಾವಾಗ? ಹಾ-ಅದನ್ನ ಬೇಗ ಮುಗ್ಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಪೂಜೆಗೆ ಸಿದ್ಧ
ಮಾಡಿಡು; ನಾನು ಎಲ್ಲನ್ನೂ ಕರ್ತು ಬರೇನೆ. (ಹೋಗುವನು)

ಚನ್ನ—(ಉಗ್ಗುತ್ತ) .... ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ಅವಳು .....
ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಕಿವಿ ಚುಚ್ಚಿದರೇ ರು....ಚಿ, ಅಲ್ಲೇನೇ ಗಂಗಿ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಬಯ್ಯೋಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಎಡೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಂತ ಕಾದಿದ್ಯೇನೋ ಅಲ್ಲಾ !
ಸರಿಯಾಗೊಂದು ಮಾತಾಡೋಕೆ ಬಾರದಿದ್ದ್ರಾ ತಲೆಹರಟೆಗೇನೂ
ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ !

ಚನ್ನ—.....ಸಾಕು ಬಿಡೇ; ಗೊತ್ತದೆ ನಿನ್ನ ಜಂಭಾ. ಬೇಗ ಪ್ರಣತಿ
ಹಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ..... ಬಸವಣ್ಣನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡು.

ಗಂಗವ್ವ—(ಅಣಕಿಸುವ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ) .... ಬ .... ಬ .... ಬೃಸವನಿಗೂ ಆಗಿದೆ;
....ಗೂ....ಗೂ....ಗೂಗಳಿಗೂ ಆಗಿದೆ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ! ನನ್ನ ಕೆಲ್ಸವ
ನಿನ್ನಿಂದ ಹೇಳಿಸ್ಕೊಂಡು ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ ನಾನು.

ಚನ್ನ—(ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೈನೃತಿಯಿಂದ) ಅದಿರಲೇ ಗಂಗೀ .... ಏನು
ಮಾಡಿದ್ದೀ ಹೇಳು ಇಂದು ಹಬ್ಬದೂಟಕ್ಕೆ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಅದೆಂತಾ ಹಬ್ಬವೇ ಮಾರಾಯಾ ? ದಿನವೂ ನಿನಗೆ ಹಬ್ಬವೇ
ಅಲ್ಲಾ ! ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ....ರಾಗೀಮುದ್ದೆ-ಮೇಲ್ಕಾರಾಂಬ್ರಾ.

ಚನ್ನ—ಅಯ್ಯಯ್ಯಯ್ಯೋ....ಇಂದೂ ಅದೇ ಮುದ್ದಿ ಸಾರೇನೇ ? .... ತೆಗಿ
ಆಚೆಗೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಇಳಿಯೋದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ತೋರತ್ತೆ ಅತ್ತೆ-ಮುದ್ದೆ !

ಚನ್ನ—.....ಅಲ್ಲ ಕಾಣೆ-ಹೊನ್ನಾರ ಹೂಡೋದಂದ್ರೆ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ ಅತ್ತೆ
ಮತ್ತೆ....ಇಂದು ಆನಂದಾಗಿ ನೇಗ್ಗು ಬಸವಣ್ಣಗಳನ್ನ ಪೂಜ್ಜಿ ಹೊನ್ನಾರ
ಹೂಡೀ ಬಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಬ್ಬದೂಟಾ ಮಾಡ್ಬೇಕು....ಗಂಗೀ,
ಸತ್ಯ ಹೇಳೇ....ಉಣ್ಣೋಕೇನ್ಮಾಡಿದೀಯೇ ಇಂದು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲಾ-ಮುದ್ದೇ ಕಾರಾಂಬ್ರಾ ಅಂತ.

ಚನ್ನ—...ಹಾಂ....ಸುಳ್ಳೇಟೇ ನೀನು ; ನಾನೇ ಹೋಗಿ ನೋಡ್ಬೇನಲ್ಲಾ
ಒಳಕ್ಕೆ. (ಓಡುವನು)

ಗಂಗವ್ವ—ಹೋಗಿ ನೋಡ್ಬಾರ್ದು ಅಂತ ಯಾರಂದ್ರೆ ; ಬೇಕಾದ್ದಾಗೆ
ನೋಡ್ಬೋ ಹೋಸು — ಅದ್ರೆ ಸೋರೆ ಗೀರೆ ಒಡದುಹಾಕ್ಬೇಡಾ
ಜಾಗ್ರತೆ. (ರಂವಗಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿ ಪೂಜೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಳು).

ಚನ್ನ—(ಓಡಿಬಂದು) ಹಾಂ-ಹಾಂ....ಕಂಡೆ ಕಾಣೇ .....ಹುಗ್ಗಿ ಕೋಸಂಬ್ರಿ
ಮಾಡಿಟ್ಟು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳೀಯಲ್ಲೇ.

ಗಂಗವ್ವ—.... ಅಹಹಾ .... ಹುಗ್ಗೀ ಕೋಸಂಬ್ರಿ ತಿನ್ನೋಕೆ ಹ್ಯಾಂಗ್
ಬಾಯ್ಬಿಡತಿದ್ವೀ ! ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಜಳ್ಳಾ ಮಾಡ್ಬೊಂಡು ಬಾ ;
ಮತ್ತೆಲ್ಲಾ ಬರಾರೇ ಪೂಜೇಗೆ.

ಚನ್ನ—... ..ನಂದೇಬೊತ್ತೇ ಸ್ನಾನಾ .... ಒಂದೇ ಚಣಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ
ನೋಡು. (ಓಡುವನು)

ಗಂಗವ್ವ—(ಪ್ರಣತ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತ, ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ)

ಸಂದೇಶವ ತಾ ತಂದಿಹನೂ | ಇಂತದ ಭುವಿಯೊಳು ಸಾರಿಹನು ||

ಸಂತತ ರೈತ ಬಲಿದಾನಾ- | ತಂತುನಿಸಿ ಜಗತಿನ ಪ್ರಾಣಾ || ೨ ||

(ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನೋಡಿ) ಓಹೋ....ಅಪ್ಪಾ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟು; ನನ್ನ ಕೆಲ್ಸಾನೇ ಇನ್ನೂ ಉಳಿತಲ್ಲಾ ! (ಓಡುತ್ತಾಡುತ್ತ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಳು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಗಂಗಾ ! ಅಗೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ಮಣೇ ಹಾಕು-ಅಯ್ಯನೋರಿಗೆ; ಮತ್ತೊಂದು ಚೊಂಬು ನೀರು ತಂದು ಇಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿರು; ಸ್ವಾಮಿಯೋರು ಬತ್ತಲೇ ಮೊದಲನರ ಪಾದಾ ತೊಳ್ಳು ಒಂದು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಹಾಕಿಬಿಡು.

ಗಂಗವ್ವ—ಆಗಲಪ್ಪಾ. (ಹಾಗೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಪಡಿಸುವಳು)

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತ) ಬಾ, ಲಿಂಗಣ್ಣ....ಬಾ ಕೂತಕೋ; ಸಿದ್ಧಣ್ಣ--ಬಾ ಈ ಕಡೆ--ನಿಂತುಕೊಳ್ಳೋದ್ಯಾಕೆ; ಏನೇ ಗಂಗಾ, ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕಡೆ ಕೂಡ್ಕು. ಎಲ್ಲಿ, ಚನ್ನ ಎಲ್ಲಿ? ಚನ್ನಾ !

ಚನ್ನ—ಓ ಬಂದೆ ಬಂದೆ. (ತಲೆ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುವನು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಓಹೋ .... ಸ್ವಾನಾಯ್ಕನು ? ಹಾಗಾದರೆ ಶಿವಪೂಜೆ ಒಂದು ಬೇಗ ತೀರಿಸಿಬಿಡು. ಅಯ್ಯನೋರ್ವರತ್ತರೇ ಈಗ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಹಾದಾ ಸಂಕಣ್ಣೇರೇ .... ಅಯ್ಯನೋರು ಹೊನ್ನಾರಿಗೆ ಲಗ್ನ ಯಾವುದಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ-ನೆನಪದೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಸಿಂಹ ಅಂತೋ ಮೀನೂ ಅಂತೋ ಏನೋ ಅಂದ್ರಪ್ಪಾ. ಅದೆಲ್ಲಾ ನಮಗ್ಯಾಂಗೇ ನೆಪ್ಪನ್ಯಾಗ ಇರುತ್ತೇಳು; ಅಂತೂ ಸೂರ್ಯ ದೇವರು ಹುಟ್ಟುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಗೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಡೂ ಅಂದ್ರು; ಅಷ್ಟೊಂದು ನೆಪ್ಪದೆ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಏನು ಲಗ್ನವೇ....ಏನು ಮುಂಜಿಯೋ ನನಗಂತೂ ಅರ್ಥಾಗೋ ಕಿಲ್ಲಾ. ಕಳ್ಳ ವರ್ಸಾನೂ ಈ ಲಗ್ನ-ಗಳಿಗೆ ಕಾಣದೇ ನಾವು ಹೊನ್ನಾರು ಹೂಡಿದ್ದೇನು ? ಆದ್ದೇನು ? ಹೊಟ್ಟೆಗರ್ಥ ಗಂಜೀನೂ ದೊರೀಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹೌದು ಕಾಣಣ್ಣಾ. ನಿಮಗಾದರೂ ಅರ್ಥ ಗಂಜೀ ಆಯ್ತು ;
ನಾನಿನ್ನೂ ಸರಕಾರದ ಕಂದಾಯಾನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಗೌಡ ಯಾವಾಗ
ಮನೆ ಲಿಲಾವೀಗೆ ತರತಾನೋ ದೇವ್ರೇ ಬಲ್ಲ ! ಈ ವರ್ಸಾನಾದ್ರು
ಶಿವ ನಡ್ವಿದ್ರೆ ಮನೆಯಾದ್ರು ಒಂದು ಉಳಿತಾ ಇತ್ತೋ ಏನೋ !

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಈ ವರ್ಸದ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಹ್ಯಾಂಗೈತಂತೆ ? ಕೇಳಿದ್ರೇನು
ಐನೋರ್ನು ?

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಅವರು ಏನಂತಾರೆ ? ದೇವ್ರು ನಡ್ವಿದ್ರೆ ಚೆನ್ನಾಗಾದೀತೂ ಅಂತ ;
ಎಲ್ಲಾ ಆಡ್ಡಗೋಡೇಮೇಲಿನ ದೀಪ ! ನಮ್ಮದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಂಗಯ್ತೋ,
ಶಿವನ ಆಟ ಏನಯ್ತೋ ಕಂಡವರ್ಯಾರು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅಗೋ ಅವ್ರೇ ಬಂದ್ರು. ಗಂಗವ್ವಾ, ಹೋಗೇ ; ಆಯ್ಕನೋರ
ಪಾದಾ ತೊಳೆ ; ಮಣೆ ಹಾಕಿದ್ದಿಯೇನು ಅವರಿಗೆ ಕೂಡೋಕೆ ?
(ಆಯ್ಕನವರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು ; ಗಂಗಮ್ಮನು ಕಾಲು ತೊಳೆದು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು)
ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ—ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ, ಕೂಡಿ.

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು) ಏನು, ಹೊತ್ತಾಯ್ತೇನು ನನ್ನಿಂದ ?
ಏನು, ಸಾಹುಕಾರ್ಯ, ಗೌಡ್ರು ಯಾರೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹೋಗಿ ಕರ್ನು ಬಂದೆ ; ‘ ನೀನೋಗು, ನಾವು ಬರ್ರೇವೆ ಹಿಂದಿಂದ
ಅಂದ್ರು ; ಬಂದಾರು ಈಗ.

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಲಿಂಗಣ್ಣಾ, ಕೇಳಪ್ಪಾ ನಿನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನ ಆಯ್ಕನೋರಲ್ಲ ; ಆಗ
ನಿಂದಲ್ಲ ಒಂದೇಸಮ್ಮೇ ಪೀಡ್ವಿದ್ರೆಲ್ಲಾ ಸಂಕಪ್ಪನ್ನ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಸ್ವಾಮಿಗಳಾ ! ಈ ವರ್ಸದ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಹ್ಯಾಂಗೈತಂತೆ ಕಂಡಿದ್ದಿ
ರೇನು ? ಏನು, ಕಳದ ವರ್ಸದ್ದೇ ಹಾಡೋ ಅಥವಾ ಏನಾದರೂ
ಒಕ್ಕಲುಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯೋ ಹಾಂಗಿದಿಯೋ ?

(ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂದು ನೋಡಿ) ಓಹೋ....ಅಪ್ಪಾ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟು; ನನ್ನ ಕೆಲ್ಸಾನೇ ಇನ್ನೂ ಉಳಿತಲ್ಲಾ ! (ಓಡುತ್ತಾಡುತ್ತ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಳು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಗಂಗಾ ! ಅಗೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ಮಣೇ ಹಾಕು-ಅಯ್ಯನೋರಿಗೆ ; ಮತ್ತೊಂದು ಚೊಂಬು ನೀರು ತಂದು ಇಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿರು; ಸ್ವಾಮಿಯೋರು ಬತ್ತಲೇ ಮೊದಲವರ ಪಾದಾ ತೊಳ್ಳು ಒಂದು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಹಾಕಿಬಿಡು.

ಗಂಗಮ್ಮ—ಆಗಲಪ್ಪಾ. (ಹಾಗೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಪಡಿಸುವಳು)

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ) ಬಾ, ಲಿಂಗಣ್ಣ....ಬಾ ಕೂತಕೋ ; ಸಿದ್ಧಣ್ಣ--ಬಾ ಈ ಕಡೆ--ನಿಂತುಕೊಳ್ಳೋದ್ಯಾಕೆ ; ಏನೇ ಗಂಗಾ, ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕಡೆ ಕೂಡ್ಕು. ಎಲ್ಲಿ, ಚನ್ನ ಎಲ್ಲಿ ? ಚನ್ನಾ !

ಚನ್ನ—ಓ ಬಂದೆ ಬಂದೆ. (ತಲೆ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುವನು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಓಹೋ .... ಸ್ವಾನಾಯ್ಕನು ? ಹಾಗಾದರೆ ಶಿವಪೂಜೆ ಒಂದು ಬೇಗ ತೀರಿಸಿಬಿಡು. ಅಯ್ಯನೋರ್ದರಾರ್ತರಿ ಈಗ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಹಾದಾ ಸಂಕಣ್ಣೋರೇ .... ಅಯ್ಯನೋರು ಹೊನ್ನಾರಿಗೆ ಲಗ್ನ ಯಾವುದಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ-ನೆನಪದೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಸಿಂಹ ಅಂತೋ ಮೀನೂ ಅಂತೋ ಏನೋ ಅಂದ್ರಪ್ಪಾ. ಅದೆಲ್ಲಾ ನಮಗ್ಯಾಂಗೇ ನೆಪ್ಪನ್ಯಾಗ ಇರುತ್ತೇಳು ; ಅಂತೂ ಸೂರ್ಯ ದೇವರು ಹುಟ್ಟುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪೂಜೇಗೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಡೂ ಅಂದ್ರು ; ಅಷ್ಟೊಂದು ನೆಪ್ಪದೆ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಏನು ಲಗ್ನವೇ....ಏನು ಮುಂಜಿಯೋ ನನಗಂತೂ ಅರ್ಥಾಗೋ ಕಿಲ್ಲಾ. ಕಳ್ಳ ವರ್ಸಾನೂ ಈ ಲಗ್ನ-ಗಳಿಗೇ ಕಾಣದೇ ನಾವು ಹೊನ್ನಾರು ಹೂಡಿದ್ದೇವನು ? ಆದ್ದೇನು ? ಹೊಟ್ಟೆಗರ್ಥ ಗಂಜಿನೂ ದೊರೀಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹೌದು ಕಾಣಣ್ಣಾ. ನಿಮಗಾದರೂ ಅರ್ಥ ಗಂಜೀ ಆಯ್ತು ;
ನಾನಿನ್ನೂ ಸರಕಾರದ ಕಂದಾಯಾನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಗೌಡ ಯಾವಾಗ
ಮನೆ ಲಿಲಾವೀಗೆ ತರತಾನೋ ದೇವ್ರೇ ಬಲ್ಲ ! ಈ ವರ್ಷನಾದ್ದ್ರೂ
ಶಿವ ನಡ್ವಿದ್ರೆ ಮನೆಯಾದ್ದ್ರೂ ಒಂದು ಉಳಿತಾ ಇತ್ತೋ ಏನೋ !

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಈ ವರ್ಷದ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಹ್ಯಾಂಗೈತಂತೆ ? ಕೇಳಿದ್ರೇನು
ಏನೋರ್ನು ?

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಅವರು ಏನಂತಾರೆ ? ದೇವ್ರು ನಡ್ವಿದ್ರೆ ಚೆನ್ನಾಗಾದೀತೂ ಅಂತ ;
ಎಲ್ಲಾ ಆಡ್ಡಗೋಡೇಮೇಲಿನ ದೀಪ ! ನಮ್ಮದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಂಗಯ್ತೋ,
ಶಿವನ ಆಟ ಏನಯ್ತೋ ಕಂಡವರ್ಯಾರು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅಗೋ ಅವ್ರೇ ಬಂದ್ರು. ಗಂಗವಪ್ಪ, ಹೋಗೇ ; ಆಯ್ಕನೋರ
ಪಾದಾ ತೊಳೆ ; ಮಣೇ ಹಾಕಿದ್ದಿಯೇನು ಅವರಿಗೆ ಕೂಡೋಕೆ ?
(ಆಯ್ಕನವರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು ; ಗಂಗಮ್ಮನು ಕಾಲು ತೊಳೆದು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು)
ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ—ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ, ಕೂಡಿ.

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು) ಏನು, ಹೊತ್ತಾಯ್ತೇನು ನನ್ನಿಂದ ?
ಏನು, ಸಾಹುಕಾರ್ಯ, ಗೌಡ್ರು ಯಾರೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹೋಗಿ ಕರ್ನು ಬಂದೆ ; ‘ ನೀನೋಗು, ನಾವು ಬರೇವೆ ಹಿಂದ್ನಿಂದ
ಅಂದ್ರು ; ಬಂದಾರು ಈಗ.

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಲಿಂಗಣ್ಣಾ, ಕೇಳಪ್ಪಾ ನಿನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನ ಆಯ್ಕನೋರಲ್ಲೇ ; ಆಗ
ನಿಂದಲ್ಲ ಒಂದೇಸಮ್ಮೇ ಪೀಡ್ವಿದೈಲಲ್ಲಾ ಸಂಕಪ್ಪನ್ನ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಸ್ವಾಮಿಗಳಾ ! ಈ ವರ್ಷದ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಹ್ಯಾಂಗೈತಂತೆ ಕಂಡಿದ್ದಿ
ರೇನು ? ಏನು, ಕಳದ ವರ್ಷದ್ದೇ ಹಾಡೋ ಅಥವಾ ಏನಾದರೂ
ಒಕ್ಕಲುಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯೋ ಹಾಂಗಿದಿಯೋ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಈ ವರ್ಷ ಹಾಂಗಲ್ಲಾ ಕಣಪ್ಪಾ....ಮಳೇ ಯೋಗ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾ
ಗಿದೆ; ಬೆಳೆ ರೂಪ್ಯಾಗೆ ಹದಿನಾರಾಣೆ. ಕಳ್ಳ ವರ್ಷದ ಕಡತಾ ಈ ವರ್ಷ
ತುಂಬಿ ಬರೋದ್ರಲ್ಲಿ ಎನೇನೂ ಸಂಶಯ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ ಕಾಣಸತಾ
ಇದೆ. ಇದ್ರ ಮೇಲೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಇಚ್ಛೆ....ರೈತರ ನಸೀಬು !

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ರೈತರ ನಸೀಬು ಉಂಟೇ ಉಂಟಲ್ಲ....ಅನುಭವಿನೋದು ; ಅತ್ತ
ಸಾಯೋ ಹಾಂಗಿಲ್ಲಾ—ಇತ್ತ ಬದುಕೋ ಹಾಂಗಿಲ್ಲಾ. ಹರಕು ಬಟ್ಟೆ-
ಅರ್ಧ ಹೊಟ್ಟೆ - ಇದು ನಮಗೆ ಕಾದಿಟ್ಟರೋದು.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಸಿದ್ದಪ್ಪಾ ! ಹಾಂಗಂತ ದುಡೀದೇ ಇದ್ರೆ ಆಗತ್ತಯೇ ? ದುಡಿ
ಯೋದು ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯ. ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ಕಾಣಪ್ಪಾ. ಹಾಂ....
ಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡೋಣವೇನಿನ್ನು ? ಎಲ್ಲಾ ಬರತ್ತರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ;
ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಲಗ್ನ ಮೀರಿಹೋಗತ್ತೆ.

ಎಲ್ಲರೂ—ಹಾಂ—ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಡಿ. (ಸಂಗಯ್ಯನವರು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸು
ವರು. ನೇಗಿಲು ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಆರತಿ ಎತ್ತುವರು.)

ಸಂಗಯ್ಯ—ಎಲ್ಲಿ—ಬಸವನೀಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ತಂದು ಇಡಿ (ಗಂಗೆಯು ತಂದುಇಡು
ವಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫಲಾಹಾರ ಹಂಚಲ್ಪಡುವುದು.)

ಸಂಗಯ್ಯ—.....ಹಾಂ ಎನ್ನವ್ವಾ ! ಸಂಕಷ್ಟನೀಗಷ್ಟು ಅಕ್ಷತೆ ಇಟ್ಟು
ಆರತಿ ಬೆಳಗಿಬಿಡಿ.

(ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅಕ್ಷತೆ ಇಟ್ಟು)

ರಾಗ: ಮಿಶ್ರಮಾಂಡ್ ಖವಾಲಿ

ಆರತಿ ಜೀವಾಧಾರಾ-ಭಾರತಿ ಪ್ರೇಮಸುಪುತ್ರಾ |
ಆರತಿ ಲೋಕರ ಪಂಚಸ್ತ್ರಾಣಾ-ಕರ್ಮಯೋಗಿಯೇ

ಶಾಂತಾಕಾರಾ || ಧೃ ||

ವರಸೇವೆಯ ಘನದೀಕ್ಷೆಯಪೊಂದಿ-ಸಿರುತ ಪೊರೆದೆ

ಜಗವನೆ ವೀರಾ ||

ನಿಷ್ಕಾಮೀ-ಬಹುಪ್ರೇಮೀ ಬಿರುದಿನ ಸ್ವಾಮೀ

ಮಂಗಲ ಜಯ ಜಗಕ್ಷೇಮೀ || ೩ ||

ಸಂಗಯ್ಯ—ಏನು ಸಂಕಪ್ಪ ! ಒಳ್ಳೇ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತ ಇದು ; ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ನೇಗಿಲು ತೆಗೆದುಕೋ. (ಸಂಕಪ್ಪನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನೇಗಲಿಗೆ ಕೈಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿರುವನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗೌಡ್ರ ಕಲ್ಲಪ್ಪನವರೂ ಸಾಹುಕಾರ್ ಗಿರಿಯಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ತಲವಾರ ತಿಮ್ಮನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಓಹೋಹೋಹೋ-ಗೌಡ್ರ ಸಾಹುಕಾರ್ಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ. ಸಂಕಣ್ಣ-ಗೌಡ್ರಿಗೂ ಸಾಹುಕಾರ್ಯಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದೇ ನೇಗಲಿಗೆ ಕೈಕೊಡಪ್ಪಾ ಎಷ್ಟಂದರೂ ಊರಥಣಿ ! ಊರತಾಯಿ !! ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಯೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ; ಏನೋ ಶುಭಮುಹೂರ್ತ ಕಾಣಯ್ಯ.

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ಹೊನ್ನಾರ ಹೊಡ್ಡೇನಿ ಬುದ್ಧೀ

ಗೌಡ—ಸಾಹುಕಾರ್ಯೇ ಸಂಕಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡಿ-ನಾವು ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರ. ಮೊದಲು ಕಂದಾಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಬೆಕಾದ್ದು ಹೊಡೀಲಂತೆ ಅವನು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಣ್ಣ, ಗೌಡ್ರ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಜಪ್ತುನಾರಂಟು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಕಂದಾಯಬಾಕೀಗೆ ; ನೀನೀಗ ಮೊದಲು ಹಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪಡಿಸದೇ ಇದ್ದೆ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವತ್ತೂ ಇಫ್ತಾಗತ್ತೆ ; ಏನು ಹೇಳ್ತೀ ಹೇಳವರಿಗೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ನಾ ಏನು ಹೇಳ್ತೀ ನನ್ನೊಡೆಯಾ ? ಕಂದಾಯ ಕೊಡೋದ್ದಿ ಜ. ಅದ್ದೆ ನಾನು ಗೌಡ್ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದತೊಡ್ತಬೇಕೂ ಅಂತ ಕೇಳೊಂಡಿದ್ದೆ ; ನನ್ನ ವಿಚಾರೆಲ್ಲಾ ತನುಗೆ ಗೊತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದೊಳ್ಳು ದಿನಾ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟೆ ಇದ್ದ ಬದ್ದ ಸಾಮಾನಾದ್ರೂ ಮಾರಾಟಮಾಡಿ ಕಟ್ಟತೇನೆ ಹಣ.

ಗೌಡ—ಇವನ್ನೇ ನಾಲ್ಕು ದಿನಾ ಮೊದಲು ಮಾಡ್ಬೇಕಿತ್ತು! ಈಗೇನ್ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಮಾಡಿದ್ದೆ ಗೌಡ್ರೆ. ಆದ್ರೆ ನೀವು ಮುದ್ದುತ್ತ ಕೊಡಸತೀರಿ ಅಂತ ಸುಮ್ಮನಾದೆ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಹೌದು ಗೌಡ್ರೆ, ಹೇಳ್ತಾನಲ್ಲಾ ಸಂಕಪ್ಪಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶ ಕೊಡ್ಬೇಡಿ ಅಂತ-ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ಬಿ. ನೋಡಿ, ಇಂದವ್ವು ಜೊನ್ನಾರಿಗೆ ಹೊರಬ್ಬಕೂತಿ ದಾನೆ. ; ಪ್ರಥಮ ಹೂಟೇ ದಿವ್ವ; ಇಂಥಾ ಸಮಯ ನೀವಾತನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ್ರೆ ಅವನೇಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕು ಹೇಳ್ತೆ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಇದ್ರಮೇಲೆ ಕಳ್ಳವರ್ಷದ ಪೈರು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇಇದೆ ಹ್ಯಾಗಾಗಿದೆ ಅಂತ; ಏನೋ ಇದ್ದವರೇನೋ ಕೊಟ್ಟು-ಸಾಲವೋ ಕಡವೋ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು. ಎಲ್ಲಿಗೂ ಒಂದೇ ದೊಣ್ಣೆ ಆದರೆ ಹ್ಯಾಂಗ್ ನಡೀ ಬೇಕ್ರಪ್ಪಾ.

ಗೌಡ—ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀವು ನನ್ನ ಕೇಳೋದಲ್ಲ; ಸಾಹೇಬ್ರು ಬಂದಲ್ಲಿ ಪೇಳ್ಕೋ ಬೇಕಿತ್ತು; ಹೇಳ್ಳಿಕ್ಕೇನಯ್ಯಾ? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳತಕ್ಕವರೇ ನನಗೆ. ನಾನೇನು ಕಳ್ಳಾ ಅಂತ ತಿಳಿಬೇಡಿ ನೀವು; ಪರರ ಸುಖ ಕಷ್ಟ. ರೈತರ ಗೋಳು ನನ್ನೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಆದರೆ ಇದು ಸರಕಾರದ ಕೆಲ್ಲ. ಇವ್ವ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೊನ್ನೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ತಂದ್ಕೊಬೇಕಾದೀತು. ಆದ್ರಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡ್ಬಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ನಾನು.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅದೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ ಅನ್ನಿ. ಆದ್ರೆ ಈ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ನೀವು ಆತನಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ತರೋದು ಸರಿ ಅಂತ ನನ್ನೂ ತೋರೋದಿಲ್ಲ ಈಗ ತಾವು ತಂದ ವಿಘ್ನ ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ; ಇಡೀ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೇ ಅಂತ ತಿಳಿಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೌದು ಗೌಡ್ರೆ, ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡ್ಬಿ; ಒಬ್ಬನ ದೆಸೀಂದ ಇಡೀಗ್ರಾಮಕ್ಕೇ ತೊಂದ್ರೆಯಾಗಬಾರದು. (ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸುವನು.)

ಗೌಡ—(ಉಸುಗರಿದು) ನಿಮಗೂ ನಾನು ಹೇಳ್ವೇಕೇನು ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ ಕಾನೂನಿನ ವಿಚಾರ; ಹಾಗಾದ್ರೆ ಇಷ್ಟೇಮಾಡ್ತೀ; ಈ ಹಣವನ್ನು ಮಹತ್ತರವಾದ್ದಲ್ಲ ತಮಗೆ. ಒರೇ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಚಿಲ್ಲೆ; ತಾವೇ ಅದನ್ನಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಬೇಕಾದರೆ ಆತನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನೋ-ಕಾಗದವೋ ಏನಾದರೂ ಬರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ-ಎಲ್ಲವೂ ಬಗೆಹರಿದಂತಾಗುತ್ತಲ್ಲಾ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಏನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನೇ ತೋರಿಸಿದಿರಲ್ಲಾ ತಿರುಮಂತಾ. ಏನೋ ಸಂಕಪ್ಪ ಬಂದು ವತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೆ; ಇದೂ ತಪ್ಪೇನು?

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ತಪ್ಪಲ್ಲಾ-ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆದಕ್ಕೆ ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ. ಈಗ ಬಂದಾಯ್ತಲ್ಲಾ ಹ್ಯಾಗಿದ್ದೂ ಸಂಕಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕುಳಾ; ತಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲೇ ಮೊದ್ಲಿಂದೂ ಜೀತಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಡವಾಯಿ; ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿಬಿಡ್ತೀ. ಸಂಕಪ್ಪನೇನು ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇದೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಏನು ಪ್ರಾ, ಏನು ಹೇಳ್ತೀರಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ? ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗತಿ ಗೋತ್ರ ಇಲ್ಲಾ; ಮನೇ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬದ್ಧಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನ ಬಿಡ್ತಿಕೊಳ್ಳೋದ್ಯಾವಾಗ್ನೋ; ಬಡ್ಡೀ ಸಹಾ ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲಾ; ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಚೀಲ ಕಾಳಂದಾ .... ಅದರದ್ದೂ ರೊಕ್ಕಾ ಇಲ್ಲಾ; ಇನ್ನೂ ಹೀಗೇ ಕೊಡ್ತಾ ಹೋದ್ರೆ ಮುಂದೇನಂತೆ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಎಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ತೀನೆ ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ; ಮನೇ ಹೊದ್ರೆ ಹೊಲಾ ಒಂದು ಚೂರುಂಟಲ್ಲ, ಅದನ್ನೇ ಮಾರಿ ಕೊಡ್ತೀನೆ. ನಿಮಗ್ಯಾಕೆ ಹೆದರಿಕೆ? ಸದ್ಯ ಬಡ್ಡಿನ ಮರಾಜೆ ಒಂದುಳಿಸಿರಿ....ನೋಟು ಬರಿಸಿಕೊಡ್ತೀನೆ.

ಗೌಡ—ಏನು ಗಿರಿಯಪ್ಪನವರೇ, ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇನು ತಮ್ಮದು ಹಣ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ? ಇದ್ರೆ ಹೇಳಿ-ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನನ್ನ ಕೆಲ್ಸ ನಾನ್ಯಾಡ್ತೀನೆ. ಏ ತಲವಾರಾ,

ಹಿಡಿಯೋ ಆ ಹೋಂಗಳನ್ನ. ಬಿಚ್ಚಿ ಈಚೆಗೆ ತಗೋ. ಮತ್ತು ಮನೆ ಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಸಾಮಾನಿದೇ ಅಂತ ನೋಡು.

ತಲವಾರ—ಆಗಲಿ ಬುದ್ದಿ. (ಹೋಗಿ ಎತ್ತಿಗೆ ಕೈಹಾಕುವನು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಗಿರಿಯಣ್ಣೋರೇ ! ಈ ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೀವೇ ನೋಡ್ತೀರೇನು? ಬಡನ್ನು ಮ್ಯಾಲೆ ತಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣೆ ಬರೋದಿಲ್ಲೆ ? ನೋಡಿ ಗಿರಿಯಣ್ಣನವ್ರೇ ನಿಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು—ಈ ನಿಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬೆಳೆದದ್ದು ನನ್ನ—ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ—ನನ್ನ ಒಡನಾಡೀ ರೈತಬಂಧುಗಳ ಬೆವರ ಹನಿಯಿಂದ, ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಬಾಯಾರಿಕೆ ತಣೆದದ್ದು ನಮ್ಮ ರಕ್ತಧಾರೆಯಿಂದ. ನಿಮ್ಮ ಹಸಿವು ಹಿಂಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ರಟ್ಟೆಯ ಕಸುವಿನಿಂದ. ಅಣ್ಣಾ - ಇನ್ನೂ ನನ್ನೆ ಜ್ಞಾಪ್ತ ಇದೆ ; ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಆಡ್ನಿ ಸಾಕಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ—ನನ್ನ ಹಿರಿಯರ ಆಶ್ರಯದಾತ ರೆಂದು, ಬಾಳಿನ ನೆರಳೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನ ಭಾಯೆಯಂತಿದ್ದು ಪಹರೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದೊಂದು ಸಮಯ ನೀವು ರೋಗದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಕಾದಿದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಕೃಪಾ-ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರ್ದಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ; ಅಣ್ಣಾ, ಇಂದು ನೀವೇ ನನ್ನ ಕೈಬಿಡ್ತೀರೇನು ?

ಚನ್ನ—....ಗಿರಿಯಣ್ಣೋರೇ .... ಸ್ವಲ್ಪ ಬಡವರಲ್ಲಿ ದಯೆ ತೋರ್ನಿ .... ಹಣ ಕೃಪೆ ತಾವು ಚಿಂತಿಸ್ಬೇಡಿ. ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಹನಿ ರಕ್ತವಿರುವುದಾದ್ರೆ ಮಾವನಲ್ಲದಿದ್ದ್ರೂ ನಾನಾದರೂ ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆ—ನಿಮ್ಮ ಮುಣವನ್ನ ; ದಯವಿಟ್ಟು ಈಗ ನಮ್ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿರಿ.

ಗಂಗವ್ವ—ಹೌದು ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ—ಈ ವರ್ಷ ನಮ್ಮೇ ಅಲ್ಪ ಬೇರೆಯದ್ರದ್ದೂ ಒಂದೆರಡು ಹೊಲಾ ಕೇಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ನಾವು. ದೇವು ನಡ್ವಿದ್ರೆ ಈ ವರ್ಷದ ಕೊಯ್ಲು ತೀರತ್ತೇ ಬಡ್ವೀ ಸಮೇತ ತಮ್ಮ ಹಣ ಮುಟ್ಟಿಸ್ತೇವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡನ್ನು ಮಾಡ್ತೀಗ.

ಗೌಡ—ಹೂಂ-ಏನು ಸಾಹುಕಾರಿ ! ಈಗ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಹೇಳಿ ಬಿಡಿ ; ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲಾ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಉಸುಗರವು) ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅಂದ್ರೆ ಆಗತ್ತಿಯೇ ? ಏನಪ್ಪಾ ಸಂಕಪ್ಪಾ, ನಿಮ್ಮ ಗೋಳು ನೋಡಿ-ಅದ್ರಲ್ಲೂ ಈ ಗಂಗಳನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು ನೋಡಿ ನಾಸ್ತಿ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನೆ ನಾಲಿಗೆಯೇ ಬಾರದು. ಇಗೋ ! ಹಣ ಈಗ ಕೊಡ್ತೀನೆ. ಮೊದಲೊಂದು ಪ್ರೋನೋಟ್ ಬರ್ನ್ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ; ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇನು ಇದಕ್ಕೆ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಆಗಲೇ ಗಿರಿಯಣ್ಣೇರೇ, ಅದ್ದೇನು ? ಗೌಡ ! ದಯವಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕಾಗದಾನಾದ್ರೂ ಬರ್ದುಕೊಡ್ತೀರಾ ?

ಗೌಡ—ಕಾಗ್ಗ ! ನಾನು ಬೇಡ ; ಅಗೋ, ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಇದ್ದಾನೆ ಅಲ್ಲಿ ; ಅವ್ನು ಬರೀಲಿ ; ಸಾಕ್ಷಿ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಹಾಕ್ಷೇನೆ. ಕಾಗ್ಗ ಸ್ವಾಂಪು ಬೇಕಾದ್ರೆ ನನ್ನಲ್ಲೇ ಇದೆ, ಕೊಡ್ತೇನೆ. ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ, ಬನ್ನಿ ಇದೊಂದು ವ್ಯವಹಾರ ಮುಗ್ಗಿಬಿಡುವ ಬೇಗ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಆಗಲೇ ಗೌಡ್ರೇ. (ಬರೆಯತೊಡಗುವನು) ಹಾಂ....ನೋಟು ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಂದ್ರಿ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಗಿರಿಯಣ್ಣೇರೇ ! ಈ ವರ್ಷಾ ಎರಡು ಹೊಲಾ ಕೇಣೀಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇನೆ ; ಬೀಜ್ಜ ಕಾಳಪ್ಪು, ಕೊಂಡ್ವೋಬೇಕು ; ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಎತ್ತೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಂಟು ಇದೆ, ಅದನ್ನೊಂದು ಬದ್ಲೀ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ತರಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದೇನೆ. ಅದ್ರಿಂದ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಅನ್ನಾಲ ಆಗ್ತಾ ಇತ್ತು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನನ್ನಿಂದ ತಂದ ಕಾಳು ಮರ್ದೇಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ ಸಂಕಪ್ಪಾ ಒಂದು ಚೀಲ ; ಅದನ್ನೂ ಸೇರಿ ರೂಪಾ ನೂರೈವತ್ತೇ ತಕೋ. ಅದ್ರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ, ನೋಟು ಮಾತ್ರ ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೆ ಆಗಬೇಕು. ನೀನು ಹಣ ವಾಯ್ವೇಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟೀ ಈ ನೂರೈವತ್ತಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ

ನೋಟು ವಾಪ್ಪ — ತಪ್ಪದರೆ ಮಾತ್ರ ನೋಟು ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೇ ನಿಖರ;
ಆದೀತೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷ ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ ! ಸಿದ್ಧಣ್ಣಾ -- ನೋಟು
ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೇ ಬರೀರಿ.

ಗೌಡ—ಏನೋ ಸಾಹುಕಾರ್ರು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಬಡವನ ಮರ್ಯಾದೆ ಒಂದುಳಿ
ಸಿದ್ರಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನನ್ನೆ ಮಾತ್ರ ಬಹು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಉಭಯ
ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಎದೆಯೇ ಆರಿಕೋಗಿತ್ತು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಏನೋ ಹಿಂದಿಸಿಂದಲ್ಲ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದವನು, ಅದ್ರಿಂದ್ಲೇ ನನ್ನೆ
ಏನು ಹೇಳ್ವಕ್ಕೂ ಬಾಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ, ಕೇಳಿ--ನೋಟು ಓದಿ ಹೇಳ್ತೇನೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನನ್ನೇನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಸಂಕಪ್ಪನಿಗೇ ಓದಿ ಹೇಳಿಬಿಡು.
ಸಂಕಪ್ಪಾ! ಕೇಳಿಕೋ ನೋಟಿನ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು.

ಸಂಕಪ್ಪ—ನನಗ್ಯಾತಕ್ಕೊಡೆಯಾ ಅದರ ಗೊಡವೆ ? ಅದರಲ್ಲೇನು ಗೊತ್ತಾ
ಗತ್ತೆ ನನ್ನೇ ? ತಾವೇನು ಮೋಸಗಾರ್ರೇ ! ಬೇಡ ಸಿದ್ಧಣ್ಣ -
ಮುಂದಿನ ಕೆಲ್ಸ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಿ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ; ನಿನ್ನದೊಂದು ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಗುರುತು ಒತ್ತಿ
ಬಿಡು ಇಲ್ಲಿ. (ಒತ್ತುವನು) ಈಗ ಸಾಕ್ಷಿ ಯಾರದ್ದು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಒಂದು ಗೌಡರದ್ದಿರಲಿ ; ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳದ್ದಿರಲಿ.
(ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಹಾಕುವರು.)

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಹಾಂ. ನನ್ನ ಕೆಲ್ಸ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿತು. ಬರಹ ಸಹಾ ಮುಗ್ಗಿಬಿಟ್ಟಿ.
ಇಗೋ ಸಂಕಪ್ಪಾ, ಇದನ್ನು ಸಾಹುಕಾರ್ರ ಹತ್ರ ಕೊಡು. (ಕೊಡುವನು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಹಣ ಜೀಜಿವಿಂದ ಎಣಿಸಿಕೊಡುತ್ತ) ಇಗೋ ಲೆಕ್ಕವಾಡಿಕೋ. ೨
ಇವ್ವತ್ತೂರು ರೂಪ್ಯಾ ಹದಿಮೂರಾಣೆಯನ್ನ ಗೌಡ್ಡ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡ್ತೇನೆ;
ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಕಾಳಿನ ಕ್ರಯ ನಾನು ಮುರಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಸರಿಯಾಗಿ
ನೋಡೋ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಗಂಗವ್ವಾ, ಇದನ್ನ ಒಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದಿಡವ್ವಾ.

ಗೌಡ—ಇನ್ನು ನಡೆಯಲಿ ಸಂಕಣ್ಣ -- ನಿಮ್ಮ ಹೊನ್ನಾರ ಹೂಟೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಆಗಲಿ ಗೌಡ್ಡ. ಪುನಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರು ಒರೆಸಿಕೊಂಡು
ನೇಗಿಲಿಗೆ ಕೈಕೊಡುವನು; ಚನ್ನನು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು.
ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಅವರನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವರು.)

[ತರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೨

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಬೀದಿ. ಗೌಡರೂ ಸಾಹುಕಾರರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.
ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ತಲವಾರನೂ ಬರುವನು.]

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಭಲಾ ಗೌಡ್ಡೆ! ನಿಮ್ಮಭಿನಯ ಮಾತ್ರ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.
ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀವು ನಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದೆ ಇಂದಿನ
ನಾಟ್ಯವೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇತ್ತು. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಪಳಗಿದ
ಕೈಯಲ್ಲವೇ; ಕೇಳಬೇಕೆ!

ಗೌಡ—ನಟನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ಕಡಿಮೆ? ನೀವೇನಾದರೂ ನನ
ಗಿಂತ ಕಡಿಮೇ ಅಭಿನಯಿಸಿದಿರೇನು? ಹ್ಯಾಗೇ ಇರಲಿ - ಅಂತೂ
ನಾಟಕವೊಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಎಲ್ಲಿ ನಾನು ನಮ್ಮ
ಒಳಸಂಚನ್ನ ಸಿದ್ಧಣ್ಣ ತಿಳಿತಾನೋ ಅಂತ ಅಂಜಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದ್ರೆ
ಅವನೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮರ್ಮವನ್ನ ಅರಿಯಲಾರದೇಹೋದ.

ತಲವಾರ—(ಸ್ವ) ಮನೇ ಮುರಿಯೋದ್ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬರು ಮೇಲು.
ಇವರು ಕಾಲಿಟ್ಟ ಮನೆ ಉದ್ಧಾರವೇ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಒಂದೊಮ್ಮೆ ತಿಳ್ಳಿದ್ದೇನಾಗತ್ತಂತೆ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ ; ಅವನು ಪುಟ್ಟ
ಲಾಯರಿ ಹಾಗಿದ್ದು ! ಈ ಒಳವಕೀಲರ ಕೈ ಒಂದು ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿಬಿಟ್ಟಿ
ಅವರು ನಾನು ಕರ್ದಂತೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇರಲೀ ಗೌಡ್ರೆ ಇದೋ ತಗೊಳ್ಳಿ
ತಮ್ಮ ಸಹಾಯದ ಪ್ರತಿಫಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿತಂತ ತೀರಬ್ಯಾಡ್ರಿ
ಇದು ; ಇನ್ನೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೂ ಇದೆ, ಕೊಡತಕ್ಕ
ಸಂಭಾವನೆಯೂ ಇದೆ.

ತಲವಾರ—(ಸ್ವ) ಹಾಂ....ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೂ ಆದೇ. ನಿನ್ನೆಯೇ ಸಂಣ
ಗೌಡರದ್ದು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಹಣಕ್ಕೆ ಕಾಗ್ದಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಯ್ತಲ್ಲಾ
ಕೆಲ್ಸಿ.

ಗೌಡ—ಸಂಕಪ್ಪ ಕೂಡ ಇನ್ನು ಅಡಗಿತು. ಆತನ ಹೊಲಾ ಮನೇ ಎಲ್ಲಾ
ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನವಾದಂತೆಯೇ ಇನ್ನು. ಈ ಮುನ್ನೂರರ ಜತೇಗೇ
ಇನ್ನೂ ಮುನ್ನೂರೋ ನಾನ್ನೂರಕ್ಕೋ ನಾಳೆ ಆತ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಸಾಲಕ್ಕೆ
ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆತನಿಗೀಗ ಹಣದ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಇನ್ನು ಮುನ್ನೂರೇ ಯಾಕೆ - ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡ
ಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನೇ ಇದ್ದೇನೆ ನಾನು ಸಂಕಪ್ಪನಿಗೆ. ಆದ್ರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿ
ನಂತೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಬೇಕು.

ಗೌಡ—ಆ ಅಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯೂ ಆಷ್ಟೇನೇ ; ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ.
ಹಣವಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಅದನ್ನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಡಬೇಕೂ ಅಂತಿದ್ದೆ.

ತಲವಾರ—(ಸ್ವ) ಹೊನ್ನಪ್ಪೋ, ಅದೇ ನಾನೂ ಅನ್ನೋದು - ಈ ಶ್ರೀಮಂ
ತ್ರಲ್ಲಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ್ರೀ ಅಂತ ; ಇದು ಕಬ್ಬಿನ ಗಾಣಕ್ಕೆ ಕೈ
ಕೊಟ್ಟುಂಗೆ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಗೌಡ್ರೇ, ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಕಪ್ಪನ ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ; ಅದು ಒಂದೆರಡು ಸಾವಿರವೇ ಯಾಕೆ, ಲಕ್ಷವಧಿಯೂ ಬಾಳಬಹುದು.

ಗೌಡ—ಇಲ್ಲ, ಇದು ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪುಭಾವನೆ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬಾಳಬೇಕು ಗಿರಿಯಪ್ಪ ನವರೇ -- ಅವನ ಹರಕು ಹೊಲ ? ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ ಅಷ್ಟೆ !

ತಲವಾರ—(ಲಲಲಲಲಾ ! ಏನು ಕರಾರುವಾಕಾ ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ನಮ್ಮ ಗೌಡ ! ಪ್ರತೀ ಮನೇ ಹೆಚ್ಚು, ರಿಪೀಸ್, ತೊಲೆ, ಎಲ್ಲಾದರ ಲೆಕ್ಕವೂ ಬಾಯಲ್ಲೇ ಇದೆ ಮಹರಾಯನೀಗೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಪಟೀಲರೇ, ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಸಂಕಪ್ಪನ ನಿರ್ಜೀವ ಹೊಲ ಮನೆಗಾಗಿ ನಾನು ಬಾಯ್ದೆರೆದು ಕುಳಿತಿಲ್ಲವೀಗ. ನಾನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದು ಆತನ ಜೀವನೀಯ ಆಸ್ತಿ-ಸರ್ಜೀವ ಪುತ್ಥಳಿ-ಗಂಗೆಯನ್ನ.

ತಲವಾರ—(ಸ್ವ) ಬಪ್ಪರೇ ಗಂಡೇ ! ಇಂವ ನಮ್ಮ ಗೌಡನಿಗಿಂತಲೂ ಮ್ಯಾಗಿ ದ್ದಾನಲ್ಲಪ್ಪಾ ; ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟಿದ್ದಾನೇ ಲೌಡೀ....ಗಂಡ (ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವನು)

ಗೌಡ—ಸಾಹುಕಾರರೇ ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಎಣಿಕೆಗೆ ನಾನು ಸೋತಿ. ಹೌದು, ನೀವು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಅವಳನ್ನ ನಿಮ್ಮವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದಿ ಮುಂದೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಮದುವೆ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲೇ ಸಂಕಪ್ಪ ಮಗಳನ್ನ ತನ್ನ ಸೋದರಳಿಯ ಚನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೂ ಅಂತಿದ್ದಾ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸುಸಂದರ್ಭವನ್ನ ನೀವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬ್ಯಾಡಿ ; ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಾನಿದ್ದೇನೆ.

ತಲವಾರ—(ಸ್ವ) ವ್ವಾ.....ವ್ವಾ.....ಎಂಥಾ ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲ್ಸಾ ; ಇದುವರೆಗಿನ ಪಾಪದ ಗುಡಿಗೆ ಇದೊಂದು ಕಳಸ ಇಟ್ಟಾಂಗಿ. ಹೌದು, ನೀವಿದನ್ನ ಮಾಡ್ಲೇಬೇಕಪ್ಪಾ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸ ಇದೆ. ಆಗಲೇ, ಬರೇನೆ ನಾನು. (ಹೋಗುವನು)

ಗೌಡ—ತಿಮ್ಮಾ, ಹೋಗೋ ಸಂಕಪ್ಪ ಹತ್ರ ಒಂದು ಹತ್ತು ರೂಪ್ಯಾ ಕೈಗಡ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆ ನಾನೂ ಅಂತ ಅನ್ನು .... ಅವ ಎತ್ತು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕೊಡೋಣವಂತೆ ವಾವು.

ತಲವಾರ—ಅಪ್ಪೇನು ಆಗತ್ಯ ಗೌಡರೇ ಹಣದ್ದು ? ಸಾಹುಕಾರ್ಯ ಈಗಲೇ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಾ....ಏನೋ ನೋಟು....ಸಾಲದೇನು ಅದು ?

ಗೌಡ—ಏನು ಕೊಡ್ತಾರೋ ಸಾಹುಕಾರರು ! ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೊಟ್ಟು ; ಮತ್ತೆ ಬೀದೀಲೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಹೇಳ್ತಾ ಹೋಗಬೇಡ ಎಲ್ಲಾದ್ದು ! ಸಾಹುಕಾರ್ಯ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮನೆಗಂದಾಯ ಬಾಕಿಯಾದ್ದು.

ತಲವಾರ—ಅದೇನು ಹೇಳ್ತೀರಿ ಗೌಡಾ ? ಮನೆಗಂದಾಯ ಕಳ್ಳ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಬೇಬಾಕಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಗೌಡ—ಏ ಬುದ್ಧಿವಂತ ! ಸಾಕೋ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ ! ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾ ಹೋಗು. ಕೇಳೇನು ? (ಹೋಗುವನು)

ತಲವಾರ—ಆಗಲಿ ಗೌಡ. (ಸ್ವ) ಏನು ಮಹರಾಯರೋ ಇವರು ! ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದ್ರೂ ಸಾಕಾಗೋಹಂಗಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ಸಾಹುಕಾರ್ಯದಷ್ಟು ಎಳ್ಳು, ಈಗ ಸಂಕಪ್ಪ ನೋರಿಗಷ್ಟು ಇಳಿಸುವಾ ಹೊಂಡಕ್ಕೇ ಅಂತ ಯೋಚನೆಯಿದ್ದಾರೆ....ಅಂತೂ ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆಯವರು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೇ ಆಗಿಹೋಯ್ತೇನೋ ! ಈಗ ಸಂಕಪ್ಪೋರನಾದರೂ ಯೇನಂತ ಕೇಳುವಾ ಹಣವನ್ನು ? ಕೊಡ್ತಾರೇ ಅವ್ರೂ ನಾನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ; ಆದರೆ ಅದರ ವಸೂಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭಂಡಿಚಕ್ರವೇ ! ದೇವರ ಮುಡುಪಿಗೆ ಕೈಕೊಡೋ ಇವರು ಇನ್ನು ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನ ಬಿಟ್ಟಾರೇನು ? ಏನು ಬಂತವ್ವಾ ಕಾಲ ! ಈ ಹಾಳು

ಒಕ್ಕಲಿಗರದ್ದು -- ಉಣ್ಣೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ, ಉಡೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ; ಹೊಟ್ಟೆ ಹರಕು-ಬಟ್ಟೆ ಹರಕು, ದುಡದೂ ದುಡದೂ ದೇಹ ಮಾತ್ರ ಮುರುಕು; ಇಂಥವನ್ನೂ ಮೋಸೈ ? ಕೆಳಗಿರುವವರ ಕಾಟ, ಮೇಲಿನವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತೇವೆ ದೇವರೇಗೊಂದಾಟ ! ಹೂಂ - ನಡೀಲಿ, ನಡೀಲಿ .... ಈ ಅತ್ತೋರು ನಕ್ಕೋರು, ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಿನ ಹೋಗೋರೇ, ಯಾರೂ ಉಳಿಯೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ಉಳಿಯೋದ್ಯಾವುದು ? ಪಾಪ ಮತ್ತೆ ಪುಣ್ಯ ! ಈ ಎರಡೇ .... ಹೂಂ .... (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೩

[ಚನ್ನಯ್ಯನು ಹೊಲದ ತಪ್ಪಲಿನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಗಂಗೆಯು ಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿರುವಳು.

ಚನ್ನಯ್ಯ—ಹೊಲದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಮೈ .... ಎಲ್ಲಾ ಗಬ್ಬೆದ್ದುಹೋಯ್ತು. ತೊಳೆಲಿಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ.....ಇಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಿಡೂ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಇತ್ತ ಬಂದ್ರೆ ನೀರೂ ಗಬ್ಬೇ.... ಏನು ಮಾಡಲಿ .... ಇಲ್ಲೇ ಅಷ್ಟು ಹಿಂಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡ್ತೇನೆ. (ಎಂದು ತನ್ನ ಸ್ವಕ್ಕೆ ಹಾಡುತ್ತಾ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆದು ಮೇಲೆ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹರಡುವನು. ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದು ಆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುನ್ನೆಮಾಡಿ ಕೆಡವಿ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಚನ್ನಯ್ಯನು ಮತ್ತೊಂದು ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆದು ಒಣಗಿಸಲು ಬರುವಾಗ ಮೊದಲಿನ ಬಟ್ಟೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ)

ಚನ್ನಯ್ಯ—ಹಾಂ-ಇದೇನಿದು ? ತೊಳೆದು ಆರಿಸಿದ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಧೂಳಲ್ಲಿ ಉರುಳಿಸಿದೋರು ಯಾರಿದು ? (ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ತೊಳೆದುತಂದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಮೊದಲಿನದನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು; ಗಂಗೆಯು ಪುನಃ ಹಾಗೇ ಮಾರುವಳು. ಚನ್ನಯ್ಯನು ತಿರುಗಿ

ಬಂದು ನೋಡಿ) ಎಲಾ ಇವರಾ ! ಯಾರದ್ದು ಕೆಲ್ಸಾ ಇದು....ಗ್ರಾಚಾರ
ಗೀಚಾರ ಕಾಡತ್ತೇನು ? (ಫುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಆಗಲು) ಥೂ !
ಹೋಕಲುಗೇಡಿಗಳಾ ! ಸಿಮ್ಮ ಜಂಭಾ ಮುಗದಿಲ್ಲೇನು ? ಹೊಟ್ಟೆ
ಉರಿತಾಯಿದೇ ನನ್ನದೂ. ನಿನ್ನೆ ತಂದ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆನೂ ಮೈಲ್
ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರೀ ! ಬಂದೆ ಬಂದೆ, ಎಲ್ಲಿದ್ದಿರೀ, ನೋಡ್ತೇನೆ ನಾನು.
(ಎಂದು ಪುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗುವನು ; ಗಂಗೆಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದು ಒಟ್ಟು
ತೊಳೆಯುತ್ತ)

ಗಂಗವ್ವ—ಈ ಗಂಡಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅರವೀ ಪರವೀನೂ ಇಲ್ಲ ;
ಮಾಸಲು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲೊಗದಬಿಡ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಹಳ್ಳದ ಮೂಲೇಲಿ
ನೋಡ್ತರೂ ಇವರದ್ದೇ ಅರಿವೆ.

ಚನ್ನ—(ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ) ಹಾಂ-ಹಾಂ, ಯಾರು, ನೀನೇನು
ಗಂಗೀ ?

ಗಂಗವ್ವ--(ಶಬ್ದವು ನಿಂತು) ಹಾಂ .. ನಾನು ಗಂಗೀ .... ಈಗ ಗೊತ್ತಾಯ್ತೇನು
ನನ್ನ ಹೆಸರು ?

ಚನ್ನ—ನೀನು ಗಂಗೀ ಹೌದೇ. ಸತ್ಯ ಹೇಳು ...ಆ ಬಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ
ಕೆಡವಿದವರು ಯಾರು ಹೇಳು ? ನಂಗೇನು ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ
ತಿಳಿದಿಯೇನು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಎಂತಾ ಬಟ್ಟೆ-ಎಲ್ಲಿ ? ನಂಗೊತ್ತಿಲ್ಲಪ್ಪಾ !

ಚನ್ನಯ್ಯ—ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ....ನಿಜವಾಗಿಯೂ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಹಾಂ-ನಿಜವಾಗಿಯೂ....ಸತ್ಯಕ್ಕೂ. ಮತ್ತೇನು ?

ಚನ್ನ—ನೋಡೇ ಗಂಗೀ ಇಲ್ಲಿ .... ನಾನು ಅರಿವೇ ತೊಳತೊಳದು ಇಲ್ಲಿ
ಅರೋಗದು ... ಯಾರೋ ಅದನ್ನ ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿ ಗಬ್ಬ ಎಬ್ಬಿಬಿಟ್ಟ
ದ್ದಾರೆ ನೋಡು.

ಗಂಗವ್ವ—ಹಾಂ-ಹಾಂ....ಎಂಥಾ ನೀಚರು. ಆಗಲಿ, ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಹೀಗೆ ಮಾಡು : ನೀನು ಬಟ್ಟೆ ತೊಳ್ಳು ಹಾಕುತ್ತಾ ಇರು, ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ದಂಡೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಾರೇನೆ-ಅದಾರು ನಿನ್ನ ಅರಿವೇ ಮುಟ್ಟತಾರೇ ಅಂತ.

ಚನ್ನ—ಹಾಂ-ಹಾಗೇ ಮಾಡು. (ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆದು ಅರಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತೊಳೆಯುವಾಗ ಗಂಗವ್ವನು ಪುನಃ ಹಾಗೇ ಮಾಡುವಳು; ಚನ್ನಪ್ಪನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡಿ) ಇಗಾ ಮತ್ತೇ....ನೋಡಿದಿಯೇನೇ ಗಂಗೀ ಇಲ್ಲಿ, ನೀನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಇಲ್ಲೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇ ಸುತ್ತಲೂ....ಆಂ....ಚನ್ನಾ....ಹಾಂಗಾದರೆ ಇದೂ ಮನುಷ್ಯರ ಕೆಲ್ಸ ಅಲ್ಲಕಣೋ, ಯಾವುದಾದರೂ ದೆವ್ವ-ಭೂತಗಳ ಆಟವೋ ಯೇನೋ .... ಹೋಗೋಣವಾ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ - ಇನ್ನೆಲ್ಲಾದ್ದು.

ಚನ್ನ—ಯಾಕ್ ಹೆದ್ರತೀ ಗಂಗೀ ! ತಾಳು, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡೋಣಾ ಅಂತೆ....ನಂಗೇ ಆ....ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನ ಬಹೂ ದಿನದಿಂದ—ನೋಡಬೇಕಂತ ಆಶೆ ಇದೆ....ತಾಳು. (ಪುನಃ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುತ್ತ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವನು. ಗಂಗೆಯು ಅದನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡವಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಪ್ಪನು ಹಿಡಿದು) ಹಾಂ-ಇಗಾ ಇಲ್ಲಿದೆ ದೆವ್ವ .... ಇದು ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವ ಕಣೋ....ನೋಹಿನೀ.

ಗಂಗವ್ವ—ಚನ್ನಾ-ಬಿಡೋ, ಬಿಡೋ ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು. ನಿನ್ನ ತಂಟೆಗೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಕಣೋ ನಾನಿನ್ನು.

ಡಾಯಲಾಗ್

ಗಂಗವ್ವ—ಬಿಡು ಬಿಡು ಬೇಡುವೆ ನಾ ಕರವಾ - ನಡೆ ಛೇ ನೀ |

ಚನ್ನ—ತಡೆ ತಡೆ ರಮಣಿ ನಿ- ಬೆಡಗಿನ ತರುಣಿ ನಿ- ಬಿಡೆ ಬಿಡೆ

ನಾ ಕರವಾ | ನಡೆ ಬಾ ಬಾ ||

ಗಂಗವ್ವ—ಛೇ ಮೂಢ ಕೆಡುವೇ - ದುರ್ನಾಮ ಪಡೆವೇ ||

ಚನ್ನ—ನಾ ಬಿಡೇ ಕರ ಲಲನೇ - |

ಗಂಗವ್ವ—ಪಿತನೊಳುಸುರುವೆ |

ಚನ್ನ—ಜತೆಯಲೆ ಬರುವೆ |

ಗಂಗವ್ವ—ನಡೆ ಛೇ ನೀ |

ಚನ್ನ—ನಡೆ ನೀ ಬಾ ||

ಗಂಗವ್ವ—ಇದೇನೋ ಚನ್ನಾ - ಬಿಡೋ ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ
ಕೈ ಹಿಡಿಯುವೆಯಲ್ಲೋ !

ಚನ್ನ—ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ .... ನೀನ್ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಅರಿವೇ....ಗಬ್ಬಮಾಡ್ತೆ....ಕಳಾಟ
ಆಡ್ತೀಯೇನು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

ಚನ್ನ—ಊ-ಹೂಂ. ..ಎಷ್ಟಕ್ಕೂ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ .... ನಿನ್ನನ್ನ ಹೀಗೆ ಎಳ
ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಾವನ ಹತ್ತಿರ ಬಿಡ್ತೇನೆ ನೋಡು.

ಗಂಗವ್ವ—ಬಿಡೋದಿಲ್ಲಾ ? (ಚನ್ನಸ್ತನು ಇಲ್ಲಾ ಎಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸುವನು)
ಯಾಕೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲವೋ ನೋಡ್ತೇನೆ ನಾನು. (ಚನ್ನನ ಕೈಯನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಚ್ಚುವಳು; ಚನ್ನನು ಕೈ ಬಿಡುತ್ತಲೇ ನಗುತ್ತ ಓಡಿಹೋಗುವಳು.)

ಚನ್ನ—(ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕೂಡವುತ್ತ) ಲೇ ! ಕೆಟ್ಟ ಮುಸುಡೀ....ಎಲ್ಲಿಗೆ ಓಡ್ತೀಯೋ
ನೋಡ್ತೇನೆ ನಾನು. (ಗಂಗವ್ವನು ನಗುತ್ತ ಮುಂದಿನಿಂದ ಓಡುವಳು;
ಹಿಂದಿನಿಂದ ಚನ್ನ ಓಡಿಯೋಡಿ ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರಲು ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನೆತ್ತಿ)
ನೋಡು .... ಗಂಗವ್ವಾ .... ಹೊಡೀತೇನೆ ಕಲ್ಲು .... ಬೇಗ ನಿಲ್ಲು.
(ಮತ್ತೂ ಅವಳು ಓಡಲು, ಕಲ್ಲನ್ನು ಕಾಲಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವನು; ಗಂಗವ್ವನು
ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಎಂದು ಕುಂಟುತ್ತ ನೆಲಕ್ಕೆ ಜೀಳುವಳು.) ಈಗ ಹ್ಯಾಂಗದೆ ?
ಓಡ್ತೀಯೇನಿನ್ನು ? (ಕೈ ಹಿಡಿಯುವನು)

ಗಂಗವ್ವ—(ಅಣಕಿಸುವ ಸೋಗಿನಿಂದ) ನನ್ನ ಕಾಲ ಮುರಿದು....ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓಡ್ಡಿಯೇನಿನ್ನೂ ಅಂತಾನೆ. ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಸುರಿಯಿತು. (ಚನ್ನನು ನಗುವನು.)

[ಸಂಕಪ್ತನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು; ಚನ್ನನು ಗಂಗವ್ವನ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಸರಿದು; ಪೆಚ್ಚುಮೋರೆ ಹಾಕಿ ನಿಲ್ಲುವನು.]

ಸಂಕಪ್ತ—ಏನೋ ಚನ್ನಾ, ಏನೇ ಗಂಗವ್ವಾ ಇದು ? ಬರ್ರಾ ಬರ್ರಾ ನಿಮ್ಮ ಆಟ ಮಿತಿಮೀರ್ದು. ಏನಾಯ್ತೇ ಗಂಗವ್ವ ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ?

[ಚನ್ನನು ಹೇಳಬೇಡವೆಂದು ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡುವನು.]

ಚನ್ನ—ಮಾವಾ.....ಇವಳು..... ಅ ಹಳ್ಳದ ದಂಡೇ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿದಳು, ಕಾಲಿಗೆನೋ ಕಲ್ಲು ಎಡ್ವಿತಂತೆ. (ಮೊದಲಿನಂತೆ ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಸಂಜ್ಞೆ).

ಗಂಗವ್ವ— ಓಡುವಾಗ ಕಾಲಿಗೆಗೊಂದು ಕಲ್ಲು ತಾಕಿ ನೋವಾಯ್ತುಪ್ಪಾ, ಅಷ್ಟೆ. (ಪ್ರತಿಸಂಜ್ಞೆ)

ಸಂಕಪ್ತ—ನೀನ್ಯಾಕೆ ಓಡ್ಡಿ ಆಪ್ಪ ? ಚನ್ನಾ, ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಲೂಟಿ ಅಂತ ಕಾಣತ್ತೆ ಅಲ್ವೇ ! ನಾನಿನ್ನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಕುಣಿತಾ ಏನಿದ್ರೂ ಮದ್ದೇ ಆದ್ದೇಲಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನ ಯಾರಾದ್ರೂ ನೋಡಿದ್ರೆ ಏನಂದಾರು ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ನಿಮ್ಮೆ ? ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಹಚ್ಚಬೇಕೂ ಅಂತ ಇದ್ದೇನು ನಿಮ್ಮನ್ನಿನಲ್ಲಿ ?

ಗಂಗವ್ವ— ಚನ್ನ ಓಡ್ವಲಿಲ್ಲ ಅವ್ವಾ ನನ್ನನ್ನ. ಆ ಕಡೆ ನಮ್ಮ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಯಾವೋ ಗಂಟೇ ನುಗ್ಗಿಹಾಕಾಯ್ತು, ಅದನ್ನ ಓಡ್ವಲಿಕ್ಕಂತ ನಾನು ಓಡ್ಡೆ-ಬಿದ್ದೆ. ಆಗಾ ಆಕಳು ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೇ.

ಚನ್ನ—ಹೌದೊಂದು ಮಾವಾ ! ನಾನೇನು ಓಡ್ಡಿ ಕೆಡಿವಿದ್ದಲ್ಲ ಅವಳನ್ನ .... ಅವಳಾಗಿಯೇ ಬಿದ್ದದ್ದು.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹಾಂ... ಹೌದಾದು, ನನಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೆ ನಿಮ್ಮಾಟ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪಲ್ಲ, ತಪ್ಪು ನನ್ನದು. ಮದುವೆ ಒಂದು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ಈ ಯಾವ ಸಂಕಪ್ಪಕ್ಕೂ ಕಾರಣಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ, ಇನ್ನೇನು.... ಸಾಲ್ದ ಕೂಡ ಸಾಲಾ. ಸಾಹುಕಾರ್ ಹತ್ರ ಸಾಲವಾದ್ರು ತಂದು ಈ ವರ್ಷ ನನ್ನ ತಲೇಮ್ಯಾಲಿನ ಭಾರಷ್ಟು ಇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡ್ತೇನೆ.

ಚನ್ನ—ಬ್ಯಾಡ ಮಾವಾ ! ದಯವಿಟ್ಟು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಾಡ್ಬೇಡಿ .... ನನುಗೋಸ್ಕರ ನೀವು ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕೊಳೆಯೋದ್ದೇದ. ಈಗ ಇರೋ ಸಾವಕಾರ.... ಸಾಲವೇ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಶೂಲಾ ಆಗಿ ಕುಂತದ ಈ ವರ್ಷದ ಪೈರ್ ಕೈಗೆ ಬಗ್ಗಲೇ ಅವರದ್ದೊಂದು ಋಣಾ ಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡಿ; ಲಗ್ನಾ ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣವಂತೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ಹೌದಪ್ಪಾ ! ನಾನನ್ನೋದೂ ಅದನ್ನೇ, ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ಇಷ್ಟಾಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆ ಹಚ್ಚೋಬೇಕು ಸಮ್ಮಾಗಿ !

ತಿಮ್ಮ—(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ) ಸಂಕಪ್ಪನೋರಾ ! ಓ ಸಂಕಪ್ಪನೋರ ! ಇದ್ದೀರೇನು ಹೊಲ್ಲಲ್ಲಿ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಯಾರು--ತಳವಾರನ್ಯಾಕರೇನು ? ಏನು ಬಂದಿಯಪ್ಪಾ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಾ ?

ತಿಮ್ಮ—ಎನಿಲ್ಲಣ್ಣಾ ! ಇಲ್ಲೇ ಸಾಹುಕಾರ್ ಮನೆಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ; ಅವು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕರಕೊಂಡೇ ಬಾ ಅಂದು, ಬಂದೆ.... ಬರ್ದೀರೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಆಗಲಪ್ಪಾ, ಈಗಲೇ ಬಂದೆ ಅಲ್ಲೇ ಹೊಲ್ಲ ಅಂಚಲ್ಲಿ ಆಕಳೂ ಎತ್ತಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ಅದನ್ನಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟೆಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಬರ್ದೇನೆ.

ತಿಮ್ಮ—ಏನು ಸಂಕಣ್ಣಾ ! ಆ ಆಕಳು ಎತ್ತಳ ಕೆಲವನ್ನೂ ನೀವೇ ಮಾಡಿರ ಬೇಕೇನಿನ್ನಾ ? ಚನ್ನಪ್ಪಾ ಇದ್ದಾನೆ, ಗಂಗವ್ವ ಇದಾಳೆ, ಅವರಾ ರಾದ್ರಾ ನೋಡ್ಕೊಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳೋನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹಾಂಗಲ್ಲ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ. ಅಪ್ಪೆಲ್ಲರೂ ನೋಡೋತಾರೆ. ಅದ್ರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದು ಸರೀಬರೋಹಾಂಗಲ್ಲಾ. ನನ್ನ ಎತ್ತಿನ ಚಾಕರೀ ನನ್ನ ಗೋವಿನನ್ನೇವೆ ನಾನೇ ಮಾಡ್ಬೇ ಅಂದ್ರೆ ನನ್ನ ಉಂಡ ಅನ್ನ ಮೈಗೆ ಹಿಡಿಸತ್ತೆಕಾಣಪ್ಪಾ. ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಇರೋದೇ ಎತ್ತೂ ಗೋವು; ಅವೇ ನಮ್ಮ ದೇವುಕಾಣಪ್ಪಾ. ಕೇಳ್ಕೊಳ್ಳೋನು ನೀನು ?

ಲಾವಣಿ

ಗೋವಿನಂಥಾ ದೇವರೊಂದುಂಟೇ - ಜನ್ಮವಿತ್ತ ತಾಯಿಲ್ಲದೆ
ಮುಕ್ತಿ ತಾನುಂಟೇ |
ಗೋವೇ ನಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ತಾಯಿ ಗೋವೇ ಸುಖಸೌಖ್ಯದಾಯಿ
ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸಿಕ್ಕ ಧರ್ಮದನತಾರೆಯಾಕೆ || ಪ ||
ಹೆತ್ತ ತಾಯೀ ಸ್ತನ ಬತ್ತಿತೂ - ಮುಕ್ತಿನಂಥ ಪಿತನೆದೆ
ಪ್ರೇಮ ತಗ್ಗಿತು |
ಮತ್ತೆ ನಿಲ್ಲನೆಲ್ಲ ಬಿಡೆ ಸತ್ತೆನೆಂದು ಚೀರುತಿರೆ-ಎತ್ತಿ ತನ್ನ
ಮೊಲೆಯನಿತ್ತು
ದತ್ತ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಾದ || ೧ ||
ತನ್ನ ಸುಖ ತಾನು ಮರೆತು-ನಿನ್ನದೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಸುಖದೊಳು ಬೆರೆತು-
ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೇ ಎಂದು ನೆತ್ತರೆಲ್ಲ ಬಲಿಯನಿತ್ತು-
ನಿತ್ಯ ನಿನ್ನ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೇಮಬಳಗವಿತ್ತ ತಾಯಿ || ೨ ||
ಇಂಥ ತಾಯ ಬಲಿಯನೀವರೋ - ಶಕ್ತಿಗುಂದೆ ಬಳಗಸಹಿತ
ಕೊಲ್ಲಲೀವರೋ |
ಹೆತ್ತತಾಯನತ್ತ ಮರೆತು ದತ್ತತಾಯ ಕೊಲ್ಲಲಿತ್ತು
ಹೊತ್ತ ಮಾತೆ ಭಾರತೀಯ ನಿತ್ಯ ಮರೆತೀಹರಯ್ಯ || ೩ ||

ಹೀಂಗ್ ಅಯ್ಯೆಕಾಣಪ್ಪಾ ಗೋವಿನ ಮಹತ್ವ.

ತಿಮ್ಮ—ವ್ವಾ ! ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವ್ವಾ ನಿಮ್ಮ ಲಾವಣೀ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಏ ಗಂಗೀ! ಮುದ್ದಾ ಹಾಡೋದ್ದೇಳ್ತಾ ಬಾಯ್ಕಿಟ್ಟು ಕುಂತೆ
ಯಲ್ಲೇ-ನೀನಿಲ್ಲೇ? ಹೋಗು ಹೋಗು-ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಆ ಆಕಳೂ
ಎತ್ತುಗಳನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲ್ಲೇ ಆಡ್ತಾ ಇರು, ನಾನಿದೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ.
(ಗಂಗವ್ವ ಹೋಗುವಳು) ತಳವಾರಾ! ಹೋಗೋಣೇನು ನಾವೂ
ಹಾಗಾದ್ರೆ....ಏ ಚನ್ನಾ! ಆ ಹೊಲ್ದ ಕಡೇ ನೋಡ್ಕೋ, ಯಾವ
ದಾದ್ರೂ ಗಂಟೇ ಗಿಂಟೇ ಬಂದಾವು ಜಾಗ್ರತೆ. (ಹೋಗುವನು)

ಗಂಗವ್ವ—(ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದು) ಏ ಚನ್ನಾ! ಆ ಹೊಲ್ದ ಕಡೇ ನೋಡ್ಕೋ;
ಯಾವುದಾದ್ರೂ ಗಂಟೇ ಗಿಂಟೇ ಬಂದಾವು ಜಾಗ್ರತೆ.

ಚನ್ನ—ಏ ನಿನ್ನ! ಮಾವ ಅಲ್ಲಿ ಎತ್ತೂ ದನಾ ಕಾಯ್ತೆರೂ ಅಂದ್ರೇ.....
ನೀನಿಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅನ್ನ ನಗಚಾಟಿಕೇ ಮಾಡ್ತಾ ಕುಂತಿದ್ದೀಯೆನು?
ವ್ವಾ....ಆಕಳ ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟೀಯೇ?

ಗಂಗವ್ವ—ನೋಡ್ಲೇ? ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದೀನಿ; ಮೆಂದು ಮೆಂದು ಅದರ
ಹೊಟ್ಟೇ ಒಂದು ಗುಡಾಣದ್ದಾಂಗಿ ಆಗೇದ ನೋಡು.

ಚನ್ನ—ಯೇ ಹೋಗೇ, ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಅಧಿಕ ಮಾತು. ಹೇಳ್ವಪ್ಪ ಕೆಲ್ಸಾ
ಮಾಡು ನಡೀ.

ಗಂಗವ್ವ—ಹೂಂ-ನಾನೂ ಅದ್ದೇ ಅಂತೀನಿ. ಹೋಗು, ಹೊಲಾ ಕಾದ್ಕೊಂ
ಡಿರು. ಪೈರು ಕೈಗೆ ಬರೋವಾಗ ಯಾವುದಾದರೂ ಗಂಟೇ ಗಿಂಟೇ
ತಿಂದುವೂ ಅಂದ್ರೆ ಮತ್ತೆ ಸಾಹುಕಾರ್ರಿಗೆ ಏನು ಕೊಡಬೇಕು?
ಕೇಣೀ ಎನ್ನೊಡಬೇಕು?

ಚನ್ನ—ಏ....ಗಂಗೀ, ಇದೆಲ್ಲಾ ನಡೀದು ನಿನ್ನಧಿಕ ಮಾತು! ಕೇಳ್ತೀಯೆನು
ಮಾವಾ ಹೇಳಿದ್ದು....ನಾಳೆ ನೀನು ನನ್ನ ಮದ್ದೇ ಆಗತಕ್ಕ ಹೆಂಡ್ತೀ....
ಆದ್ರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಾಂಗಿ ಕೇಳ್ಕೊಂಡಿರಬೇಕು .... ನೀನು....
ಗೊತ್ತಾಯ್ತೀನು?

ಗಂಗವ್ವ—ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ನಾಳೇ ಮದ್ಯೇ ಆದನಂತ್ರ ನೋಡೋಣಂತೆ ಅದ ನ್ನೆಲ್ಲಾ. ಅದ್ರೆ ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನ ಮದ್ಯೇ ಆಗಬೇಕಾದ್ರೆ ನೀನು ನಾನು ಹೇಳ್ತಂತೆ ಕೇಳೊಂಡಿರಬೇಕು. ಹಾಂ—ಆದ್ರಿಂದ ಹೋಗು ಹೊಲ್ಕ ಕಡೇಗೆ.

ಚನ್ನ—ಹಾಂ ಹಾಂ ! ಇಷ್ಟ ಡೌಲೇನು ನಿನ್ನದು ? ಆಗಲೀ .... ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನ ಮದ್ಯೆ ಆಗ್ತಾರೋ ನಾನೂ ನೋಡ್ತೇನೆ. (ಬಟ್ಟ ತೊಳೆಯ ತೊಡಗುವನು. ಗಂಗವ್ವನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಕಿತ್ತು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಿಸುಟು ಓಡುವಳು. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಚನ್ನನೂ ಓಡುತ್ತ) ಲೇ ಗಂಗೀ !

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೪

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಗಲ್ಲಿ. ಸಾಹುಕಾರರ ಮನೆಯ ಅಳು ಮುದ್ದಜ್ಜನೂ ಸಂಗಯ್ಯನವರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.]

ಸಂಗಯ್ಯ—ಎನೋ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ನನ್ನನ್ನ ಕರೇಕಲ್ಲಿದ್ದು ಸಾಹುಕಾರ್ಯೋ ಅವ್ವನವೋ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅವ್ವನೋರು ಸ್ವಾಮಿ-ಕೂಡ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಕರಕೊಂಡುಬಾ ಅಂದು.

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಸ್ವ) ಅವ್ವನೋರು ಕರೀಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲದ್ದೇನೋ ಸಂತೋಷವೇ. ಅವರನ್ನ ನೋಡಬೇಕೂ ಅಂತ ಬಹು ದಿನದಿಂದಲೂ ಆಶೆ ಇತ್ತು ನನ್ನೆ. (ಪ್ರ) ಏನಪ್ಪಾ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ! ಸಾಹುಕಾರ್ಯ ಮನೇಲಿದಾರೇನೋ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇದ್ರು ಸ್ವಾಮಿ ! ಆದ್ರೂ ಅವ ಬೈತಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮಹಡೀ ಮ್ಯಾಗೇನೇ.

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಸ್ವ) ಆದೇನೋ ಸಂತೋಷವೇ. (ಪ್ರ) ಎಷ್ಟೆಂದೂ ಸಾಹು
ಕಾರಲ್ಲೇನೋ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ - ಅವು ಇರೋದು ಅಲ್ಲೇ. ಆದ್ರೇ
ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮಹಡೀ ಹತ್ತಿದ್ರೆ ಅದೀತೇನೋ ?

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ಎನ್ನಾವಕಾರೋ ಸರಕಾರೋ ಸ್ವಾಮೀ, ನನಗೊಂದೂ ತಿಳಿ
ಯೋಕಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಈ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸೋರ್ಯಾರೋ
ತಿನ್ನೇ ಬಲ್ಲ !

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅದ್ಯಾಕೋ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ಹಾಗಂತೀ ?

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮ್ಯೋರಾ ! ಸಂತಾನವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಮ್ಯಾಗೇ ಈ
ಶ್ರೀಮಂತಿಕೇನೆಲ್ಲಾ ಉಣೋರ್ಯಾರ ಹೇಳಿ. ಸಾವಕಾಶ್ರಿಗೆ ಮದ್ದೇ
ಆಗಿ ಐದಾರು ವರ್ಷ ಆಗಿಹೋತು, ಇನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲಾ ಮರೀ ಇಲ್ಲಾ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅದ್ಯಾಕೆ ಮುದ್ದಪ್ಪ ? ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವಾದ್ರೆ ಆಗತ್ತೆ. ಸಾಹುಕಾರ್ಯ
ಇನ್ನೊಂದು ಮದ್ದೆ ಆಗ್ತಾರೆ. ಅವರೀಗಲೇ ಮುದ್ದರಾಗಿಬಿಟ್ಟರೇನು ?

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ಮುದ್ದರಲ್ಲಾ ಸಾಮೀ. ಆದ್ರಾ ಹುಡ್ಗರಂತೂ ಅಲ್ಲ. ಅವ್ವ
ನೋರು ಮಾತ್ರ ಪುಣ್ಯಾತಗಿತ್ತೀ. ದಾನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ ಕೈ.
ಅವರೀಗೆ ಹಗ್ಗೂ ರಾತ್ರೂ ಇದೇ ಚಿಂತೆ ಸಂತಾನದ್ದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ
ಅವು ಪಡ್ಡೇ ಇದ್ದ ಕಷ್ಟ ಇಲ್ಲಾ. ಆದ್ರೆ ಎಲ್ಲ ನಿಷ್ಕಲ್ವೇ !

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪವೇ ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಟಕಾಣವ್ವಾ
ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ಉಣ್ಣೋಕೆ ಮುದ್ದೆ ಇಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಿ ಮಕ್ಕು,
ಇದ್ದಲ್ಲಿ-ಅದೇ ಇಲ್ಲ.

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ಹೌದಾದು ಬುದ್ದೀ ! ಎಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನ ಆಟ, ಇಲ್ಲೇಯಿದ್ದೀ
ಚಿನ್ನದಂಥಾ ಅವನೋರಿಗೆ ಒಂದಾದ್ರೂ ಸಂತಾನ ಆಗಬಾರ್ದೇ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ನನ್ನಿಗು ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲಕಾಣವ್ವಾ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ. ನಾನು ಒಂದೆರಡು
ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಹುಕಾರ್ಯ ಮನೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಈವರೆಗೂ ನನ್ನೇ

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಂಪೇ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗೇನೋ ತಂದೆಯವರು ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಬರಬೇಕಾಯ್ತು. ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗತ್ತೆಯೇ ಹೇಳು - ಹಿರಿಯರಿಂದ ನಡೆದುಬಂದ ವೃತ್ತಿ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅದೊಂದು ಬುದ್ಧಿ! ಓಹೋ-ಅದು ನೋಡು, ಅಮ್ಮಾವು ಆಗಲೇ ಗುಡಿಗೆ ಹೊರಬಿಟ್ಟು ಮಾದೇವ್ವ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ; ಯಿನ್ನವು ಬರೋದು ಗಂಟೆ ಎರಡಾದ್ರೂ ಆಗತ್ತೆ. ಅವರೆಗೂ ಕಾಯ್ದಿರೇನು ನೀವು ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಬೇಡಕಣಸ್ವಾ. ನನ್ನೆ ಇಲ್ಲೇ ಕೆಲ್ಸಾ ಇದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಯಲ್ಲಿ; ಅವನನ್ನ ಕಂಡಕೊಂಡು ಇನ್ನು ಎತಡ್ಗಂಟೆ ಬಿಟ್ಟೊಂಡು ನಾನೇ ಬರೇನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಗೇ ಮಾಡ್ರಿ ಅಯ್ಯನೋರಾ, ನಾನಿನ್ನ ತಿರಗಿ ಕರೆಯೋಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ - ಏನು? ಬರೇನೆ ನಾನು, ಶರಣು. (ಹೋಗುವನು. ಸಂಗಯ್ಯನವರೂ ಏನೋ ಎಣಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ಹೋಗುವನು.)

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೫

[ಗಿರಿಯಪ್ಪನವರ ಬೈಲಿ ಕೊಠಡಿ. ಸಾಕುಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದಿರುವಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತ ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು.]

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಸ್ವ) ಯಾಕೆನ್ನಾ ಸಂಕಪ್ಪ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ? ತಲವಾರನ್ನಾಕ ಏನಾದ್ರೂ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದನೋ ಇಲ್ಲವೋ! ಈ ತಲವಾರಿಗೆ ನೊರಗಡೇ ಬಿಟ್ಟು ಕಾದಿರತ್ತೆ. ಹಾಂ-ಸಾಯಲೀ ಅವನು ಆ ಕಡೆ. (ಪ್ರ) ಲೋ ಮುದ್ದವ್ವಾ ! ಮುದ್ದಾ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಬಂದಿವ್ವೀ ಬುದ್ದಿ. (ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನು ಹಾಗೇ ಬರುವನು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೊರಗೆ ಸಂಕಪ್ಪ ಬಂದ್ವೇನೋ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇಲ್ಲಾ.... ಕಾಣಲಿಲ್ಲಾ ಬುದ್ದಿ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ತಲವಾರ ತಿಮ್ಮಾ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇಲ್ಲ, ಅವೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಬುದ್ದಿ. ಹೋಗಿ ಕರೀಲೇನು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂ-ಹೋಗು ಹೋಗು. (ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ) ಆಂ....ಬೇಡ
ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ಈಗ ಬಂದಾರು ನೋಡೋಣ.... ಅದಿರಲೀ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ,
ನೀನಾ ಸಂಕಪ್ಪ ಮಗ್ಗುನ್ನ ಎಂದಾದ್ರೂ ಕಂಡಿದ್ದೀ ಏನು ? ಹ್ಯಾಂಗಿ
ದ್ದಾಳೋ ಅವಳು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹ್ಯಾಂಗನ್ನೀ ಬುದ್ದಿ ? ವೈನಾಗದಾಳೆ ! ಕಣ್ಣು ಮೂಗು
ಮುಖ ತಿದ್ದಿ ಇಟ್ಟಿಹಾಂಗದೆ. ಈ ಸಂಕಪ್ಪಾ ಪಾಪ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗ್ಗು
ಅಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಕೊಂಡಿದಾನೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪ ಮಾತಿರ್ಲಿ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ಮಗ್ಗು ಚೆನ್ನಾಗಿದಾಳೋ
ಇಲ್ಲೋ ? ಏನವಳ ಮುಖ, ಏನವಳ ಒನವು-ವಯ್ಯಾರ ! ಸಾಕ್ಷಾತ್
ದೇವಕನ್ಯೆ ಕಾಣೋ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ ಬುದ್ದಿ ಆ ದೇವಕನ್ಯೇನ. ಅಂತೂ ಗಂಗವ್ವ
ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಹತ್ತೂ ಜನ್ಮಿಗಿಂತ ಸೊಗಸಾಗದಾಳೆ

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅಹಹಾ ! ಏನು ಹೆಸ್ರೂ ಅಂದೆ ಅವಳದ್ದೂ....ಗಂಗವ್ವ ! ....
ಹೌದು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಳು ಗಂಗೆಯೇ ಕಾಣೋ ! ಆದ್ರೆ ಅವಳು
ಆ ದರಿದ್ರರ ಜೋಪಡಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವಳಲ್ಲ, ಬಹು ದೊಡ್ಡವ್ರ ಕೈಯನ್ನ
ಹಿಡಿಯತಕ್ಕವಳು-ಭಾಗ್ಯವಂತೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂಗಂದ್ರೇನು ಬುದ್ದಿ ? ಲೋಕದಾಗೆಲ್ಲಾ ವೈವಾಗರೋರು
ಶ್ರೀಮಂತ್ರೀಗೇ ಅಂತಾ ಸಿಕ್ಕಾ ವತ್ತಿ ಕಳ್ಳದಾನೇನು ತಿವ ? ಬಡ್ವನಿ
ಗೇನು ಮೂಗಿಲ್ಲವೇ, ಮುಖ ಇಲ್ಲವೇ, ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೇ, ಯಾವುದಿಲ್ಲ ? ಎಲ್ಲಾ
ಇದೆ. ಇರ್ದೇ ಇರೋದಂದ್ರೆ ರೊಕ್ಕಾ ಒಂದೇ. ಪ್ರೇಮ ಒಂದಿತ್ತು
ಅಂದ್ರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡೇ ರೊಕ್ಕಾ, ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣೇ ಚೊಕ್ಕಾ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂಗಲ್ಲೋ ಮುದ್ದಪ್ಪ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಮತ್ತಾಯ್ತುಂಗ್ ಬುದ್ದಿ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅಲ್ಲೋ....ಉಂಡು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದನಂತ್ರ ಆ
ಪ್ರೇಮ ತಗೊಂಡು ಎನ್ನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರತ್ತೆಯೋ ? ಆದ್ರಿಂದ್ಲೇ ನಾನನ್ನೋ
ದೇನಂದ್ರೇ ಪ್ರೇಮಾ ಬಲೀಬೇಕಾದ್ರೆ ಗಂಡ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು
ಇರ್ಬೇಕು ಕಾಣಪ್ಪಾ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ನಂಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾಪ್ಪ. ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿ ಹಾಂಗೇನಾದ್ರೂ
ಉಂಟೇನೋ ಬುದ್ದಿ....ಆದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಬಡ್ವರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರೇಮಾ ಅನ್ನೋದು
ಕ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ತಕೊಂಬೋ ವಸ್ತುವಲ್ಲ ಕಾಣ್ಪಪ್ಪ-ಹೃದಯ ಒಪ್ಪಿದ್ದು.
ಬಿಕ್ಕ ಬೇಡೋ ಭಿಕಾರಿಯಲ್ಲಾ ಅವ್ನ ಆಕೀಗೆ ಪ್ರೇಮ ಇದ್ದೇ ಇರತ್ತೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನೀನು ದಡ್ಡ, ಶತದಡ್ಡ. ನಿನಗೇನೂ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ರೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇದ್ರೂ ಇರಬಹುದು ಬುದ್ದಿ. ಅದ್ಯಂತೇ ಚಿಕ್ಕಂದ್ನಿಂದ್ಲೂ ನಿಮ್ಮ
ಹಿರಿಯೋರಲ್ಲಿ ಸೇವೇ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಬಂದೇ ಈ ಗಡ್ಡೆಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ
ಹೋತು. ಧನಿಯೋರ ಕೂಡ ವಾದಾ ನಂಗ್ಯಾಕ ಬೇಕು ಬುದ್ದಿ ?
ನಾನು ದಡ್ಡ-ಹೇಳ್ವ ಬುದ್ದಿ ಮುಂದೇನು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ! ನೀನು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಂದಿರ ಕಾಲದಿಂದ್ಲೂ ಈ ಮನೆ
ಸೇವೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿದ್ದವ, ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಆ ಸೇವಾಭಾರದಿಂದಲೇ
ಬಗ್ಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಹಿತದ ಯೋಚ್ಚೆಯಲ್ಲೇ ನಿನ್ನೀ ಕೂದ್ಲೂ ನೆರತದೆ.

ಐಂಥಾ ನೀನು ನನ್ನ ಆಪ್ತನಲ್ಲವೇ ? ಹೌದು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನು ನನ್ನ ಆಪ್ತ ಹಿತ್ಯೈಷಿ ; ಆದ್ರಿಂದಲೇ ಒಂದ್ವಾತು ಕೇಳ್ವೇಕಂತಿದೇನೆ.... ಕೇಳ್ವೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆದ್ಯಾಕ ಬುದ್ದೀ ಇಷ್ಟ ಸಂಕೋಚಾ ? ಹ್ಯಾಗಿದ್ದ್ರಾ ನಾನು ತಮ್ಮ ಸೇವಕ, ದಡ್ಡ. ನನಗೇನು ತಿಳೀತದೆ ಬುದ್ದೀ ತಮ್ಮೆ ಹೇಳೋಕೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನೋಡು, ನನಗೆ ಆಸ್ತಿ ಇದೆ, ಮನೇ ಇದೆ, ಸಂಪತ್ತಿದೆ, ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ....ಆದ್ರೆ....

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಸಂತಾನೇ ಇಲ್ಲ-ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ವೇನು ಬುದ್ದೀ ತಮ್ಮ ಅಂಚೋಣಾ ? ಶಿವಾ ನಡ್ವಿದ್ರೆ ಇನ್ನೂ ಯಾಕಾಗಬಾರ್ದು ನನ್ನೊಡೆಯಾ ! ತಾವೇನು ಮುದ್ದರೇ ಅಥವಾ ಅವೋರೇನು ಬಂಜೆಯಾದರೇ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಇಲ್ಲ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ-ಇನ್ನವಳಿಲ್ಲಿ ಸಂತಾನದ ಆಶೇ ಇಲ್ಲ ನನ್ನೆ. ಆದ್ರಿಂದಲೇ ನಾನಿನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ಮದ್ದೇ ಮಾಡ್ಕೋಬೇಕಂತಿದೇನೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಏನು ತಮಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದ್ದೇ ಅಂದ್ರಾ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೌದು ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ; ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನಾ ಸಂಕಷ್ಟ ಮಗ್ಗು ಗಂಗೆಯನ್ನ ಮದ್ದೇ ಮಾಡ್ಕೋಬೇಕಂತ ಇದೇನೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಬ್ಯಾಡ ಬುದ್ದೀ-ತಮ್ಮೆಷ್ಟಕ್ಕೂ ಲಗ್ನ ಬ್ಯಾಡ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಮಹಾತಾಯಿ ಬಂದ್ರೂ ಅವ್ವಾರಂತೋರು ಮನೇ ಸೇರು. ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾತಾಯೀನ ತಂದು ನನ್ನ ಅವ್ವನ ಎದೇ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ಣಿ ಆನ್ರ ಕಣ್ಣೀರು ತರ್ಗಬ್ಯಾಡ್ತಿ. ಆ ನನ್ನ ತಾಯೀ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಕೊಂಡ್ರೆ ಮನೇಗೆಷ್ಟಕ್ಕೂ ಹಿತಾ ಅಗ್ದು ಬುದ್ದೀ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅವ್ವ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದಲೇ ನಾನಾ ಗಂಗೆಯನ್ನ ಮದ್ದೆಯಾಗ್ತೇನೋ, ಆಮೇಲೇನು ಮತ್ತವಳಿಗೆ ಚಿಂತೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅಯ್ಯೋನೋರಾ ! ಆ ಸಂಕಪ್ಪ ನಿನ್ನೆ ನಿನ್ನೆ ನಿಮ್ಮನೇಲಿ ಜೀತಾ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿದ್ದಾ. ಅಂನ, ಮತ್ತವನ ಮಗಳು ತನ್ನೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಬ್ಯಾಡ ನನ್ನೊಡೆಯಾ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಏ ! ನಿನ್ನ ಉಪದೇಶಾ ನನಗೆ ಬೇಡ ; ನಿನ್ನಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳ್ವಿ ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ದಡ್ಡನಲ್ಲಾ ನಾನು. ಹೋಗು, ಸಂಕಪ್ಪ ಕರೊಂಡ ಬಾ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಬ್ಯಾಡ ಬುದ್ಧಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಕಾಲು ಬಿದ್ದು ಕೇಳೋತೀನಿ, ಈ ಲಗ್ನಾ ನಿಲ್ಲಿಬಿಡಿ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಕನ್ನೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದು) ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ. ಹೋಗು, ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಕೆಲ್ಸಾ ಮಾಡು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಸವರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಆಗಲೀ, ಕರೀತೇನೆ ಬುದ್ಧಿ.
(ಹೋಗುವನು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೋಗು ಹೋಗು, ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಬಹಳ ಮಾಡ್ಬೇಡ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ. ಮೂರ್ಖನೆಲ್ಲೋ ! ಹಣ್ಣು ಗಡ್ಡಾ ತೋರ್ಪಿ ನನಗೇ ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ಪತಾ ಇದ್ದಾನೆ ಈಗ. ಇದು ಅನ್ನಾ ಹಾಕಿ ಸಾಕಿದ್ದರ ಪ್ರತಿಫಲ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಮರಳಿ ಬಂದು) ಬುದ್ಧಿ ! ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಸಂಕಪ್ಪನೊರನ್ನು ಕರ ಕೊಂಡು ಬಂದ.

(ತಲವಾರನು ಸಂಕಪ್ಪನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವನು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಬಾರಪ್ಪಾ ಸಂಕಪ್ಪಾ, ಕೂತುಕೋ. (ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ) ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ಆ ತಿಮ್ಮನನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಳಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು ಹೋಗು. ತಿಮ್ಮಾ ! ಊಟಾ ಮಾಡ್ಕೊಂಡೇ ಹೋಗು, ಏನು ? (ತಲೆಯಾಡಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವನು)

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆಗಲೀ ಬುದ್ಧಿ. (ತಿಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ಏನು ಬಹಳಾ ಕೆಲ್ಸಾ ಇತ್ತೋ ಏನೋ ಹೊಲ್ದಲ್ಲಿ ! ನೀವೇನ್ರಪ್ಪಾ, ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಕುಳಿತಿರೋಲ್ಲ. ತೊಂದ್ರೆ ಆಯ್ತೇನು ಕರ್ದದ್ದು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅದೇನೊಂದ್ರೆ ಸಾವ್ಕಾರೇ ! ಆದ್ರೆ ಈಗ ಒಳ್ಳೇ ಹಂಗಾಮಿಯ ಕಾಲಾ, ಹೊಲ್ದಲ್ಲಿ ಈಗ ಮೈಮುರಕೊಂಡು ದುಡ್ಡರೆ ನಾಳೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಳು, ಮನೇಲೇ ಕುಂತ್ರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹ್ಯಾಂಗ್ ತುಂಬತ್ತೆ - ಧಣಿಯ ಸಾಲಾ-ಕೇಣೀ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರತ್ತೆ ಹೇಳಿ ನನ್ನೊಡೆಯಾ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನೀನ್ಯಾಕ ದಣೀತಿ ಸಂಕಪ್ಪಾ ? ಇದಾನಲ್ಲಾ ಮನೆಯಲ್ಲ ದುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಆ ನಿನ್ನ ಅಳಿಯ .... ಸಾಲದೇನು ಆತ ? ಉಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೂ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಬಾರದೇ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹೌದು ನನ್ನೊಡೆಯಾ ? ಆತ ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ನಿಂತವ್ಯಾಗೇ ನನ್ನದೊಂದು ಮನೇ ಅಂತಾಗಿದೆ ; ನಾನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಅಂತಾದೆ. ಅದ್ಯೇ ಆತ್ಮ ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದೇ ಅಂದ್ರೆ ಅವನೀಗೂ ಒಂದು ಉಲ್ಲಾಸಾ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅದು ನಿಜವೇ ಅನ್ನು. ಇರಲೀ ಈ ವರ್ಷದ ನಿನ್ನ ಬೆಳೇ ಹ್ಯಾಂಗದೆ ? ಅನ್ಯೂಲವಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಬೆಳೆ ಏನೋ ಅನ್ಯೂಲವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಒಂದು ಹೊಲ್ದ ಕಾಳೇ ಕೇಣೀ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಡೋಕೆ ಸಾಕಾದೀತೂ ಅಂತ ಅನ್ನತ್ತೆ. ಆದ್ರಿಂದ್ಲೇ ಈ ವರ್ಷ ಧಣಿಯೋರದೊಂದು ಸಾಲಾ ತೀರ್ಪಿ ಮುಂದೆ ಪುನಃ ತನ್ನೇ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಬೇಕೂ ಅಂತಿದ್ದೇನೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅದಕ್ಕಾಕಪ್ಪಾ ಇಷ್ಟು ಯೋಚ್ಚಿ ! ನನ್ನ ಸಾಲವೇ ಒಂದು ಮಹಾ ಭಾರಾ ಅಂತ ತಿಳೀಬೇಡ ನೀನು. ನಿನ್ನ ನುಕೂಲ ನೋಡ್ಕೊಂಡು ತೀರ್ಪತಾ ಬಾ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಾಗೆ ತೋರೋದೇನೋ ನಿಜ, ಆದ್ರೆ ಸಾಲಾ ಅಂಬೋದು ಹ್ಯಾಗೂ ಸಾಲವೇ ಅಯ್ಯಾ. ಇನ್ನೇನು, ನನ್ನ ಪ್ರಾಯ ಕಳೀತು, ಆಗಲೇ ಗಂಗವ್ವನೂ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದುಕುಂತವೈ; ಆದ್ರಿಂದ ಈಗಿದೊಂದು ಸಾಲಾ ತೀರ್ನಿ ಅವಳ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಪುನಃ ತಮಗೇ ತಗಾದೆ ಕೊಡಬೇಕಂತಿದ್ದೇನೆ ಬುದ್ದೀ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ವರ ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ನೋಡಿದ್ದೀಯೇನು ? ತಿಳಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ನನ್ನೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಗಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಂಟಲ್ಲ ಧಣಿಯೋರೇ ! ಚನ್ನನಂಥಾ ಮನೇ ಅಳಿಯನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನ ಜೀರೆಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹುಡುಕುತಾ ಹೋಗಲೀ ಸಾನು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಯಾರು ಚನ್ನನೇ ! ನಿಮ್ಮ ಗಂಗೀಗೇ ? ಅಂ-ಹಾ ! ಸಂಕಪ್ಪಾ, ನಾನು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ ಅವಳನ್ನ ನಿಮ್ಮನೇಲಿ ನೋಡ್ತೆ ; ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಳು ಬಹಳ ಸುಲಕ್ಷಣವಂತೆ. ಅವಳ ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಶ್ರೀಮಂತರ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವ ಪುಣ್ಯ ಉಂಟೇ ಹೊರತಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನಲ್ಲ. ಆ ನಿಮ್ಮ ಚನ್ನನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಾಡೋಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ ; ಅಂಥವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡ್ತೇನೆ ಅಂತೀಯಲ್ಲವ್ವಾ ! ನಿನಗೇನು ಹಳತೀನ ಕಾಲದ ಹುಚ್ಚು ಗಿಚ್ಚು ಹಿಡಿದದೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಸಾಕು ಬುದ್ದೀ, ನನ್ನ ಗಂಗವ್ವನಿಗೆ ಆ ಚನ್ನನೇ ಸಾಕು. ಪರ ಮೇಶ್ವರ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ನನ್ನ ಚನ್ನನೇ ನೀವಂದಂತೆ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಯಾಕಾಗ್ಬಾರ್ದು ? ಇದು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ, ಶಿವನ ಸಂಕಲ್ಪ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಸ್ವ) ಚನ್ನನ ಹುಚ್ಚು ಚನ್ನಾಗಿಯೇ ಹತ್ತಿದೆ ಮುದುಕನಿಗೆ. ಈಗ ನಾನೂ ಮೈಮರೆತು ಕುಳಿತೇ ಅಂದ್ರೆ ಗಂಗೆ ನನ್ನ ಕೈ ತಪ್ಪುವುದು ನಿಜ. ಆದ್ರಿಂದ ಈಗಲೇ ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೇನೆ ಸಂಕಪ್ಪನಿಗೆ. (ಕೈಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರೋನೋಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ಪ್ರೋನೋಟನ್ನು. ನನ್ನೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಣವೂ ಬಂತು ಅಂತ ಪರಾ ಬರ್ಬದೊಡ್ಡೇನೆ ಇದ್ರೆ ಮೇಲೆ. ನೀನು ಈ ಮೊದ್ಲು ಅಡ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೂ ನಾಳೇನೇ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ವಾಪ್ಸು ಬರ್ಬಹಾಕ್ತೇನೆ. ಕೇಳೋ, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ - ಇನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಯಾವದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧನೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ .... ಹಿಡೀ ....

ಸಂಕಪ್ಪ—(ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಳಿಂದ ಪ್ರೋನೋಟನ್ನು ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು) ಇದೇನು ನನ್ನೊಡೆಯಾ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮನೆ ಇದು, ಇಂದು ಹಾಳಾಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೊಂದು ದೀಪ ಉರಿಯುವ ಸ್ಥಿತಿ ನನಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೆ ಹಿರಿಯರ ಈ ಮನೆ ಉಳಿಯುತ್ತೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ನನ್ನೊಡೆಯಾ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ? ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಾನು ಮದ್ದೇ ಮಾಡ್ಕೊಬೇಕಂತಿದ್ದೇನೆ; ಹೇಳು-ಇದಕ್ಕೇನು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಇದೇನು ಸಾಧುಕಾರೇ ! ಮುದ್ದನಲ್ಲಿ ನಗಚಾಟ್ಕಿ ಮಾಡ್ಕೊರೇನು ? ಯಾರಾದ್ರೂ ಕೇಳಿದ್ದೆ ಏನಂದಾರು ! ನನ್ನ ಮಗಳು ! ನಿಮ್ಮೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೌದು ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ನಿನ್ನ ಮಗಳೇ ನನ್ನೆ ಬೇಕು, ಇದೇನು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತಾ ಇಲ್ಲ ನಾನು.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಏನನ್ನಲೀ ಬುದ್ದಿ ನಾನು ! ನಾಯನ್ನ ತಕ್ಕೊಂಡ್ಕೊಗಿ ತಾವು ದೇವ್ರ ಕೋಣೆ ಸೇರ್ಪುವ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ. ಬೇಡ ನನ್ನೊಡೆಯಾ, ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕರು, ಬಚ್ಚಲು ಚರಂಡಿ ಬಾಚುವ ದಾಸರು. ಪಾಪವಾಸ್ನೆ ಈ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೇಡ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮೀ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಇಲ್ಲ ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ಸೇವಕರಾದರೇನಾಯ್ತು - ಬಡವರಾದ
ರೇನಾಯ್ತು ? ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಗ್ರಾಹ್ಯವೇ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಸ್ಮಶಾನದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಹದೇವನ ಪೂಜೆಗೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ ನನ್ನ
ಧಣಿಯೇ. ಮೋಹದಿಂದ ಒಪ್ಪತ್ತಿಗಿಲ್ಲದ ತಿರುಕಳನ್ನು ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ
ಗೇರಿಸಿ ಹಿರಿಯರ ಆ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಲಂಕ ತರಬೇಡಿರಿ ನನ್ನೊಡೆಯಾ !
ನಾನು ಹಣ್ಣು ಆಶೆಗೆ ಬಿದ್ದು ನಿಮ್ಮಂತೇ ಒಪ್ಪಿದ್ದೇ ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು
ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಿಯಾರು ! ಈ ಉಂಡ ಮನೆಗೆಂದೂ
ಕಪ್ಪು ಹಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ದಣಿಯೇ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಇದ್ರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದ್ದೋ ನಿನ್ನದೂ ಸಂಕಪ್ಪಾ ? ನಾನೇ ಸಂತೋಷ
ದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲಾ !

ಸಂಕಪ್ಪ—ಆದ್ರೂ ನನಗೀ ಸಂಬಂಧ ಬೇಡ ನನ್ನೊಡೆಯಾ ! ನಾಳೆ ಲೋಕ
ನನ್ನೇನಂದೀತ್ತೇಳಿ. ಸಂಕಪ್ಪ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡ್ತೇನಂತ
ನಂಬುಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ದುಡ್ಡಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಆತನ್ನ ಹೊರಗೆ ನೂಕಿದಾ
ಅಂತ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ ಹೇಳಿ. ಧಣಿಯೇ ! ನಾನೆಂದೂ ಚನ್ನನಿಗೆ
ದ್ರೋಹಾ ಮಾಡಲಾರೆ ; ಕೂಡಿದ ಪ್ರೇಮವನ್ನ ಅಳಿ, ಪಾಪವನ್ನ
ತಲೇಮ್ಯಾಲೆ ಹೊತ್ಕೊಳ್ಳಾರೆ. ಅದು ನನ್ನೂ ನಿಮ್ಮೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸಲ್ಲ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ಬರಿದೇ ವಾದಿಸಬೇಡ ನನ್ನ ಕೂಡ. ಚನ್ನಪ್ಪನ
ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡ್ಬೇಡ ನೀನು. ಆತನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು
ಹುಡುಕಿಸಿ ನಾನೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ತೇನೆ ; ಇನ್ನಾದ್ರೂ ಆಯ್ತಲ್ಲಾ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ನೀವೇನೇ ಹೇಳಿ ಬುದ್ದಿ, ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಈ
ಸಂಬಂಧವೂ ಬೇಡ ಧಣಿಯೇ ನನಗೆ. ಸಿಂಹ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಕೂಡ್ತು-
ಇರುವೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲೂ ಧುಮ್ಕುಬಾರ್ತು ನನ್ನ ತಂದೇ. ತಗೊಳ್ಳೇ ಈ
ನಿಮ್ಮ ಕಾಗ್ದ ; ನನ್ನ ಜೀವೊಂದಿದ್ದೆ ಇದರ ಹಣ ಈ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲೇ

ತೀರ್ಮತೇನೆ. ಒಡ್ಡನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡಿ ನೀವು .... ಬರ್ಮೇನೆ,
ನಮಸ್ಕಾರ. (ಹೋಡುವನು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ನಿನ್ನ ಹಣಾ ನೂರೈವತ್ತಲ್ಲ-ಮುನ್ನೂರು, ಜ್ಞಾಪ್ತ
ಇದೆಯೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಧನಿಯ ಇಚ್ಛೆ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಇರುವವರೆಗೂ ದುಡ್ಡು ಋಣ
ಮುಕ್ತನಾಗ್ಲೇನೆ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಆಗ್ಲೇ ಇದ್ದೂ ಚನ್ನ-ಗಂಗಿಯರಾದ್ದೂ
ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನ ತೀರಿಸಿಯಾರು-ಬರ್ಮೇನೆ. (ಹೋಗುವನು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೋಗು ಹೋಗು, ಹುಚ್ಚ ನಾಯಿ ! ನಿನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತು
ಅನುಭವಿಸೋದೇ ಇಲ್ವಿರುವಾಗ ಅದೈ ಯಾರೇನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರತ್ತೆ!
ಅನುಭವಿಸು. ಈ ಗಿರಿಯಪ್ಪ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟುಂಟಂತಾ ಅಮೇಲೆ ನೀನೇ
ನೋಡ್ತೀಯಂತೆ. ಅಂತೂ ಒಂದು ದಿನ ನಿನ್ನ ಗಂಗೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ
ಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಪತ್ನಿ....ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಪಪತ್ನಿ. ಅದ್ರಲ್ಲೂ ಬಾಧಕ
ವೇನು ? ಹೇಗೂ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯೊಂದು ನೆರವೇರಿದರೆ ಸರಿ. ನಿನ್ನದೆಯ
ಸೂಕ್ತೇನಿದೆಯೋ ನಾನೂ ನೋಡ್ತೇನದನ್ನ.

ರಾಗ : ಛಾಯಾನಟ-ತ್ರಿಕಾಲ

ಸೈಸೆ ಸೈಸೆ ನಾಸೀ ಕ್ಲೇಶ | ನಾಶವಗೈವೆ ನೀಚನ ಭ್ರಾಂತಿ || ಧೃ ||
ಒಡಲೇನ ಗರ್ವ ತಡಮಾಡದಿಗ | ಬಡಿದೋಡಿಸುತ್ತೆ -

ಪಿಡಿತರುವೆ ಸತಿಯ || ೧ ||

(ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೬

[ಸಾಹುಕಾರನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳ. ಮುದ್ದಜ್ಜನು ದುಃಖದಿಂದ ಪ್ರವೇ
ಶಿಸುವನು.]

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇದೂ ಒಂದು ಸೇವೆಯ ಭಾಗ್ಯ; ಸುಖದ ತಿಳಿಸು! ಆದ್ರೇನು ಮಾಡ್ಲಿ? ಈ ನನ್ನ ಉಪ್ಪುಂಡ ಮನೆಗಾಗಿ, ಆ ನನ್ನ ಹಿರಿಯರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿರ್ಲೇಬೇಕು. ಸಾಯೋವಾಗ ಚನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರೇನಂದ್ರು? ಮುದ್ದಪ್ಪಾ! ನನ್ನ ಮಗನ ಆರೈಕೆ ನಿನ್ನದೂ; ನನ್ನ ಮನೇ ಹಿತಾ ನಿನ್ನದೂ; ಹುಡುಗನಿನ್ನೂ ವ್ಯವಹಾರಶೂನ್ಯಾ ಅಂದ್ರಲ್ಲಾ. ಹೌದು, ಗಿರಿಯಣ್ಣ ತಾನೆಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಅಂತ ತಿಳಿಯೊಡಿದ್ರೂ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಮಗುವೇ. ಹಾಗಂದ ಮೇಲೆ ಅವನೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ-ಬೈಗಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ನಾನು ಮನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲೇ? ಅದೆಂದಿಗೂ ಶಕ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಆಗ್ಲಿ, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ನನ್ನ ಬಾಳು? ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಮಾರ್ತ ಆತನಿಗಂದೂ ಅನಿಷ್ಟ ಆಗದ್ದಾಂಗೆ ನೋಡ್ಕೊಳ್ಳೋದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹೇಳ್ತೇನೆ, ಇನ್ನೂ ಹೇಳ್ತೇನೆ, ಮತ್ತೂ ಹೇಳ್ತೇನೆ. ಉಂಡ ಮನೇ ಋಣ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳೇ - ಉಪ್ಪನ್ನವನ್ನ ಕೊಟ್ಟ ಹಿರಿಯರಿಗಿತ್ತ ವಚ್ಚಾ ಪಾಶ್ಚೇ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂಕಟಗಳ ನ್ನಲ್ಲಾ ಸಹಿಸಿ ದುಡೀತೇನೆ; ಮುಂದೆ ಪ್ರವಯತ್ನ. ಹಾಂ....ಇದ್ಯಾರು? ಸಂಕಣ್ಣ! ಇನ್ನೂ ಬಲು ಚಿಂತೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದ್ವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಲ್ಲವಾ! ನನಗೆ ಬಂದ ಅಪತ್ತೇ ಅವನಿಗೂ ಬಂತೇನವಾ!

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಈ ಕೆರೆ ಭಾವಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ತಳ್ಳಿದಿಯವಾ ನನ್ನ ದೇವರೇ! ಈ ಹಾವು ಹುಲಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ದೂಡಿದೆ ಯಯ್ಯಾ ಪರಮೇಶ್ವರಾ! ಈ ಶ್ರೀಮಂತರ ಕ್ರೂರ ಸಾಲದ ಉರು ಳೊಳಗೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದೆಯಯ್ಯಾ ನನ್ನ ಗುರುವೇ! ಈಗ ನಾನು ಪಾರಾಗೋ ಹಾದಿ ಯಾವದು? ಮುಂದೆ ಸಾಲದ ಹೊರೆ! ಶ್ರೀಮಂತ್ರ ಅಪಕೃಪೆಯನ್ನ ಕಂಡು ಹಿಂದೊರಳಿದ್ದೆ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಅಳಿಯನ ದೀನ ಮುಖ - ಅವನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸ್ತಾ ಬರತಾರವ ಆ ನನ್ನ ಗಂಗೆಯ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಎದೆ ನನ್ನ ಕರಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನ ನಾನು ಹಿಡಿಯಲಿ-ದಾರೀ ತೋರು. (ಹೊರಡುವನು)

ಮುದ್ದಜ್ಜ--ಸಂಕಣ್ಣಾ ! ಸಂಕಣ್ಣಾ !!

ಸಂಕಪ್ಪ--(ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯೋ ! ಯಾರು, ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಪುನಃ ಶ್ರೀಮಂತ್ರ ಹಣ್ಣು ವಸಾಲಿಯ ಆಳೇ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ..... ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಹೇಳು ನಿನ್ನ ಸಾವಕಾರಿಗೆ .... ಕಣ್ಣು ಸುಗ್ಗಿಯಾಗಲೇ ಅವು ಹಣಾ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲೇ ಮುಟ್ಟಿಸ್ತೇನೆ ಅಂತ. ಅಯ್ಯೋ ! ಅವರ ಋಣದ ಬಾಧೆ - ನನ್ನದೇಲಿ ಶೂಲಾ ಹಾಕಿ ಇರೀತಿದ್ದೆಲ್ಲವ್ವಾ ! ಅಯ್ಯೋ ! ನಾನಿಲ್ಲಿರಲಾರೆ. (ಓಡುವನು)

ಮುದ್ದಜ್ಜ--ಹೌದು, ಸಂಕಣ್ಣ ಗಿರಿಯಣ್ಣನಿಂದ ಬಹು ನೊಂದುಕೊಂಡು ಬಂದ ; ಇವನೇ ವ್ಯಥೆ ಸಹಿಸೋದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದ್ರೆ ಇವನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನೇಗಲ್ಲ-ಹೊಟ್ಟೆಗೆ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟು ಸಹಿಸು ಕೊಳ್ಳೋದ್ಯಾಂಗವ್ವಾ ! ಸಂಕಣ್ಣಾ ! ಸಂಕಣ್ಣಾ ! ಅಳಬೇಡ ನೀನು, ಅಳ್ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು, ಒಕ್ಕಲಿಗ ಕಣ್ಣೀರು ಸಾಹುಕಾರನಿಗೆ ಹಿತ ವಲ್ಲವ್ವಾ ! ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟದ ಬೆವ್ರಹನಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಮನೆಯ ಒಂದೊಂದು ಕಲ್ಲೂ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಕಾಣುವವ್ವಾ. ನಿಮ್ಮ ರಕ್ತದ ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಧಾರೆ ಯಿಂದಲ್ಲಾ ಇದ್ದ ಗಾರೆ ಆಗಿದೆ ಕಾಣುವವ್ವಾ. ಈ ಮನೇ ಭಾರಾ ಹೊತ್ತೇ. ಸಾವ್ವಾರು ಒದೇ ತಿಂದೇ ನಿಮ್ಮ ಮುರ್ದಹೋಗಿದ್ರವ್ವಾ. ಆದ್ರೂ ಅಳ್ಬೇಡ ಸಂಕಣ್ಣಾ....ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೀರು ಈ ಮನೇನ-ಸಾವ್ವಾರಿ ಸೌಧ ವನ್ನ ಬುಡಸಮೇತ ಕಿತ್ತು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡುಹೋಗುವುದು ಕಾಣುವವ್ವಾ ! ನಿಮ್ಮೊಡಲಿನ ಬೆಂಕಿ ಈ ಮನೇನ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡೋದು ಕಾಣ ನನ್ನ ಸಂಕಣ್ಣಾ ! ಆದ್ರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ನೀನು ಸಿಟ್ಟುಮಾಡ್ಬೇಡ, ದಯವಿಟ್ಟು ನೀನಳಬೇಡ. ನೀನು ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯನ್ನ, ನಿಮ್ಮಿಂದಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನ ನೀವೇ ಹಾಳುಮಾಡಬೇಡಿ ಸಂಕಣ್ಣಾ ! ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯಗುಡ್ಡೆ ಬಿದ್ದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡ್ಬೇನೆ ; ಸಂಕಣ್ಣಾ, ಅಳ್ಬೇಡ. ಅಯ್ಯೋ ! ಸಂಕಣ್ಣಾ ಹೋಗಿಯೇಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ! ಇನ್ನೇನ ಮಾಡ್ಲಿ ನಾನು ? ನನ್ನೂಗವನಿಗೆ ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲಾ. ನನ್ನಾತನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲಾ. ನನ್ನೇ ಮುದಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ಬೇ

ಕಪ್ಪಾ ನಾನು ? ಮಾದೇವಾ-ಓ ಶಿವಾ ! ನನ್ನನ್ನಷ್ಟು ತಕ್ಕೊಂಡೋಗು,
ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದ್ರೇ ಈ ಮನೇ ಹಾಳ್ಮಾಡ್ಬೇಡ ನೀನು ! (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಮೇಲಕ್ಕೇರುವುದು]

ನೋಟ ೭

[ಗಿರಿಯಪ್ಪನವರ ಮನೆ - ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯ ಅಂತಃಪುರ. ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು
ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದವಳು.]

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಛೇ ! ಈ ಪುಟವನ್ನೇ ಓದಿದ್ದು ಹತ್ತುಬಾರಿಯಾಯ್ತು. ಏನು
ಮರವೇ ಇದೂ ನನ್ನದು, ವೃಷ್ಟಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ-ಮುನ್ನ ಎಲ್ಲಿಯೋ !
ಹೀಗಾದ್ರೆ ಓದಿದ್ದು ತಲೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹತ್ತಬೇಕು ? ನೆನಪಾದ್ರೂ ಹ್ಯಾಗೆ
ಉಳಿಬೇಕು ? ಊಹಾಂ, ಇದು ಬೇಡ ಈಗ....ಏನಾದ್ರೂ ಕಸೂತಿ
ಕೆಲಸವಾದ್ರೂ ಮಾಡೋಣ. ನಿನ್ನೇ ಮಾಡಿದ ಟವೆಲ್ ಕೆಲಸ ಅರ್ಥ
ದಲ್ಲೇ ನಿಂತದೆ, ಅದನ್ನೇ ಮುಂದರಸೋಣ. (ಎಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಸೂತಿ
ಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತ) ಓಹೋ-ಇದ್ರ ಎಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದ್ರಾತು, ಹೀಗಾದ್ರೆ
ಈ ಹೂವಿಗೆ ಇದು ಶೋಭೆ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ, ಇದನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಕತ್ತರಿಸ
ಬೇಕು. (ಹುಡುಕುತ್ತ ಕತ್ತರಿಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಕತ್ತರಿಸ ಎಲ್ಲೆಡೆ ? ಆ
ಅಜ್ಜಾ ಒಬ್ಬ ನನಗೆ ಸಾರಥೀ ! ಇಟ್ಟ ಸಾಮಾನು ಒಂದೂ ಇಡೋ
ದಿಲ್ಲ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ....ಎಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲಾಬಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಹಾಕಾನೇ .... ಏ ಅಜ್ಜಾ !
ಮುದ್ದಜಾ !! ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೋ-ಬಾರೋ ಇಲ್ಲೇ !

ಮುದ್ದಜಾ—(ಓಡಿಬಂದು) ಏನಮ್ಮಾವ್ರಾ-ಕರ್ದರಲ್ಲಾ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಯಿಗಾ-ಯಿನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೇನೆ ನಿನಗೆ ....
ನನ್ನ ಯಾವ ಸಾಮಾನೂ ಮುಟ್ಟಬೇಡ ನೀನು, ಇದ್ದ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲಾ
ತೆಗೆದು ಸಂತೇ ಮಾಡಿಬಿಡ್ತೀ ನೀನು !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಯೇನಾಯ್ತು ವೋರಾ ? ಏನು ಸಾಮಾನು ಹೋಯ್ತೀಗ ?
ನಾನು ಯಾವುದೂ ಒಯ್ದಿಲ್ಲ-ಅಲ್ಲೇ ಯಿಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ ಎಲ್ಲಾ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ !.....ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತಿನ್ನ
ತೇನೋ ? ಎಲ್ಲಿದೆ ನನ್ನ ಕತ್ತರೀ - ಕಸೂತಿ ಕೆಲ್ಲದ್ದು ? ಹುಡುಕಿ
ಕೊಡು ಅದನ್ನ ನನಗೆ ಬೇಗ

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಯಾವುದ್ರವ್ವಾ - ಸಣ್ಣದೋ ದೊಡ್ಡದೋ ಕತ್ತರೀ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ನಿನ್ನ ತಲೇ ! ಚಿಕ್ಕದವ್ವಾ. ನನ್ನ ಕಸೂತಿ ಕೆಲ್ಲದ್ದು ....
ಎಲ್ಲಿದೆ ಅದು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ನಗುತ್ತ ನಿಲ್ಲುವನು) ಹ್ಲ ! ಹ್ಲ ! ಹ ! ಹ ! ಹ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಯಾಕೆ ನಗ್ತಿಯೋ ಹುಚ್ಚರ ಹಾಂಗೆ ! ನಿನಗೇನು ನೀಡೆ
ಪಿಶಾಚಿ ಹಿಡ್ತದೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಸೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಪುನಃ ನಗುವನು) ಹ ! ಹ ! ಹ ! ಹ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ನಿನಗೇ ಮುದ್ದು ಆಗ್ತಾ ಆಗ್ತಾ ಹುಡುಗಾಟಕೆ ಬಂದಿವೆ
ಅತ್ತೇನು ? ನೀನೇನು ಮಗು ಅಂತ ತಿಳಿದೀನು ಹೀಗೆ ಆಡೋಕೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ —ನಾನು ಮಗೂ ಆಗಿದ್ದೇ ನನ್ನ ಯಿಲ್ಲೇ ಬಿಡ್ತಿದ್ದೇನವ್ವಾ ನೀವು
ಹೀಗೆ ನಗಲಿಕ್ಕೆ ? ಯಿಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಟ್ಟು
ನನ್ನ ಅರ್ಧ ಪ್ರಾಣಾ ತೆಗ್ಗಿಬಿಡ್ತಿದ್ದೀರಿ. (ಪುನಃ ನಗು)

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಕಿವಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡುತ್ತಾ) ನನ್ನ ಕತ್ತರೀ ಕೊಡತೀಯೋ, ನಗ
ತೀಯೋ ನೀನೀಗ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಎನ್ನವ್ವಾ ! ನಿಮ್ಮ ದೆಸಿಂದೇನು ನಾನು ಸಾಯಬೇಕಾ ಯಿರ
ಬೇಕಾ ! ಕೈಯಲ್ಲೇ ಕತ್ತರೀ ಹಿಡ್ಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಕತ್ತರೀ ಕತ್ತರೀ

ಅಂದ್ರೇ ನಾನೇನ ಕೊಡಲೀ ಕತ್ರಿಯನ್ನ ? ನಿಮ್ಮಧ್ಯ ನನ್ನ ಜೀವವೂ
ಒಂದು ಕತ್ರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗಿದೆ ಈಗ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಕವಿ ಬಿಟ್ಟು) ಅಜ್ಜಾ ! ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸ್ತೀಯಾ ?
ಎನೋ ಬರ್ರಾ ಬರ್ರಾ, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಮಂಕಾಗ್ತಾ ಇದೆ ಈಗ !
ಯಾವುದೂ ನೆನಪುಳಿಯೋದಿಲ್ಲ. ಬಗಲಲ್ಲಿ ಕುರೀ ಅವುಚಿಕೊಂಡು
ಕುರಿಯನ್ನ ಹುಡುಕಾಡತಿದ್ದ ನಂತೇ ಕುರುಬ. ಹಾಗಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಆವಸ್ಥೆ.
ಅಜ್ಜಾ....ಬೇಸರ ಬಂತೇನು ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ? ತಗೋ ಈ ಕತ್ತರೀ
ತಕ್ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಕಿವಿ ಹಿಂಡಿದ ನನ್ನ ಕೈ ಬೆರಳನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿ
ಬಿಡು. ಯಿಗಾ-ತಗೋ ಅಂದ್ರೆ.

ರಾಗ-ಭೀಮಪಚಾಸ್-ತ್ರಿತಾಲ

ಅಪರಾಧವಾಃ ಗೈದೆ | ಪಾಪಿ ನಾ ಗರುವದಿಂದೆ
ಕೃಪಾತ್ಮ ನೀ | ಪ್ರೇಮದಲೀ ಕಾಯೋ ಬಾಲೆಯಾ || ಧೃ ||
ನಾ ದುರಿತೇ ಘನಹೀನ ವನಿತೆ
ಕ್ರೋಧದಿಂದಿತ್ತೇ ಬಾಧೆಯಾ
ಉದಾರ ಚರಿತನೆ ಕ್ಷಮಿಸುವುದಬಲೆಯ

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ತಾಯಿ, ಬೇಸರ ಮಾಡಬೇಡ್ರಮ್ಮಾ ! ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು
ಮೃದೂ ಅಂತ ನಂಗೊತ್ತದೆ. ಬಡ್ವನ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮೋರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀ
ಯಿದೇ ಅಂತ ನಂಗೊತ್ತದೆ. ಆದ್ರೆ ಇದು ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪಲ್ಲವವ್ವಾ, ಮಹ
ದೇವಂದು. ಆತ ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಲೊಂದು ಸಂತಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ್ರೆ - ಈ
ಯಾವ ದುಃಖಕ್ಕಾಗಲೀ, ಮರವೇಗಾಗಲೀ ಕಾರಣಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಗ್ಗು
ಯಿರೂ ನಿಮಗೆ ಅದೇ ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದ್ವಾಂಗಿ
ಆಗಿದೆ ಈಗ, ಅದ್ದೇ ನಾನು ಸಿಟ್ಟುಮಾಡ್ತೀನವವ್ವಾ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹೌದಜ್ಜಾ ! ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನ ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೀ.
ನನ್ನ ದುಃಖ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತದೆ. ಆ ಒಂದು ಸಂತಾನದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೆಷ್ಟು

ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿ, ನೀನೇ ಹೇಳು. ಈ ಮನೇ ದೀಪ ನನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಆರಿ ಹೋಗಬಾರದೂ ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಹೆಣಗಾಡ್ತೆ ಹೇಳು. ನಾನು ಅಡ್ಡಬೀಳ್ತೇ ಇದ್ದ ದೇವಿಲ್ಲ, ನಾನು ನಡ್ಡದೇ ಇದ್ದ ವ್ರತವಿಲ್ಲ, ನಾನು ತಿನ್ನೇ ಇದ್ದ ಔಷಧ ಇಲ್ಲ. ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಯತಿಗಳು, ವೈದ್ಯರು ಒಬ್ಬರ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೂ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇನು ಹಾಗಾದರೆ ....

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅವ್ವಾ ! ಹೀಗೆ ನಿತ್ಯಾ ಅಳ್ತಾ ಕುಂತ್ರೆ ಬರೋ ಭಾಗ್ಯ ಎನ್ನೇಲ್ಲ, ಸಮಾಧಾನ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ, ದೇವ್ರು ನಡ್ತಾನೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಗಾ ಅಲ್ಲೋಡು, ಹೊರಗೆ ಯಾರೋ ಬಂದಹಾಗಿದೆ, ಯಾರು ನೋಡ್ಕೊಂಡ್ಬ.

(ಮುದ್ದಜ್ಜನು ಹೋಗುವನು.)

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ— ಏನು ಹೇಳ್ತಾನೆ ಈ ಅಜ್ಜಾ....ದೇವ್ರು ನಡ್ತಾನೆ, ಶಿವ ನಡ್ತಾನೆ ಅಂತ. ನನಗಂತೂ ಅವ ದೇವ್ರನ್ನವನೊಬ್ಬ ಇದಾನೋ ಇಲ್ಲೋ ಅಂತಾ ಸಂಶಯ ಬಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ ಈಗೀಗ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಪ್ರಸೇತಿಸಿ) ಅವ್ವಾ ! ಸಂಗಯ್ಯನೋರು ಬಂದಾರೆ ಹೊರಗೆ, ಕರೀಲೇನು ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹೋಗಿ ಕರೊಂಡು ಬಾರಜ್ಜ. (ಹೋಗುವನು) ಇದೊಂದು ಕೊನೆಯ ಭವಿಷ್ಯಫಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರೂ ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಆಗಲೀ, ಇವರೇನಂತಾರೋ ನೋಡೋಣ. (ಸಂಗಯ್ಯನವರು ಬರುವರು. ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು.) ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ....ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅಗಲವ್ವಾ. (ಕುಳಿತು) ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಕಳುಹಿಸಿದ ಕಾರಣ ಏನೋ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಸ್ವಾಮೀ, ತಾವು ಜ್ಯೋತಿಸ್ಯವನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕೆಯ ಪರಿಚಯವೂ ತಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಅಂತ ವರ್ತಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ.....

ಸಂಗಯ್ಯ—ಓಹೋಹೋ - ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ ! ತಾಯಿ, ನಾನು ಜ್ಯೋತಿಸ್ಯವನ್ನೇ ಆರು ವರ್ಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಜಾತಕ ಇದೆ ಕೊಡ್ತಿ, ನೋಡಿ ಹೇಳ್ತೀನೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಜಾತಕ ಒಳಗೆಲ್ಲೋ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು ; ನಾಳೆ ಅದನ್ನು ಮುದ್ದಜ್ಜ ಕೈಲಿ ಕಳಿಸಿ, ದಯವಿಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೇಳ್ಬೇಕು.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ ತಾಯೀ. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡ್ಬೇ ಇದೆ ನಾನು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮಕ್ಕೇನು ಫಲ ? ಅಗತ್ಯ ಆಗಲಿ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಮುಖ್ಯ ಒಂದೇ ವಿಚಾರ. ನಮ್ಮ ಅವ್ವನೋರಿಗೆ ಸಂತಾನ ಫಲ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತ ನೋಡಿ ಹೇಳ್ವ ರ್ಯಾತಷ್ಟೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಸುಮ್ಮನಿರೋ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಮಧ್ಯೆ ನೀನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾರಂಭ ಸಿದ್ಧಿ ಮತ್ತೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅದಕ್ಕಾಕೆ ತಾಯೀ ಇಷ್ಟೊಂದು ನಾಚಿಕೆ ! ವೈದ್ಯ ಹತ್ರ ಹೋದೋರು ರೋಗವನ್ನ ಮರ್ನಿದ್ರೆ ಬರತ್ತೆಯೇ ? ಮುಖ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಸಂತಾನಾ ಒಂದು ಆಗಿದ್ರೆ ಈ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಾದ್ರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದು ವೋ ಏನೋ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಫಲಾ ಇಲ್ಲದೇ ಉಂಟೇ ? ಏನು ನಿರಾಶೆ ಪಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಯ ಕಳ್ಳು ಹೋಯ್ತೇನು ? ಆಗಲೇ ನೋಡೋಣ ತಾಯೀ .... ನಿಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನಾದ್ರೂ ನೋಡೋಣ ಇಂದು.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಹಾಂ-ಹಾಗೇ ಮಾಡ್ತಿ. ನಾನೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳ್ಬೇಕಂತಿದೆ.
(ಕೈಕೊಡುವಳು)

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಸ್ವ) ಇದು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಸರಿಕಾಣೋಲ್ಲ-ನಮ್ಮವ್ವಂದು. ನಾನು ಇವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದೆ-ಹೀಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈಕೊಡ್ಬಾರ್ದು ಅಂತ, ಕೇಳೋಕಿಲ್ಲ ಇವರು. ಈಗಿನ ಕಾಲ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜೋಯ್ಯರನ್ನ, ವೈದ್ಯರನ್ನ ನಂಬೋದ್ದಷ್ಟು. ಇವರೂ ಅವ್ವಾ-ತಾಯೀ-ಅಂತ ಹೇಳ್ತಲೇ ತಾಯನ್ನ....ರಂಗಕ್ಕೆ ಎಳೆತಾರೆ. ಆದ್ರೆ ಈ ನಮ್ಮವ್ವೀರಿಗೆ ಈ ಸಂತಾ ನದ ಹುಚ್ಚೊಂದು ಹಿಡ್ತು ಬಂದೋರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೈಕೊಡೋದೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಕೈಹಿಡಿದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ) (ಸ್ವ) ಏನು ಭಾಗ್ಯದ ಕೈ ಇದು ! ಇದನ್ನ ಹಿಡಿದ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೂ ಭಾಗ್ಯವೇ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಏನು ಸ್ವಾಮಿಯೋರಾ ! ಕೈಹಿಡ್ತು ಕುಂತೇಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ -- ಬಾಯಿ ಬಿಡ್ಬಾರ್ದೇನು ? ಅನ್ನಲ್ಲಾ ಏನಿದೇ ಅಂತ ಹಾಂಗೊಮ್ಮೆ !

ಸಂಗಯ್ಯ—ತಾಯೀ ! ಇದು ಬಹು ಸುಲಕ್ಷಣವಾದ ಕೈ. ಮಹಾಭಾಗ್ಯವಂತ ರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿವೆ. ಇಗೊಳ್ಳಿ, ಇದು ಅದೃಷ್ಟ ರೇಖೆ; ಹ್ಯಾಗೆ ಎಲ್ಲೂ ನಿಲ್ಲದೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದೆ ನೋಡಿ ! ಇಗೊಳ್ಳಿ, ಇದು ಆಯುಷ್ಯರೇಖೆ; ಪೂರ್ಣ ಆಯುಷ್ಯ ತೋರಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಈ ರೇಖೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಡೆ ಇರು ವಂಥಾದ್ದು ಶಿರೋರೇಖೆ, ಎಷ್ಟು ದೃಷ್ಟಪುಷ್ಪವಾಗಿದೆ ನೋಡಿ ! ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚಿಹ್ನೆ ಹೃದಯದ ಶಾಂತಿ ಉದಾರತೆಯನ್ನ ತೋರಿಸ್ತದೆ. ಈ ಮೇಲಿನದು ಹೃದಯರೇಖೆ ....

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಸ್ವಾಮೀ ! ಹಾಗಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಂತಾನರೇಖೆ ಇಲ್ಲವೇನು ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಉಂಟಯ್ಯಾ, ಅದು ಈ ಕಡೆ, ವಿವಾಹರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇದೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಮುಖ್ಯ ಅದೊಂದು ಏನನ್ನತ್ತೇ ಅಂತ ಬಿಡ್ಡಿ ಹೇಳ್ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ.... ಮತ್ತೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ? ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತದೆ ಕಾಣ್ತೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಸಂತಾನ ಆಗಲೇಬೇಕೂ—ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆಯಾದ್ರೂ ! ಮಕ್ಕಳ ನ್ನೆತ್ತಿ ಆಡ್ನದೇ ಇರತಕ್ಕ ಕೈಯೇ ಅಲ್ಲ ಇದು. ತಾಯಿ ! ತಾವು ಏನೂ ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ, ತಮ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೇ ಆಯುಸ್ಸಿನ ಒಳಗೇ ಸಂತಾನ ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ಇದು ಸುಳ್ಳು. ಈಗಲೇ ಅಮ್ಮಾವ್ರಿಗೆ ನಡೀತಾ ಇರೋದು ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ವರ್ಷ ಅಂದಮ್ಯಾಗೇ ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನ ಹ್ಯಾಂಗ್ ನಂಬಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ ನಾವು ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಹಾಗಲ್ಲ ಮುದ್ದಜ್ಜ, ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕಂದ್ರೆ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕೇ ಅಂತಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ—ಅಂತೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹತ್ತಾಚೆ ಹತ್ತೀಚೆ - ಅಂತೂ ತೆಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ - ಸಂತಾನ ಆಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಅನ್ನಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಇನ್ನು ಏಳಲೇನು ಹಾಗಾದ್ರೆ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಸ್ತು) ಹ್ಯಾಗೇ ಕೈ ಬಿಡಲವ್ವಾ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ? (ಪು) ಆಗಲೇ ತಾಯೀ....ಏಲೈ. (ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು)

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಸ್ವಾಮಿಗಳಾ ! ನನ್ನ ಕೈಯ್ಯೊಂದು ನೋಡ್ತೀರಾ ಸ್ವಲ್ಪ - ಈ ಮನೇ ಅನ್ನದ ಋಣ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನಾ ಇದೇ ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಂಡ ಹೇಲೈ ನೋಡ್ತೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ನನ್ನ-ಸಿನ್ನದೇನವ್ವಾ ನೋಡೋದು ? ಇನ್ನೂ ನಮಗೆ ಏನಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಹೇಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಓಹೋಹೋ : ಆಗಲೇ ವಿರಕ್ತಿ ಬಂದುಬಿಡ್ತೇನು ಸ್ವಾಮಿ ಯೋರಿಗೆ ? ಅಂದ್ರೆ .... ಇದು ಈ ಮುದುಕನ ಕೈ ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಅಂತ ಕಾಣತ್ತೆ ಅಪ್ಪೇ ? - ಆಗಲೇ ಸ್ವಾಮಿ.

(ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ಕಾಣಿಕೆ, ಅಕ್ಕಿ, ಕಾಯನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು)

ಸಂಗಯ್ಯ—ಹ್ಯಾಗೂ ಉಂಟಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ನೋಡೋದು - ಜಾತಕ-ಗೀತಕಾ
ಅಂತ, ಆಗ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ಸಾಕಿತ್ತು ಹೂ-ಆಗಲೀ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷ.
ನಾಳೆ ಜಾತಕವೊಂದಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕಳ್ಳಿಕೊಟ್ಟು ಬಿಡ್ರೀ-ಬರ್ರೇನೆ ನಾನು.
ಮುದ್ದಜ್ಜಾ, ಬರ್ರೇನಪ್ಪಾ. (ಹೋಗುವಳು)

ಮುದ್ದಜ್ಜ — ಓಹೋ ! ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟೀನು ಹಾಗಾದ್ರೆ .... ಶರ
ಣಾರ್ಥಿ ಬುದ್ದೀ ! (ಅವರು ಹೋದನಂತ) (ಸ್ವ) ಹೆಂಗಸರಿಗೇ ಒಂದು
ತರಾ, ಗಂಡಸರಿಗೇ ಒಂದು ತರಾ ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಅಯ್ಯನೋರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಂತೆ ತೋರು
ವುದಲ್ಲೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ — (ಕೊಂಕು ಸ್ವರ) ನಂಗೇನ್ ಗೊತ್ತವ್ವಾ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅವರ ಅಮೃತವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡಿದಂತೆ ಒಂದು ಕುರೋ
ದ್ಧಾರಕ ರತ್ನ ನನ್ನದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೆ ಸಾಕಿತ್ತು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ — ಮತ್ತೆ ನನ್ನದೇನು ವಿಷವಾಣಿಯೇನವ್ವಾ ? ತಾಯೀ, ಈ ಹೊಸ
ವೈದ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಹಳೇ ರೋಗಿಗಳ ಅನುಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣ್ತವ್ವಾ.
ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನಿನ ಈ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಅಯ್ಯನೋರಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಹಳೇ
ಮುದುಕನ ಮಾತು ಮೇಲವ್ವಾ. ಕೇಳೀ-ನಾನು ಹೇಳ್ತೇನೆ-ನಿಮಗೆ
ಸಂತಾನ ಆಗಿಯೇ ಆಗತ್ತೆ-ಅವನ್ನ ನಾನು ಎತ್ತಿ ಆಡ್ಡಿಯೇ ಸಾಯ್ತೇನೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಅವರಿವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನ
ಕೇಳಿ....ಸತ್ಯ ಹೇಳು... ನೀನೇನಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ತಿಳಿದಿರುವೆಯೇನು ?
ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದೂ ಆಗಲಿ-ಹೇಳು ನೋಡುವ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ — ಶಾಸ್ತ್ರ ! ಅದೆಂತದವ್ವಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತೆ ನಾನು ತಿಳಿದೇ
ಇರೋದೂ ? ಕೇಳೀ ಹೇಳ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಕೊಡ್ರೀ ಇಲ್ಲಿ.

(ಕೊಡುವಳು) ನೋಡೀ....ಆಂ....ನಿಮಗೆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಕೂಡಾ ಲಗ್ನಾ ಆಗಿದೆ....ಚಹಳ ದಿವ್ಯಗಳವರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಾಗದೇ ಅಳ್ತಾ ಅಳ್ತಾ .... ಬೇಸರ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜನ ಕಿವಿ ಹಿಡಿದು ಜೋತು ಬೀಳ್ತಾ ಇರ್ತೀರಿ....(ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ನಗುತ್ತ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಲಿರುವಳು.) ಮುಂದೇ....ಈಗ ನಿಮಗೇ ವಯಸ್ಸು ಇಷ್ಟತ್ತೈದು ... ಮತ್ತೆ ಸಧ್ಯವೇ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆ, ಹೆದರಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲಾ ...ಇನ್ನೂ....

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಆಯ್ತೋ-ಇನ್ನೂ ಉಂಟೋ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಬೇಕಾದ್ರೆ ಇನ್ನೂ ಉಂಟು ಕೇಳೀ....ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ಯ ಉತ್ತಮ ಘರಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಒಂದು ವಕ್ಕಲಿಗರ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಮದ್ದೇ ಮಾಡ್ಕೋಬೇಕಂತ ಪ್ರಯತ್ನಪಡ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಆಂ....ಮುದ್ದಜ್ಜ....ಅದೇನೋ ಮತ್ತೇ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಕೇಳೇ ಹೇಳ್ತೀನ್ರವ್ವಾ....ಅದ್ರೆ ಕನ್ಯೆ ಕಡೆಯೋರು ಒಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ. ಸಾಹುಕಾರ್ರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಅಸಮಾಧಾನ ಆಗತ್ತೆ. ಮುದ್ದನ ಮಾತೀಗೆ ಬೆಲೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ .. ಊಂ....ಯಜಮಾನ್ಯ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ .... ಮುದುಕನ ಕಪಾಲಪೂಜೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ....(ಅಳುತ್ತ) ಮುಂದೆ ಕನ್ಯೆ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಡ್ತಾರೆ.....ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಸ್ತಾರೆ.....ಮನೇಗೆ ಅನಿಷ್ಟ ತಂದುಕೋತಾರೇ .... ಮುದ್ದ ಎಸೇ ಒಡ್ಡೇ ಸಾಯ್ತಾನೆ. (ಗೋಳಿಟ್ಟು ಅಳುವನು)

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಏನು ಅಜ್ಜಾ ಇದೂ ! ಏನ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀ ನೀನು ? ದಯವಿಟ್ಟು ಬಿಡ್ತೀ ಹೇಳು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಕಣ್ಣೀರು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ) ಇನ್ನೇನು ಹೇಳ್ತವ್ವಾ?....ಹೇಳ್ತಿದ್ದಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ-ಇನ್ನೂ ಸಾಲ್ತೀ ? ತಾಯೀ, ನನ್ನದೆ ಬತ್ತಿಹೋಗಿದೆ ಈಗ; ನಾನು ಮಾತಾಡಲಾರೆ....ನನ್ನನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. (ಹೋಗುವನು)

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಅಜ್ಜಾ - ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಓ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ !.....ಅಂ....
 ಹೊರಟೇಹೋಗಿಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ಇವನು. ಇವನಿಗೆ ಅಂದುದೇನು ?
 ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮುಂದಿನ ದುರ್ನಿಮಿತ್ತ ..... ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ
 ಯಜಮಾನರ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಣಯಲೀಲೆ ದೇವಾ ! ಇದಂತಹ
 ಕುತ್ಸನ್ನೊಂದು ತಂದಿರಿಸಿದೆ ಇದಿರಲ್ಲಿ ? ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನೀನೇ ಎಂದು
 ನಂಬಿರುವಾಗಲೂ ನಿನ್ನೇ ಆಘಾತವೇ ? ಬೇಡ ಪ್ರಭೋ ! ದಾಸಿ
 ಯನ್ನು ನೀನೇ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಕಾಪಾಡು.

ರಾಗ-ಆಸಾ ತಾಳ-ಎಕ್ಕಾ

ಅದಿ ಅಂತ್ಯರಹಿತ ದೇವ | ಸುಂದರ ಸುಖರೂಪಾ || ಧೃ ||

ಹೃದಯ ದಯಾಪೂರ್ಣಭರಿತ | ವೇದಾಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಾತಿತ |
 ಸದಯಶಾಂತ ಸುಜನಪ್ರೀತ | ನಾ ಧ್ಯಾನಿವೇ ಕಾಯೋ || ೧ ||

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೮

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಹೊಲದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ತೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನು
 ಕೂಗುತ್ತಿರುವನು.]

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಎ....ಅಗಾ ಅಗಾ ! ಯಾರದ್ದೋ ಅದು ಎಮ್ಮೇ ? ಇನ್ನು ಹಿಂಡೀ
 ಗಷ್ಟು ಬಿಸಿನೀರು ಚೆಲ್ಲಾ ! ಅಂ-ಅಂ-ಅಂ....ಹೊಲದೊಳಗೇ ನುಗ್ಗಿ
 ತಲ್ಲವ್ವಾ ಅದೂ....ಧೂ....ಅದ್ರ ಮನೇ ಹಾಳಾಗ. ಹೊಲಾ ಎಲ್ಲಾ
 ತಿಂದು ಧೂಳೆಬ್ಬಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತೂ .... ಯೇ .... ಯೇ ತಮ್ಮಾ ! ಅದನ್ನ
 ಈಚೇಗೆ ಓಡ್ಸು, ಓಡ್ಸದನ್ನ....ಅವರ ಮುಸಡೀಗಷ್ಟು ಬೆಂಕೀ ಹತ್ತಾ !
 ಮತ್ತೆ ಈ ಕಡೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಲ್ಲವ್ವಾ ಅದೂ....ಹಾಂ-ಹಾಂ-ಹಾಂ-ಹಾಂಗೆ
 ಅಟ್ಟು ಆಚೇಗದನ್ನ....ಹೌದು ಹೌದು, ತಿಮ್ಮಾ....ಹಾಕದ್ರ ಸೊಂಟದ

ಮ್ಯಾಗೆ; ಮೂಳೇ ಮುರ್ದಹೋಗ್ಗಿ. ಹೋಕಲಗೇಡಗಲೇಗೆ ಕರ
ಗಲನ್ನು ಸಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದೇ ಇದ್ದೆ ಕಟ್ಟಬೇಕ್ಕಾಕದನ್ನ ! ಥೂ....ಅವ
ಮನೇಗಷ್ಟು ಕಿಚ್ಚು ಹಾಕಾ-ತಿಮ್ಮಾ ! ಯಾರದ್ದೋ ಆ ಎಮ್ಮೇ
ಅದೂ ? (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ನೋಡು, ಎಲ್ಲಾ ತಿಂದು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು ;
ರಂಡೇಗಂಡ್ರೀಗೆ ಸಾಕಲಿಕ್ಕಾಗ್ಗೆ ಇದ್ದೆ ಕೊಂದು ತಿನ್ನೋರೀಕ್ಕೊಡ
ಬೇಕು. ಈ ಅನಿಷ್ಠಾ ಚಂಡಾಲ್ತು ಮನೇ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿದ್ದವರಾದ್ರೆ
ಗೊತ್ತಾಗ್ಗಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ !

ತಿಮ್ಮ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಹೋಯ್ತು....ಹೋಯ್ತುಯ್ಯಾ ! ಅದನ್ನ ಅಟ್ಟಿ ಆಚೇಗೆ,
ಬೈಬ್ಯಾಡ್ರಿ. ಅದೂ ನಮ್ಮ ಗೌಡ್ರ ಮನೇ ಬರಡೂ.

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಯಾವ ಅನಾಚಾಳೀ ಮುಂಡೇಮಗಂದಾದ್ರೇನು ? ಇದೊಳ್ಳೇ
ಕೆಲ್ಸ ! ವ್ವಾ ! ಗೌಡನೇ ಕುಂತು ಹೀಂಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾ ಅಂಪ್ರೆ
ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವೈರು ಬೆಳೆಬಹುದು ! ಒಂದಿನಾ ಅಂದ್ರೆ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲಾ,
ನಿತ್ಯಾನೂ ಇದೇ ಹಣೇಬರ್ಬೇ ! ಯಾವಾಗ ಕೇಳ್ದೊ ಗೌಡ್ರದ್ದು-
ಸವ್ಯಾರ್ತದ್ದು....ಇವ್ರ ದೆಸಿಂದಾ ನಾವೇನು ಸಾಯ್ಬೇಕಾ ಇರ್ಬೇಕಾ ?

ತಿಮ್ಮ—ಎನ್ನಾಡೋದೊಡ್ಯಾ ? ಬೆಳ್ಳೊರಗೊಟ್ಟಿ ಉರಿಯುತ್ತೆ .... ಅದ್ರ
ಗೋಳು ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗ್ಬೇಕು ?

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ನಮ್ಮಂತೇ ಆ ಗೌಡ್ನಾ ಹೊಲಾ ಬೆಳ್ಳಿಲ್ಲೇನು ಮತ್ತೆ ? ನನ್ನ
ಹೋರಿಗನ್ನಾ ಅವ್ವ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದ್ರೆ ಕೇಳ್ತಾನೇನು ? ಕೈ ನಿಗ್ರ
ಕೊಂಡೇ ಬರ್ತಾನೆ. ಯಾವ ದೇವ್ರ ದಯದಿಂದೋ ಈ ವರ್ಷಷ್ಟು
ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಕೈಗೆ ಬರುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವೇನಿವನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಈ ಗೌಡಾ ಶ್ರೀಮಂತ್ಸ ಗಂಟೇಗ್ಗಿನಿ ಕೂತ್ರೆ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮೇನಿಗತ್ತೆ ?

ತಿಮ್ಮ—ಹೌದೊಡ್ಯಾ. ನೀವನ್ನೋದು ನಿಜ್ಜೇ. ಮಾರಾಯ್ತು ಅವ್ರೇ ತಿಳೀ
ಬೇಕು. ಅಂತವ್ರೀಗಲ್ಲಾ ನಾವು ಹೇಳ್ಬೇಕೇನು ?

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಈ ವಕ್ಕಲೀಗ್ರ ಹಣೇಬರ್ಬೇ ಇದು. ದುಡಿಯೋದೆಲ್ಲಾ ದಂಡಕ್ಕೆ,
ಗೌಡಂದೂ, ಸಾವ್ಯಾರಂದೂ, ಶ್ಯಾನುಭಾಗರದ್ದೂ ಅಂತ ಇವ್ರ ಗಂಟೇ
ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದುಳಿದದ್ದೂ ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ. ಆಮೇಲಾದ್ರೂ ಸುಖಾ ಇದ್ದೈ ?

ಆ ಸರ್ಕಾರದೋರ ಕಂದಾಯ, ಗೌಡ-ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್ಯ ಖುಶೀ, ಸಾವ
ಕಾರ್ನ ಗಂಟು ತುಂಬುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿಯೋದು ಸೊಸೈ! ಮತ್ತೆ
ನನ್ನೆ ತಕ್ಕೊಂಡ ಹೊರೈ ಸರಿ-ಮುರಕ ನೇಗ್ಲು, ಬಡ್ಕಲ ಎತ್ತು ಇಷ್ಟೆ!
ಹಿಂದೀನ್ವನ್ನದಾಗ ಪಾಪ ಮಾಡಿದೋರು ಈ ಜನ್ಮದಾಗ ರೈತರಾಗಿ
ಹುಟ್ಟತಾರೇನೋ....ಪಾಪ !

ತಿಮ್ಮ—ಆದ್ರೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಹೊಟ್ಟೆಗೊಡೋ ಪುಣ್ಯ ರೈತದ್ದಲ್ಲೇನಣ್ಣಾ?

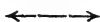
ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಹಾಂ! ಈ ಒಣ ಮಾತಿನಂತಲ್ಲೇ ಕುಣ್ಣಾ ಕುಣ್ಣಾ ನಾವೂ
ಸಣ್ಣಾಗಿಹೋದ್ದು ! ರೈತ ಉಣ್ಣೇ ಕುಣ್ಣು-ಸೊರಗ್ಕ; ಜೇರೋರು
ತಿನ್ನಲಾರ್ದೆ ತಿಂದು ಬೀಗಿದ್ದು, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲೇನು ಲೋಕ್ದಲ್ಲಿ ?

ತಿಮ್ಮ—ನಿಮ್ಮಾತೆಲ್ಲ ನಿಜ್ಜೆ. ಹಾಗಂತ ಕೂತಿದ್ರಾಗತ್ತೇ ನನ್ನೊಡ್ಡಾ ?

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—(ತರುಗಿ ಹೊಲವ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಅಂ! ಆಗಾ....ಮತ್ತೋಡಿದ್ರಾ ?
ಇನ್ನೊಂದ್ಯಾವೊ ಬಂತು ಆಕಳು ಹೊಲಕ್ಕೇ. ಆಂ....ಹಾ! ಇನ್ನು
ಸಾವ್ಯಾರ್ನು ಗೌಡ್ರು ಅಂದ್ರೆ ಆಗೋದಲ್ಲಾ ಇದು, ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೊಂ
ಡ್ತೋಗಿ ದೊಡ್ಡೀಲ್ಲಾಡ್ತೇನೆ. (ಓಡುತ್ತಾ) ಎ....ಯಾರೋ ಅಲ್ಲೇ ?
ಹೋಡೀ - ಹೋಡೀ ಆ ಆಕ್ಕನ್ನ ಸಂಕಣ್ಣ, ಕಟ್ಟದನ್ನ....ಅದ್ರ ಮನೇ
ಹಾಳಾಗ .... ..

ತಿಮ್ಮ—(ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ನಕ್ಕು) ಯಾರದ್ದೂ ಅಲ್ಲ....ಇದು ಸಾವ್ಯಾರ್ನ ಮನೇ
ಆಕ್ಕು. ಬರೇ ಕೂಗೊಳ್ಳೋದೇ ಇವರು. ತಕ್ಕೊಂಡೋಗಿ ಒಮ್ಮೆ
ದೊಡ್ಡೀ ಕೂಡಿದ್ರೂ ಅವರೇನು ಕಾಸೊಟ್ಟು ಬಿಡ್ತೋದಪ್ಪಲ್ಲೇ ಇದೆ;
ಸುಮ್ಮೇ ಅವರದೊಂದು ಕಣ್ಣು ಇವರಮ್ಯಾಗಷ್ಟೆ ! ಈ ಸಾವ್ಯಾರ್ನು,
ಗೌಡ್ರು ಮನೇ ದನಾ ಕಾಯೋ ಮಾದಿಗರೀಗೂ ಅದೆಷ್ಟು ಧಿಮಾಕು !
ಒಡ್ಕೇರಗಿಂತಾ ಹೆಚ್ಚಿರತ್ತೆ ಇವರೀಗೆ. ಸುಮ್ಮೆ ಎಲಿಂದ್ಲೂ ನಿಪ್ಪೂರ
ಧಣಿಯೋರೀಗೆ, ಈ ಹೋಕ್ಲಗೇಡಿಗಳಿಂದಾ. ಹೂಂ-ನಡೀಲಿ....ಇವ
ರೆಲ್ಲಾ ಆಟಾ, ನಾನೂ ನೋಡ್ತಲೇ ಇರ್ತೀನಿ. (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ಅಂಕ ೨

ನೋಟ ೧

[ಸಂಕಷ್ಟನ ಮನೆ. ಗಂಗವ್ವನು ಬಹು ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಅಡ್ಡಾಗಿರುವಳು.]

ಗಂಗವ್ವ—ಸಾಹುಕಾರ್ರ ಸಾಲ ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪ್ಯಾ ! ಇದನ್ನ ಈ ವರ್ಷವೇ ತೀರ್ಪಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇನು ನಮ್ಮಿಂದ ? ಅಪ್ಪ ಮತ್ತೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಇಂದು ಸಾಲಾ ಕೇಳ್ತಾನೋ ಏನೋ ಸಾವ್ಕಾರ್ರಲ್ಲಿ ! ಇದೇನವ್ವಾ ಕಷ್ಟವಾ ಈ ಮುದೀತನ್ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಪ್ಪ ತಲೀಮ್ಯಾಲೇ ? ಈ ಸಾಲ್ದ ಹೊರೆಯಿಂದ - ಸಾವ್ಕಾರ್ರ ಋಣದಿಂದ ನಾವು ಬಿಡ್ಗಡೆ ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇನು ? ಈ ಮನೆ-ಹೊಲಾ, ಕಾಳು ಕಡ್ಡಿ ಉಳ್ಳಾಸ್ತರೇನು ಸಾವ್ಕಾರ್ರ ? ಹ್ಯಾಗವ್ವಾ ಇದ್ದಿಂದ ಪಾರಾಗೋದು ?

ಚನ್ನ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಏನೇ ಗಂಗೀ....ಹೀಗ್ಯಾಕ್ ಧ್ಯಾನಸ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೀಯೇ.... ನಿನ್ನೇನು ಬಂತಪ್ಪ ಯೋಚ್ಚೆ ? (ಗಂಗವ್ವ ನಿರುತ್ತರ. ಹತ್ತಿರ ಬಂದು) ಯಾಕ್ ಗಂಗೀ ಮಾತಾಡೋದಿಲ್ಲಾ ? ನೀನೆಂದೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದವಳಲ್ಲವಲ್ಲೇ ? ಇದೇನಿದು ...ಇಂದೇ ಹೀಗ್ಯಾಕೆ ಮುಖ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಡಿಹೋಗಿದೆಯಲ್ಲೇ ? (ತಾನೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಅಡ್ಡಾ ಗುವನು.)

ಗಂಗವ್ವ—ನನ್ನೆ ಇಂದೆಲ್ಲಾ ಅಪ್ಪ ಸಾಲದ್ದೇ ಯೋಚ್ಚೆ ಆಗಿದೆ ನೋಡು ಚನ್ನಾ. ಈ ಸಾಲ ತೀರ್ಪಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗತ್ತೆಯೇ-ನೀನೇ ಹೇಳು.

ಚನ್ನ—ಹುಚ್ಚೇ ! ಇಷ್ಟೇ ಏನು ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯ ? ಈ ವರ್ಷದ ಪೈರು ಹ್ಯಾಂಗದೇ ಅಂತ ನೋಡಿಲ್ಲೇನು ನೀನು ? ಆ ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪ್ಯಾ ಎಲ್ಲೋ ಹಾರಿಹೋಗತ್ತೆ ! ನಾನನ್ನೋದಾದ್ರೆ ಕಾಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ

ಕ್ರಯ ಬಂದ್ರೇ ಮನೇ ಕೂಡಾ ಈ ವರ್ಷವೇ ಬಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಸಾವ್ಯಾರಿಂದ !

ಗಂಗವ್ವ—ಅದು ಸರಿಯೇ ಚನ್ನಾ. ಆದ್ರೆ ನನ್ನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಯೋಚ್ಚೇ ಹತ್ತಿದೆ ಈಗ.

ಚನ್ನ—ಏನು ಮದ್ದೇದೇನು ? ಆಗಿಯೇ ಆಗತ್ತೆ. ಈ ಸಾಲಾ ತೀರಿದ ಮರು ದಿವ್ವಾನೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬ ಲಗ್ನವನ್ನ ಅಪ್ಪ ಮಾಡ್ತೀಯೇ ಮಾಡ್ತಾನೆ....ಸಿನ ಗ್ಯಾಕೆ ಚಿಂತೆ ? (ಎಂದು ಕೈಯನ್ನು ಗಂಗೆಯ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲಕ್ಕಿರಿಸುವನು)

ಗಂಗವ್ವ—(ಹೊಂಚಿ ದೂರ ಸಂದು) ಸಿನೆ ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಒಂದೇ ಯೋಚ್ಚೆ... ಮದ್ದು! ಮದ್ದು!! ಮದ್ದು!!! ಆದ್ರೆ ಅದು ಹ್ಯಾಗಾಗತ್ತೇಂತೇನಾದ್ರೂ ಯೋಚ್ಚೆ ಉಂಟೇನು ಸಿನಗೆ ? ಏನು ದುಡ್ಡು ದುಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ದ್ವೀಯೋ-ಹೆಂಡ್ತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ-ನಾನಂತೂ ಕಾಣೆ. !

ಚನ್ನ—(ತಾನೂ ಹತ್ತಿರ ಸಂದು) ಅಲ್ಲಾ, ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೀನಾದ್ರೂ ಹೇಳ್ವಾರ್ತೇ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು....ಸಿನ್ನ ಯೋಚ್ಚೆಗೆ ಕಾರ್ಲ ಏನೂ ಅಂತ ! ನಾನೇನಂತ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಿ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಅಪ್ಪ ಆಗಲೇ ಅಂದ-ನಿಮ್ಮದ್ದೇ ಒಂದು ಬೇಗ ಮಾಡ್ತಿಬಿಡ್ತೇನೇ, ಸಾವ್ಯಾರ್ಲಿಂದ ಸಾಲಾ ತಂದೂ ಅಂತ ; ಈಗ ಅದಕ್ಕರಿಯಾಗಿ ಆತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಮದ್ದಿಗಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲಾ ಗೀಲಾ ಕೇಳತಾನೋ ಅಂತ ನನಗೆ ಬಹು ಭಯ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಚನ್ನ—ಇಲ್ಲ ಕಾಣೆ. ಈಗ ಅವ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲಾ ಕೇಳೋಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಾವಾಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಆತನಿಗೆ ಹಾಗಾಗ್ಬೇಡಾ ಅಂತ. ಇದ್ರ ಮೇಲೂ ಮುದ್ದು ತಂದೇ ಹಲ ಹಿಡ್ಡು ಸಾಲಾ ತಂದು ಮದ್ದೇ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ ಮಾಡುವಲ್ಲನ್ಯಾಕೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತೀರಿದರಾಯ್ತು.

ಗಂಗವ್ವ—ತೀರ್ಥಬೇಕು ಸರೀ....ಅದೆ ಹ್ಯಾಂಗ್ ತೀರ್ಥಬೇಕೂ ಅಂತ ಬೇಕೇ ಬೇಡ್ತೇ ? ನಮ್ಮಲ್ಲೇನದೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ .... ವಡ್ತೆ ಇದ್ದೇ ?.... ವಸ್ತು ಇದ್ದೇ .... ಏನದೆ ಹೇಳು ?

ಚನ್ನ—ವಡ್ತೆ ವಸ್ತು ಯಾಕೇಕು ಗಂಗೀ ನನ್ನೆ ? ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾ ಇದೆ, ರಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ, ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಇದೆ....ಸಾಲದೇನು ? .... ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಬೇಕಂದ್ರೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚ್ತೇ ಆಪ್ತೆ .... ಎಲ್ಲಿಂದ ತರ್ಲಿ ಅಂತ ? (ಕೂರಳಿ ದೂರ ಬಂದು) ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಬದ್ಲು ಇನ್ಯಾರಾದ್ರೂ ಪುಣ್ಯವಂತ ವರಾ ಸಿಕ್ಕಿದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಜೀವ್ನಾದ್ರೂ ಸುಖ ವಾಗಿರಾ ಇತ್ತು.

ಗಂಗವ್ವ—(ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿ) ಇದೇನ್ನನ್ನಾ ! ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡ್ತೀಯೇನು ನೀನು ? ನನಗೇನು ಕೊಡಬೇಕು ನೀನು ? ನಾನೇನಾದ್ರೂ ವಡ್ತೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಶಿಪಟ್ಟು ಕುಂತಿದ್ದೆ ಅಂತ ತಿಳಿದೀಯೇನು ? ಏನೂ ಬೇಡ ನಂಗಿ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಚನ್ನಾ ! ಇದ್ದ ದಿವ್ವ ಸುಖ ವಾಗೂಟಾ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿರೋಣ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಉಪಾಸಾನಾದ್ರೂ ಉಪಾಸಂತೆ....ಅದಕೇನು ?

ಚನ್ನ—ಹೌದು ಗಂಗೀ ! ವಡ್ತೆ ವಸ್ತು ಬೇಡ.....ಅದೆ ಒಂದು ಚೂರು ರೊಟ್ಟೀನೋ, ಮುದ್ದೀನೋ ಆದ್ರೂ ನಾನ್ತಂದು ಹಾಕ್ಬೇಕೇ ಬೇಡ್ತೇ ಸುಖವಾಗ....ನನಗೆ ಜಮೀನಿದ್ದೇ, ಮನೇ ಇದ್ದೇ....ಏನದೆ ಹೇಳು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿರು ಚನ್ನಾ ನೀನು....ಈಗಲೇ ಅಂದೆ-ದುಡೀತೇನೆ, ಸಾಲಾ ತೀರಸ್ತೇನೇ ಅಂತ. ಸಾಲಾ ತೀರ್ಥಲಿಕ್ಕಿದ್ದ ಬಲಾ ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಮುದ್ದೇಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲೇನು ? ಇಗಾ ಚನ್ನಾ-ಸತ್ಯ ಹೇಳ್ತೀನೀ, ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಯೋಚ್ತೆ ಬೇಡ. ಉಪಾಸಾದ್ರೆ ಉಪಾಸಾ, ವನ ವಾಸಾದ್ರೆ ವನವಾಸಾ ; ಏನು ...ನೀನೇನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಂತ ತಿಳಿದೀಯೇನು ನನ್ನನ್ನ ? ಇಂದೇ ಈ ದೇಹಾ ಬಿದ್ದೋದ್ರೂ ಪ್ರೇಮಾ ಮಾತ್ರ ಹೋಗೋಕಿಲ್ಲ ...ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೋ !

ಚನ್ನ—ಇಷ್ಟೊಂದಿದ್ದೆ ತೀರಿಯೇಹೋಯ್ತು. ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರಾ ರಾಜಮಹಾ
ರಾಜರ ಸಂಸಾರಕ್ಕಿಂತಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಂತಲೇ ತಿಳಿತೇನೆ ನಾನು. ಗಂಗೀ !
ನಾನು ಆಶೆ ಪಡ್ತಾ ಇರೋದು ಅದನ್ನೇ. (ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಗಂಗೆಯ
ತಲೆಗೆ ಜೋಲಿಹೂಡಿಸಿ ಮೈಮರೆತು)

ಡಾಯಲಾಗ್

ಗಂಗವ್ವ—ಶಾಂತೀ ಪ್ರೀತೀ ಜ್ಯೋತೀ ಪ್ರಕಾಶದಲೀ |
ಚನ್ನ—ಕಾಳಗತ್ತಲಾ ಓಡಿಸಿ ಭರದೇ-ಲೀಲೆಯಿಂದ ಲೋಲಾಡುವ
ಮುದದೇ ||

ಗಂಗವ್ವ—ಬಾಳನೌಕೆಯಾ ಪ್ರೇಮಶರಧಿಲೀ - ತೇಲಿ ಮೋದದೇ
ನಲಿಯುವ ಸುಖದೇ ||

ಚನ್ನ—ಈ ಮಹದಾಗಸ ಸಂಸಾರದೊಳು - ಅಮರ ಜೀವನದ
ಪಟವನೆ ತೂರೀ ||

ಗಂಗವ್ವ—ವಿಮಲ ಪ್ರೇಮದಾ ಸೂತ್ರವ ಪಿಡಿದೂ -
ಯಮನೆದೆಗೆಡಿಸುತೆ ಚಿರಂತ ನಲಿವಾ ||

ಗಂಗವ್ವ—ದೇವು ಅಂಥಾ ಸುಖ ದಿನಾನೇ ತರ್ಲೀ ಚನ್ನಾ ಬೇಗ.

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ದೇವೇ !
ನಾನೀ ಜೋಡಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಎಣೆಯನ್ನ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೂರೆಮಾಡಲೇ ?
ಬೇಡ-ನಂಗಿ ಹಣಾ ಬೇಡ, ಸಂಪತ್ತು ಬೇಡ, ಈ ಬಡ್ತನದ ಬಾಳೇ
ಸಾಕು. ನನ್ನಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರೇಮದ ಸಂಸಾರವೇ ಸಾಕು. (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಹುಚ್ಚನಂತೆ) ಬೇಡ, ಬೇಡ, ನನಗಾ ಶ್ರೀಮಂತರ ಸಂಬಂಧ ಬೇಡ, ಈ
ಎಣೆಯನ್ನ ತಪ್ಪಿ ಬರತಕ್ಕ ದುಃಖದ ಬಾಳು ಬೇಡ.

(ಗಂಗವ್ವ-ಚನ್ನ ಈರ್ವರೂ ಜಗ್ಗನೆದ್ದು ದೂರ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುವರು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ನನ್ನನ್ನ ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಕುಣ್ಣಿಬೇಕೂ ಅಂತ ಸಾವ್ಯಾರಾ
ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಟವನ್ನ ಆಡಿದನಂತ ಕಾಣತ್ತೆ. ಹೌದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ

ಈ ಸಾಲ್ದ ಶಾಲವನ್ನ ನನ್ನೆದೇಲಿ ತಿವ್ವ. ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ! ಅವನ ವಿಕಟ ಪರಿಹಾಸ್ಯ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದೆ....ಅದ್ರೆ ನನ್ನೀ ಸಂಸಾರದ ಬಾಳನ ಗೋಳಾತ್ಮ ಆ ಕೆಟ್ಟ ಶಿವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನೀಗೇನು ಮಾಡ್ಲಿ ? .... ಯಾರೀಗೆ ಕೂಕೊಳ್ಳಲಿ !

ಗಂಗವ್ವ—ಅಪ್ಪಾ - ಅಪ್ಪಾ. (ಛಯ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಹತ್ತಿರ ಬರುವಳು.)

ಚನ್ನ—ಮಾವಾ....ಮಾವಾ. (ವಿನಯ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಹತ್ತಿರ ಬರುವನು.)

ಗಂಗವ್ವ—ಅಪ್ಪಾ ! ಸಿಟ್ಟುಗೇಡ್ರಪ್ಪಾ .... ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯ. (ಸಂಕಪ್ತನು ಮಗಳನ್ನಪ್ಪುವನು.)

ಚನ್ನ—ಮಾವಾ ! ತಪ್ಪು ನನ್ನದು....ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಇದೊಮ್ಮೆ. (ಸಂಕಪ್ತನು ಚನ್ನನನ್ನಪ್ಪುವನು.)

ಗಂಗವ್ವ ... ಇನ್ನೆಂದೂ ನಿನ್ನಾತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲಪ್ಪಾ ನಾನು.

ಚನ್ನ—ಹೌದು ಮಾವಾ .... ಇಂದಿನಿಂದ ಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಒಬ್ಬರ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು ಮಾತೂ ಆಡೋದಿಲ್ಲ.

ಸಂಕಪ್ತ—ಇದೇನಪ್ಪಾ ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚುತನ ! ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಲಿಗೆಯ ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ಗೋಳಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆ ಸಾವ್ಯಾರನ ದುಷ್ಟವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಅತ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ. ನೀವು ದುಃಖಿಸದಿರಪ್ಪಾ. ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆಯಾದರೂ ನೀವು ಮದ್ದೇ ಆಗತಕ್ಕವ್ರೇ....ಕೂಡಿ ಬಾಳತಕ್ಕವ್ರೇ.

ಚನ್ನ—ಮಾವಾ .... ಸಾವ್ಯಾರ್ರದೇನಂದ್ರು ? ಸಾಲಾ ಕೂಡ್ಲೇ ತೀರ್ದ ಬೇಕಂತೇನು ?

ಸಂಕಪ್ತ—ಆತ ಅನ್ನೋದಕ್ಕಷ್ಟು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿತು, ಅಯ್ಯೋ ! ಅದನ್ನ

ನಾನು ಹ್ಯಾಂಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವಾ ? ಬೇಡವಾ .... ಅದನ್ನ ನೀವು ಕೇಳಿದೀ ಇದೋದೇ ಒಳ್ಳೇದು.

ಗಂಗವ್ವ—ಇರಲವಾ ಹೇಳು .... ಅವ್ರೇನಂದ್ರು .... ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಅದನ್ನ ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕೇ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಏನು ಹೇಳಮ್ಮಾ...ನಿನ್ನನ್ನ ಆತ್ಮೆ ಮದ್ದೇ ಮಾಡಿಕೊಡ್ಬೇಕಂತೆ.... ಈ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ್ ಚನ್ನನ್ನ ದಾರೀ ಮ್ಯಾಲೆ ಹಾಕ್ಬೇಕಂತೆ !

ಗಂಗವ್ವ—ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಮತ್ತೇನು ? ಆತ ತನ್ನ ಹಣ್ಣು ಬೆದ್ರಿಕೆ ತೋರಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತದಾ, ತನ್ನ ಹಣಾ ನೂರೈವತ್ತಲ್ಲಾ-ಮುನ್ನೂರೂ ಅಂದ. ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ್ಲೇ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡ್ಬೇಕಂತೆ .... ಇಲ್ಲವಾದರೆ ....

ಚನ್ನ—ನೀವೇನಂದ್ರಿ ಮಾವಾ .... ಸಾವ್ವಾರ್ರಿಗೆ ಮದ್ದೇಗೊಪ್ಪಿದೀನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಇದ್ಯಾಕೆ ಚನ್ನಾ....ನನ್ನನ್ನೇನು ನೀನು ಕಟ್ಟಾ ಅಂತ ತಿಳ್ಳಿದೀನು ? ನಾಲ್ಗೆ ಸಾವ್ವಾರ್ರಿಗೆ ಮಾತ್ರಾ ಅಲ್ಲಾ-ನನ್ನೂ ಇದೆ; ಹೃದಯ ಶ್ರೀಮಂ ತ್ರಿಗೆ ಮಾತ್ರಾ ಅಲ್ಲಾ-ಗರೀಬರಿಗೂ ಇದೆ. ಪ್ರೇಮಾ ಐಶ್ವರ್ಯ ವಂತ್ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಾ- ಬಡ್ವರಲ್ಲೂ ಇದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದೇ ಇರೋ ದಂದ್ರೆ ಹಣಾ ಮಾತ್ರ....ಈಗ ಆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವ್ವನ್ನೇ ಸಾವ್ವಾರನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡ್ಬೇಕಂತೀಯೇನು ನೀನು ?

ಚನ್ನ—ಬೇಡ ಮಾವಾ .... ನನಗಾಗಿ ನೀವು ಸಾವ್ವಾರ್ರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕೂರಾ ಹೊತ್ತೋಬ್ಯಾಡೀ. ಗಂಗವ್ವನ ಜೀವನದ ಸುಖದ ಹಾದೀಲಿ ಮುಳ್ಳು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನ ಹಾಸಬ್ಯಾಡಿ .... ಅವರು ಮುನಿದರೆ ಈ ಮುನ್ನೂರೇ ಅಲ್ಲ-ಅದೇ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಅದ್ರೂ ಆಗಬಹುದು ! ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಸುಖಾ ಇದೆ ಹೇಳ್ತೀ ? ಅದ್ದರಿಂದ ನಾನನ್ನೋದಂದ್ರೆ ನೀವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಗಳನ್ನ ಸಾವ್ವಾರ್ರಿಗೆ.....

ಗಂಗವ್ವ—ಹಾಂ-ಚನ್ನಾ ! ಅದೇನೋ....ಅದು ಸಾಕು. ಆ ಸಾವ್ಯಾರ್ತ ಸಂಪತ್ತು ಅವರಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಿ. ನನ್ನೇನೂ ಅದರ ಗೊಡ್ಡೆ ಇಲ್ಲ....ಅವರ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ನನಗೆ ಬೇಡ. ಚನ್ನಾ, ಇದೇನ್ನನ್ನಾ, ಬಡತನ ಕ್ಯಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ನಂಬಿದ ಹೆಂಡ್ತಿಯನ್ನ ಸಾವ್ಯಾರ್ತಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡ್ತೀಯೇನು ? ಬೇಡ ಕಣೋ-ಅವ್ರಾ ಮಹಡೀಮನೇ, ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೌಧ ನನ್ನೇ ಬೇಡ. ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಳು ಗುಡಸ್ಲೇ ಸಾಕು.

ಚನ್ನ—ಗಂಗೀ ! ನೀನು ನನ್ನಾಗಿ ಉರೀತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರೋ ಬ್ಯಾಡ. ಬಿಡೂ....ನನ್ನ ಆಶೇನ ಬಿಡು .... ನಾನೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಕೆಲ್ವಾ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಜೀವ್ವ ನಡಸ್ತೇನೆ. ಗಂಗೀ....ಮಾವಾ....ಬರ್ತೇನೆ.... ನಮ....ಸ್ವಾರಾ....(ಹೊರಡಲುಡ್ಕು ನಾಗುವನು.)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಚನ್ನಾ-ಬಾ ಇಲ್ಲಿ (ಕೈ ಹಿಡಿದು) ನಿಮ್ಮದ್ದೇ ತಿವ ನಡ್ವದಾಗ, ಮೂರ್ತಾ ಕೂಡ್ತಾಗ ಆಗ್ಲೀ....ಆದ್ರೆ ಇಂದು ಈ ಗಂಗಿಯ ಕೈಯನ್ನ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರಸ್ತೇನೆ ನಾನು. ಇವಳನ್ನ ನಾನು ನಿನ್ನಾಗಿಯೇ ಕಾದಿ ಟ್ಟಿದ್ದು. ಇವ್ವು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ನಿನ್ನವೇ. ಮದ್ದೇ ಒಂದಾಗದಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಳ ಸಂಬಂಧ ಕಡೀಲಾರೆ ನೀನು. ಬ್ರಹ್ಮ ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಗಂಗೆಯನ್ನ-ಗಂಗೆಗಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನ ಜತೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಕೈಗಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನ ಯಾರೂ ಕಡೀಲಾರೂ ಕಾಣಪ್ಪಾ. ನೋಡು, ಸಾವ್ಯಾರ್ತ ದಂಡು ಬಲ್ಲಿ, ಗೊಡ್ಡ ಕತ್ತಿ ಬಲ್ಲಿ, ಮಾರಾಜ್ಜ ಜೈಲ್ ಖಾನೆ ಆಗ್ಲೀ, ನಾನಂತೂ ಅವೈಲ್ಲಾ ಹೆದ್ರಿ ಇವಳನ್ನ ನಿನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪೊದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದೆ ಒಕ್ಕಲಮಕ್ಕ ದೇವ್ರಾದ ಆ ಬಸವಣ್ಣಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಎತ್ತಿನ ತಾಯಾದ ಗೋಮಾತ್ಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾದ ನೇಗ್ಗೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇಬ್ಬರ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸುವನು. ಈರ್ವರೂ ಸಂಕಪ್ಪನನ್ನು ತಬ್ಬಿ ನಮ ಸ್ವರಿಸುವರು.)

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೨

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಬೀದಿ. ಮುದ್ದಜ್ಜನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.]

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಈ ಮಕ್ಕಳ ಹುಚ್ಚೊಂದು ಅವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಹಿಡ್ಡು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಉದ್ಧಾರಾಗಿದ್ದೋದ್ದು. ಪಾಪ, ಹಗ್ಗೂ ರಾತ್ರೂ ಇವರಿಗೆ ಅದೇ ಯೋಚ್ಚೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಈಗ ಇದೊಬ್ಬರು ಅಯ್ಯನೋರು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ. ಈ ಅಯ್ಯನೋರ ಚಾಳಿಯಂತೂ ನನ್ನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಾಕಿಲ್ಲ. ಅವ್ವಾ-ಅವ್ವಾ ಅಂತೇ ಇವರೊಂದಿನಾ ಎಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಡ ತಾರೋ, ನನಗಂತೂ ತಿಳಿಯೋಕಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮಾವೋ, ತೊಳದಿಟ್ಟ ಪುತ್ಥಳಿ ಚೆನ್ನ. ಆದ್ರೆ ಇವು ಎಲ್ಲಾ ತಮ್ಮಂತೇ ಅಂತ ತಿಳಕೋ ತಾರೆ. ಅಂದಮ್ಯಾಗೆ ನಾ ಹ್ಯಾಂಗೆಳ್ಳಪ್ಪ ಇವರಿಗೆ ? ಆಗ್ಲಿ, ಸುವ್ಯೇ ನೋಡ್ತಲೇ ಇರ್ತೀನಿ....ಒಂದಿನಾ ಹೇಳಿಯೇಬಿಡ್ತೇನೆ ಸ್ವಾಮಿಯೋರಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಚಾಳಿ ಎಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲಾ ಅಂತ. (ನೋಡಿ) ಹಾಂ....ಬಂದ್ರ ಲ್ಲಪ್ಪಾ ಆವ್ರೇ ! ಯಾವ ಕಡೇ ಹೊರಟಿತೋ ಸವಾರಿ....ಲಾ .. ಲಾ.... ಲಾ....ಲಾ....ಕಾಲಪಾದಕೀ, ಜೋಡು ಹೋಗಿ ಬೂಟೇಸ್ ಬಂದ ದಲ್ಲಪ್ಪಾ ಮತ್ತೇ. ಬುದ್ದೀ ! ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೀನೀ ಬುದ್ದೀ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಎನಪ್ಪಾ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ....ಯಾವ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದಿಯಪ್ಪಾ ಇಷ್ಟು ಬಿರಾಗಿ ? ಅಮ್ಮಾವು ಕ್ಷೇಮವೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಸ್ವ) ಯಾಕೆ, ಇವ್ರಿಗೆ ಅಮ್ಮಾವು ಮುಂದೆ ಆಪ್ಪಾವು ನೆನಪೇ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. (ಪು) ವೈನಾಗದಾರೀ. ತಮ್ಮನ್ನೇ ಕರೊಂಡು ಬಾ ಅಂತ ಅಂದು ಬುದ್ದೀ-ಬಂದೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಆಗಲಪ್ಪಾ-ಈಗಲೇ ಬರ್ತೇನೆ ಇಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮನೆಲಿ ಗೃಹ ಶಾಂತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡ್ತೀದದೆ, ಮುಗ್ಗುಕೊಂಡು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆಗಲೀ ಬುದ್ದೀ. ಆಂ....ಇದೇನ್ಬುದ್ದಿ ಜೇಬ್ಬಲ್ಲ ? ಬೀಡ್ಯನೋ ? ಕೊಡ್ತೀರೇನೊಂದು ಮುದ್ದುಂಗಿ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಆಂ—ಸಿಗರೇಟ್ ! ಬೇಕೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆಂ....ಸಿರಾದೇಟ್ ! ಅಂದ್ರೇ-ಬಿಳಿ ಬತ್ತಿ ಅಲ್ಲೇನು ? ಅದು
ಭಾರಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿಂದೇನೋ ? ನಮಗ್ಯಾಕ ಸ್ವಾಮೀ .... ಅದೆಲ್ಲಾ
ದೊರಗಿಲ್ಲದೋದು ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ದೊರಗಿಲ್ಲದೇ ಯಾಕಪ್ಪಾ ? ಇದೇನವ್ರೇಗೇ ಅಂತ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರ ಅಗಿ
ದೇನು ? ದುಡ್ಡಿದ್ದೋರೆಲ್ಲಾ ಸೇರೋದೇ ! ತಗೋ ನೀನೂ ಒಂದು
ಸೇದಿ ನೋಡು, ಇದರ ಪರಿಮಳ ಹ್ಯಾಗದೇ ನೋಡು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಕೊಡಿ ಸ್ವಾಮಿ - ಹಾಗಾದ್ರೆಲ್ಲೊಂದು. (ಬತ್ತಿ ಹಚ್ಚಿ) ಲಾ-ಲಾ
ಹ್ಯಾಗ್ಯೇತೆ ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮೀ ಇದರ ಹೋಗಿ ? ಬುದ್ದಿ....ಆದ್ರೆ ನಮ್ಮ
ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಬೇರೇ ಹಾಂಗೇನು ಖಾರಾಗಿಲ್ಲ ಇದು.

ಸಂಗಯ್ಯ—(ತಾನೂ ಒಂದು ಸೇದುತ್ತ) ನೀನು ಶುದ್ಧ ಹಳ್ಳಿ ಮಡ್ಡ ? ನಿನ್ನೆ
ಗೊತ್ತಿರೋದೇ ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಬೇರೇ, ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಂಬರ
ಚಿಲುಮೆ. ಅದು ಸೇರೋದು, ಕೆಮ್ಮೋದು. ನೋಡು, ಇದ್ರಲ್ಲೇ
ನಾದ್ರೂ ಅಂಥಾ ದೋಷ ಉಂಟೋ ನೋಡು. ಇದು ಕೈಗೆ ಶೋಭೆ,
ಮೂಗಿಗೆ ಪರಿಮಳ, ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಅನಂದ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಏನು ಸ್ವಾಮೀ, ನೀವಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಚಿಲುಮೆಯನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ ?
ನಾವು ಕಂಡದ್ದೇ ಈ ಬೇಡಿ-ಈ ಚಿಲುಮೆ, ತಪ್ಪಿದ್ರೆ ಸಾಧುಗಳ ಗುಡು
ಗುಡಿ. ಅದ್ರೆ ಚಿಲುಮೆಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರೀತಿ ಎನ್ನಿ ಸೇದಲಿಕ್ಕೆ
ತೊಡಗಿದ್ದು ಅಂದ್ರೆ ಈ ನಿಮ್ಮ ಸಿರೇಟ್ ಯಾತಕ್ಕು ನಿಂತೀತೀ ಸ್ವಾಮಿ
ಅದರ ಮುಂದೆ ? ಮೂರು .... ಮೂರು ಲೋಕಾನೆಲ್ಲ ಹಾಂಗೇ
ತೋರಾ ಇದ್ದೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅಂದ್ರೇನು ? ನೀನು ಸೊಪ್ಪು ಅಂತ ಅಂದ್ರೆ ಭಂಗಿ ಸೊಪ್ಪು
ತೀಯೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆಂ-ಆದೇ ! ರಾಮಪತ್ರೆ ಸ್ವಾಮೀ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಭೇ - ಅದು ಅಸಭ್ಯ ಜನ್ಮ ಸೇದತಕ್ಕದ್ದು....ನಮ್ಮಂಥಾ ಸುಧಾ
ರಸಿದೋರಲ್ಲಾ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಓಹೋಹೋ ! ಬಿಡೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾ ! ಆ ಭಂಗೀ ಭಕ್ತೀ
ವಿಚಾರ ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತಿದೆ ಸ್ವಾಮೀ ? ಕೇಳಿದ್ದೀರೇನು....ನಮ
ಹಿರಿಯರನ್ನೋದು, ಹೇಳ್ತೀನೆ ಕೇಳಿ.

ಲಾವಣಿ

ಸುಮ್ಮನೆ ದೊರೆವುದೆ ಮುಕ್ತೀ | ಗಮ್ಮನೆ ಸೇದದೆ ಭಂಗಿಯು
ಬತ್ತೀ || ಪ ||

ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಿ ಬೇಕು | (ತಮ್ಮ) ಆದಾಯ ಉಳಿತಾಯ
ಅಳಿದರೆ ಸಾಕು || ೧ ||

ಸಾಧುಸಂತರನತ್ತ ನೂಕು | (ತಮ್ಮ) ಸದನಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂದ
ಗಣೆಯರೆ ಸಾಕು || ೨ ||

ಹೊಲ ಮನೆ ನಗನಾಣ್ಯವ್ಯಾಕೆ | ಹಾಳು ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ
ಜಗಲಿಯು ಕಾದಿರಲಿಕ್ಕೆ || ೩ ||

ಹೆಸರಾಂತ ಸೊಪ್ಪಿರಬೇಕು | ಒಳ್ಳೆ ಹಸನಾದ ಗುಡುಗುಡಿ
ಚಿಲುಮೆಗೆ ಜೋಕು || ೪ ||

ತೀವಿ ರಾಮಪತ್ರೆ ಹಾಕೀ | ಬಲು ರೀವಿಯಲ್ಲಗ್ನಿಯು
ಜ್ವಲಿಸಂತೆ ದೂಕಿ || ೫ ||

ಎತ್ತಿ ಆದೀಶಕ್ತಿ ಭಿತ್ತಿ | ತನ್ನ ನೆತ್ತಿಗೆ ಸೇರ್ವಂತೆ ಎಳೆಯದೆ
ಬತ್ತಿ || ೬ ||

ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ | ತಾವಾಗಿಯೆ ನಲಿವುವು
ಜಂಹೆಯೊಳೆಲ್ಲಾ || ೭ ||

ಮೀಟಿ ತಂಬೂರಿ ತಾಳ ದಮಡೀ | ನೋಡು ಲೂಟಿಯು
ದಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯ ಶೋಡಿ || ೮ ||

ಹುಟ್ಟು ಸಾವೂ ನೋವು ನಾಶ | ಮತ್ತೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇರೆ
ಮುಕ್ತಿ ನಿನ್ನೊಳೆ ವಾಸಾ || ೯ ||

ಯಾರಿಗೂ ಒಲಿದಿಲ್ಲ ಶಿವನೂ | ಸೂರೆಗೊಂಡಿಹನಾತನ
ಗುಡುಗುಡೀಧವನೂ || ೧೦ ||

ನಾ ನೀನೆಂಬುವ ಭ್ರಾಂತಿ ಬಿಡಿಸೀ | ತಾನೇ ಶಿವನೆಂಬ
ಸಮರಸಭಾವದೊಳಿರಿಸಿ || ೧೧ ||

ಶಿವಶಕ್ತಿ ಬೇರಿಹರೆಯೇ | ತಾನೆ ಶಿವಶಕ್ತಿ ಕರತಲ
ವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ || ೧೨ ||

ಪರಮಾರ್ಥಸಾಧಕರಲ್ಲ | ಪಿರಿದೆಂದು ಸಾರಿದ ಭಂಗಿ
ಇದಲ್ಲಾ || ೧೩ ||

ಗುರುವಿತ್ತ ಭಂಗಿಯೆ ಬೇರೆ | ಹೃದಯದ ಗುಡುಗುಡಿ
ಜ್ಯೋತಿಯ ಸೇರೆ || ೧೪ ||

ಗುರುಮಂತ್ರವೆನ್ನುವ ಭಂಗೀ | ಇದನರಿಯಲು ಭವ
ಭಯ ಪೋವುದು ಹಿಂಗಿ || ೧೫ ||

ಪರಿಶುದ್ಧ ಹೃದಯವೆ ಚಿಲುಮೆ | ಈ ಹೃದಯದ
ಜ್ಯೋತಿಲೆ ಆ ಶಿವನೊಲುಮೆ || ೧೬ ||

ಪಿರಿದಾದ ತತ್ವವನೆಲ್ಲ | ಈ ಪರಮೇಶದಾಸರು
ಮರೆತೀಹರಲ್ಲಾ || ೧೭ ||

ಸಂಗಯ್ಯ—ಮುದ್ದಪ್ಪ, ಈ ಹಾಡಿನ ಅರ್ಥೇನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ
ಹಿರಿಯರು ಆ ಭಂಗಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು
ಜ್ಞಾನದ ಬತ್ತೀ. ಭಂಗೀ ಅಂದರೆ ಉಪದೇಶವಾದ ಗುರುವಿನ ಮಂತ್ರ
ಕೇಳೀನು ? ಅದೆಲ್ಲಾ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಕಾಣಪ್ಪಾ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ ಹಾಂ ! ಅದೆಲ್ಲಾ ಸಾಧಕರಿಗೆ....ಮತ್ತಿದೆಲ್ಲಾ (ಸಿಗ್ರೇಟ್
ತೋರ್ಪಿ) ಬಾಧಕರಿಗೋ ಯೇನೋ, ಅಲ್ಲೇನು ? ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾ !
ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು -- ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೂ ಇದೇ ಬಿಳೇ ಬತ್ತೀ ಸೇತ್ತಿದ್ದ

ರೇನು ? ಬೀಡೀ ಕುಡೀತಾ ಇದ್ದರೇನು ? ಯಾವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ ಸ್ವಾಮೀ ಈ ಬತ್ತೀ ಮಹತ್ವಾ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಇಲ್ಲವ್ವಾ .... ಇದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ, ಏನೋ ಒಂದು ಚಟಾ ಅಷ್ಟೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇದೆಂತಾ ಹಾಳು ಚಟಾ ಸ್ವಾಮೀ ? ಈ ಚಟದ ಜೊತೆಗೆ ಪಾಪ ಘಟವೂ ಒಂದು ತಲೇಮ್ಯಾಲೆ ಹೊರಾ ಇದೀರಲ್ಲವ್ವಾ ! ಹಣೇ ಮ್ಯಾಲೆ ನೋಡಿದರೆ ವಿಭೂತಿ, ಕೊರಳಾಗ ನೋಡಿದರೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸರ ; ಕೈಯಲ್ಲೋ—ಪೂಜೆಗೈಯಿರೋ ಬಿಲ್ವಪತ್ರ ತುಂಬೇಹುವ್ವು ! ಅಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮೀ ! ಆ ಎಂಜಲ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಈ ಪತ್ರೇ ಹೂ ಒಯ್ದು ಶಿವಾರ್ಚನೇ ಮಾಡ್ತೀರಲ್ಲಾ - ಅದೇನು ಹರಕೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದೇನು ನೀವು - ಮಾದೇವಗೆ ಎಂಜಲರ್ಚನೇ ಮಾಡ್ತೀನಂತ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಮುದ್ದಾ....ನಿನಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತೋ ? ನಾವು ಜಂಗಮರು. ಆಯ್ಯನೋರು. ನಮಗೆ ಎಂಜಲು ಮುಸರೆ ಯಾವ್ವೂ ಇಲ್ಲ-ಗೊತ್ತಾ ಯ್ತೇನು ? ನಾವು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಪವಿತ್ರ ಕಣೋ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ....ಇದೀಗ ಸರಿ. ತಾವು ಹೀಂಗೇ ಹೇಳ್ತಾ ಹೋಗಿ ಸ್ವಾಮಿ....ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯೋಕಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಹೇಳೋದು ಬೇಡವಯ್ಯಾ .... ನಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಉಂಟು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ. ಜಂಗಮರು ಮಾತಾಡೋ ದೇವು, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಪರಾವತಾರ-ತಿಳಿತೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹೌದು ಸ್ವಾಮೀ-ಗೊತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜಂಗಮರು ದೇವ್ರಾಗ್ನಿ ಇರೋಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡ್ಬೇಕು....ಗುರುಗಳಂತೇ ಜೀವನ ನಡಪ್ಪೇಕು; ಅಂದ್ರ ಮಾತ್ರ ಪರಮೇಶ್ವರ. ಅಂಥಾ ಆಯ್ಯನೋರಿಗೆ-ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ದೀರ್ಘದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರ ಸ್ವಾಮೀ. ಆದರೆ ಮತಾಚಾರ್ಯ

ತತ್ವಾನೂ ತಿಳಿದೇ, ಶಿವಶರಣರ ಆಚರಣೆಯೂ ಇಲ್ಲೇ ಹೊಲ್ಲು ತುಂಬಿದ
ಹೃದಯದವರು ಮಾತ್ರ ಅಯ್ಯನೋರೂ ಅಲ್ಲ, ಗುರುಗಳೂ ಅಲ್ಲ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಏ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ! ನೀನು ಗುರುಗಳನ್ನೇ ಟೀಕೆ ಮಾಡ್ತೀಯೇನು ?
ನೋಡು....ಇಂದೇ ಸಾವ್ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನನ್ನ ಮನೆಯಿಂದಲೇ
ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಬಿಡ್ತೇನೆ ನೋಡು! ಜಾತಿಯಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರಾ ಹಾಕಿ
ಬಿಡ್ತೇನೆ ನೋಡು!!

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ತಮಗ್ಯಾಕ್ ಸ್ವಾಮೀ ಸಿಟ್ಟು ! ನಾನಂದದ್ದು ಹೊಲ್ಲು ಕೆಲ್ಸಾ
ಮಾಡೋ ಅಯ್ಯನೋರಿಗೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಏ ! ಅಯ್ಯನೋರೆಂತೋರೇ ಇದ್ದೂ ಪೂಜ್ಯರು ಕಣೋ, ಗುರು
ಗಳು ಕಣೋ. (ಹೋಗುವನು)

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ಆಗಲೇ ಸ್ವಾಮೀ-ತಪ್ಪಿದೆ....ತಾವು ದಯಮಾಡಿ. (ಹೋದನಂತ್ರ)
ಹ್ವಾ ಹ್ವಾ ! ಕಾಲಗತೀರವ್ವಾ ಇದೂ-ಕಾಲಗತೀ ! ಇನ್ನೇನು, ನಾನೇ
ಅಯ್ಯನೋರು ಬೂಡ್ಲು ಚೊಣ್ಣಾ ಹಾಕೊಂಡು ತಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡೋ
ದ್ದೋಡ್ಬೇಕೋ ಏನೋ ಯಾರಿಗೊತ್ತು ! (ಹೋಗುತ್ತ) ಇದೇನು.
ನಾವಾರ್ತು ಈ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದ್ರಲ್ಲ....ಆಗ್ಲಿ, ನಾನು ಹೋಗ್ತೇನೆ.
(ಹೋಗುವನು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಗಾಡರೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶ) ಏನೇ ಆಗಲಿ ಗೌಡ್ರೇ, ಸಂಕಪ್ಪ ಕಾಳು
ತುಳ್ಳತಲೇ ಕಣದಲ್ಲೇ ಅದನ್ನ ಜಪ್ತಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು .... ಎಷ್ಟು
ಜಂಭಾರೀ ಅವನದ್ದೂ ?

ಗೌಡ—ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳ್ವಿಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮೇ, ವೈರ್ ಕಟಾವಿಗೇ ಜಪ್ತ
ತರ್ಪಿರೇ ಅಂತ ; ನೀವು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಂತಿ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂಗಲ್ಲ ಗೌಡಾ ! ನಾನು, ಸಂಕಪ್ಪ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೇನಾದ್ರೂ
ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಯಾನು ಅಂತಿದ್ದೆ. ಆದರೀಗೀಗ ಅವ ಹೇಳಿ
ಕಳ್ಳದ್ದು ಬರೋದೇ ಕಷ್ಟ ಆಗಿದೆ !

ಗೌಡ—ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದಾನ್ರಿ ? ಈ ವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಹ್ಯಾಗಿಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮ ಸಾಲಾ ತೀರಿಯೇಬಿಡ್ತೇನೆ ಅಂಬೋ ಡೌಲು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇರಲೀ, ಅವನ ಅಂಬೋಣ ಏನಂತೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಕಣ್ಣು ಸುಗ್ಗಿ ಆಗ್ತಲೇ ಕಾಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹಣ ಮುಟ್ಟಿಸ ತಾನಂತೆ. ಅವನೇನು ಹಣಾ ಬರೇ ನೂರೈವತ್ತೇ ಅಂತ ತಿಳ್ಳಿದ್ದಾನೋ ಏನೋ ! ಮುನ್ನೂರು-ಅದರ ಬಡ್ಡೀ-ಕೋಟು ಖರ್ಚು ಎಲ್ಲಾ ತೆರುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಳು ಮುಗ್ಗಿರಬೇಕು....ಮತ್ತೆ ಕೇಣಿಯವರ ಕಾಳಿಗೆ ಗುಲಾಮಾ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕು.

ಗೌಡ—ಆದರೂ ಅವನ ಪೈರು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಕಾಳೇನ ಕ್ರಯವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇರೋದ್ರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವನಿಗೆ ಉಳಿದರೂ ಉಳೀಬಹೋದ್ದೇ ಏನೋ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಆದಕ್ಕೇ ಕಾಳನ್ನ ಮಾರಾಟಕ್ಕೇ ಬಿಡಬಾರ್ದು ಆತನಿಗೆ ಅಂದದ್ದು. ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಾಜ್... ಎದ್ದು ಹರಾಜಿಗೆ ನಮ್ಮವ್ರೇ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನ ನಿಲ್ಲಿಸರಾಯ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ನೋಡೀ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲ್ಸ ಮುಗಿಯೋವರೆಗೂ ನನ್ನೊಂದು ಸುಳಿವೂ ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತಕೂಡ್ತು. ನೋಟೀಸ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಅಂತ ಮಾಡ್ನಿ ಶಿವ್ಯಾ ಡಿಕ್ರಿ ತೆಗ್ಗು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಜಪ್ತೀಗೆ ತಂದುಬಿಡಬೇಕು....ಏನಂತೀರಿ ?

ಗೌಡ—ಯೋಚನೆಯೇನೋ ಒಳ್ಳೆದೇ, ಆದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕೆಲ್ಸಾ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡ್ಬೇಕು. ಇಂದೇ ಹೋಗ್ತೀರೇನು ವಕೀಲರ ಹತ್ರ ತುಮಕಾರಿಗೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಇದೆ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವ್ವ. ದಯವಿಟ್ಟು ನೀವೇ ಹೋಗಿ ಬಂದುಬಿಡಿ. ರಿಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ವಕೀಲರಿಗೊಂದು ಕಾಗದಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡಿ.

ಗೌಡ—ನಾನೇ ಹೋಗಿಬಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಕುಂತದೇ. ನಿನ್ನ ನಮ್ಮ ರಾಮಯ್ಯನಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬಂದಿತ್ತು.... ಕೂಡಲೇ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡು ಅಂತ. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೆ ಹೇಳಿ - ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಸ್ಟೆಲಿಗೆ ಇಸ್ಕೂಲಿಗೆ, ಫೀಸ್ ಹನ್ನೆರಡೂ, ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಹದಿನೆಂಟೂ, ಪೆನ್ಸಿಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅಂತ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಕಳುಹಿಸು ಹೇಳಿ ? ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದರೆ ನಡೆಯೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ....ಆದ್ರಿಂದ ಇಂದ್ರಾರಾಜ ಹತ್ತರವಾದ್ರೂ ಸಾಲಾನಾದ್ರೂ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಲೇಬೇಕು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅದಕ್ಕಾಕೆ ನಿಮಗೆ ಚಿಂತೆ ? ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ರೂಪಾಯಿ ನಾನೇ ಕೊಡ್ತೇನೆ, ನಿಮಗೆ ಅನ್ನೂಲ ಇದ್ದಾಗ ವಾವು ನಾಡುವಿರಂತೆ. ನನ್ನಲ್ಲೂ ನಿಮಗೆ ಸಂಕೋಚವೇ ?

ಗೌಡ—ಸಂಕೋಚವೇನು ಬಿಡಿ. ಆದ್ರೂ ನನಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಹತ್ತ ಸಾಲಾ ಕೇಳೋದಂದರೆ ಪ್ರಾಣವೇ ಹೋದಂತಾಗುತ್ತೆ. ಒಳ್ಳೆದು....ನಿಮ್ಮ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಲಾ ತೆಗ್ಗು ಇಟ್ಟುಬಿಡಿ, ನಾನು ಬೇಗಷ್ಟು ಉಟಾ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡ್ತೇನೆ. (ಹೋಗುವನು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯಾಸವಾಗಲೀ, ಎಷ್ಟೇ ಖರ್ಚಾಗಲೀ, ಈ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಸೊಕ್ಕನ್ನ ಮಾತ್ರ ಒಮ್ಮೆ ಮುರಿಸಲೇಬೇಕು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿಲ್ಲ ಈ ಗಿರಿಯಪ್ಪನ ಆಟ....ಕಾಳೀನ ಮರುದಿನವೇ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲೇನೆ. ಮನೇ ನನ್ನದೂ, ಆಮೇಲೆ ಹೊಲವೂ ನನ್ನದೇ, ನೀನು ಮತ್ತೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಿಕ್ಕಿ ಬೇಡಬೇಕು. ಗಂಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ, ಆ ತಿರಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಣೀಲಿಕ್ಕೆ ಅವಳೂ ನಿನ್ನಂತೇನು ಹುಚ್ಚಳಲ್ಲ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದಿನ ಅವಳು ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರಿಯೇ ಸೇರತಾಳೆ....ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು.

ರಾಗ_ಬಹಾರ್ ತ್ರಿಶಾಲ

ಸ್ವಿತಭಾಷಿಣಿ ಸುವಾಣೀ | ಅಹಿವೇಣ ಚಂಚಲಾಕ್ಷ್ಮಿ
ಸುಶೀಲೆ || ಧೃ ||

ಪಿತನೇದಿ ಗರುವನ ಹರಿಸಿ ಮೋದದೆ | ಸತಿಯ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ
ಸುಖಿವೆ ಪ್ರೇಮದೆ || ೧ ||

ಅಗಲೀ, ಈಗ ಮೊದಲು ಗೌಡರನ್ನಷ್ಟು ತುಮಕೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ
ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡ್ತೇನೆ. (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಮೇಲಕ್ಕೇರುವುದು]

ನೋಟ ೩

[ಗಿರಿಯಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯ ಅಂತಃಪುರ]

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಮಗುವಿನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹೊಲಿಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಳು) ಹಾಂ....
ಈ ಅಂಗೀ ಮಾತ್ರ ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಬಿಳೆಯ ಬಣ್ಣದ ಮಗುವಿಗೆ
ಈ ಬಣ್ಣವೇ ಸೊಗಸು. (ಎಂದು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇದಿರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ
ಕರ್ಪೂರದ ಬೊಂಬೆಗೆ ತೊಡಿಸಿ) ವ್ವಾ! ವ್ವಾ! ಎಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪು
ತ್ತದೆ ಈ ಬಟ್ಟೆ ಈ ಕಂದನಿಗೆ! (ಎತ್ತಿ ಅಡಿಸುತ್ತ) ಮಗೂ, ಈ
ಬಟ್ಟೆಯು ನಿನಗಾದೀತೇನು? ಅಂ-ಹೇಳು....ಇದೂ ಬೇಡವಂತೀಯಾ?
ನಾಳೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಯಾಟಿ ಅರಿವೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಲಿದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ.
ಬೇಕಾದ್ರೆ ಅದರ ಮೇಲ್ತುಂಬಾ ಕಸೂತಿಯ ಕೆಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇ
ನಪ್ಪಾ, ಅದೀತೇನು? ಹಾಂ-ಅದೇ ಬೇಕಂತೀಯೇನು-ಕಳ್ಳಾ!
ಹಾಂ-ಅಗಲೀ, ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಡ್ತೇನೆ. ನೋಡಪ್ಪಾ ನನ್ನ ಕಂದಾ-
ಬಂದು ಮುತ್ತನ್ನು ಕೊಡು. (ಮೆಲುಕುವುದು)

ರಾಗ-ಮಿಶ್ರಸಹಡಿ ತಾಳ-ಖವಾಲೀ

ಕೊಡೊಂದು ಚುಮ್ಮಾ - ಮುದ್ದಿನ ಉಮ್ಮಾ |
ಕೆಂದುಟಿ ಬಿಮ್ಮಾ - ಕಚ್ಚುತಲಮ್ಮಾ ||
ಹರಿಸೋ ನೀ ಬಾಳಾ - ಪರಿಪರಿ ತಾಪಾ |
ಸ್ವರ್ಗಸುಧೆಯನೆ ನೀಡುತ ಮುದದೇ ||

(ಮುದ್ದಿಟ್ಟು) ಅಹಹಹಾ ! ಎಷ್ಟು ಸವಿಯಾಗಿದೆಯಪ್ಪಾ ನಿನ್ನೀ ಮುತ್ತು ! ಹಾಂ....ಇನ್ನೊಂದು (ಮುದ್ದಿಸಿ) ಮತ್ತೊಂದು (ಮುದ್ದಿಸಿ) ಎಂಥಾ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವಿದೆಯಪ್ಪಾ ನಿನ್ನೀ ಮುತ್ತಿನಲ್ಲಿ (ಮುತ್ತಿಡುತ್ತ) ....ಛಾ ಕಳ್ಳಾ....ಅಹಹಹಾ ! ನೀನು ಕಳ್ಳನಲ್ಲವ್ವಾ, ಅಚ್ಚೇ ಮನೆ ಕಿಟ್ಟು ಕಳ್ಳಾ ! ಅಳಬೇಡ ..ನೀನು ನನ್ನ ರತ್ನ ! ನೋಡು, ನೀನು ಅತ್ತೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲಾ ನೀರು ಬರೆದೆ ! (ಎದೆಗವುಚಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವಳು.)

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನೋಡಿ ನಗುತ್ತ, ಹಣೆ ಹಣೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು) ಎನ್ನವ್ವಾ ಇದು ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಾಟಾ ? (ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ನಾಚಿ ಕಣ್ಣೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವಳು) ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಆ ಕರ್ಪೂರದ ಗೊಂಬೆಗೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಅತ್ತರೆ ನಿಮ್ಮೇನು ಬಂದಹಾಗ್ಯಾತ್ರವ್ವಾ ! ಎನ್ನವ್ವಾ, ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಗೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚೋ ಏನೋ....ಅಲ್ಲೇನ್ನವ್ವಾ ? ಮಕ್ಕಳಾದ ನಂತರವೂ ಇದೇ ಪ್ರೇಮ ಇರತ್ತೇನ್ನವ್ವಾ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಯಾಕಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ....ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆನೋ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅಲ್ಲ ತಾಯೀ ! ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬಳು ಮಾತಾಯ್ಗೆ ಎಂಟೋ ಹತ್ತೋ ಮಕ್ಕಳು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಆದ್ರೆ ಆ ಪ್ರೇಮ ಎಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಇದ್ದೀ ತೇನು ? ಬಹುತೇಕಾ ಅದು ಬರ್ರಾ ಬರ್ರಾ ಬೇಸಿಗೆಗೆ ಹಳ್ಳದ್ದಾಂಗೆ ಬತ್ತೀ ಬತ್ತೀ ಕೊನೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲೇ ಹೋಗತ್ತೆಯೋ ಏನೋ ಅಂತ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ತಾಯೀಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಅವಿನಾಶ
ವಾದ್ದಪ್ಪಾ. ಅದೆಂದಿಗೂ ಬತ್ತೋದಿಲ್ಲ. ನೋಡು, ನಾನು ಮಕ್ಕ
ಳಿಗೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಉಡಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ನಗುತ್ತ) ಒಂದೋ, ಎರಡೋ, ಮೂರೋ, ಹತ್ತೋ, ಇಪ್ಪತ್ತೋ
ಅಬ್ಬಬ್ಬಬ್ಬಬ್ಬ ! ಅಂದ್ರೆ ಇಷ್ಟು ಮಕ್ಕಾಗಬೇಕಂತೀರೇನ್ರವ್ವಾ ನೀವು
ನಿನ್ನೆ ? ಇದೇನು ಆಶೆಯಪ್ಪಾ ನಿಮ್ಮೂ ! (ಆ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಅಗಾ—
ನಿಮ್ಮಯ್ಯನೋರು ಬಂದ್ರಂತ ಕಾಣತ್ತೆ, ಬೂಟಿನ ಸವ್ಯಾ ಕೇಳ್ತಾ ಇದೆ.
ಅವ್ರ ಹತ್ರ ಏನಾದ್ರೂ ಮಾತಾಡೋದಿದ್ದರೆ ಮಾತಾಡಿ ಕಳ್ಳೆಬಿಡ್ರನ್ನಾ
ಬೇಗ.

[ಸಂಗಯ್ಯನವರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು. ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯರು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು]

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೀನಿರೀ ಬುದ್ದಿ. (ಸಂಗಯ್ಯನವರು ಮುಖ ಓರೆಮಾಡಿ
ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಆ ಜಾತಕದ ನಕ್ಕು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು—ತಂದಿದ್ದೀರೇನು ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಓಹೋ - ತಂದಿದ್ದೇನೆ ತಾಯೀ. ಅದನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನೋಡಬೇಕೂ ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಳಂಬ ಮಾಡ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಅಂತೂ ನೀವು ಬಹು ಪ್ರಯಾಸ ತಕ್ಕೊಂಡ ಹಾಗಾಯ್ತು
ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ನನ್ನ ಕೆಲ್ಸವೇ ಅದು. ಅಂದಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಸವೇನದರಲ್ಲಿ ?
ಹಾಂ—ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ! ಸಾಯಂಕಾಲ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೂ ಪತ್ರೆ
ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕೈ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳ್ಳೊಂಡು ಸಾವ್ಯಾರು ತೋಟದಿಂದ
ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಯ್ದು ತರ್ರೀಯೇನು ಬೇಗ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ—ಆಗಲೀ ಬುದ್ದಿ. (ಹೋಗುವನು)

ಸಂಗಯ್ಯ—ತಾಯೀ, ಜಾತಕವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೇ ನೋಡ್ತೆ. ಸಂತಾನಫಲ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೇ ತೋರುತ್ತೆ....ಅದ್ರಲ್ಲೇನೂ ತೊಂದರೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ....

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅದೇನು ಹೇಳಿಬಿಡಿ-ಅದೇನಾಗ್ಬೇಕು-ತೊಂದರೆ ಏನಾಗಿದೆ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ತೊಂದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೋಡೀ ಸರ್ವಮಂಗಳಮ್ಮಾ, ಸಂತಾನ
ಕಾರಕನಾದ ಶುಕ್ರ ನೀಚಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರೋದ್ರಿಂದ .... ಆಂ....ಹೇಳ್ಬೇನು....
ಬೇಸರ ಆಗಬಾರ್ದು.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಛೇ ! ಬೇಸರ ಯಾಕೆ .... ಹೇಳಿ-ಅದಕ್ಕೇನಾಗಬೇಕು ?
ಏನಾದ್ರೂ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ-ಶಾಂತಿ-ಹೋಮ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೇನು ?
ಅನ್ನಿ-ಮಾಡೋಣ ಅದನ್ನ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅದೇನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ .... ಅದಿಲ್ಲದೇ ಸಂತಾನ ಆಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ
ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರದ್ದೇ ದೋಷಾ ಇದೇ ಅಂತ ತೋರ್ತಾ ಇದೆ
ನೋಡಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಂದ್ರೆ ನನಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ಯಜಮಾನರ
ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರಾ ? ಅವರೇನು ಔಷಧ ಗಿವುಷಧ
ತಕ್ಕೋಬೇಕಂತೀರೇನು ನೀವು ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅನ್ನೋದಿಲ್ಲ ನಾನು ....
ಆದರೂ ಅವರ ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನ ಪಡೆಯೋ ಯೋಗ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ
ಅನ್ನೋದು, ನೀವೇನೂ ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ, ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಪು) ಏನು, ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಸಂತತಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ದೇಹ
ವನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡ್ಬೇಕೇಕೆ .... ಸತೀತ್ವಕ್ಕೆ
....ಕಲಂಕವನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕೇ ? ಅಂತಹ ಹೆಂಗಸರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ದ್ದಾರೆಯೇ ? ಇರಲೊಲ್ಲರೇಕೆ ? ನನಗೆ ಅಂತಹ ಸಂತಾನ ಬೇಡ-
ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡ. (ಪು) ಏನು ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ! ಎಂತಹ ಕೀಳು
ಮಟ್ಟಕ್ಕೇಳಿದುಬಿಟ್ಟಿರಿ ನೀವು ? ನೀವೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡ

ದ್ದಲ್ಲದೇ ನನ್ನನ್ನೂ ಅದೇ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಎಳೆಬೆಕಂತ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೀರೇನು ನೀವು ? ಇದೇ ಏನು ನೀವು ಗುರುವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕ ಮಾತು ? ನಿಮ್ಮಂಥವರು ಆ ಹಿರಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ರೆ ಆ ಸಮಾಜ ಯಾವ ಅಧೋಗತಿಗೆ ಬಂದೀತೆಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ. ನನಗೆ ಸಂತಾನದ ಫಲಾ ಇದೆ-ಯಜಮಾನಿಗಿಲ್ಲ, ಅಂತೂ ಮಕ್ಕಳಾಗುವೆ ನೀವು ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ ! ಅಂದ್ರೆ ಅದ್ರ ಅರ್ಥ ಏನು ? ಈ ಪಾಪದ ಮಾತಾಡ್ವಾಗ ನಿಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಕಳಚಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲೇಕೆ ? ನಿಮ್ಮ ಶ್ವಾಸ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲೇಕೆ ? ಅಯ್ಯೋ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಸ್ಥಾನವೆ !

ಸಂಗಯ್ಯ—ಮುನಿಸಿಕೋಬ್ಯಾಡ್ರಿ ನೀವು; ನಿಮ್ಮಕ್ಕ ಆಶೆ ನೋಡಿ ನಾನಂದೆ. ಹಿಂದೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಾ ಮಹಾರಾಜರುಗಳೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸಂತತೀ ಇಲ್ಲದಾಗ ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನಿಂದ - ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರರಿಂದ ಸಂತಾನ ಪಡೆ ಎಷ್ಟೋ ನಿದರ್ಶನಗಳೂ ತೋರತಾಯಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಅಂದೆ ನಾನು.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ — ಹಾಳಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣ, ಸುಟ್ಟುಹೋದ್ರಾ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳು. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಆಶೆ ಏನದೆ ಅಂಬೂದು ಪೂರ್ಣ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂತು ! ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವ್ರ ಎದೆ ಸೀಳಿ ರಕ್ತ ಕುಡಿತಿದ್ದೆ ನಾನು. ಅದ್ರೆ ನೀವು ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಗುರುಗಳೂ ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ-ಹೊರ್ದಿ ಇಲ್ಲಿಂದ, ಮರ್ಯಾದೆ ಬೇಕೂ ಅಂತ ಅಂದ್ರೆ ಬೇಗ ತೊಲಗಿ ಆಚೆಗೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ — (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಗುರುಗಳೇ, ಹೂ ಪತ್ರೆ ಕೊಯ್ದಿಟ್ಟಿದ್ದೆನೆ-ತರಲೇನು ಪೂಜೆಗೆ ? ಆಗಲೇ ಪೂಜೆ ಆಗಿಹೋಯ್ತೇನೋ ? ಹಾಂ-ಸಾಕು ತಾವಿನ್ನು ದಯಮಾಡಿಷ್ಟಹುದು ಇಲ್ಲಿಂದ. ನಾನು ಆಗಲೇ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕೋಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ನಿಮ್ಮ ಹಣೆ ಬರಹ. ನೋಡಿ-ಇಂದಿನಿಂದ ಈ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೀರಿ ಅಂದ್ರೆ ಪರಿಣಾನು ಕೆಟ್ಟದಾದೀತು, ಜಾಗ್ರತೆ ! ಹೊರಡಿರಿನ್ನ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ತಾಯಿ ! ನೀವು ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿಲ್ಲಾ. ಮುಖ್ಯ ಇದು ನನ್ನ ಗೃಹಚಾರ. ಬಹುಶಃ ನಾನಂದು ಹೊರಟ ಮುಹೂರ್ತವೇ ಚನ್ನಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ-ಅದ್ಯೇ ಮರ್ಯಾದೆ ಪ್ರಾಣ ಎರಡೂ ಉಳೇತು. ಇನ್ನು ಬೇಡ ನಿಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗ ಇಲ್ಲಿ. ಮತ್ತೆ ನಾನು ಅನ್ನೋರನ್ನ ಅನ್ನೋರನ್ನ ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಾಕಿಲ್ಲ ನೋಡಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಮುದ್ದಜ್ಜಾ - ಏನೂ ಹೇಳಬೇಡವಪ್ಪಾ ಅವರಿಗೆ, ಅವರು ಹೋಗಲಿ. ಆಚೆ ಉಗ್ರಾಣದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಸೇರು ಆಕ್ಕಿ, ಎರಡು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಮತ್ತೊಂದೆಂಟಾಣೆ ರೊಕ್ಕಾ ಸಹ ಅವು ಮನೆಗೆ ತಲಿಸಿ ಬಂದುಬಿಡು. ಮುಂದವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋದ್ದೇಡ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇದೇನ್ರವ್ವಾ-ನಿಮ್ಮನಸ್ಸು....ಆಗಲೀ ಕೊಟ್ಟು ಬರೇನವ್ವಾ !

ಸಂಗಯ್ಯ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ಬರೇನೆ ನಾನು. (ಹೋಗುವನು)

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅವ್ವಾ! ನಾನು ಎಂದಿಂದ ಹೇಳ್ತೀರೋದು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂತೇನು ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಂತಹ ಠಕ್ಕರನ್ನ ನಂಬಲೇಬಾರದವ್ವಾ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾದೀನದಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ ಯಾರು ಏನೂ ಮಾಡಲಾರರವ್ವಾ. ಇಂದಿಸಿಂದಂತೂ ನನ್ನೇ ಹುಚ್ಚು ತೊಲಗಿತು. ಮನೆ ಮಾರು ದೇವರಿಟ್ಟಂತಾಗ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕಾಕೆ ಅಳಬೇಕು ನಾನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ತಾಯಿ-ನೀವು ವ್ಯರ್ಥ ದುಃಖಿಸಬ್ಯಾಡಿ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಿತ ರೈತ್ರ ಮಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮಕ್ಕೇ ಅವ್ವಾ, ಇವರನ್ನೇ ನಿಮ್ಮಕ್ಕಂತ ತಿಳೀರಿ ತಾಯಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬ ಆಶ್ರಿತ - ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬ ಮಗನೇ ಅಲ್ಲವೇನವ್ವಾ ? ಈ ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಮಕ್ಕನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ್ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೀವ್ಯಾಕೆ ಹಲಬತಾ ಕುಂತಿರತೀರಿ ?

ಆಮ್ನಾ ತಮ್ಮ ಮಾವ-ನನ್ನ ಧಣಿ ಆ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನೋರು ಸಾಯ್ವಾಗ
ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರಿಗೆ ಅಂದದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಸೆಪ್ಪಾಗ್ಗೈತೇನು ? ಮಗೂ-
ನಿನ್ನ ಒಕ್ಕಮಕ್ಕನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡೋಣ, ಅವೇ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕೂ ಅಂತ
ಅಂದ್ರಲ್ಲೇನವ್ವಾ ? ಹೌದು ತಾಯಿ ಅವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಕ್ಕೇ. ಆದ್ರೆ ಅದ್ರಂತೆ
ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರು ಮಾತ್ರ ರೈತ್ರನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡ್ತಾ ಇಲ್ಲಾ.
ಆ ಗೋಳೇ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ತಾಯಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹೌದು ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಇದು ನೀನಂದ ಮಾತಲ್ಲಾ.
ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮಾವನವ್ರೇ ನಿನ್ನೊಳಗಿದ್ದು ಈ ರೀತಿ ನುಡ್ತಾ
ಇದ್ದಾರಜ್ಜಾ. ಅಜ್ಜಾ, ನಾನಿನ್ನು ಹಾಗೇ ಮಾಡ್ತೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ
ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಆ ರೈತಾಪಿ ಜನ್ಮ ಹಿತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ದುಡೀತೇನೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ —ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ದೇವ್ರ ನಡ್ತಾನೆ ನನ್ನವ್ವಾ ! ಈ ಮನೆ - ನಾನು
ಉಂಡು ತಿಂದು ಬೆಳ್ಳ ಈ ಹಿರಿಯರ ಮನೇ ಎಂದೆಂದೂ ಹಾಳಾಗ್ಗೇ
ಸುಖವಾಗಿರತ್ತವ್ವಾ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಜ್ಜಾ ! ಒಂದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿವರ್ತ
ನೆಯನ್ನ ನಿನಗೇನಂತ ಹೇಳ್ಕಿ ನಾನು, ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ದುಃಖ
ಆ ಒಡಲೂರಿ ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲೋ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ವರ್ಣಸಲಸಾಧ್ಯ
ವಾದ ಒಂದು ಆನಂದ-ಉಲ್ಲಾಸ--ಇದೀಗ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮನೆ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ, ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಹೌದು ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಂಜೆ
ಯಲ್ಲ; ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಲ್ಕು-ಎಂಟು-ಹತ್ತೂ
ಅಲ್ಲ, ನೂರಾರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರವ್ವಾ ! ಈ ಮಕ್ಕಳ ಸುಖದಲ್ಲಿ
ನಾನೆಲ್ಲೋ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಆಶಿಸಟ್ಟು ಹೃದಯವನ್ನ
ಎಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತ ಮಾಡಿದ್ದೆನಲ್ಲಜ್ಜಾ ! ಆದೊಂದು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕಿರು
ಮನೆಯಾಗಿತ್ತಲ್ಲಜ್ಜಾ ! ಇಲ್ಲ....ನಾನಿಂದಿನಿಂದ ಹೃದಯವನ್ನ ವಿಶಾಲ
ಗೊಳಿಸಿ ಸೇವೆಯ ಮಂಗಲಗೀತೆಯನ್ನ ಹಾಡ್ತೇನೆ. ಪರಮೇಶ್ವರ
ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲಿ ....

ರಾಗ-ಮಿಶ್ರಖಮಾಚ್-ದಾದರಾ

ಬೆಳಕ ನೀಡೋ ನೀ ದೇವಾ-ಸೇವಾನಂದಪಥದೆ ನಡೆಸೋ || ಪ ||
ನೀಳ ಶುದ್ಧ ಹೃದಯಾಂಬರದೆ- ಸ್ವಾರ್ಥ ಮೋಡ ಸೇರೀ-
ಬಾಳ ನೌಕೆ ದುರಿತ ಜಲಧಿ ತಳವನಪ್ಪದಂತೇ || ೧ ||

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟಿ ೪

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಬೀದಿ. ಗಂಗವ್ವನು ಕೊಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗಿರುವಳು.]

ಗಂಗವ್ವ—ಈ ವರ್ಷದ ನಮ್ಮ ಬಲಾಚಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿರೋ ಹಾಂಗೆ ಕಾಣತ್ತೆ.
ಹೊಲ್ದಲ್ಲೂ ಮೈರು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ; ಹಾಕಿದ ತರಕಾರಿ, ಸೊಪ್ಪುಗಳೂ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿದ್ದಾವೆ. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಶಿವ
ನಡ್ವಿದ್ರೆ ಸಾವಕಾರ್ಯ ಸಾಲಾನೂ ತೀರಬಹುದು, ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರಾನೂ
ಸುಖವಾಗಿ ನಡೀಬಹುದು. ಈಗಿನ ಈ ಮನೆ ಅಷ್ಟು, ಹೊಲ ಅಷ್ಟು,
ದೇಹ ಅಷ್ಟು....ಈ ಬಾಳು ನನಗಂತೂ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿ
ಕೂತದೆ. ಇನ್ನು ಮ್ಯಾಲೆ ನಾವು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ದುಡಿಯೋಕ ಹೆಚ್ಚಬಾರ್ರು;
ಪಾಪ, ದುಡದೂ ದುಡದೂ ಹಣ್ಣಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಅವನನ್ನ ಮನೆಲೇ
ಸುಖವಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಾವೇ ದುಡ್ಡು ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡ್ಬೇಕು. ಮುಖ್ಯ
ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಭಗವಂತ ನಡಸಬೇಕು. (ಹೊಡುವಳು)

ಲಿಂಗಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಏನು ಗಂಗವ್ವಾ ! ಈ ಬೆಳಗಾ ಮುಂದೇ ಕೊಡಾ
ಅವುಚಿಕೊಂಡು ಹೊರೆಯಲ್ಲಾ....ಎಲ್ಲೀಗೆ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಹಳ್ಳದ ಮ್ಯಾಲಿನ ನಮ್ಮ ಹೊಲಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲೇ ದಡದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು
ತರಕಾರಿ, ಸೊಪ್ಪು, ಮೆಣ್ಣು ಹಾಕಿದ್ದೀವಿ. ಅದಕ್ಕಷ್ಟು ನೀರು ಹಾಕಿ
ಬತ್ತಿನಣ್ಣ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಇದೇನಿಂದು ನೀನೇ ಹೊರೈಯಲ್ಲಾ ! ಮುದ್ದಾ ಇಲ್ಲೇನು ಇಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ? ಚನ್ನಾ ಆದ್ರೂ ಹೋಗ್ಬಾರದಿತ್ತೇ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಮುದ್ದಾ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ದುಡ್ಡು ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುಬೇಕಣ್ಣ ? ನಾವೂ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಬಾರ್ದೇ ? ಅದೂ ಅಲ್ಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣು ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ, ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಬಿಡೂ ಇಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಯೇನು ! ನಿಮ್ಮ ಕಾಳು ತುಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಯ್ತೇನು ಹಾಗಾದರೆ ? ಎಷ್ಟು ದಿವ್ವಾ ಆಯ್ತು ಶುರೂ ಮಾಡಿ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಆಯ್ತೆನ್ನಾ ಆಗಲೇ ಏಳೆಂಟು ದಿನಾ, ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು ರಾಶೀ ಪೂಜೆಯೂ ಆಗತ್ತೆ. ಬೇಗಷ್ಟು ಕೊಡೋದನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದದ್ದನ್ನ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಸಾವಕಾರ್ಯ ಸಾಲಾ ಒಂದು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡ ಬೇಕೂ ಅಂತ ಒದ್ದಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಪ್ಪ !

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಅದೂ ಸರಿಯೇ. ಸಾವ್ಕಾರ್ಯ ಸಾಲಾ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳೋ ದೇನೂ ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲ.

ಗಂಗವ್ವ—ಬರ್ರೇನಣ್ಣಾ .... ಆಗಲೇ ಹೊತ್ತಾಗೋಯ್ತು. ಬೇಗಷ್ಟು ನೀರು ಹಾಕಿ ಒಂದು ಇನ್ನು ಅಡ್ಡೀ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಬೇಕು. ಪಾಪ, ಎಷ್ಟು ಹಸಕೋತಾರೋ ! (ಹೋಗುವಳು)

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಹೋಗು ಹೋಗವ್ವಾ. ನಾನೂ ಹೋಗ್ತೇನೆ ಹೊಲದ ಕಡೆಗೆ, ನಮ್ಮ ಪೈರನ್ನೂ ಕಣ್ಣೇ ಕಂಡಿಲ್ಲ....ಕೊಯ್ದದ್ದ ಹಾಂಗೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾವೆ ಹೊಲದಲ್ಲೇ. (ಹೊರಡುವನು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಲಿಂಗಪ್ಪಾ ! ಅದ್ಯಾರೋ ಹೋದದ್ದಲ್ಲೀ, ಕೊಡಾ ತಕ್ಕೊಂಡು ?

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ನಮ್ಮ ಗಂಗವ್ವ ಅಲ್ಲೇನು ಸಾವ್ಕಾರ್ಯೇ - ಸಂಕಪ್ಪನ ಮಗ್ಗು .... ಸೊಪ್ಪಿನ ಮಡೀಗೆ ನೀರು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಎಲ್ಲಾ ದುಡಿಯೋರೇ ಸಂಕಪ್ಪ ಮನೇಲೀ! ಮಾವನಿಗಿಂತ ಅಳಿಯ ಹೆಚ್ಚು....ಅಳಿಯನಿಗಿಂತ ಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು. ಏನು ದುಡೀ ತಾರೋ ಮೈ ಹಣ್ಣಾಡಕೊಂಡು, ನಾನಂತೂ ಕಾಣೆ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಹೌದು ಸಾಹುಕಾರೇ .... ದುಡೀದೇ ಇದ್ದೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹ್ಯಾಂಗ್ ತುಂಬೇಕ್ ಹೇಳ್ತೀ ? ಕುಂತು ಉಣ್ಣೋಕೆ ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಮಾಡಿ ಟ್ಟಿದ್ದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಇದೇನು .... ತಾನೂ ಇಂದು ಇಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳ ಬೆಳಗೇ ಹೊರಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ! ಎಲ್ಲೇಗೆ—ಹೊಲಕ್ಕೇನು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅಲ್ಲಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನಂದೇನದೆ ? ಇಲ್ಲೇ ಹಳ್ಳದ ಹತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲ್ಸಾ ಇತ್ತು-ಅದ್ದೇ ಹೊರಟೆ....ಬತ್ತೇನೆ. (ಹೋಗುವನು)

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಆಗಲಿ ಸಾವ್ವಾರೇ-ನಮಸ್ಕಾರ. (ಹೋದ ನಂತರ) ಇದೇನು ? ಈ ಸಾವ್ವಾರ ಇಂದು ಬೆಳಗಾ ಮುಂದೇ ಭಳೇಲಿ ಹೊರಟೆ ಕಾರ್ಲಾ ಏನು ? ಹವಾ ಗಿವಾ ತಿನ್ನೋಕೇನು ? ಹೂಂ-ಇದ್ರೂ ಇರಬಹುದು. ಹೋಗ್ಲಿ, ಸಾವ್ವಾರು ಅಲ್ಲೇನು ? (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಮೇಲಕ್ಕೇರುವುದು]

ನೋಟ ೫

[ಹಳ್ಳದ ಮೇಲಿನ ತರಕಾರಿ ಹೊಲ, ಗಂಗವ್ವನು ನೀರೆರೆಯುತ್ತಿರುವಳು]

ಗಂಗವ್ವ—ಹೊತ್ತಾಗ್ಲೇ ಮೇಲೇರುತ್ತೆ. ಇನ್ನೂ ಈ ನೀರಿನ ಕೆಲ್ಸ ಮುಗಿದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲ್ಸಾ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಅನ್ನೋದು ಈಗೀಗ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಪಾಪ, ಈವರೆಗೂ ಅವರೇ ಮಾವ ಅಳಿಯಂದಿರು ದುಡೀತಾ ಇದ್ದು - ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮನೇ ಕೆಲ್ಸಾ ನೋಡ್ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಇದೇನು ಮಹಾ ನೀರಿನ ಕೆಲ್ಸಾ ಅಂತ ತೋರಾ ಇತ್ತು. ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿ

ದಲ್ಲದೇ ಗೊತ್ತಾಗದು. ಗಂಡಸ್ತು ಸಂಸಾರದ ಮಾನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಣ್ಣುತಾರೆ-ಎಷ್ಟು ಬೆವ್ವು ಸುರಸ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಮ್ಮು ಹಾಳ್ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಅನ್ನೋದು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕೂತುಣ್ಣುವ ಹೆಂಗಸರಿಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು ? ಹೆಂಗ್ನು ದುಡಿಯೋದ್ದೇಡ -- ದುಡ್ಡು ಬಂದ ಗಂಡಸಿನಲ್ಲಷ್ಟು ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೂ ಆ ಸಂಸಾರ ಪ್ರೇಮದ ಹೊನ್ನು ಕರ್ದೀತು.

ಭಾವಗೀತೆ

ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ ಗಾಳಿಯಲಿ - ದುಡಿದು ಬೇಸರಿಕೆಯಲಿ |
ಹಸಿದು ಬಂದಿಹ ಪತಿಗೆ - ಸತಿಯಳಾ ಮೃದುವಚನ ಸಗ್ಗದೂಟಾ ||
ಬಸವಳದು ಬಾಯಾರಿ - ಶ್ರಮಿಸಿ ತಾ ಮನೆಗೆ ಬರೆ |
ಶಶಿಮುಖಿಯ ಪ್ರೇಮನುಡಿ ಅದುವೆ ಕೈಲಾಸಾ ||

[ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬುತ್ತಲಿರುವಳು.]

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ) ಯಾರೇ ಅಲ್ಲಿ ಆದೂ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ? ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ಚೆನ್ನಾಗುಂಟೇನು ?

ಗಂಗವ್ವ—(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ) ಯಾರದು ಕೂಗಿದ್ದು ? (ಯಾಡೂ ಕಾಣದಿರಲು) ನನಗಲ್ಲಾ ಅಂತ ಕಾಣತ್ತೆ. ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೋ ಇರಬೇಕು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಏ ! ಏ ! ಗಂಗೀ - ಕಿವಿ ಕೇಳೋದಿಲ್ಲೇನು ? ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹ್ಯಾಗದೆ....ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ಯೇ ?

ಗಂಗವ್ವ—(ಸ್ವ) ಅವನ್ಯಾವನೂ - ಜಂಬದ ಕೋಳಿ ಎಲ್ಲಿ ? ನನಗೆ ಗಂಗೀ ಅಂತ ಕರಿತಾನಲ್ಲ ! ನಾನೇನು ಇವ್ನು ಮದ್ದಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯೇ ? ಅಥವಾ ಮನೇ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಗಾಂಡಿಯೇ ? ಬರ್ರಾನೆ ಬೇಕಾದ್ರೆ.... ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ರಾನೆ. ಇಷ್ಟು ದೂರಾ ಬಂದವ್ನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿವರೇಗೆ ಬಂದು ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಾಕ ಬರೋದಿಲ್ಲೇನು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಏ ಗಂಗವ್ವಾ ! ಇಷ್ಟು ಮಿಜಾಯ್ಸಿಗೆ ಏನು ನಿನಗೆ ? ಕೇಳಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣ ಉತ್ತರ ಕೊಡೋಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲೇನು ?

ಗಂಗವ್ವ—(ಸ್ವ) ಹಾಂ-ಮಿಜಾಯ್ಸಿಗೆ ! ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನ ಕೂಲಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಯಾವ ಮಾರಾಯ್ಸ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ ನಾವು ಮನೇ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನೀರಿದೇನು ಗಂಗವ್ವಾ-ಹಳ್ಳದಲ್ಲೇ ?

ಗಂಗವ್ವ—(ಸ್ವ) ಹಾಂ-ಹಾಂಗ ಹಾದೀಗ ಬಾ....ನಾನೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳ್ತೇನೆ. (ಪ್ರ) ನೀರಿದೆ, ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನೀರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಽವೇಶ) ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾ ನಾನೇಳಿದ್ದೂ - ಇಲ್ಲಿ ! ನೀರೇನಾಗದೆ ಇಲ್ಲೇ ?

ಗಂಗವ್ವ—(ನೋಡಿ) ಓಹೋ ಸಾವ್ವಾರೇನು ! (ಭಯ ಮತ್ತು ವಿನಯದಿಂದ) ಇಲ್ಲ ಸಾವ್ವಾರೇ, ತಮ್ಮ ಸ್ವರದ ಗುರುತು ಹತ್ತೇ ಇಲ್ಲ ನನ್ನೆ. ನೋಡಿ, ನೀರು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. (ಕೊಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೂರ ಸರಿಯುವಳು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಏನು ಗಂಗವ್ವಾ ! ಮಡೀಗೆ ನಿತ್ಯ ನೀರು ನೀನೇ ಹಾಕ್ತೇ ಕೇನು ? ಏನು ಕಷ್ಟಪಡ್ತಾರವ್ವಾ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಸ್ತು ನಿನಗೆ ಮನೇಲಿ !

ಗಂಗವ್ವ—ಇದೇನು ಕಷ್ಟ ಸಾವ್ವಾರೇ ! ಕೆಲ್ಸಾ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ತ್ತೆಯೇ ? ರೈತ ಮನೇಲಿ ಯಾರೂ ಕೂತು ಉಣ್ಣೋರಿಲ್ಲಾ, ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡುವವರೇ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಸರಿ. ಆದರೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕೂತು ತಿನ್ನ ಲಿಕ್ಕಿದ್ದೂ ಹೀಗ್ಯಾಕೆ ಮೈ ದಣಸಕೋಬೇಕೂ ಅಂತ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನೋಡು-ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಂತಲ್ಲ .... ಬಹು ಕೋಮಲ

ಶರೀರ ನಿನ್ನದೂ ! ಆಗಲೇ ನಾಲ್ಕು ಕೊಡ ನೀರು ಎತ್ತಿ ಹೊಯ್ದ
ದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ವೈಯಲಲ್ಲಾ ಬೆವತುಹೋಗಿದೆ ನೋಡು !

ಗಂಗವ್ವ—ಬೆನ್ನು ಸುರಿದ್ರೇ ಊಟ ರುಚಿ ನನ್ನೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲ್ಸಾ
ಮಾಡಿದ್ರೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬರತ್ತೆ - ಇಲ್ಲವಾದ್ರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಚಿಂತೆಲಿ
ನಿದ್ರೆಯಾದ್ರೂ ಹತ್ತಿರೇನು ಸಾವ್ವಾರೇ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಈ ಚಿಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ನೀವು ಬೇಕೂ ಬೇಕೂ ಅಂತ ತಂದ್ಕೊಳ್ಳೋದು
ಗಂಗವ್ವಾ ! ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸುಖಾ ಇರತ್ತಾ ಅದನ್ನ ಕಾಲಿಂದ ಒದ್ರೆ
ಯಾರ ತಪ್ಪು ನೀನೇ ಯೋಚ್ಚು.

ಗಂಗವ್ವ—ಸುಖವನ್ನ ಯಾರು ಕಾಲಿಂದೊದ್ದು ಸಾವ್ವಾರೇ ? ಎಲ್ಲಾ ದುಡೀ
ತಿರೋದು ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ .... ನಾವಾದ್ರೂ ಅದೇನು ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂತೇ
ವೇನು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೌದು, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೆ ಗಂಗವ್ವಾ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ. ಅದ
ಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನಂದೆ ಸಂಕಷ್ಟ ಹತ್ರ-ಅಂವ ನಾನಂದಂತೆ ಕೇಳಿದ್ದೆ
ನಿಮಗ್ಯಾರಿಗಾದ್ರೂ ಕಷ್ಟ ಇತ್ತೇನು ? ಸುಮ್ಮನೇ ಈ ಬಡತನದಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದಾಳೆ ನರಳಬೇಕು ನೀವು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ, ನಮಗೆ ಈ ಬಡತನವೇ ಸಾಕು - ಆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ
ಬೇಡ. ಸುಖ ಇಲ್ಲೂ ಇದೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನೋಡು ಗಂಗೀ - ನಿನ್ನಪ್ಪನಂತೆ ನೀನೂ ಒಬ್ಬಳು ಹುಚ್ಚಿ !
ಯಾರಾದ್ರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಬೇಡ - ಬಡತನವೇ
ಇಲ್ಲಿ, ಸುಖಾ ಬೇಡ - ಕಷ್ಟವೇ ಇಲ್ಲಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾರೇನು ಹೇಳು ?
ನಿನಗಾ ಚನ್ನನ್ನ ಮದ್ದೇ ಆದರೆ ಏನು ಸುಖಾ ಸಿಕ್ಕೀತ್ತೇಳು .... ಆತ
ನಿನಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಾನು....ಕೊಡಲಿಕ್ಕವನಲ್ಲೇನದೆ ? ಕೇಳು-ಈಗ್ಲೂ
ನೀನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತೂ, ಸುಖಾ ಇವು ನಿನ್ನ ಕಾಲ ಬುಡಕ್ಕೇ
ಬರತ್ತವೆ. ಆದ್ದಿಂದ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮದ್ದೆ ಆಗಿ ಆನಂದದಿಂದಿರು ನೀನು.

ಗಂಗವ್ವ—ಗಿರಿಯಪ್ಪನವ್ರೆ ! ತಮಗೀ ಮಾತಿನ ಉತ್ತಾ ಈ ಮೊದ್ದೇ ಅಪ್ಪಾ ತಿಳ್ಪಿದ್ದಾನೆ. ಕೇಳಿ-ಬರೇ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಸುಖ ಇಲ್ಲ; ಪ್ರೇಮಾ ಒಂದಿದ್ರೆ ಬಡ್ತನದಲ್ಲೂ ಅದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವ್ರನ್ನೇ ನಾನು ವರದಿ, ಅಪ್ಪನೂ ನಮ್ಮ ಮದ್ದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಆಂ-ಏನು ! ನಿನ್ನ ಮದ್ದೆ ಆಗಿಹೋಯ್ತೇನು ಹಾಗಾದ್ರೆ ಚನ್ನಪ್ಪ ಕೂಡ ? ಎಂಥಾ ಘಾತ ಮಾಡಿದ ಸಂಕಪ್ಪ ! ಗಂಗೀ, ನಿನ್ನೆ ಲೋಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲಾ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲಾ. ನೀನು ಬರೇ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಇರುವ ಇನ್ನೂ. ಅದ್ರಿಂದ್ಲೇ ಪ್ರೇಮದ ಸ್ವರೂಪಿನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನೆ. ನೋಡು, ನಿಮ್ಮೀ ಬಡತನ ಮುಂದೆ ಹೀಗೇ ಬಲಿತೂ ಅಂದ್ರೆ ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮ, ಸೌಖ್ಯ, ಶಾಂತಿ-ಯಾವುದೂ ಉಳೀಲಾರ್ರು. ಅದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳ್ತೇನೆ ಕೇಳು-ಒಂಮೊಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮದ್ದೇ ಆದ್ರೂ ಚಿಂತಿಲ್ಲಾ, ಈಗ್ಲೂ ನಾನು ಅದೇ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನ ನೀಡ್ತೇನೆ.

ರಾಗ-ಜಯಜಯವಂತಿ ತಾಳ-ಝಂಪಾ

ಎನ್ನ ಹೃದಯದೆ ನಿನ್ನ ಮೂರುತಿಯ ನಿಲಿಸೀ -

ರನ್ನೆ ನಾ ಮಾನಸದಿ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯ ಗೈವೇ || ಧೃ ||

ಬನಬನದೆ ಸುಳಿಯುವಾ ದುಂಬಿಗಳ ವನಸುಮವು

ಸೆಳೆವ ತೆರವೆನ್ನ ಮನ ನಿನ್ನಯಾಧೀನಾ || ೧ ||

ಗಂಗಾ ! ಆ ಚನ್ನನೇ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಾಗಿರಲಿ, ನೀನು ನನ್ನ ಉಪಪತ್ತಿಯಾಗಿಯಾದರೂ ಇರುವೆಯಾದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಸಂತೋಷವಿದೆ, ಇದಕ್ಕಾದರೂ ಒಪ್ಪು.

ಗಂಗವ್ವ—ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯಲಾಲಸೆ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಾತಾಡಸ್ತಾ ಇದೆ. ಬಡವ್ರೀಗೆ ಮಾನಾ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಹೃದ್ಯ, ಪ್ರೇಮಾ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆ

ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಆದ್ರೆ ಇದು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ. ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ನನ್ನೆ ಎಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ನೀವು ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಮ್ಮ ಘನತೆಯನ್ನು ಮರೆತರೆ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ವನ್ನ-ದೇಹವನ್ನ ಮಾರ್ಚೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕ ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಿ. ಸಾವ್ಯಾರೇ-ಬರೇನೆ. (ಹೊರಡುವಳು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಗಂಗವ್ವಾ - ನಿಲ್ಲು, ನಾನು ಹೇಳುವಷ್ಟನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಉಳಿದು. ಕೇಳೂ....ನಿನ್ನೀ ಹಠಸಾಧನೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಹಾರಾಟಾ, ಕುಣಾ ಈ ಗಿರಿಯಪ್ಪ ಮುಂದೆ ನಡೆದು. ಆಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಡಬೇಕಾದೀತು.

ಗಂಗವ್ವ—ಎಲ್ಲೂ ಒಂದಿನ ಅಳತಕ್ಕವ್ರೇ ಸಾವ್ಯಾರೇ! ಈ ಪ್ರಪಂಚ ವೆಂಬುದೊಂದು ಮೂರು ದಿನದ ಸಂತೆ. ಈ ಸಂತೆಯಿಂದಿಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಾರವು ತೀರತಲೇ ಮನೆಗೆ ಮರಳಲೇಬೇಕು. ಇದರ ಅರಿವು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಗಂಗವ್ವಾ! ಆ ಮೂರು ದಿನದ ನಿನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಮುಳ್ಳು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಳೆಬೇಡ, ಸುಖಸೌಧದಲ್ಲಿ ಹಂಸತಾಲಿಕಾ ತಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಕಳೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ಕಷ್ಟದಲ್ಲೇ ಸುಖ ಇದೆ, ಮುಳ್ಳುಹಾಸಿಗೆಯ ಮೃತ್ಯುಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲೇ ಶಿವನ ನೆನಪು. ಅಲ್ಲೇ ಮುಕ್ತಿಗವಶ್ಯವಾದ ಭಕ್ತ್ಯಂಕುರವೂ ಮೊಳೆ ಯುವುದು. ಸಾಹುಕಾರರೇ! ನನಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆಳೆಯುವ, ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಮಹದೇವನನ್ನು ಮರೆಯಿಸುವ ಆ ನಿಮ್ಮ ಸುಖಸೌಧದ ವಾಸ-ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಲವಲೇಶವಾದರೂ ಬೇಡ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಬರ್ದುಕೊಟ್ಟ ವೈರೋಟಿನ ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಾಳೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಧಾವಾ ದಾಖಲಾ ಮಾಡ್ಬೇನೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ಅದರ ಚಿಂತೆ ನನ್ನಿಲ್ಲ. ಬೆಳ್ಳಿದ್ದೇವೆ-ಕೊಡ್ತೇವೆ. ಕಣ್ಣು ಸುಗ್ಗೀ
ಮುಗ್ಗೀತ್ಲೇ ವಾಯ್ದೇಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಕಾಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ
ಹಣ ಮುಟ್ಟ್ತೇವೆ, ಬಡ್ಡೀ ಸಹಿತ ಮುಟ್ಟ್ತೇವೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಾಳೇನೇ ನಿಮ್ಮ ಕಾಳು ಕಡ್ಡೀ ಹರಾಜಿಗೆ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ
ಆರ್ಡರ್ ತರ್ತೇನೆ. ಮುಂದೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿಡೀ ಕಾಳೂ ಉಳೀ
ಲಾರ್ರು....ಎಚ್ಚರಿಕೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ನಾಲ್ಕು ಮನೇ ಕೂಲಿ ಕೆಲ್ಸಾ ಮಾಡಿ ದುಡ್ಡು ತಿನ್ನತೇವೇ ....
ಈ ದೇಹಾ ಮಾತ್ರ ಮಾರಾಟ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಗಂಗೀ ! ನಿಮ್ಮ ಹೊಲಾ ಮನೇ ಮಾರಾಟ ಮಾಡ್ಲಿ.
ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ್ನ ತುರಂಗಕ್ಕಟ್ಟತೇನೆ; ಜೈಲ್ ಖಾನೇಲಿ ಇಡ್ತೇನೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ಶ್ರೀಮಂತ್ರೀಗೆಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಲೆ,
ಗುಡೀಕಟ್ಟಿ, ಮರದ ನೆರಳು ಬೇಕಷ್ಟಿವೆ. ಅಲ್ಲೇ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದ
ತೇವೆ; ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಾಳ್ತೇವೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಿನ್ನ ಚನ್ನನ್ನ ದೇಶಾಂತ್ರ ಅಪ್ಪೇನೆ....ಕೂಡಿ ಬಾಳ್ಕಿಕ್ಕೆ ಬಿಡೋ
ದಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರಿಕೆ ! ಈ ನನ್ನ ಹಠವನ್ನಾದರೂ ನೋಡು.

ಗಂಗವ್ವ—ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ರೂ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳೀ, ಮನೆ ಮನೇ ಸುತ್ತಿ
ನಿಮ್ಮ ಘನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನ ಬೀದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡ್ತಾ ತಿರ್ಪು ತಿನ್ನತೇವೆ.
ಆದರೆ ಎಂದೂ ಗಂಗೆ ಅಪವಿತ್ರಳಾಗೋದಿಲ್ಲಾ, ಹೃದಯವನ್ನ ಅಂಗಡಿ
ಯಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಯಕ್ಕಿಡೋದಿಲ್ಲಾ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಗಂಗವ್ವಾ ! ನಿನ್ನ ಗಂಡನ್ನ, ಹುಚ್ಚು ಚನ್ನನ್ನ ಹಿಡಿತನ್ನಿ
ನಿಮ್ಮಂದೇ ಆತನ ಚರ್ಮ ಸುಲ್ಕು ನರೀ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕ್ತೇನೆ,
ಎಚ್ಚರಿಕೆ !

(ಗಂಗೆಯನ್ನು ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಳು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಚನ್ನನು
ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

ಚನ್ನ—.....ತೀರಿತೇನೋ ನಿನ್ನ ಅಳಲು ! ಸಾವ್ವಾರಾ ..... ಎಚ್ಚರಿಕೆ
.....ನಾನು ನಿನ್ನ ಯಾವ ಸಂಪತ್ತೂ.....ಹೊಲಾ ಮನೇನೂ
ನೋಡೋದಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ....ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ
ಹೇಳ್ದರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ.....ಒಂದೇ ಹೊಡತಕ್ಕೆ.....ನಿನ್ನನ್ನ
ಮಣ್ಣುಮುಕ್ತಿಬಿಡ್ತೇನೆ. ಕೇಳ್ತೀನು ?.....ಹೊರಡು ಇಲ್ಲಿಂದ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಚನ್ನಾ ! ಸರ್ವನ ಕೂಡ ಹಗೆತನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ ನೀನು.
ನಿನ್ನ ಬಾಳಿನ ಆಲೆ ಮುಗೀತಿನ್ನು..... ಜಾಗ್ರತೆ ! ನೋಡ್ತಾ ಇರು.
(ಬಿರುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವನು.)

ಚನ್ನ—(ಗಂಗೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು) .... ಗಂಗೀ ! ನಾನು ನೀಚ. ತಿಳ್ಯೂ
ತಿಳ್ಯೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡೋದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮರೆಯಲ್ವೇ
ನಿಂತೆ. ನೀನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆದ್ರಿ ಸಂಪತ್ತಿನ ಆಶೆಯಿಂದ....ಸಾವ್ವಾರನ
ಮಾತೀಗೆ ಮರುಳಾಗಿಯೋ ನೋಡ್ಬೇಕಂತ ನಾನು ಇದ್ರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.
ಗಂಗೀ....ಹೌದು....ನೀನು! ಪರಮ ಪವಿತ್ರಳಾದ ಗಂಗಾ ನದೀಗಿಂತ್ಯೂ
ಪವಿತ್ರಳು. ನಿನ್ನ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನ ಯಾರೂ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳು. ಗಂಗೀ !
ದಯಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಾನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಮೊದಲೇ ಬಂದಿದ್ದೆ ನಿನಗೀ
ದುರವಸ್ಥೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗ್ತಾ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದಾಗೇ ನಾನೀ ಅವಸ್ಥೆ
ತಂದ್ಯೊಟ್ಟೆ ನಿನ್ನೆ ! ಗಂಗೀ....ಗಂಗೀ....ಗಂಗೀ ! ಏಳು ಹೋಗೋಣ.
ಆ ನೀಚ ಹೊರ್ದುಹೋದ....ಇನ್ನೇನೂ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನೀನು.
ಏಳು. (ಆವಳು ಅಲುಗಾಡದಿರಲು) ಹಾಂ-ಇದೇನು, ಗಂಗಿ ಮಾತಾಡೋ
ದಿಲ್ಲ ! ಪೆಟ್ಟು ಬಲವಾಯ್ತೇನು ಬಿದ್ದು ? ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ಮ....ರಮ
ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಏಟು ಬಿತ್ತೆ ? ಯಾರನ್ನ ಕೂಗ್ತೀ ಇಲ್ಲಿ....ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ
ಹತ್ರ....ಅಯ್ಯೋ ದೇವ್ರೇ ! ತಲೆಯಿಂದ ರಕ್ತ ಸುರಿತಾ ಇದೆ. ಇನ್ನು
ಇಲ್ಲೇ ಕೂತ್ರೆ ಇವಳ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ ಅಪಾಯ ಬಂದೀತು. ಆದ್ದಿಂದ

ಇವಳನ್ನು ಬೇಗ ಹೊತ್ತು ಮನೇ ಕಡೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೇನೆ.
(ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಹಗಲಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು.)

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೬

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಒಕ್ಕದ ರೈಲ್ವೇ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಿಂದ ಬರುವ ರಸ್ತೆ. ಗಾಡರ ಮಗ ರಾಮಯ್ಯನೂ ತಮ್ಮನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು. ತಮ್ಮನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡ್ಡಿಂಗ್ ಇದೆ. ರಾಮಯ್ಯನ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ಇದೆ.]

ರಾಮಯ್ಯ—ನೋಡು ತಮ್ಮಣ್ಣಾ ! ಇಂದು ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಯಾರೋ ಒಳ್ಳೆಯವ ಮುಖಾ ನೋಡಿ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಬಿದ್ದೇ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲವಾದ್ರೆ ನೀನು ಕರ್ದ ಹೇಳಿದ ಹಾಂಗೆ ಹ್ಯಾಂಗೆ ಬರಿದಿದ್ದಿ ಹೇಳು ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ !

ತಮ್ಮ— ಹೌದು ಸಂಣಗೌಡ್ರಾ. ನಾನೀಗಿಲ್ಲಿ ಬಾರ್ದೇ ಇದ್ರೆ ನಿಮ್ಮೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದ್ರೇನೇ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮೀ ಸ್ಟೇಷನ್ನಾಗೆ ಅಳು ಸಿಕ್ಕೋದು ಅಷ್ಟ ರಲ್ಲೇ ಇದೆ. ದೇವ್ರೇ ನನ್ನನ್ನ ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹೌದಾ ತಮ್ಮಣ್ಣಾ....ದೇವ್ರೇ ನಿನ್ನನ್ನ ಕರೆಂದೋ ಅಥವಾ ದೇವಿಯೋ ? ಸತ್ಯ ಹೇಳು—ನೀನು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗ್ಯಾಕ ಬಂದಿದ್ದೀ ಹೇಳು ?

ತಮ್ಮ—ಯಾಕನ್ನೀ ಸಣ್ಣ ಗೌಡ್ರಾ, ನಿಮ್ಮೆನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು - ಈ ಕುಡ್ಕರ ಇಚಾರ. ನಮ್ಮೂರ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಾದಾ ಈಗ ನೀರು ಹೆಚ್ಚು ಸೇರೋಕೆ ಹೊಂಟವ್ನೆ ಹೆಂಡಕ್ಕೇ. ಅದ್ದೇ ಏನೋ ಆಶೆಯಾಯ್ತು - ಒಳ್ಳೆದಷ್ಟು ಕುಡಿಯೋಣ ಅಂತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ ಬುದ್ದೀ. ಆ ನೀರ ಹೆಂಡಾ ಕುಡ್ತಾ ಕುಡ್ತಾ ಬಾಯೆಲ್ಲಾ ಸವೆಬಿದ್ದುಹೋತು. ಅದಿರಲೀ

ಬುದ್ಧಿ, ತಾವು ಏಕಾಏಕಿ ಹೇಳ್ವೇ ಕೇಳ್ವೇ ಹೊಂಟುಬಂದುಬಿಟ್ಟಲ್ಲಾ,
ಈಗ ಯಾವ ರಜೇ ಮತ್ತೆ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಯಾವ ರಜೆಯೂ ಇಲ್ಲವಪ್ಪಾ. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅಶಾಂತಿ ಜೀವ್ವ
ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ. ಅದ್ರಿಂದ ಆ ಓದಿಗೆಲ್ಲಾ
ಶರ್ಣ ಹೊಡದು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿನಪ್ಪಾ ನಾನು ಊರಿಗೆ. ನಾನಿನ್ನು
ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ.

ತಿಮ್ಮ—ಅದೇನು ಬುದ್ಧಿ ! ನೀವಾ ಓದು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಹಳ್ಳಿಲಿ ಕೂತು
ಏನ್ನಾಡ್ತೀರಿ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಓದಿ ಏನ್ನಾಡೋದಂತೀ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ ಮತ್ತೆ ?

ತಿಮ್ಮ—ಅದ್ಯಾಕ ಬುದ್ಧಿ ? ಓದೋರಿಗೆ ನೌಕರೀ ಸಿಗತ್ತೆ, ಸಂಬಳಾ
ಬರತ್ತೆ. ಹಾಯಾಗಿ ಡೌಲಿಂದಿರಬಹುದಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ !

ರಾಮಯ್ಯ—ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ—ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿನ ಡೌಲಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ
ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೂ ಅದೊಂದು ಆತ್ಮವಿಕ್ರಯವೇ. ಅಲ್ಲಿದ್ದು
ಯಾವ ಜಗತ್ತಿನ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ತಿಮ್ಮ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ಏನ್ನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರತ್ತೆ ಬುದ್ಧಿ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗರ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಹುದು.
ಅವರ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ, ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ, ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಇವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ
ಸಲು ದುಡಿಯಬಹುದು. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಹೆಣಗಾಡಬಹುದು.

ತಿಮ್ಮ—ಅದೇ ನನ್ನೊಡೆಯಾ ನಾನಂಬೋದು ! ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ನೌಕರಿ
ಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ನಿಮ್ಮೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮೂ ಕೂಡ ಸುಖಾ ಕಾಣೋಕೆ
ಆಗೋದಿಲ್ಲೇನು ? ಅಲ್ಲಿರುವ ಮರ್ಯಾದೆ ಈ ಹಾಳು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ
ಸಿಕ್ಕೀತೇನು ಬುದ್ಧಿ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೊಂದು ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದೆ ತಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಗಾಳಿಗೋಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು ; ಆದರೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಸ್ಥಾನವು ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೊದಲಿನ ಯಾವ ಕನಸೂ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥವು ಬಲಿಯುತ್ತದೆ. ಹೃದಯವು ಬರಿದಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ತಾನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾದೀತು, ತಾನು ಇನ್ನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಏರಬಹುದು ಎಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥದಾಶೆಯು ಮಾತ್ರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆ-ಇದೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದುದೇ ! ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತೋ ?

ತಿಮ್ಮ—ಇಲ್ಲೇನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾಮೀ ಮತ್ತೆ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಜೀವನವೇ ರೈತರದು, ನಿಜವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರರೇ ರೈತರು. ಸೇವೆಯ ನಿಜವಾದ ಗುಟ್ಟನ್ನು, ಸುಖದ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು, ಶಾಂತಿಯ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಅರಿತವರೇ ಒಕ್ಕಲಿಗರು. ಅವರು ಬರಿಯ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವಪ್ಪಾ. ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ, ಲೋಕದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟು ಮುಕ್ತಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೊರಟ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು.

ರಾಗ-ಪಟದೀಪ-ತ್ರಿಸಾಲ

ಮಾತಾಡುವ ಸ್ವಾಮಿಯೂ - ಪ್ರೇಮಿಯೂ

ರೈತನೆ ದಾತಾ - ವಿಧಾತಾ ಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತ

|| ಧೃ ||

ಸೇವೆಯ ಭಾವಾ - ಜೀವಿತ ಧೈಯ

ಭೂವಧು ಈಶನಾಕಾರ - ಸಾಕಾರಾ

|| ೧ ||

ತಿಮ್ಮ—ಎನೋ ವಡ್ಡಾ ! ನನಗೊಂದೂ ಅರ್ಥವೇ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ತಮ್ಮಾತು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹೌದು ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ, ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯ. ನನ್ನ ಮಾತು ನಿಮ್ಮೆ
ಅರ್ಥವಾಗೋದಿಲ್ಲ, ಅರ್ಥವನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೀವಿಲ್ಲ,
ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾವಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ರೈತರ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಅರಿವನ್ನವರಿಗೆ
ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಗುರಿ.

ತಿಮ್ಮ—ಆಗಲೇ ಸಣ್ಣಗೌಡ್ರೆ, ನೀವೇನೇನು ಮಾಡ್ತೀರೋ ಮಾಡ್ತೀ, ನಾನೂ
ನೋಡ್ತಾಲೇ ಇಲ್ಲೇನೆ ಇರುವಷ್ಟು ದಿನ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದಿರಲೇ ತಿಮ್ಮಾ ! ತಂದೆಯವರು ಮನೇಲದಾರೇನೋ ?

ತಿಮ್ಮ—ಇಲ್ಲ ಬುದ್ದೀ - ನಿನ್ನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತುಮ್ಮಾರಿಂದ ಬಂದ್ರು ; ಮತ್ತೆ
ರಾತ್ರೀನೇ ಸಾವ್ವಾರ್ರ ಜತೇಲಿ ಅದೆಲ್ಲಿ ತುಮ್ಮಾರಂತೋ ಬೆಂಗಳೂರು
ರಂತೋ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲ್ಸಾ ಇದೇ ಅಂತ ಹೊರಟುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು.
ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೇ ಬರಬಹುದು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದ್ಯಾತಕ್ಕಪ್ಪಾ ಅಷ್ಟು ಅವಸರ ! ಏನು ಕೋರ್ಟಿನ ಕೆಲಸ
ಉಂಟಂತೇನು ?

ತಿಮ್ಮ—ಅದ್ವೈತಂಗ್ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು ನನ್ನೊಡ್ಡಾ ನನ್ನೆ ? ನನ್ನೇನಾದ್ರೂ
ಹೇಳಿ ಹೋಗ್ತಾರೇನು ಅವು ? ಅವ್ರಿಗೆ ಈ ಬೆಂಗಳೂರು ತುಮ್ಮಾರು
ಅಂದ್ರೆ ಮನೇ ಹಿಂದಿನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ್ವಾಂಗ್. ನಿತ್ಯ ಸುತ್ತಾ
ಇರೋದೇ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿ ಅಂತ !

ರಾಮಯ್ಯ—ಏನೋ ತಿಮ್ಮಾ ! ಬಹು ಭಾರಾ ಇದ್ದೇನು ಪೆಟ್ಟಿ ? ಹಾಗಿದ್ದ್ರೆ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡು, ನಾನು ತಕ್ಕೋತೇನೆ ; ಈ ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ನೀನ್ತಕ್ಕೊ.

ತಿಮ್ಮ—ಬೇಡ ಬುದ್ದೀ - ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದೂರ ? ಹೀಂಗೇ ಮಾತಾಡತಾ
ಹೋಗೋಣ....ಬಂದೇಬಿಡ್ತು ಉರು. (ಹೋಗುವರು)

[ತೆರೆ ಮೇಲಕ್ಕೇರುವುದು]

ನೋಟ ೭

[ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಣ-ಬಂದು ಕಡೆ ಕಾಳಿನ ರಾಶಿ. ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಸಮಯ. ಕೆಲವು ಜನ ಅಳುಗಳು ಕುಳಿತು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಸವಿಯುತ್ತಿರುವರು. ಸಂಕಪ್ಪ, ಚನ್ನನೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವರು.]

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಏನಪ್ಪಾ ಸಂಕಣ್ಣಾ ! ಸಂಠ ಗೊಡ್ಡು ಬಂದಿಲ್ಲೇನು ಇನ್ನೂ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅವು ಓದೋರು ಕಣಪ್ಪಾ; ಎಲ್ಲಾ ಮಾತೂ ಕಾಲಾ ಅಂತಂದ್ರೆ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿಟ್ಟಂಗ. ಒಂಬತ್ತೂ ಅಂದ್ರೆ ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೇ ಬಂದಾರು .... ನಾಲ್ಕು ಸಿಮಿಷ ಮುಂದಿಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿಲ್ಲಾ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಏನು ಸಂಕಣ್ಣಾ, ಅವು ನಿನ್ನೆ ಹೇಳ್ಕೊಟ್ಟ ಪದಾ ಕಲ್ತಿಯೇನು ? ಏನು ಚೆನ್ನಾಗ್ಯೆತೋ ಅದು. ಅದೂ ಅವು ಬಾಯಿಂದ್ಲೇ ಕೇಳ್ಕೇಕು, ಒಳ್ಳೇ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಬಂದಬಿಡತ್ತೆ....ಅಲ್ಲೇನೋ !

ಸಂಗಪ್ಪ—ನಾನೂ ಕಲ್ತಿದೀನದನ್ನ. ಆದ್ರೂ ಅವು ಹಾಂಗ್ ಅನ್ನೋಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲಾ. ಇಂದು ಕೋಳಿ ಕೂಗತಲೇ ಎದ್ದು ಚನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳ್ಕೊಂಡು ಕಲ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ದಿನಾ ಹೋದ್ರೆ ನಾನೂ ಚನ್ನಾಗಿಯೇ ಅಂದೇನದನ್ನ.

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಅದಿರಲೇ ಬಿಡಪ್ಪಾ ಮುದ್ದಾ....ಈಗೊಂದು ಏನಾದ್ರೂ ಕಥೆ ಅನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಸಂಠಗೊಡ್ಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ಅಂತ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ ನಾನು. ಈಗ ಬಾಳ ಬೇಸ್ರ ಆಗತ್ಯತೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಏನು ಕಥೆ ಹೇಳ್ಕಪ್ಪಾ ? ನನ್ನ ಕಥೇನೇ ಕಥೆ. ಹ್ಯಾಂಗೂ ಚಂದ್ರ ಪರಕಾಸಾ ಹಾಲು ಹೊಯ್ದಾಂಗ್ ಐತೆ. ನಾಲ್ಕು ಕೋಲು ಹಾಕೋದಾದ್ರೆ ಹಾಕ್ರಿ ನೋಡ್ತೇನಂತೆ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ನಿನ್ನೂ ಕೋಲಿನ ಹುಚ್ಚೇನು ಮತ್ತೆ ! ಆಗ್ಲಿ ಹಾಕ್ತೀವಿ. ಅದರೆ
ಆ ದಿನಾ ಸಣ್ಣ ಗಾಡ್ರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನೇ ಹೇಳ್ವೊಂಡು
ಹಾಕಬೇಕು. ಹೇಳಿಕೊಡ್ತೀಯೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹಾಂ—ಅದಕೇನಂತೆ .... ನಾನೇ ಪದಾ ಹೇಳ್ವೊಡ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ
ನಾನೇನ್ಮುಣ್ಡೋನಲ್ಲೇ....ಪದಾ ಹೇಳ್ವೊನಲ್ಲೇ ? ಏನು, ನನ್ನಾ
ಮುದ್ದಾ ಅಂತ ನಗಚಾಟ್ಕಿ ಮಾಡ್ತೀರೇನು ? ನಾನು ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟೇ
ಅಂದ್ರೆ ಮತ್ತೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹಾಂಗೆ ಕೋಲೂ ಕಾಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಮರತೂ
ನಿಂತಲ್ಲೇ ನಿಂತಬಿಡಬೇಕು....ನೋಡ್ತೀರೇನು ?

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಸಂಕಣ್ಣನೂ ಬರೋದಾದ್ರೆ ಆಟಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಒಂದು ಕೋಲು
ಹಿಡೀತೇನಿ, ನೋಡ್ವ ಒಂದು ಆಟಾ !

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅದೂ ಆಗ್ಲಿಪ್ಪಾ. ನಾಳೆಯೇನು ನಾನು ಕುಣೀತೇನೋ ಇಲ್ವೋ.
ಇಂದೇ ಆಗಿಹೋಗ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮುದ್ದನ ಕುಣ್ತಾ. ಹೂಂ—ಮತ್ತೆ ಕರೀ
ಎಲ್ಲನ್ನೂ....ತರ್ಲೀ ಕೋಲನ್ನ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಲೇ ಚನ್ನಾ ! ಕೇಳೇನು ಮಾವಾ ಅಂದದ್ದು. ತಾ ಕೋಲನ್ನ
ಬೇಗಾ. ಇಂಥಾ ಸಮಯ ಮತ್ತೆ ಸಿಗತ್ತೋ ಇಲ್ವೋ....ಮೇಲ್ಬಂದ್ರನ
ಬೆಳ್ಳಾನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು....ಕೆಳಗೆ ಕಣ್ಣ ತುಂಬಾ ಬೆಳ್ಳ ಕಾಳು. ಇಂಥಾ
ಸಂತೋಷದ ದಿನ ಬೇಕಂದರೆ ಸಿಗತ್ತೇನು ರೈತರೇಗೆ ನಾಳೆ ! (ಚನ್ನನು
ಕೋಲನ್ನು ತರುವನು. ಎಲ್ಲರೂ ಆಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವರು.)

ಲಾವಣಿ

೧

ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿಯೆ ದೈವ ಕಾಣಣ್ಣಾ | ನೇಗಿಲಿಂದಲೆ
ನಮ್ಮ ಜೀವಕಾಣಣ್ಣಾ |
ಯೋಗಿಗೆ ಧರೆಯೆಲ್ಲ ಮಣಿಯು ಕಾಣಣ್ಣಾ | ನೇಗಿಲೆ
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಾಧಾರವಣ್ಣಾ || ಪ ||

ಉಂಡುಟ್ಟು ಸುಖೀಪುದು ರೈತರಿಂದಣ್ಣಾ | ರೈತರೆಲ್ಲರಿ
 ಜಗದ ಜೀವಾಳವಣ್ಣಾ |
 ದಂಡಿಸಿ ದೇಹವ ಬೆವರನೆ ಸುರಿಸುವ | ಆತನ ಶ್ರಮದಿಂದೆ
 ಲೋಕ ಕಾಣಣ್ಣಾ || ೧ ||

ಹಿಡಿಕೂಳು ಅರೆಮೈಯಿ ರೈತರಿಗಣ್ಣಾ | ಮೃಷಪ್ಪನ್ನ
 ವೈಭವ ಲೋಕದೊಳಣ್ಣಾ |
 ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಜೀವನ ರೈತರದಣ್ಣಾ | ಸ್ವಾರ್ಥದ
 ದರ್ಪೋಕ್ತಿ ಲೋಕದೊಳಣ್ಣಾ || ೨ ||

ರೈತರ ಹಿತ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವಣ್ಣಾ | ಒಡಲುರಿ
 ದೇಶದ ನಾಶ ಕಾಣಣ್ಣಾ |
 ಕೀರ್ತಿಗು ನಾಶಕು ರೈತ ಕಾಣಣ್ಣಾ | ಪರಮೇಶದಾಸನು
 ಆತ ಕಾಣಣ್ಣಾ || ೩ ||

೨

ಏಳಿರಯ್ಯಾ ಬೇಗನೇಳಿರಯ್ಯಾ | ತಾಯ ಬಂಧ
 ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸೆ ಏಳಿರಯ್ಯಾ |
 ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ ಕೂಗ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ | ತಾಯ
 ಆರ್ತನಾದವದೋ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ || ಪ ||

ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯೇನೋ | ಮತ್ತೆ
 ಹೊತ್ತು ಸಾಕಿದಾಕೆ ಮಾತೆಯಲ್ಲವೇನೋ |
 ನಿತ್ಯ ದುಃಖದಿಂದ ಅವಿಚ್ಛೇದಿತರಲು | ಮನಕೆ
 ಪಥ್ಯವೆಂತು ತೋರಿತಯ್ಯಾ ಬೇಗನೇಳಿ || ೧ ||

ಜಾತಿ ನೀತಿ ಎಲ್ಲ ಒಂದೆ ಕೂಡಿರೇಳಿ | ಬಲು
 ಜಾತಿಯಾಗಿ ಗೋಳು ಬಂತು ಕೇಳಿರೇಳಿ |
 ಮಾತೆ ಭಾರತಿಯು ಒಬ್ಬಳಿರುತ್ತಿರಲು | ಬೇರೆ ಜಾತಿ
 ಭೇತಿ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು ಹೇಳಿರೇಳಿ || ೨ ||

ಕಣ್ಣ ಕೋಡಿ ಹರಿಯುತಿದೆ ನೀರು ತುಂಬಿ | ತಾಯಿ
 ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಕರೆಯುತಿಹಳೆಮ್ಮ ನೋಡಿ |
 ಉನ್ನತದ ಪೂರ್ವ ಲೌರ್ಯವನ್ನೆ ತೋರಿ | ಬೇಗ
 ತಾಯಿ ಪಾಶ ಹರಿಸಲೀಗ ಬೇಗನೇಳೇ || ೩ ||

ರಾಮಯ್ಯ— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) (ಸ್ವ) ಅಹಹಹಾ ! ಎಂತಹ ಆನಂದದ ಸನ್ನಿವೇಶ
 ಇದೂ ! ರೈತನ ಜನ್ಮದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಗಲಿರುಳೂ ದುಡಿದು ಸಂತೋಷ
 ದಿಂದ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕಂದ್ರೆ ಇದ್ದೊಂದೇ ದಿನ, ನಾಳೆ
 ಯಾರದ್ದೇ ಇರಲಿ, ಇಂದು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಪೈರು ತಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರಿದ
 ಜೀವನದ ಹೆಮ್ಮೆ ಜಗತ್ತನ್ನೇ - ಸಾಕತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ
 ಎಂಬ ಎದೆಯ ಉಬ್ಬು ಈಗ ಇವರ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲೂ ಹರಿಯುವ
 ರಕ್ತವನ್ನು ಕೈಸಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದೆ !

ಭಾವಗೀತೆ

ರೈತದೇವನೊ ಜಗಕೆ ಉಣಿಸುವುದೇತ ದೇವನೊ |
 ರೈತನುಸಿರದೆ ಇಳೆಯ ಸರ್ವರುಸಿರು |
 ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ದೇವನಿಹ ಕಲ್ಲು ಮರ ಮಣ್ಣಿನೊಳು |
 ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಇವನಲ್ಲದೇ ||

ಭಲೇ ರೈತಬಂಧುಗಳೇ ! ನೀವೇ ನಿಜವಾದ ಸುಖಿಗಳು. ಸಂಕಷ್ಟ !
 ನಿಮ್ಮೀ ವೀರವಾಣಿಯ ಮುಂದೆ ನಾನು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
 ಅದೇನು ಮಾಧುರ್ಯವಪ್ಪಾ ನಿಮ್ಮ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ! ಆಗಲಿ ಇನ್ನೊಂದು.

ಸಂಕಪ್ಪ— ಸಾಕು ಗೌಡ್ರಾ....ಮುದುಕನ ಕುಣಿತ ಇನ್ನೇನು ನೋಡ್ತೀರಿ
 ನೀವು ! ನೀವು ಪ್ಯಾಟೇ ಶಾರದಾಗಿದ್ದೂ ನಾಟ್ಯಾ, ಸಿಣಿಮಾ ....
 ನೋಡ್ತೀರು. ಬೇಕಬೇಕಾದ ಸಂಗೀತ ಕೇಳ್ದೀರು. ಇದೆಲ್ಲಾ
 ಯಾಕೆ ಬೇಕಪ್ಪಾ ನಿಮಗೇ !

ರಾಮಯ್ಯ—ಅಜ್ಜಾ ! ಆದರೆ ಆ ಯಾವ ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಸಿನಿಮಾ
ಗಳಲ್ಲೂ ನನಗೀ ಬಗೆಯ ಆನಂದವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಿಮ್ಮ ಕುಣಿತ, ಈ ಸನ್ನಿ
ವೇಶ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಶೋಭೆ.

ಸಿಮ್ಮಪ್ಪ—ಸಣ್ಣ ಗೌಡ್ರಾ ! ಮೊನ್ನೆದಂತೂ ಕತ್ತಂಗಾತಲ್ಲಾ, ಹಾಂಗಂವ್ರ
ಇಂದೊಂದು ಹೊಸ ಹಾಡು ಅಂದ ತೋರ್ಪಿರಿ ; ನಾಳೇನೇ ಕಲಿತಾನೆ
ನಿಮ್ಮಜ್ಜ ; ಕುಣಿದು ಅಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ ನಾವು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಆಗಲಿ. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ
ನೋಡಿ ; ಹೇಳೇನೆ ಕೇಳಿ.

ಲಾವಣಿ

ಭೇರಿ ಬಡಿಯಿತ್ತು ಕಹಳೆ ಮೊಳಗಿತು ಬಾನು ಒದರಿತು ವೀರರೇ |
ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳೇಳಿರೇಳಿರಿ ಸದ್ದನಾಲಿಸಿ ಧೀರರೇ || ಪ ||
ಯೋಧರೊಳು ಬಿಸಿರಕ್ತ ಹೊಮ್ಮಿಸಿ ಸಾಧಕರ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ |
ಆದರದೆ ಕವಿ ಕಲಿಯ ಚಿಮ್ಮಿಸಿ ಕಾಯ್ದ ರೈತನದೆನ್ನುತಾ || ೧ ||
ಚನ್ನ ಬಾಲರ ಎತ್ತಿ ಆಡಲು ತನ್ನ ಜೀವನ ದೂಡಲು |
ಉನ್ನತದ ರಾಜ್ಯವನು ಕಟ್ಟಲು ಹೊನ್ನು ರೈತನದೆನ್ನುತಾ || ೨ ||
ವಸುಧೆ ಜನತೆಯ ಪಶುವು ಪಕ್ಷಿಯ ಎಸೆವ ತರುಲತೆ ವೃಕ್ಷದಾ |
ಉಸುರು ಹಿಡಿದಹ ಸರ್ವ ಜೀವರ ಕಸುವು ರೈತನದೆನ್ನುತಾ || ೩ ||
ಧರ್ಮ ನಿಂತಿದೆ-ಸತ್ಯ ನಿಂತಿದೆ-ಸರ್ವಶಾಂತಿಯು ನೆಲಸಿದೇ |
ಧರ್ಮಸತ್ಯ ಶಾಂತಿಪಾಲನೆ ಕರ್ಮ ರೈತನದೆನ್ನುತಾ || ೪ ||
ಸರ್ವರಾಜ್ಯವು-ಸರ್ವಕೋಶವು-ಸರ್ವಸಂಪದ ನಿಮ್ಮದಾ |
ಸರ್ವಭೋಗ್ಯರು ಬೇರೆ ದುಡಿವಾ ಭಾರ ರೈತನದೆನ್ನುತಾ || ೫ ||
ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುದನಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣದು ಬಲ್ಲ ಮಾತಿದು ಸತ್ಯವೂ |
ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಅಲ್ ಪರಮೇಶದಾಸರನೆನ್ನುತಾ || ೬ ||

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಕಾಣುವವು ಈ ಪದಾ....ಚೆನ್ನಾ, ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೋ ಆ ಹಾಳೀ. ಗಟ್ಟಿಮಾಡಬೇಕು, ನಾಳೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ....ಕೇಳಿತೇನು ?

(ಚನ್ನನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ರಾಮಯ್ಯ—ನಾಳೆ ನಾನು ಊರಲ್ಲಿರಲ್ಲ, ತುಮಕೂರಿಗೆ ಹೋಗಿಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾಡಿದ್ದು ಸಿಮ್ಮನ್ನ ನೋಡ್ತೇನೆ. ನಮಸ್ಕಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ.

ಎಲ್ಲರೂ—ನಮಸ್ಕಾರ. (ರಾಮಯ್ಯನು ಹೋಗುವನು)

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಓದೋರಿಗೆ ಗರ್ವ ಹೆಚ್ಚು ಆಂತ ಜನರಂತಾರೆ. ಸಿಜವಾಗ್ನೂ ಇದು ಸುಳ್ಳು. ನೋಡಿ-ನಮ್ಮಪ್ಪಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ವಿನಯ-ಎಷ್ಟು ನಮ್ರತೆ-ಎಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ ನಮ್ಮೆಲೆ ! ಬೇರೆ ಓದೋರಾಗಿದ್ದೆ ನಮ್ಮ ಹತ್ತ ಮಾತಾಡಿದ್ದರೇನು ?

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಅದೇನೋ ರಾತ್ರಿಶಾಲೀ ತೆರೀತಾರಂತವ್ವಾ ನನ್ನೆಲ್ಲ. ಓದೋಕೆ ಬಾರದಿದ್ದ ರೈತರಿಗೆ ದಿನಾ ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ಅಕ್ಷರಾ ಹೇಳ್ಕೊಟ್ಟು ಓದು-ಬರೆಯೋಕೆ ಕಲ್ಪತಾರಂತೆ. ಮಾರಾಯನಂತೇ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಓದೋರು ಸೇರಕೊಂಡ್ರೆ ಹಳ್ಳಿಗ್ಯ ಉದ್ಧಾರವೇ ಆಗಿಹೋದೀತು, ಅಲ್ಲೇನು ? ಹಾಂ - ಗೊಡ್ಡು ಹೇಳಿದ್ದಾಟ ನೆನಪದಲ್ಲೇನು ನಿನಗೆ ?

ಚನ್ನ—ಹಾಂ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನ್ನದೆ. ಭೇರಿ....ಬಡಿಯಿತು....ಕಹಳೆ....

ಎಲ್ಲರೂ—ಭೇಷ್....ಭೇಷ್ !

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೮

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಗಲ್ಲಿ. ತಲವಾರ ತಿಮ್ಮನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.]

ತಿಮ್ಮ—ಎನನ್ನಾಯಾನ್ರವ್ವಾ ಇದು. ಇನ್ನು ಬಡ್ವರಂತೂ ಉಳಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಂಗೇ ಇಲ್ಲ. ಬೇಲೀನೇ ಎದ್ದು ಹೊಲಾ ಮೇಯೋಕೆ ಹತ್ತಿತೂ

ಅಂದ್ರೆ ಇನ್ನ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಇರೋಕೆ ಬರತ್ತೆ ! ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡೋರೇ ಸೇರೊಂಡು ಬಡ್ವರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಚ್ಚೋಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ರೂ ಅಂದ್ರೇ ಇನ್ನೇ ಬಡ್ವೀಮಕ್ಕಳು ಉಳಿಯೋದಾದ್ರೂ ಹ್ಯಾಂಗ್ಗೆತ್ತೆ ? ಅಂತೂ ಈ ಗೌಡಾ ಸಾವ್ವಾರಾ ಸೇರೊಂಡು ಒಂದು ಮನೇನಂತೂ ನೆಲಮಟ್ಟ ಮಾಡಿದ್ರು. ಹೋತು, ಸಂಕಪ್ಪ ಮನೇ ಕಂತಿಯೇ ಹೋತು. ಅನ್ನಾ ನೀರಿಟ್ಟು ಮೈ ಬೆವ್ರು ಸುರ್ರೀ ದೇಹಾ ದಣಕೊಂಡು ಮಾಡ್ತ ಮನೇನೆ ನೀಚ್ರು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟು. ಏನ ದರೋಡೆಯಪ್ಪಾ ಇದೂ....ಇದೆಂಥಾ ಸಾಲ್ವ ವಸೂಲಿಯಪ್ಪಾ ? ಆ ದಿನ್ವಾ ನಾನೇ ಕಂಡಿದ್ದೆ....ಸಾವ್ವಾರಾ ಬರೇ ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪ್ಯಾ ಲೆಕ್ಕಾ ಹೇಳಿ, ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೆ ನೋಟು ಬರ್ಗೊಂಡದ್ದು. ಅದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಭರಕಾಸಾ ನಾನೂರೈವತ್ತಾದ್ದ ಹ್ಯಾಂಗಪ್ಪಾ ? ನೋಡನೋಡ್ತಾ ಕಣ್ಣ ಕಾಳ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹರಾಜ್ ಮಾಡ್ತಿ ದೋಚ್ಚೊಂಡ್ ಬಿಟ್ಟನಲ್ಲಾ ಈ ಸಾವ್ವಾರ ! ನಾಳೆ ಬಡ್ವ ಯೇನ್ರಿನ್ನೇಕು ? ಕೇಣೇ ಹೊಲ್ದೊರಿಗೇನ ಕೊಡ್ಬೇಕು ? ಕಂದಾಯ ಎನ್ನೆರಬೇಕು ? ಅಯ್ಯೋ ಗೋಳೇ ! ಆ ಅಜ್ಜ ಗೋಳೂ, ಚನ್ನಪ್ಪ ಕೂಗು, ಆ ಗಂಗವ್ವ ಅಳೂ ಕಂಡು ನನ್ನೆದ್ದೇ ಕರ್ಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹೋತು .... ಆದ್ರೆ ಆ ಕಟ್ಟರ ಮನ್ನ ಮಾರ್ತ ಕರ್ಗಿಲ್ಲ. ಆಗಲೀ, ಬಡ್ವರನ್ನ ದೇವೇ ಕಾಯ್ಬೇಕು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ತಿಮ್ಮಾ ! ಕೇಳಿದೆಯೇನೋ ಇಂದಿನ ಪುರಾಣ ? ಇನ್ನು ಲೋಕದಾಗ ಬಡ್ವರು ಬದುಕೋಡುಂಟೇನು ?

ತಿಮ್ಮ—ಕೇಳಿದ್ದು ಮಾರ್ತ ಅಲ್ಲ....ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಂಡೆನಪ್ಪಾ, ನಿಮ್ಮ ಸಾವ್ವಾರ ದರೋಡಿ ! ಔಷಧಕ್ಕೆ ಬೇಕಂದ್ರೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಳು ಉಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಸಾವ್ವಾರಾ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅದಲ್ಲಪ್ಪ ನಾನನ್ನೋದು ; ನೀನಿನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಂದೇ ವಿಚಾರಾ ಹೇಳ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೀ, ಈಗಿಂದು ಕೇಳ್ಕೊಳ್ಳೇನು ?

ತಿಮ್ಮ—ಅದೇನಪ್ಪಾ-ಮತ್ತೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಈ ನೋಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸಂಕಣ್ಣ ಅವನ ಮನೇನಾ ಸಾವ್ಯಾರಿಗೆ
ಅಡ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾ, ಅದೇ ಬಡ್ಡಿನೂ ತೆರಲಿಲ್ಲಂತೆ. ಇಂದು
ಸಾವ್ಯಾರಾ ಅದನ್ನೂ ಹಿಡ್ಡನಪ್ಪಾ ! ಈಗ ಸಂಕಣ್ಣ ಅಳಿಯಾ ಮಗ್ಗನ್ನ
ಕಟ್ಟೊಂಡು ದೇಶಾಂತ್ರ ಹೊರಡೋದೊಂದು ನಿಂತದೆ !

ತಿಮ್ಮ—ನಾನು ಸ್ವರ್ಷಗೆ ಹೋದೋನು ಈಗ ಬಂದೆ ಕಾಣಪ್ಪಾ ; ನಂಗೊತ್ತೇ
ಇಲ್ಲಾ ಈ ವಿಚಾರಾ. ಹಾಗಾದ್ರೆ ಸಂಕಣ್ಣ ಮನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಂಟ್ವೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹೊರ್ದೋದಾದ್ರೂ ಹ್ಯಾಂಗಪ್ಪಾ ? ಎಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು
ಈಗ ಅವ ? ಹಳ್ಳದ ಮ್ಯಾಗಿನ ಹೊಲವಾಗ ಜೊಷ್ಟೇ ಕಟ್ಟೋ
ತಾನಂತ. ಆವರೇಗೂ ಇರೋಕೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನಾ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೇ
ಅಂತ ಕಾಣತ್ತೆ.

ತಿಮ್ಮ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ಹೊಲಾ ಕೊಟ್ಟಿವ್ರಿಗೇನು ಕೊಟ್ಟ ಸಂಕಪ್ಪಾ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅದೊಂದು ನರಕ ಕಾಣಪ್ಪಾ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ! ಸುತ್ತಿನಿಂದ್ಲೂ ಎಳ್ಳು
ತಿನ್ನತಿದ್ದಾರೆ ಈಗ ಅವನ್ನ. ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಯೇನೋ ಅನ್ನ ಹೊಲಾ ಅಡ್ಡು
ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾರ ಸಾಲ್ವಾ ತೀರ್ಪವ ಹಾಂಗೆ ಕಾಣತ್ತೆ.

ತಿಮ್ಮ—ಏನು ಜಿದ್ದ ಸಾಧಿಸಿಬಿಟ್ಟ ನಿಮ್ಮ ಧಣೀ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಹೋಗ್ವೇ
ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಒಂದು ಮನೇ ಸಂಕಪ್ಪಂದೂ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ, ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ ಇದ್ರ ಕಾರಣಾ. (ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳುವನು) ಅದ್ದೇ ಇದೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ಪುರಾಣಾ.

ತಿಮ್ಮ—ಅಯ್ಯಯ್ಯಯ್ಯಯ್ಯೋ ! ಎಂಥಾ ಹೇಸೀ ಕೆಲ್ಲಾರಪ್ಪಾ ಇದೂ !
ಮುದ್ದಜ್ಜಾ, ಈ ವಿಷ್ಯ ಏನಾದ್ರೂ ಸಾವ್ಯಾರ ಮನೆಯೋರಿಗೊತ್ತಾದ್ರೆ
ಅವ್ರೇನಂದಕೊಂಡಾರು ಹೇಳು !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅವೋರಿಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ಅಂತಿದೆ ಈ ವಿಸ್ತ. ಇನ್ನ ನಾನ್ನಮ್ಮೆ ಇರೋದಿಲ್ಲಾ. ಏನಾದ್ರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಆ ಸಂಕಷ್ಟ ಮನೇ ಒಂದು ಅಳಿದಿದ್ದಾಯ್ತು ನೋಡೋಬೇಕು. ಬರೇನೆ-ಏನು (ಹೋಗುವನು)

ತಿಮ್ಮ—ಹಾಂ-ಹಾಂ-ಹಾಂಗೇ ಮಾಡಪ್ಪಾ. (ಹೋಗುತ್ತ) ನಾನೀಗ ಸಣ್ಣ ಗೌಡ್ರಿಗೂ ಅಷ್ಟು ಈ ಇಚಾರಾ ತಿಳಿಬಿಡ್ತೇನೆ. (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೯

[ಗಾಡ : ಮನೆ. ತಿಮ್ಮನೂ ರಾಮಯ್ಯನೂ ಕುಳಿತಿರುವರು]

ರಾಮಯ್ಯ—ಅಬ್ಬಬ್ಬಬ್ಬಾ ! ಎಂತಹ ರಾಕ್ಷಸೀಕೃತ್ಯ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ ಇದೂ ! ಹಾಗಾದ್ರೆ ಬಡ್ವರನ್ನ ಕೇಳೋರೇ ಇಲ್ವೇನು ಲೋಕ್ಷಲ್ಲಿ ?

ತಿಮ್ಮ—ಈಗ ನೋಡಿದ್ದೆ ಹಾಂಗೇ ತೋರತ್ತೆ ಸಣ್ಣ ಗೌಡ್ರಾ. ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಎಂಥನಾದ್ರೂ ದೊಗ್ಗ ಸಲಾಮು ಹೊಡೀಲೇಬೇಕು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಆದರೆ ಈ ಪಾಪ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕಿತ್ತು ? ಈ ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣ ಎಲ್ಲಾ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿವ್ವ ಉಳೀತ್ತೆ ಹೇಳು !

ತಿಮ್ಮ—ಸಣ್ಣ ಗೌಡ್ರಾ ! ಬ್ಯಾಡ್ರೀ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತೀ. ಅಪ್ಪೋರ ಊಟಾಗ್ತಾ ಬಂತು. ಮತ್ತೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಇದು ಅವ್ರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತೂ ಅಂತಂದ್ರೆ ಮನೆ ಎಲ್ಲಾ ರಂಪ ವಬ್ಬಿಬಿಟ್ಟಾರು. ನಾವೇನು ಇರೋ ಹಾಂಗೇ ಇಲ್ಲ ಊರಲ್ಲೇ. ನೀವೇನೋ ಬುದ್ಧಿವಂತು, ಓದೋರು, ಹ್ಯಾಂಗೋ ಹಾಯ್ಕಾಂಡ್ವಿಡ್ವೀರಿ; ಮತ್ತೆ ಆ ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಗೌಡ್ರ ಆಳು ಕಾಳಿನ ಮೇಲೆ ತೀರಿಕೊಂಡುಬಿಡ್ತಾರೆ !

ರಾನುಯ್ಯ—ಓಹೋಹೋಹೋ ! ಆ ಕಾಲೆಲ್ಲಾ ಆಗಿಹೋಯ್ತು ತಿನ್ನಾ !
ಬರಲೇಳು ಅಪ್ಪಾ. ಇನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಂಜುತ್ತಾ ಕೂತ್ರೆ ಊರೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗಿ
ಹೋದೀತು, ಕೇಳೇನು.

ತಿಮ್ಮ—(ಸ್ವ) ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಲ್ಲವ್ವಾ ಗೌಡ್ರು ! (ಭಯದಿಂದ ನಿಲ್ಲುವನು)

ಗೌಡ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಹೂಂ, ಅಂತೂ ನೀನೊಬ್ಬ ಬಂದು ಈಗ ಊರನ್ನ
ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀ ಅನ್ನು ! ಆಗಲೈಲ್ಲಾ ಅದೂ ಒಂದು
ಚಂದಾ....ಜೀವಿರುವಾಗ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿ ಸಾಯೋಣಂತೆ.

ತಿಮ್ಮ—ಅಲ್ಲ ಬುದ್ದೀ - ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಾ ಅಲ್ಲ ಅಂದದ್ದು ಸಂಣ ಗೌಡ್ರು.

ಗೌಡ—(ಒಪ್ಪಿನಿಂದ) ಆಂ .... ಸುಮ್ಮನಿರೋ ತಿಮ್ಮಾ ನೀನಲ್ಲಿ - ಎಲ್ಲಾ
ನಂಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲವೇ ಅಂಥಾದ್ದು....ಕಿವಿಗಿಂತೂ ಕೋಡೇ
ಮುಂದೆ ! ಎಲ್ಲಾ ಬುದ್ದಿ ಹೇಳೋರೇ....ಎಲ್ಲಾ ಪಂಡಿತೇ !

ರಾನುಯ್ಯ—ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ಹೇಳ್ವಿಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರಾ
ಇದೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನು ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಲಾಟೇ ಬಡ್ವರದ್ದು ? ಸಾವ್ವಾ
ರೀಗೆ ಬಡತನ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅವರು ದುಡ್ಡೋತಿದ್ರೂ, ನಿಮಗ್ಯಾಕ
ಬೇಕಿತ್ತು ಇದೆಲ್ಲಾ ಈ ಬಡವರ ಶಾಪ !

ಗೌಡ—ಹಾಂ ಹಾಂ-ಹೌದು. ಈಗ ನೀನು ಕಲ್ತೀ, ಓದ್ದೀ, ಬುದ್ಧಿವಂತ
ನಾದೀ ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಬುದ್ದೀ ಹೇಳ್ವಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀ ಈಗ ಹೀರೇ
ರೀಗೆ. ಈ ಬಡ್ವರ ಶಾಪ, ರೈತರ ಗೋಳು, ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಕಣ್ಣೀರು ಅಂತ
ಕೂತಿದ್ರೆ ಇದುವರೆಗಿನ ನಿನ್ನ ಓದಿನ ಖರ್ಚನ್ನು ತಿಂಗ್ಳು ತಿಂಗ್ಳಿಗೆ
ನೂರಂದ್ರೆ ನೂರು, ಐವತ್ತಂದ್ರೆ ಐವತ್ತು ತುಂಬುಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ !
ಹಣಾ ಬೇಕಂತಿದ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೇನೂ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾಗತ್ತೆ ....
ಬೇಕಾದ ಆಟಾನಾದ್ರೂ ಆಡ್ಬೇಕಾಗತ್ತೆ-ಗೊತ್ತಾಯ್ತೇನು ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಬೇಡವ್ವಾ-ಈ ರೀತಿ ಸಂಸಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಹಣಾ ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಬೇಡ. ಈ ಪಾಪವನ್ನ ಹೊರತಕ್ಕವರಾದ್ರೂ ಯಾರು ಹೇಳಿ ?

ಗೌಡ—ಮತ್ತೆ ಹ್ಯಾಂಗೋತ್ತೀ ಮುಂದ ನೀನು ? ಈ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಈಗಲ್ಲಾ ನೋಡ್ತಾ ಕುಂತಿರೋದು....ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದನಂತ್ರ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹೌದವ್ವಾ-ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ತೊಂದ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಡ ಅಂತ ನಾನು ಓದಿಗೆ ಶರಣಾರ್ಥಿ ಹಾಕಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನಗಾಗಿ ಈ ಪಾಪ ಕಟ್ಟೊಕ್ಕೋ ತೊಂದರೇಗೆ ಬೀಳಬೇಡಿ ನೀವಿನ್ನು.

ಗೌಡ—ಆಂ ! ಏನು, ಓದಿಗೆ ಶರಣಾರ್ಥಿ ಹೊಡ್ಡಿಯಾ ? ಮುಂದೇನು ಮಾಡ್ಬೇಕಂತಿದ್ದೀಯೇ ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೀನು ರಾಮಯ್ಯ ?

ರಾಮಯ್ಯ--ಎಲ್ಲಾ ರೈತ್ತೂ ಏನ್ನಾಡ್ತಾರೋ ಅದನ್ನೇ. ಮನೇ ಇದೆ. ಹೊಲಾ ಇದೆ, ನೇಗ್ಲಿ ಇದೆ, ಎತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ?

ಗೌಡ—ಆದರೆ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೇಟ್ ಬೂಟ್ ಹಾಕ್ಯೊಂಡು ತಿರ್ಗಿದೋರಿಗೆ, ಕಚ್ಚೆ ಕೀಸಿಕೊಂಡು ಹೋಟ್ಲು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಾ, ಸಿನಿಮಾ ನಾಟ್ಯ ನೋಡ್ತಾ ಮೆರೀತಿದ್ದೋರಿಗೆ ಈ ಬೇಸಾಯ್ ಕಷ್ಟ ಒಗ್ಗೊದಿಲ್ಲಾ ಕಣಪ್ಪಾ. ಬೇಸಾಯ ಅಂತ ಅಂದ್ರೇನು ಆಟಾ ಅಂತ ತಿಳಿಯೇನು ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಒಬ್ಬ ರೈತನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದು ರೈತರ ದುಡಿತವನ್ನು ಹಗ್ಗೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ಕಂಡಿರುವ ನನಗೆ ಬೇಸಾಯ ಅಂದ್ರೇನು ಆಟ್ಟ ಕೆಲ್ಸಾ ಅಲ್ಲಾ - ಬಹು ಪ್ರಯಾಸ್ ಕೆಲ್ಸಾ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹು ಕಷ್ಟವಾದ್ರೂ ಆಗ ಬಹುದು. ನೀವು ಸುಖದಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದ ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗದೆಯಿದ್ದೂ ಇರಬಹುದು, ಬರಬರಾ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗತ್ತೆ.

ಗೌಡ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ಈವರೆಗೆ ಆ ಕಾಲೇಜಿನ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತು ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಏನು ? ಇಲ್ಲೇ ರೆಂಟೇ ಹೊಡೀತಾ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲಾ !

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದ್ರಿಂದಲ್ಲ ಉಪಯೋಗವಿದೆಯೆಪ್ಪಾ. ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ, ಪರರ ಸುಖ ಕಷ್ಟ, ಜಗತ್ತಿನ ತೊಂದರೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆಯ ಮತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ರೈತಬಂಧುಗಳ ತಾರತಮ್ಯ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಿರುವ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು ನನ್ನ ಮಂದಬೋಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗವು ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನನಗೇನು ಬೇಕಪ್ಪಾ ? ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಈ ನಮ್ಮ ಆಜನ್ಮಸಿದ್ಧವಾದ ರೈತಾಪಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಳಿದರೂ ಬಿಡುವಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿಯೇ ದುಡಿಯತಕ್ಕವನು.

ಗೌಡ—ವ್ವಾ ! ವ್ವಾ ! ವ್ವಾ ! ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಏನು ಓದ್ದೆ ಅಯ್ಯಾ ! ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗ ಓದೀ ಲಾಯರಾಗ್ತಾನೆ, ಶಿರಸ್ತಾರಕೀ ಮಾಡ್ತಾನೆ, ಅಮಲ್ದಾರಕೀ ನೋಡ್ತಾನೆ ಅಂತ ಮಹತ್ತರವಾದ ಆಶೇ ಇಟ್ಟೊಂಡಿದ್ದೆ ನೀನದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮಾ ಮಾಡಿ ಈ ಹೊಲ್ದ ಕೊಳಚೇಗಿಳ್ಳಿಯಲ್ಲಯ್ಯಾ ! ಅಧಿಕಾರ ನಡ್ತೋ ಭಾಗ್ಯದ ಕೈಲಿ ಮುರ್ದು ಗುದ್ದೀ ಹಿಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರೈಯಲ್ಲಯ್ಯಾ !

ರಾಮಯ್ಯ—ಅಪ್ಪಾ ! ನಾನು ಇಳಿದದ್ದು ಹೊಲ್ದ ಕೊಳ್ಳೇಗಲ್ಲ, ಭರತಖಂಡದ ನಲವತ್ತು ಕೋಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಒಂದು ತುತ್ತನ್ನು ಕೊಡುವ ಭೂಮಿಯ ಕಣಜಕ್ಕೆ ! ನಾನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುದು ಮುರುಕು ಗುದ್ದಲಿಯಲ್ಲ-ಹರಕು ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನರಳುವ ಬಡವರ ಕರಳಿನ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅನ್ನವನ್ನವರಿಗೆ ನೀಡದೇ ಕಿವುಡರಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ತಮ್ಮದೇ ಎಂದು ಬಡವರ ರಕ್ತವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ತುಂಬಿಸಿಟ್ಟ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ಒಡೆಯುವ ಚಿಮ್ಮಟಿಗ. ಅಪ್ಪಾ ! ಇಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ನನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು - ಮಹತ್ವದವಿಯನ್ನು ಓರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ತುಚ್ಛವೆನಿಸಿದೆಯಾ ?

ಗೌಡ—ಬೇಡ ರಾಮಯ್ಯ—ಬೇಡ. ನೀನು ಓದೋದೂ ಬೇಡ, ನೌಕರೀ ನೋಡೋದೂ ಬೇಡ. ಸುಮ್ಮನೆ ಊರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹರಟೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೊಂದು ಅಪ್ಪಾದ ಸುತ್ತಬೇಡ. ನೀನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಇರು, ಬೇಕುಬೇಕಾದಂತೆ ಕುಣಿ, ನನ್ನೇನೂ ತಡೆ ಇಲ್ಲ ನಿನಗೆ. ಇನ್ನೂ ಸಮ್ಯಕ ಇದೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡು. (ಹೋಗುವನು)

ತಿಮ್ಮ—ಸಣ್ಣ ಗೌಡ್ರೆ ! ನಾನೆಲ್ಲಿ ಆಪ್ತೋರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರಹಾಕಾರೋ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಎನ್ನಪ್ಪಾ ಇದೂ-ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳ ವಾದ ! ಅಲ್ಲಾ ಗೌಡ್ರೆ, ಸತ್ಯ ಹೇಳಿ, ನೀವು ಬೇಸಾಯ ಕಸಬಿಗೆ ಇಳಿಯೋದು ನಿಜವೇನು ?

ರಾಮಯ್ಯ—ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ ! ನಿಜ, ಪೂರ್ಣ ನಿಜ, ಇದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನಾ ರೈತಬಂಧುಗಳು ದೀನತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಹರ್ನಿಶ ಅವರ ಮೇಲೆ ದುಃಸ್ವಾಧ್ಯವಾದ ಅಪಕೃತಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಪಟ್ಟಣದ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯದ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿರಲೇನೋ ? ಇಲ್ಲ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ ! ನನ್ನಿಂದದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ಅವರ ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕ ಅವರ್ಣನೀಯ ಚಿತ್ರವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದೆ.

ರಾಗ—ಮೀಯಾಮಲ್ಲಾರ-ತ್ರಿತಾಲ

ಭಾರತಾಂಬಿಯಾ—ಕರುಳಿನ ಮೊರೆ ಕೇಳುತಿದೆ ಸೇವಕಗೆ || ಪ ||

ಮರುಗುತ ತೋರುವಳೋ ಸುತರನೇ |

ಹಸಿದೊಡಲಿಂದಿಹ ಸೋದರರಾ ಸ್ತೋಮಾ ||

ವಸನಿಲ್ಲದಿಹಾ ಬೆತ್ತಲೆ ಮೈಲೇ ನರಳುತಲಿಹರೋ |

ಆಶೆಲಿ ಕಾಯಲು ಮಾತೆ ಕರೆವಳೋ

|| ೧ ||

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ಅಂಕ ೩

ನೋಟ ೧

[ಶಿವಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಬೀದಿ. ಮಾದಿಗರ ಮಾವನು ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವನು]

ಮಾದ—(ಪಲಗಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ) ಎನ್ನಪ್ಪೋ ! ನಾಳೆಯಿಂದ
ಕಂದಾಯ ತಂದಕೊಡ್ರವ್ವಾ....ಕಂದಾಯಾ !

ಒಂದನೆಯವ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಏನೋ ಮಾದಾ ಅದೂ ?

ಮಾದ—ಕಂದಾಯರವ್ವಾ-ಕಂದಾಯ. ನಾಳೆಯಿಂದಲೇ ವಸೂಲಿ ಕಾಣ್ರವ್ವಾ.
ಬೇಗ ಬೇಗ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿಡಿ ನನ್ನೊಡ್ಡಾ.

ಎರಡನೆಯವ—ಆಗಲೇ ಒಂದುಬಿಡ್ಡೇನು ನಿಮ್ಮ ಕಂದಾಯದ ಕೂಗು ? ..
ಏನವ್ವಾ ಇದೂ !

ಮಾದ—ಈ ವರ್ಸಾ ಎನ್ನವ್ವಾ ಗೋಳು ಕಂದಾಯ ಕೊಡೋಕೆ ? ಕೈ
ತುಂಬಾ ಬೆಳ್ಳೊಂಡೀರಿ .... ಕೊಟ್ಟಾತು !

ಒಂದನೆಯವ—ಬೆಳ್ಳದ್ದ ಸರೀ ಕಾಣೋ ಮಾದ. ಆದರೆ ಕ್ರಯ ಮಾತ್ರ
ನಾವೆಣಿಸಿದಂತೆ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ .... ಎಲ್ಲಾ ಮೇಲ್ವಿಳಗಾಗಿ ಹೋತು !
(ಹೋಗುವರು)

ಮಾದ—ನಿಮ್ಮದು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಗೋಳುಂಟೇ ಉಂಟ್ರಪ್ಪ. (ಪುನಃ ಪಲಗ
ಹೊಡೆದು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೂಗುವನು.)

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಇದೇನವ್ವಾ .... ನಿನ್ನ ಕೂಗಾಟ ಶುರುವಾಯ್ತು
ಮಾದಾ ? ಮತ್ತೇನಂದೋ ನಮ್ಮ ತಲೀಮ್ಯಾಲೆ ?

ಮಾದ—ಎನ್ ತರಲ್ಪಪ್ಪಾ ನಾನು ನಿಮ್ಮೇಲೆ ! ಸರ್ವಾರದ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ
ಕೂಗ್ಗೆ ಕಾಣ್ಪಪ್ಪಾ. ನಾಳೇನೇ ವಸೂಲಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಅಂತೆ. ಸಂಕ
ಪ್ಪೋರೇ ! ಈ ವರ್ಸ ಕಳೆದ ವರ್ಷಂಗ ಮಾಡ್ಕೋಬ್ಬಾಡ್ತಿ ; ಬ್ಯಾಗ್
ಎಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ತಲೇ ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟುಂಡ್ತಿ. ಬರ್ತೇನೊಡ್ತಾ.
(ಪುನಃ ಮೊವಲಿನಂತೆಯೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಕೂಗುತ್ತ ಹೋಗುವನು.)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಹೊರಡಬೇಕೂ ನಾಳೆ
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಹತ್ರ ಸಾಲಕ್ಕೆ ! ಕಳ್ಳ ವರ್ಸದ ಕಂದಾಯ ಬಾಕೀಗೆ
ಬೆಳ್ಳ ಕಾಳಿಲ್ಲಾ ಲೂಟಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ತಿಂಗಳು ಕಳೆದಿಲ್ಲ, ಆಗಲೇ
ಪ್ರಾರಂಭ ಈ ಹೊಸ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ! ಇನ್ನು ಯಾರು ಸಾಲಾ ಕೊಡ್ತಾ
ರಪ್ಪಾ ನಮಗೆ....ಯಾರ ಕೈಕಾಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳೇ ? ಕೇಣೀ ಬಾಕೀ
ಕಾಳೀಗೆ ಹೊಲಾ ಸಿದ್ಧಣ್ಣನ ಹೆಸ್ರೀಗೇ ದೀಡ್ ಬರ್ದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳು.
ಇನ್ನು ಹೊಲಾ ಬೇಡ, ಮನೇ ಬೇಡ ಅಂತ ಈ ಹಾಳು ಜೋಸ್ತೀ
ಲಾದ್ರೂ ಇರೋಣಾ ಅಂತ ಉಬ್ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳದ ಮೇಲಿನ ಗುಡ್ಡಲು
ಸೇರಿದ್ರೂ ಈ ಪ್ರಾರಂಭ ಗಂಟುಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ನಮ್ಮೆ ! ಕಂದಾಯ....
ಕಂದಾಯ....ಕಂದಾಯ ! ಉಟಕ್ಕೆ ತಿನ್ನೋ ಕಾಳೀಗೆ ಸಾಲಾ;
ಮಾನಾ ಮುಚ್ಚೋ ಅರ್ದೇಗೆ ಸಾಲಾ; ಈಗ ಸರ್ವಾರಕ್ಕೋಡೋ ಕಂದಾ
ಯಕ್ಕೂ ಸಾಲ್ವೇ ! ಸಾಲಾ ! ಸಾಲಾ !! ಸಾಲಾ !!! ರೈತನಿಗೆಷ್ಟಿದ್ರೂ
ಸಾಲಾ; ಕೊನೇಗವನಿಗುಳಿಯೋದೂ ಈ ಸಾಲ್ವೇ ! ಮೈ ಹುಣ್ಣಾಗೋ
ವರೆಗೆ ದುಡ್ಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಭಾಗ್ಯ ಇದೇ ನಮ್ಮೆ. ಮತ್ತೀ
ರೈತ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಂತೆ....ಅಂವ ಮಾಡೋ ಕೆಲ್ಸ ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲ್ಸವಂತೆ...
ಶಿವ ಶಿವಾ ! ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಟಕ್ಕಿಲ್ಲೆ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುವ ಈ
ರೈತ್ಯ ಪುಣ್ಯವನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಯಾರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗ್ಗೇಕು ? ಅದೆಂತಾ
ಪುಣ್ಯವೋ....ಅದೆಂತಾ ಪಾಪೋ ! ಸ್ವರ್ಗವಂತೆ - ನರಕವಂತೆ ....
ಪರಮೇಶ್ವರಾ ! ಕಾಣದ ಆ ದೂರದ ಸ್ವರ್ಗದ ಆಶೆಯನ್ನ ತೋರಿ
ಈ ಬಡವಾಯಿಗಳನ್ನೇಕೆ ನೀನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರುವೆ ? ಇಂದು ಉಟ
ಕ್ಕಿಲ್ಲದೇ ಉಪವಾಸ ನರಳುವ ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ನಾಳಿನ ಆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖ

ವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೇಕೆ? ಮಹದೇವಾ! ಈಗ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಂಗಾಲರಿಗೆ ಒಂದು ತುತ್ತ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡು, ಅದೇ ಸಾಕು. ಬೇಡ ಆ ನಿನ್ನ ಸುಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗ! (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಮೇಲಕ್ಕೇರುವುದು]

ನೋಟ ೨

[ಸಂಕಪ್ತನ ಮನೆ. ಸಂಕಪ್ತನು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿರುವನು. ತೆರೆಯ ದಿವೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗವ್ವನು ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು.]

ಗಂಗವ್ವ—(ಸ್ವ) ಓಹೋ-ಅಪ್ಪಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿದಹಾಗಿದೆ. ಆಗಲಿ. ಬೇಗೊಂದು ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನ ತೀರಿಸಿಬಿಡ್ತೇನೆ ನಾನು. (ಹೋಗುವಳು)

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾದನು ಹಲಗೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೂಗುವನು.)

ಗಂಗವ್ವ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಹಾಂ-ಕಂದಾಯ್ತು ತಗಾದೆ. ಆಗಲೇ ಮೂರು ಕಂತು ಕಳೆದುಹೋಯ್ತು. ಇದು ಕೊನೇದು. ಅಪ್ಪ ಇದನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ ಎಷ್ಟು ನೊಂದಕೋತಾನೋ ಏನೋ? ಇರಲಿ, ಎಚ್ಚರಾಗಿಲ್ಲ .... ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು.

(ಮಾದನು ತೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಗಂಗವ್ವನು ಪುನಃ ಇಡಕಿನೋಡಿ ಹೋಗುವಳು)

ಸಂಕಪ್ತ—(ಕಣ್ಣಿರಿದು) ಗಂಗಾ! ಏನೇ ಆದೂ ಹೆಲೈ ಹೊಡದ್ರಲ್ಲಾ. ಮಾದಿಗರ ಮಾದ್ನ ಸ್ವರ ಕೇಳಿಲ್ಲೇ .... ಏನ್ನಾಗ್ತಾ ಅವು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಇಲ್ಲವ್ವಾ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಲ್ಲಾ ನಾನು. ಏನೋ ಗ್ರಾಮದ ಪಾಕೇಜು - ಸಾಹೇಬ್ರು ಬರ್ತಾರೇ ಅಂದ. ಏನಾದ್ರೂ ಇರಬಹುದು- ಊರ ಕೆಲ್ಲಾ. ನಮಗ್ಯಾಕವ್ವಾ ಅದು-ನಾವು ಊರಲ್ಲಿದ್ದೀವೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಗಂಗವ್ವಾ ! ನನ್ನಿಂದೂ ಸುಳ್ಳೇಲೀಯೇನೇ ? ನಿನಗೆ ಕೇಳಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಅವ್ನ ಕೂಗು....ನನ್ನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಸ್ತು ಕಾಣೆ. ಕೊನೇ ಕಿಸ್ತು—ಕಂದಾಯ ಬೇಬಾಕಿ ಮಾಡ್ಬೇಕೂ ಅಂದ್ನಲ್ಲೇ.

ಗಂಗವ್ವ—ಹೌದವ್ವಾ, ಅದು ನಾಳೆಯ ಕಥೆ. ಅದನ್ನ ಕಟ್ಟೊಂಡು ಇಂದ್ರಾಕೆ ಅಟ್ಟೇಕು ನಾವು ? ನಾಳೆ ಶಿವನಿದ್ದಾನೆ, ನೀನು ಈಗ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗವ್ವಾ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ನಾಳೆ ಶಿವನಿದ್ದಾನೆ ! ಹೂಂ-ನಾಳೆ ಶಿವನಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಗವ್ವಾ ! ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟದಲ್ಲೂ ನಿನಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವೇ ಅದೂ ? ನಿನ್ನಾ ಧೈರ್ಯ, ನಿನ್ನಾ ನಿಶ್ಚಯ ನನ್ನಿಲ್ಲಲ್ಲೇ ! ಹೌದು ತಾಯಿ-ನಾಳೆ ಶಿವನಿದ್ದಾನೆ ನಮ್ಮಾಲಿಗೆ. ನಾನೀಗ ಮಲಗತೇನೆ. (ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಗಂಗವ್ವನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು. ಸಂಕಪ್ಪನು ಮುಸುಕು ತೆಗೆದು) (ಸ್ವ) ಶಿವ ಸಲ್ಲಿದ್ದಾನೇ ಅವ್ನು .... ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಆ ನಿನ್ನ ಶಿವಾ ? ಶಿವ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲಾ. ಅಗಾ ಗೌಡ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ಅಲ್ಲೇ. ಗೌಡಾ... ಬೇಡ ಗೌಡಾ ! ನನ್ನ ಎತ್ತೂ ನೇಗ್ಲೂ ಹಿಡೀಬ್ಯಾಡ-ಕೊಡ್ಬೇನೆ ನಿನ್ನ ಕಂದಾಯಾ. ಗೌಡ ! ಕೈಮುಗೀತೇನವ್ವಾ-ಬಿಡೂ ನನ್ನ ಎತ್ತನ್ನ.

(ಗಂಗೆಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಚನ್ನನೂ ಓಡಿಬರುವರು.)

ಚನ್ನ—ಮಾವಾ ! ಮಾವಾ ! ಏನದು....ಏನಾಯ್ತು ? (ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಗಂಗವ್ವ—ಆಂ-ಬಂದ್ರಾ ನೀವು ! ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡ್ಕೊಳ್ಳಿ, ನಾನಷ್ಟು ಬೇಗ ಪಥ್ಯ ಬೇಸ್ತೇನೆ. (ಹೋಗುವಳು)

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಕಣ್ಣಿರೆದು) ಚನ್ನಾ ! ಗೌಡ ಜಪ್ಪಿಗೆ ತಂದನೇನು .... ಜಪ್ಪು ಆಯ್ತೇನು ? ನನ್ನ ಎತ್ತನ್ನ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿಯೇಬಿಟ್ಟನಾ ! ಇನ್ನೊಬ್ಬಂಗವ್ವಾ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡೋದೂ ?

ಚನ್ನ—ಮಾವಾ ! ಇದ್ಯಾಕ್ ಹೀಂಗ್ ಬಡಬಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ನೀವು ?
 ಗೌಡ್ನಾ ಬಂದಿಲ್ಲಾ .... ಯಾರೂ ಬಂದಿಲ್ಲ .... ನೀವು ಸುಖವಾಗಿ
 ಮಲಗಿ. ನಿಮ್ಮ .... ಜ್ವರ ಒಂದು ಬಿಡ್ತಾ ಅಂದ್ರೆ ಆ ಕಂದಾಯ
 ಕಟ್ಟೋದಿಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನನ್ನೆ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಚೆನ್ನಾ ! ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾನು ಮಲ್ಗ ತೇನೆ.....ಚನ್ನಾ - ಅಯ್ಯ
 ನೋರನ್ನಾ ಕರೊಂಡ ಬಂದ್ಯೇನು ? ಏನಂದ್ರೋ ಅವು - ನಾನ್ನಾ
 ಯ್ತೇನಂತೋ-ಇರ್ತೇನಂತೋ ?

ಚನ್ನ—ಅದ್ಯಾಕ ಸಾಯ್ಬೇಕು ಮಾವಾ ನೀವು ? ನಮ್ಮದ್ದೇ ನೋಡ್ತೇ ....
 ನಿಮ್ಮೊಮ್ಮಗನ್ನ ನೀವಾಡ್ತದೇ ಸಾಯ್ಬೇರೇನು ? ಇಲ್ಲ ಮಾವಾ ....
 ಅದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚು ! ನಾನು ಅಯ್ಯನೋರ ಮನೇಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.
 ಅವು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಬಂದ್ಯಾಡ್ಲೇ ಕಳ್ಳಬೇಕೂ
 ಅಂತ ಮನೋಗೀರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಚೆನ್ನಾ ! ಹಾಗಾದ್ರೆ ಅವು ಬಂದಕೂಡ್ಲೇ ನನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಿಬಿಡು.
 ನಾನೇ ಕೇಳೇನೆ ಅವನ್ನ, ಇದೇನ್ನೀಡೇ ಅಂತ. (ಕಮ್ಮಿಚ್ಚಿ
 ಮಲಗುವನು.)

ಚನ್ನ—ಆಗ್ಲಿ ಮಾವಾ. (ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಓಹೋ - ಸಂಕಪ್ಪ ಹಾಸ್ಯೇ ಹಿಡ್ತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾ
 ನೇನು ! ಎಷ್ಟು ದಿನ್ನವ್ಯಾತೀಗ ?

ಚನ್ನ—(ಒಂದು ಮಣೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವನು, ಅಯ್ಯನವರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು)
 ಈಗ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನ್ನವ್ಯಾತು. ಹತ್ತಿದ ಜ್ವರ ಇಕ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಯ್ಗೆ
 ಬಂದಂತೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಒಂದು ನಿಮಿತ್ಯಾ
 ನಾದ್ರಾ ಕೇಳೋಣಾ ಅಂತ ತಮ್ಮನೇಗೇ ಬಂದಿದ್ದೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹಾಂ-ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೇಳ್ತೀ....ನಾನೇ
 ನ್ನಾಯ್ತೇನೋ ಇರ್ತೇನೋ ಅಂತ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅಷ್ಟಾಯ್ತೆಕೆ ಹೆದ್ರತೀ ಸಂಕಪ್ಪಾ ನೀನಾ ? ನೋಡೋಣ ....
ನಿಮಿತ್ಯ ಏನ್ನೇಳ್ತದೇ ಅಂತ. (ಮನೆಯನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗುವನು)

ಗಂಗವ್ವ—ಇಡೀ ದಿನಾ ಹೀಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ್ವಾಂಗ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇರೋದೆ.
ಬಂದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಾ ಇಲ್ಲ, ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ. ಅವಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನೋಡಿ ಹೇಳ್ತ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾ !

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಗಂಗವ್ವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಮನೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಕನಕೆ
ಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿಟ್ಟು) ಆಗಲೇ ಆಗಲೇ, ನೋಡೋಣ.... ಏನೋ ಒಂದು
ಪೀಡೆಯ ಶಮಾ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ತೋರತ್ತೆ ನನಗೆ. ಇಲ್ಲವಾದ್ರೆ ಈ
ಹಲವಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಚೆನ್ನಾ ! ಏನಾದ್ರೂ ಕಾಣ್ತೆ
ಇಡು ನೋಡ್ತ.

ಚನ್ನ—ಆಗ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯೋರಾ. (ಸ್ವ) ಕಾಣ್ತೇ ಇಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ರೊಕ್ಕಾನಾದ್ರೂ ಇದ್ದೆ—
(ಪ್ರ) ಗಂಗೀ, ನಿನ್ನ ಹತ್ರ ಏನಾದ್ರೂ ಚಿತ್ರ ಇದ್ದೇನು ಕಾಣ್ತೆ ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ?

ಗಂಗವ್ವ—ನೋಡ್ತೇನೆ ನಿಲ್ಲೇ. (ಒಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಂದು ಚನ್ನನ ಹತ್ತಿರ
ಬಂದಾಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಳು)

ಚನ್ನ—ಕಾಣ್ತೆ ಎಲ್ಲೆಡಲೀ ಅಯ್ಯನೋರಾ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಅಗಾ, ಅಲ್ಲೇ ಮುಂದಿಡು. ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ
ದೇವ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿಡು ನೋಡೋಣ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ—
ಸಂಕಪ್ಪ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲೇನು ?

ಚನ್ನ....ಹೌದ್ಬುದ್ದೀ. (ಕಾಣಿಕೆ ಇಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವನು)

ಸಂಗಯ್ಯ—(ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಕನಕೆಯನ್ನು ಬಾಚಿಡುವನು) ಹಾಂ—ಇದೀಗ
ಶನೀ ಉದಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಣಪ್ಪಾ. ಸಂಕಪ್ಪಿಗೀಗ ಏಳುವರೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ
ಶನೀ ಕಾಡ್ತಾ ಇದೆ. ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾ, ಚಂದ್ರನ್ನ ಕೂಡಿದ ಶನೀ

ನೀಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರೋದಿಂದ ಬಹಳ ದೋಷವೇ ಕಂಡುಬಂದದ್ದು. ಅದೂ ಸಹ್ಯ ಪುಣ್ಯವೇನೂ ಅಪಾಯ ಇಲ್ಲಾ ಅನ್ನು. ತತ್ರಾಪಿ ಬಹಳ ದೇಹ ಶ್ರಮಾ-ಕಷ್ಟನಿಷ್ಠರ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದಿಲ್ಲೇ ಚನ್ನಾ - ಹಿಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದ್ರೂ ಕಾಯ್ಲೆಯಿಂದ ನರಳಿ ನರಳಿ ಸತ್ತದ್ದುಂಟೇನು ?

ಚನ್ನ- ಸಂಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ; ಎಷ್ಟು ವರ್ಷದಿಂದೀಚೆಗೆ ?

ಸಂಗಯ್ಯ- ಬಹಳ ವರ್ಷವೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲಾ ನೋಡು, ಒಂದು ಹತ್ತಿಪ್ಪ ತೈದು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ-ಹಾಂ-ಹೌದು. ನನ್ನ ತಮ್ಮೊಬ್ಬ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಸತ್ತಿದ್ದ.

ಸಂಗಯ್ಯ- ನೋಡು-ಅದನ್ನೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆತನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ತನಗೊಂದು ಸ್ಥಾನಾ ತೋರಿಸು.... ಸ್ಥಾನಾ ತೋರಿಸು ಅಂತ ಪೀಡಿತನಾದ ಇದಾನೆ. ಅದನ್ನೊಂದು ಬೇಗ ನೀವು ಸರಿಮಾಡ್ತೀರೇಕು.

ಸಂಕಪ್ಪ- ಅವನಿಗೆ ಮಾಜ್ಜೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿನೂ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಯಜ್ಞ ಮಾನ್ತ್ರದಲೇ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ-ಉಂ-ಹೂಂ... ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲಾ ಅದೂ. ಅದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟಾಗಿಲ್ಲಾ. ಇರಲಿ, ನಿಮ್ಮನೇ ಆಚೇಕಡೆ ಒಂದು ನಾಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದುಂಟೇನು ?

ಚನ್ನ- ನಾಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಇಲ್ಲ.

ಸಂಗಯ್ಯ- ಒಂದು ಹುತ್ತಾ ?

ಸಂಕಪ್ಪ-ಅದು ಇಲ್ಲಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಮನೆಗೆ ಹತ್ತ ಇತ್ತು, ಅದೀಗ ಸಾವ್ಯಾರು ವಶಾ ಇದೆ.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಹಿಂದಿನ ಮನೇ ಆದ್ರೇನು - ಈಗಿನದಾದ್ರೇನು ? ಅವೇನು ನಿಮ್ಮದಲ್ಲವೇನು ? ನೋಡೀ, ಅದರ ಶುದ್ಧಚಾರ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತೀರಾ ಇಲ್ಲ. ಅವೀಗ ಈ ಪೀಡೆ ಜತೆಲ್ಲೇರಲೊಂಡು ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಧೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಚನ್ನ—....ಹಾಗಾದ್ರೆ ಎನ್ನಾಡಬೇಕಂತೀರೀಗ ? ಈಗ ನಾವು ಕೈ ಮುರ್ರ ಕೂತಿದ್ದೇವೆ. ಹೆಚ್ಚೇನೂ ನಡೆಸುತ್ತೀರಾ ಸ್ಥಿತಿಲ್ಲ....ಆದ್ರೆ ತಾವೇ ಒಂದು ತಹಬಂದು ಮಾಡ್ಬ್ರೆ ಆಗ್ತಾ ಇತ್ತು.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಹಾಂ—ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ ? ಬೇಗ ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ, ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ಮೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ ಚಾಕ, ಬೇಳೆ, ತುಪ್ಪ, ಬೆಲ್ಲ ಇವೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತುಂಟಲ್ಲ, ಇವನ್ನಷ್ಟು ಮನೇಗೆ ಕಳ್ಳಿಬಿಡು. ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮೇಲೆ ಆ ಅಶಂತ್ರವಾಗಿ ಚಲ್ಲತಾ ಇರುವ ಪ್ರೇತವನ್ನ ಆನಾಹನೇ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮನೇ ದೇವು ಭೈರಸ್ತು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡ್ತಾನೆ. ಅವ್ನು ಕೂಡ ಅದನ್ನ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ತಕ್ಕೊಳ್ಳತಾನೆ—ನೀವ್ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಮರತಿದ್ದೀರೀ ಅಂತ ಕೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ, ಬೇಕಾದ್ರೆ ಒಂದು ಉಗರ ಣೇನೂ ಬರ್ಬು ಕೊಡ್ತೀನೆ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಕಟ್ಟಿಬಿಡಿ ರೋಗಿಗೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗತ್ತೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ಇನ್ನಾ ಹುತ್ರದ ನಾಗನಿಗೆನು ಮಾಡಬೇಕು ? ನಾವೀಗ ಆ ಮನೇ ಕಡಿ ಹೋಗೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ, ಅದು ಸಾವ್ಯಾರ್ತೆಗೆ ಸೇರಿಹೋಯ್ತು.

ಸಂಗಯ್ಯ—ಒಂದು ಬಿಂದಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಲನ್ನ ಮನೇಗೆ ಕಳ್ಳಿಬಿಡು : ಎಲ್ಲಾ ನಾನ್ಮಾಡ್ತೀನೆ, ನಿನ್ನಾ ಹೆದರಿಕೆಯೇ ಬೇಡ.

ಮುದ್ದ ಜ್ಜ—(ಹೊರಗಿಂಪ) ಯಾರ್ತವ್ವಾ ಒಳಗೇ ? ಚನ್ನಪ್ಪಾ ! ಸಂಕಷ್ಟವು ಎನ್ನಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ?

ಚನ್ನ—ಯಾರೂ....ಬಂದೆ ಬಂದೇ. (ಹೋಗುವನು)

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಸ್ವ) ಇದ್ಯಾರು ? ಆ ಮುದ್ದಪ್ಪ ಸ್ವರದ್ದಾಂಗ ಕೇಳುತ್ತಲ್ಲವಾ.
 ಇಂವ ಯಾಕೆ ಬಂದಾ ಮತ್ತಿಲ್ಲಿ ? (ನೋಡಿ) ಅವನೇ ಹೌದು, ಹಿಂದೆ
 ಸರ್ವಮಂಗಳಮ್ಮನೂ ಇದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮಮನೇಗೆ ಹೋದವು ಇವ
 ರ್ಯಾವಾಗ ಬಂದ್ರಪ್ಪಾ ! (ತನ್ನ ಸಾಮಾನು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸರಸತನೆ ಕಟ್ಟಿ
 ಕೊಳ್ಳುವನು.)

(ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ) ಚನ್ನಾ ! ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿಬಿಡು—ಬರ್ರೇನೆ ನಾನು.
 (ಹೋಗುವನು.)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅಯ್ಯನೋರೇ....

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಹೋಗುತ್ತಾ) ಎಲ್ಲಾ ನಾಳೆ ಮಾತಾಡೋಣ; ಬರ್ರೇನೆ ಈಗ.

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ಏನು ಸ್ವಾಮಿಗಳಾ ! ಹೊರ್ರೇಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ....ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿತೇನು
 ತಮ್ಮದೂ ?

ಸಂಗಯ್ಯ—ಬಂದೆ—ಬಂದೆ—ಬಂದೆ—ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲ್ವಾ ಇದೆ. (ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ
 ಹೋಗುವನು)

ಮುದ್ದಪ್ಪ—ಹಾಂ - ಹಾಂ - ಗೊತ್ತಾಯ್ತು .... ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ದಯಮಾಡ್ವಿ.
 ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ಅವೋರು ಬಂದಿದ್ದಾರವ್ವಾ ನಿನ್ನನ್ನ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅವರಾಕ ಬಂದ್ರಪ್ಪಾ ಇಲ್ಲಿ....ಈ ವಾಸೀ ಮನೇಗೆ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ಹ್ಯಾಗಿದ್ರೆಪ್ಪಾ-ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ? ನಾನೀಗ
 ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದಲ್ಲ ಊರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಮನೇಗೆ
 ಹೋಗಿದ್ದೆ - ನಿನ್ನೇತಾನೆ ಬಂದೆ ಅಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ಮುದ್ದಪ್ಪ ನಿನ್ನ
 ಅವಸ್ಥೇನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದ. ಹಾಗೇ ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣಾ ಅಂತ ಬಂದೆ.
 ಛೇ - ಛೇ - ವಾಪ್ಪೇ ! ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಹತ್ತಿಹೋಗಿಟ್ಟಿದ್ದಿಯಲ್ಲವಾ
 ಸಂಕಪ್ಪಾ .... ಏನಾದ್ರೂ ಔಷಧ ತಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದೀನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ನನಗ್ಯಾಕರವ್ವಾ ಔಷಧ-ನಾಳೆ ಸಾಯುವವನಿಗೆ ? ನನಗವುಷದ ಕೊಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು-ಸಾಕವ್ವ ಅದೇ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ತಾತಾ-ಅವ್ರದೊಂದು ಸ್ವಭಾವ, ನಿಮ್ಮೆ ಗೊತ್ತೇಇದೆ ಅದು. ಅದ್ಕೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಬೇಸ್ರಪಟ್ಟಿ ಅದೀತೇನು ? ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡ್ಕೊಳ್ಳಿ ; ಏನೂ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅವು ; ಕೂಡ್ಲೇ ಗುಣ ಹೊಂದ್ತಾರೆ.

ಗಂಗವ್ವ—ಅಯ್ಯನೋರು ಬಂದು ಅದೇನೇನೋ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ್ರವ್ವಾ. ಅಕ್ಕೀ, ಕಾಯೀ, ತುಪ್ಪಾ ಅಂತೇನೇನೋ ಸಾಮಾನಂದ್ರು. ಮನೇಲೊಂದೂ ಇಲ್ಲಾ. ಈಗ ಅವನ್ನ ನೋಡೋದಾ ? ವೈದ್ಯರನ್ನ ನೋಡೋದಾ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ತಾಯೀ-ನೀವೀಗ ಅಯ್ಯನೋರನ್ನ ಕಟ್ಟೊಂಡು ಕುಣೀಬ್ಯಾಡ್ತಿ. ಏನಾದರೊಂದು ಹೇಳೋದೇ ಅವ್ರ ಸ್ವಭಾವ. ರೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟಿ ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣ ಆಗತ್ತೆ ; ಅದಿಲ್ಲದೇ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾವಿನ್ಯಾಯಿ ಉದ್ರತ್ತೇನವ್ವಾ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಆಂ-ಹಾಂ, ಬೇಡ ಬೇಡ-ಅದೂ ಆಗ್ಲಿ. ಶ್ರದ್ಧೆಗಿಂತ ಮುಂದೆ ದೇವರಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ನಂಬುಗೆ. ಅದನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡ ಬಾರದು. ಚೆನ್ನಾ, ನೀವು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲಾ-ಎಲ್ಲಾ ನಾನೇ ಕೊಡ್ತೇನೆ, ಏನು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಬ್ಯಾಡ್ರವ್ವಾ ನಿಮ್ಮ ಹಣಾ ನಮ್ಮೆ, ಅನಾವಶ್ಯಕ ತೊಂದ್ರೆ ಬೇಡ ನಿಮ್ಮೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಗಂಗವ್ವಾ ! ನನ್ನೆ ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೇ ಇದ್ರ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ಕೇಳು, ಇದು ಸಾಹುಕಾರ್ಯ ಪ್ರೋನೋಟು ಬರ್ಸಕೊಂಡು ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣದಂತೆ ಅಂತ ತಿಳೀಬೇಡ. ನನ್ನ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ, ನನ್ನ ದೀನಬಂಧುಗಳ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ಮುಡುಪಿದು. ನೀನು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸ ಬೇಡವ್ವಾ.

ಚನ್ನ—ಅಗಲಿ ತಾಯೀ, ಈಗ ಕೊಡ್ತಿ ಮುಂದದನ್ನ ತಿರುಗಿ ಮುಟ್ಟೋವೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಸಂಕಜ್ಜಾ, ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುವಿರೇನು ? ಕೇಳಿ, ನೀವು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಭಯಪಡಬೇಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ರೋಗದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಗೊತ್ತದೆ, ನಿಮ್ಮ ಖಾಯಿಲೆಯ ಗುಟ್ಟನ್ನ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇಗೊಳ್ಳಿ, ಮತ್ತೆ ನಾಳೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕಂದಾಯದ ಹಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಗೌಡ್ರು ಜಪ್ತಿಗೆ ತರತಾರೋ ಏನೋ, ಹರಾಜುಮಾಡ್ತಾರೋ ಏನೋ ಅಂತ ಚಿಂತೆ ಹಚ್ಚೋ ಬ್ಯಾಡ್ರು. ಇದೋ, ನಿಮ್ಮ ಕಂದಾಯದ ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಗೊಳ್ಳಿ.

ಸಂಕಪ್ಪ....ಅವ್ವಾ-ಬೇಡ ಅವ್ವಾ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡತನಾ ತೋರ್ಸತ್ತೆ. ಆದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಣ್ಣಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನ ಕೆಡೀಬ್ಯಾಡ್ರು ನೀವು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೊಂದು ಹಳೇ ತಪ್ಪೇಲಿ, ಹರಕು ಮುರಕು ಚೊಂಬು ಚರಿಗೇನೂ ಇದೆ. ಸಾಲದೇ ಇದ್ರೆ ಒಂದು ಕರೆಯುವ ಆಕಳೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನೇ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ನಾನು ಈ ಸಲ್ದ ಕಂದಾಯ ಮುಟ್ಟತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಹಣ ಬ್ಯಾಡ್ರು.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅದ್ಯಾಕಜ್ಜಾ ಇಷ್ಟು ಭಯಪಡ್ತಿರಿ ? ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೂ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲವೇನು ನಿಮಗೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಸಂಕಜ್ಜಾ ! ಅಮ್ಮಾವ್ರು ಕೊಡೋ ಹಣ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ ಕಣಪ್ಪಾ, ತಕೋ.

ಸಂಕಪ್ಪ....ಹೌದು ಮುದ್ದಜ್ಜಾ - ಅಮ್ಮಾವ್ರು ದೊಡ್ಡವ್ರು. ಅವು ಗುಣಾ ದೊಡ್ಡು. ಅವು ಮನ್ನಾ ಧಾರಾಳ. ಆದ್ರೆ ಈ ವಿಷಯ ಸಾವ್ಕಾರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತೂ ಅಂದ್ರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಅವಿಗೂ ಸಂಕಪ್ಪ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ, ನಾನೂ ಉಳಿಯೋ ಹಾಂಗಿಲ್ಲಾ. ಆದ್ರಿಂದ ಬೇಡ ಕಣಪ್ಪಾ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಸಂಕಜ್ಜಾ ! ಇದು ಸಾವ್ಕಾರ ಹಣಾ ಅಲ್ಲ. ಅವು ಒಂದು ಬಿಡಿಗಾಸನ್ನೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೊರಲಿಗೆ ಕಟ್ಟೋದಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ

ತನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರೇಮದುದುಗೆರೆ. ಅದಿಂದ ನೀನೇನೂ
ಅಂಜಬೇಡ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಒಳ್ಳೆ ತಾಯೀ, ನಾನಿದನ್ನ ಎಷ್ಟಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡು - ಆ ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕನ್ನ ನಾನು ತಕ್ಕೊ
ತ್ತೀನೆ, ಈ ರೂಪಾ ನೀನುಗೋ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹಾಂ-ಅದಾಗಬಹುದು ತಾಯೀ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅದರೆ ನೋಡು ಒಂದು ವಿಚಾರ. ನೀನೀ ಅಕ್ಕನ್ನ ಬಹು
ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಾಕಿದ್ದೀ. ನಮ್ಮನೇಲಿ ಕೊಟ್ಟೀ ತುಂಬಾ ಆಕಳಿವೆ.
ಅವುಗಳ ಜತೆಗೆ ಇದನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ್ರೆ ಇದೂ ಹಾಳಾಗಿಹೋದೀತು;
ಅದರಿಂದ ಸಧ್ಯ ಇದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ, ನನ್ನದಾಗಿಯೇ ನೀನಿದನ್ನ
ಸಾಕಿಕೊಂಡಿರು. ಗಂಗೆವಾ, ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ್ನ ನೀನೇ ಸಾಕುತ್ತೀರು,
ಅದೀತೇನು ?

ಗಂಗೆವಾ—ಅಪ್ಪ ಒಪ್ಪಿದ್ರೆ ಅದೀತು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇನ್ನು ಅಪ್ಪ ಒಪ್ಪದೇ ಏನ್ನಾಡ್ತಾನೆ ? ಅಮ್ಮಾವ್ರ ಮಾತೀಗೆ
ಇಷ್ಟೂ ಬೇಡವೇನು ಬೆಂ !

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಶೋಷ. ಚೆನ್ನಾ, ಆ ಹಣ ತಕ್ಕೊಂಡು
ಗೌಡ ಕಂದಾಯಾ ಕೊಟ್ಟಿಡವ್ವಾ.

ಚೆನ್ನ—ಅಗ್ಲಿ ಮಾವಾ. ತಾಯೀ, ಕೊಡ್ತವಾ ಇಲ್ಲಿ,

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಊಂ-ಹೂಂ-ನಾನಿದನ್ನ ಅಜ್ಜನ ಕೈಮೇಲೇ ಇಡಬೇಕಂತಿ
ದ್ದೀನೆ. ಹಿಡೀರಜ್ಜಾ-ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ. (ಕೊಟ್ಟು ಪಾದ ಹಿಡಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ಇದೇನು ನಮ್ಮಾ ಇದೂ ! ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಮಾತಾಯಿ ನಮ್ಮ ಪಾಪಿಗಳ
ಪಾದಾ ಮುಟ್ಟುರು ತಾಯೀ - ಎಳ್ಳಮ್ಮಾ-ಎಳ್ಳಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಇಲ್ಲಜ್ಞಾ-ನಾನು ಏಕೋದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರು ನಿಮ್ಮೆ
ಬಹಳ ತೊಂದ್ರೆಕೊಟ್ಟು. ನಿಮ್ಮಿಂದ್ಲೇ, ನಿಮ್ಮ ರೈತಬಂಧುಗಳ ಕಷ್ಟ
ದಿಂದ್ಲೇ ನಮ್ಮನೆ ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದೆ. ನಿಮ್ಮೀಗಿನ
ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯೇ, ಒಡಲ ಶಾಪವೇ ನಮ್ಮಸೆಯನ್ನ ಮುಂದಿಲ್ಲಾ
ಅನ್ನೋ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿಟ್ಟಿದೆ ಅಜ್ಞಾ-ನೀವು ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳು, ಮಹಾ
ಯೋಗಿಗಳು-ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಒಂದೊಂದು ಬಿಸಿಯುಸಿರೂ
ನಮ್ಮ ಕುಲಕೋಟಿಯನ್ನ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡತ್ತೆ. ಆದ್ರಿಂದ ಹೇಳಜ್ಞಾ
ನಮ್ಮನು ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮನೇ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಯಾವ ಮನಸ್ತಾಪವೂ
ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಜ್ಞಾ, ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೋಗ್ತೇನೆ.

ರಾಗ-ಧಾನೀ-ಖವಾಲೀ

ಸತಿಭಾಗ್ಯಾ ಘನ ವರವನೆ ಬೇಡುವೆ ನಾ

|| ಧೃ ||

ಆರುವ ಜ್ಯೋತಿಯ ನೀ ಕಾಯೋ

ಪ್ರೇಮದ ತೈಲವ ಮೋದದೊಳೆರೆದು

|| ೧ ||

ಸಂಕಪ್ಪ—ಇಲ್ಲ ತಾಯೀ, ನನ್ನ ಕಾಲು ಬಿಡ್ರಿ ನೀವು. ನಿಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಹಸ್ತ
ವನ್ನ ನನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಬಾರದವ್ವಾ. ನೀವು ವ್ರತಾಪ್ಯಮಾತ್ರ
ರಲ್ಲಾ-ಮಹಾದೇವಿಯರವ್ವಾ. ತಾಯೀ, ನಾವು ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳಾದ್ರೆ
ನಾವು ಮಾಡ್ತಿರೋ ತಪಸ್ಸು, ಯೋಗ, ಪೂಜೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಸಂತೋಷ
ಕ್ಕಾಗಿ ಅಮ್ಮಾ. ಅಂತಹುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನೆ ಮನಸ್ತಾಪ್ತೇ? ಇಲ್ಲ-ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ
ಇಲ್ಲ. ದೇವು ನಿನ್ನೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನ ಮಾಡ್ಲಿ. (ಹರಸುವನು)

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಈಗ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವ್ಯಾತಜ್ಞಾ. ಚನ್ನಪ್ಪ-ನಿಮ್ಮೇ
ನಾದ್ರೂ ಬೇಕಾದ್ರೆ ನನ್ನೆ ಹೇಳಿಕಳ್ಳತಾಯಿರೀರೇನು? ನಾನು ಪರ
ಕೀಯಳಲ್ಲಾ - ನಿಮ್ಮವಳೇ....ನೆನಪಿರಲಿ.

ಚನ್ನ—ಆಗ್ಲಿ ತಾಯೀ, ತಿಳ್ವತೇನೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಏನೇ ಗಂಗಳಾ-ಅಡ್ಲಿ ಗಿಡ್ಲಿ ಆಯ್ತೇನು? ಏನು ಮಾಡ್ಲಿದ್ಲೀ
ಯವ್ವಾ ಉಣ್ಣೋಕೆ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಗಂಗಮ್ಮಾ-ಮನೇ ಬಾಳ್ಗಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನ ಹಾಗೇ ಕಳ್ಳತಾ
ರೇನೇ ? ಒಂದಷ್ಟು ನೀಡಿಬಿಡು-ಬಹು ಹಸಿವಾಗತ್ತೆ ಕಾಣವ್ವಾ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಎನ್ನೀಡ್ತಾಳೆ ಅವು ನಿಮ್ಮೆ. ಗಂಗಾ, ಬಡ್ತೀಯೇನೇ ಅವೋ
ರಿಗೆ ?

(ಗಂಗಮ್ಮನು ತಲೆದೂಗುವಳು)

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಅಂ-ಹಾಂ-ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ ಕೇಳೋರಲ್ಲ ನಾವು, ನಿಮ್ಮೆ
ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ನಮ್ಮೂ ಒಂದು ಹಿಡಿ. ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿಯೇ ಉಣ್ಣೋಣ.

ಚನ್ನ—ಆಗ್ಲಿ, ಮತ್ತೇಕೆ ತಡ ? ನಾಳೆ ಬೇಕಂದ್ರೆ ನೀವು ನಮ್ಮನೇಗಿ-
ಬಂದೀರಾ ? ಎಲೈ, ಕೈಕಾಲೆತ್ತೊಳಕೊಲೈ, ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಓಹೋ-ಎಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಹಳ್ಳದ
ದಂಡೆಯಲ್ಲೇ ಅಶ್ವನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿ. ಕೈಕಾಲು ತೊಳ್ಳೊಳ್ಳದೇ
ನಾವು ಬರ್ರೇವೇನು ಒಳಗೆ ? ಊಟಾ ಒಳಗೆ ಬೇಡ, ಇಲ್ಲೇ ಅಜ್ಜನ
ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಆಗ್ಲಿ.

ಸಂಕಪ್ಪ....ಹೋಗೇ ಗಂಗಾ-ಯಾಕಾಚ್ಚೋತೀ ? ಇದ್ದದ್ದು ತಂದು ನೀಡು.
ಬಡ್ವರ ಮನೇ ಊಟ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ !

(ಗಂಗೆಯು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು ಗಂಗೆಯು
ಬಟ್ಟಲನ್ನಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರೊಟ್ಟಿ-ಚಟ್ನಿಯನ್ನು ತಂದಿಡುವಳು.)

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—(ಸ್ವ) ಎಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ ಇದೂ ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಲು ವಿಧ
ವಿಧದ ಸಕ್ಕಾನ್ನ ; ಇಲ್ಲಿ ಆರಿದ ಒಣಕು ರೊಟ್ಟಿ, ಖಾರದ ಹಿಂಡಿ.
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲು ಕಾಯಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಮಸಾಲೆ ಹಾಲು ; ಇಲ್ಲಿ
ಹಳ್ಳದ ಜೊಗು ನೀರು, ಆಹಾ ! ಎಂತಹ ಸಕ್ಷವಾತವಿದು !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಬಹು ರುಚಿಯಾಗಿದೆ ಕಾಣವ್ವಾ ಚಟ್ನೀ, ನಾಲಿಗೆಲಿ ಹಾಂಗೆ
ಹಾಂಗೆ ನೀರು ಸುರೀತಾ ಇದೆ.

ಡಯಲಾಗ್

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆಹಾ ಈ ಊಟು ಆನಂದವೇನೆಂಬೆ
 ಮೃಷಾನ್ನದೂಟಾ ||
 ಗಂಗೆ—ಬಿಸಿಯಾರಿ ತಣಿದಿಹ ಒಣ ರೊಟ್ಟಿ ಚೂರು |
 ರಸದೂಟವೆನ್ನುತೆ ಮಾತಿನ ದೂರ ||
 ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ನೀ ಪ್ರೇಮದ ಹೃದಯದೆ ನೀಡಿಹ ತುಣುಕು |
 ಆರುವ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅವ್ಯತದ ಸೆಳಕು ||

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟಿ ೩

[ಹೊಲದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಹಾದಿ. ಸಂಗಯ್ಯನವರು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಾ
 ಕ್ರವೇಶಿಸುವರು.

ಸಂಗಯ್ಯ—(ಉಸರ್ಗರೆದು) ಪಾಪ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಭಯ ಅಂಜೋ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ,
 ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗ್ತಾ ಇದೆ. ತೇಜ
 ಸ್ವಿಯ ಮುಂದೆ ದುರ್ವ್ಯಸನಿ ಎಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲಲಾರ. ಆಚಾರವಂತನ
 ಮುಖವನ್ನ ಆನಾಚಾರಿ ಅರಗಳಿಗೆಯೂ ನೋಡಲಾರ. ನನಗೀಗ ಈ
 ಪರಮಪವಿತ್ರ-ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಹೃದಯದ ಸರ್ವಮಂಗಳಾದೇವಿಯವರನ್ನ
 ನೋಡೋದಂದ್ರೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನ
 ನೋಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಎಂತಹ ಪಾಪಿ ನಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ
 ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರವಿದ್ದೂ ಅದನ್ನ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
 ನೀಚತನಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ! ಧರ್ಮಗುರುಗಳೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ನಾವೇ
 ಈ ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನ ತುಳಿದೆವೆಂದರೆ ಇನ್ನು ಬೇರೆಯವರ ಗತಿಯೇನು ?
 ನಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ದು, ಅತಿ ಪೂಜನೀಯ
 ವಾದ್ದು ಆದರೆ ನಾವೇ ಅದನ್ನ ಮರು ಅದರ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತ

ಅನಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದೇವೆಂದ್ರೆ ಬೋಕವಾದ್ರೂ ನಮಗೇನಂದೀತು ? ನಮ್ಮಿಂದ ಗುರುಪರಂಪರೇಗೇ, ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯೆಗೇ ಲಾಂಛನ ಬಾರದೇ ಇದ್ದೀತೇ ? ನಿಜ ನಿಜ-ನಾನು ತುಳಿದುದು ತಪ್ಪು ಹಾದಿ, ಮಾಡಿದ್ದು ಮಹಾಪರಾಧ. ಸರ್ವಮಂಗಳಾದೇವಿಯವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ ಏನಾಗತಾ ಇತ್ತೋ ! ಆಗಲಿ, ಆದದ್ದಾಯ್ತು... ಇನ್ನಾದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಕೊಂಡು, ವಿದ್ಯೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತು ನನ್ನ ಸ್ವಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮಹಾಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾದು, ನಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗಾದ್ರೂ ಒಂದು ಆದರ್ಶಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸತೇನೆ. ಎಲೈ ನನ್ನ ಹೃದಯವೇ ! ನೀನಿಂದಿನಿಂದ ಪವಿತ್ರ ನಾಗು, ಮಷ್ಟ ವಿಷಯಲಾಲಸೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಬೇಡ. ಎಲೈ ನನ್ನ ಚಂಚಲೇಂದ್ರಿಯಗಳೇ ! ನೀವು ಸ್ಥಿರಪ್ರತಿಜ್ಞರಾಗಿರಿ, ನಿಮ್ಮಿಂದೆಂದೂ ಇನ್ನು ದುರಾಚರಣೆಯು ನಡೆಯದಿರಲಿ. ಓ ನನ್ನ ಹೃದಯಸ್ಥ ಪರಮೇಶ್ವರಾ ! ನೀನು ಎಂದೆಂದೂ ನಿನ್ನ ಸತ್ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀರಿ ನನ್ನನ್ನು ಪಾಪಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಗೊಳಿಸಿ ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆಸು. (ಹೋಗುವನು)

[ತೆರೆ ಏರುವುದು]

ನೋಟ ೪

[ಊರ ಮುಂದಿನ ವೇಸಸ್ಥಾನದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು. ರೈತರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರೂ ರಾಮಯ್ಯನೂ ಕುಳಿತಿರುವರು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಸಂಕಪ್ತ ! ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ರಾತ್ರಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಪಯೋಗವಾಗಿದೆ ನೋಡಿ.... ಕೇವಲ ಆರೇಳು ತಿಂಗಳ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಓದಲಿಕ್ಕೂ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮೊದಲೇ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಾದ ಕೆಲವರಿ

ಗಂತೂ ಈಗ ಒಳ್ಳೇ ಬೆಳೆಯುವ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬರ ನೀರು ಸಿಕ್ಕಂತಾಗಿದೆ. ಅವರು ಪ್ರತಿದಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೋ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೋ ಓದಿಕೊಂಡು ತಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಎಳೆಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದ ಬಹುದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹೌದು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರ. ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರಮದ ಫಲ. ನನ್ನೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಓದೋಕೆ ಬರತದೀಗ.

ಒಂದನೆಯವ—ಸಂಠೆ ಗೌರವ, ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಪತ್ರಿಕೆ ತರಿಸ್ಸೋ ದಾಗೆ ಮಾಡ್ತೀರೇನು ?

ಎರಡನೆಯವ—ಪತ್ರಿಕೆ ಎಷ್ಟು ತರಿದ್ರೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಯ್ಯಾ....ಒಂದರ ನಕಲು ಒಂದು ! ಅದರ ಬದಲು ಹತ್ತು ರಾಫೀಸಾದ್ರೂ ತರಿದರೆ ಹಾಯಾಗಿ ನೂಲ್ತಾ ಕುಂತಿರಬಹುದಿತ್ತು.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಸುಮ್ಮನೆ ನೂತ್ರೆ ಬಟ್ಟೆ ಮಾಡೋರ್ಯಾರಣ್ಣಾ ? ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲೂ ಬೇಕೋ ಬೇಡೋ ಹೇಳು. ಅದ್ರಿಂದ ನಾನನ್ನೋದಂದ್ರೆ ಚರಖಾ-ಮಗ್ಗೂ ಎರಡೂನೂ ಬೇಕು ಅಂತ.

ಎರಡನೆಯವ—ನೂಲು ನೂತು ಛಲವಾದೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ನೇದುಕೊಡ್ತಾನೆ. ಅದೇನು ಕಷ್ಟವೇನು ?

ಒಂದನೆಯವ—ಈ ಪ್ಯಾಟೀ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯೋರೇ ಇಲ್ಲ ಈಗ. ಛಲವಾದೀ ಮಗ್ಗಾ ಮಾರಾಟ ಆಗಿಹೋಯ್ತು.

ಚನ್ನ—ಕೆಲ್ಸಾ ಬರತ್ತೋ ಇಲ್ಲೋ ಅವರಿಗೇ .... ಮಗ್ಗ ತಂದ್ಕೊಟ್ಟಿ ನೇದೇ ನೇಯ್ತಾನೆ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹೌದಪ್ಪಾ, ನಾವು ಹಳ್ಳಿಯವರು ಉಂಡು ಉಡಲು ಬೇರೆಯವರನ್ನ ಅಶ್ರಯಿಸಬಾರದು. ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಈ ನೂಲುವ ಮತ್ತು ನೇಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿದೆ.

ಒಂದನೆಯವ—ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರ ತೆರೀತೇನಂದ್ರಲ್ಲಾ ಗೌಡ್ರ ?

ಎರಡನೆಯವ—ನೀನೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲದ್ದೇ ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟೊಂಡು ಒದ್ದಾಡ್ತೀ ಇದ್ದೀ.
ಅಲ್ಲೋ, ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರ ಬಂದ್ಯಾಡ್ಲೆ ರೈತ್ರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚತ್ತೇನೋ ?

ಮೂರನೆಯವ—ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ಜೇನು ಸಾಕೋ ಕ್ರಮವನ್ನ ಇಟ್ಟಿ ಆದೀ
ತಲ್ಲೇನು ?

ರಾಮಯ್ಯ—ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಈಗ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ ನೋಡಿ ! ಯಾವ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸೀತು ? ಯಾವ
ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾದೀತು ?
ಪರಕೀಯರು ಯಾವ ರೀತಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎಂಬ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳು
ವಳಿಕೆಯೂ ಈಗೀಗ ನಿಮಗಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನಿಗೂ
ಒಂದೊಂದು ಉಪಕಸಬನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕಂದಿದೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ
ನಾನು ಬಹುವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ಚಾಪೆ ನೇಯೋದು ನನಗಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳದ ದಡ
ದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಆಪು ಸಿಗುತ್ತೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ನನಗೆ ಬರೇ ಬೇಸಾಯ ಸಾಕು, ಕಾಳಿನ ಜತೆಗೇ ನಾನು ಈ
ವರ್ಷ ಬೇಕಷ್ಟು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಬೇಕಂತಿದ್ದೀನಿ. ಇದು ಬಹು
ಫಾಯ್ದೆ ಕೆಲ್ಲ.

ಚನ್ನ—ಸಂಠ ಗೌಡ್ರಾ, ಯಾವ್ದೋ ಸರ್ಕಾರಿ ಗೊಬ್ರಾ ಉಂಟೊ ಅಂದ್ರಲ್ಲಾ
ಅದನ್ನಷ್ಟು ತರಿಸಿಕೊಡ್ತೀರೇನು ? ನಮ್ಮ ತರ್ಕಾರಿ ಗಿಡಗಳ ಬುಡಕ್ಕೆ
ಅದೇ ಹಾಕಬೇಕಂತಿದ್ದೀನಿ ನಾನೀ ವರ್ಷ.

ಎರಡನೆಯವ—ಗಿಡ ಎಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟುಹೋಗತ್ತೇ ಕಣೋ ಅದನ್ನ ಹಾಕಿದ್ರೆ ;
ನಾನು ಕಂಡೀನಿ ಅದನ್ನ ತಂದು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದಕ್ಕೂ ಕ್ರಮವಿದೆಯಪ್ಪಾ. ನಮ್ಮ ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನೇ ನಾನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು, ಗಿಡ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಫಲ ಸಿಂತಿದೆ.

ಚನ್ನ—....ಕೇಳಿ ಯೇನು ?

ರಾಮಯ್ಯ—ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವೂ ಈಗ ನಿಂತಿರುವುದು ಹಣ ದಿಂದ ; ನಮಗೆ ಹಣ ಬೇಕು. ಶೈತರದ್ದೇ ಆದ ಒಂದು ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಬೇಕು. ಅದಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೇ ನಾನು ಕೆಲವು ಜನ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ. ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ-ಯೋಜನೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ.

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಹೌದು ಗೌಡ್ರಾ--ನೀವಿದ್ದು ಕೈಹಾಕಿದ್ದೆ ಆಗತ್ತೆ. ನಾವ್ಕೇಳಿದ್ದೆ ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ. ಜತೆಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೆ ಸಿದ್ಧಣ್ಣನನ್ನೂ ತಕ್ಕೊಳ್. ಅವನ ಮಾತಿಗೂ ಬೆಲೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಓಹೋ, ಇಂದೇನಿಂದು ಸಿದ್ಧಣ್ಣನವರ ಸವಾರಿ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ, ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲವೇನು ಅವರು ?

ಬಂದನೆಯವ—ಇದ್ದಾರೆ ಗೌಡ್ರಾ. ನಾನೂ ಸಿದ್ಧಣ್ಣನೂ ಕೂಡಿಯೇ ಬರ್ರಿ ದ್ದೆವು, ಇತ್ತಲಾಗಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತಲವಾರ ತಿಮ್ಮ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾ ವರು ಕರ್ಧರೂ ಅಂತ ಕರೊಕ್ಕಂಡು ಹೋದ ; ಬಂದಾರು.

ಎರಡನೆಯವ—ಹಾಂಗಾದ್ರಾತ ಸಾವ್ವಾರ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ಯಾಕಂದ್ರೆ ಸಾವ್ವಾರ್ಲಿ ಗೌಡ್ರಾ ಕೂಡಿಯೇ ಆಗ ಮನೆಗೆ ಹೋದ್ರು. ಹೋಗ್ತಾ ತಿಮ್ಮನ್ನ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನ ಕೇಳಿ ನಾನು ಸಿದ್ಧಣ್ಣನನ್ನ ಕರೆಯೋಕೆ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಇದೇನಪ್ಪಾ ಮತ್ತೆ ರಾತ್ರಿ ವಿಚಾರ ಸಿದ್ಧಣ್ಣನಲ್ಲಿ !

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಸಂಠ ಗೌಡ್ರೆ, ಸಾವ್ವಾರ್ಲಿಗಿನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿಲ್ಲಾ

ಕಾಣ್ರೆ. ಪಾಪ, ಸಂಕಣ್ಣನ್ನ ಇಷ್ಟು ದುಸ್ಥಿತೀಗೆ ತಂದ್ರೂ ಇನ್ನೂ ಅವ್ರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹಾಂ--ಅದೇನಂತೆ ಅವ್ರ ವಿಚಾರ ? ನಿಮಗೆ ಕರೀಲಿಕ್ಕೆ ಆಳು ಬಂದಿತ್ತಂತಲ್ಲಾ !

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಹಾಂ-ಆಳು ಬಂದಿತ್ತೂ-ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಕಳ್ಳ ಕಣ್ಣ ಸುಗ್ಗೀ ಕಾಲ್ದಾಗೆ ನಾನು ಕೇಣೀ ಕಾಳ್ಳಗ್ಗೆ ಸಂಕಣ್ಣನಿಗೆ ಹಣಾ ಕೊಟ್ಟು ಅವ್ವ ಹೊಲಾ ನನ್ನ ಹೆಸರೇಗೆ ದೀಡು ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನ ಈಗ ತನ್ನ ಹಸ್ತೀಗೆ ಬಿಟ್ಟೊಡು, ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ತಗೋ ಅಂತ ಸಾವ್ಯಾರ ಕೂತಾನೆ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಉದ್ದಿಶ್ಯ ?

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ಇನ್ನೇನು ರಾಮಣ್ಣ ಗೌಡ್ರೇ-ಸಂಕಣ್ಣನ್ನಷ್ಟು ಒತ್ತರೇ ಮಾಡೋದು. ಆತ್ಮ ಹೊಲಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡ್ಪಿ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಓಡ್ಕೊನರೆಗೂ ಅವ್ರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಲ್ಲಾ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅವ್ವ ಜತೇಗೆ ನಿಮ್ಮಪ್ಪಪ್ಪಾ ಸೇರೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಸಿದ್ದಣ್ಣಾ ! ನೀನವ್ರ ಮಾತೀಗೆ ಸೋತು ಹಾಂಗೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಮಾಡ್ಬೇಡ ಕಾಣಪ್ಪಾ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಊರು, ನಾನು ಮಾಡ್ಬ ಹೊಲಾ ನನ್ನ ಕೈತಪ್ಪಿ ನನ್ನನ್ನ ಅನಾಥನ್ನ ಮಾಡ್ಬೇಡಾ. ಪೂರ್ಣ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಕೊಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದಿದ್ರೆ ತುಸ ತುಸ ಕೊಟ್ಟೊಂಡ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಋಣಾ ತೀರ್ದೀನೆ ನಾನು. ನಾನು ಸತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನ ಅಲ್ಲೇ ಮಣ್ಣು ಮಾಡ್ರಪ್ಪಾ ಸಿದ್ದಣ್ಣಾ-ನನ್ನ ಹೊಲ್ದಿಲ್ಲೇ.

ಸಿದ್ದಪ್ಪ—ನಾನೇನು ಅವ್ರ ಹಾಂಗೆ ಕಟ್ಟು ಅಂತ ತಿಳ್ಳಿದೆಯೇನೋ ಸಂಕಣ್ಣಾ ? ಕೇಳು-ನಿನ್ನ ಹೊಲಾ ನೀನು ಯಾವಾಗ್ಲೇ ಬಿಡ್ಪಿಕೋ-ಅದು ನಿನ್ನದೇ. ಅದನ್ನ ಬೇರೆಯವ್ರ ಮಾರೀಪತ್ತು ಮಾತ್ರ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ ನಾನು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಸಂಕಣ್ಣ-ನೀವು ಹೆದ್ರಬೇಡಿ, ದೇವರಿದ್ದಾನೆ, ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಮಾಡ್ತಾನೆ ಆತ. ಭೂಮಿತಾಯನ್ನ ನಂಬೋರು ಯಾರೂ ಹಾಳಾ ಗಿಲ್ಲ ಕಾಣ್ರಪ್ಪ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ನನ್ನೂ ಅದೇ ಧೈರ್ಯ. ಉಕ್ಕೋನೂ ತೆಗ್ಗೋನೂ ಆಸ್ತೇ !

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೫

[ಊರಿನ ಒಂದು ಭಾಗ. ಗೌಡರೂ ಗಿರಿಯಪ್ಪನವರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.]

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪ ಕಣ್ಣು ಸುಗ್ಗೀ ಆಯ್ತಂತಲ್ಲಾ ಗೌಡ್ರೇ. ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ್ಡ್ ಹಣಾ ಗಿಣಾ ಬಂತೇನ ಈ ಕಿಸ್ತಿನದು ?

ಗೌಡ—ಈ ವರ್ಷದ ಪೈರೂ ಆತನದು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಹಾಂಗಿದೆ. ಸಿದ್ಧಪ್ಪನ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿನೂ ಕೊಟ್ಟನಂತೆ. ಅಸಲು ಪೈಕಿಯೂ ಅರ್ಧಾಂಶ ಏನೋ ತೀರ್ದಿದನಂತೆ. ನಮ್ಮ ಕಂದಾಯ ಪೂರ್ಣ ಬೇಬಾಕ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟದ್ದಾನೆ ನಿನ್ನೇನೇ ಬಂದು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಆಂ-ಬೇಬಾಕಿ ? ಗೌಡ್ರೇ, ನಾನು ಸತ್ಯ ಹೇಳ್ತೇನೆ, ನೋಡಿ, ಅವನಿಗ್ಯಾರೋ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾರಂತ ತೋರತ್ತೆ ನನಗೆ.

ಗೌಡ—ಇರಬೇಕು ; ಇಲ್ಲವಾದ್ರೆ ಕಳ್ಳ ಬಾಕೀ ಕಂದಾಯ ಕೊಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಅನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಡೀ ಕಾಳೂ ಉಳ್ಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಾವು. ಅದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಈವರೇಗೆ ಜೀವನಾನೂ ನಡೀತು. ಈಗ ಕಂದಾಯ-ಸಾಲ್ದ ಬಡ್ಡೀ ಸಹಾ ಕೊಟ್ಟು ಕೈ ತೊಕ್ಕೊಂಡು ಕೂತುಬಿಟ್ಟದ್ದಾನೆ ಅಂದ್ರೆ ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಗುಟ್ಟಿದೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಿನ್ನೇನಾದ್ರೂ ಅರ್ಥ ಆಯ್ತೇನು ಇದರದ್ದು ?

ಗೌಡ—ಏನೂ ಇಲ್ಲಾ ನೋಡಿ. ಜನ್ಮಂತಾರೆ ಹೊಲಾ ಕೊಟ್ಟತೂ ಅಂತ ;
ಆ ಹೊಲಾ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಈ ವರೆಗೆ ನೋಡಿಲ್ಲೇನು ನಾವು ? ಈಗ
ಹೆಚ್ಚಂದ್ರೆ ತರ್ಕಾರೀ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನಾಲ್ಕು
ಕಾಸೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ. ಅದು ಉಟಕ್ಕೆ ಆಗಿಹೋಯ್ತಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಾನು ಹೇಳ್ತೀನೆ ಕೇಳ್ತೀರೇನು-ಹಣಾ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತೂ ಅಂತ ?

ಗೌಡ—ಹಾಂ-ಹೇಳ್ತಲ್ಲಾ-ಗೊತ್ತಾಯ್ತೇನು ನಿಮ್ಮೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಬೇಸ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ ?

ಗೌಡ—ಬೇಸ ಯಾತಕ್ರೀ ಇದ್ರಲ್ಲೇ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಗೌಡೇ, ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ರಾಮಯ್ಯಗೌಡ ಕಾರಭಾರ ಅಂತ
ಕಾಣುತ್ತೆ. ಹಗ್ಗೂ ರಾತ್ರೂ ಅಂವಲ್ಲೇ ಇರಾನಂತೆ ಪ್ರಾಯ
ನೋಡೀ....ಹ್ಯಾಂಗೂ ಸಂಕಷ್ಟ ಮಗ್ಗು ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮಾನ
ಅಳಿಯಂದಿರು ಹೊಲ್ದಲ್ಲಿ ದುಡಿತಾ ಇರಾರೇ-ಇನ್ನೇನು ಕೇಳ್ವೇಕೇನು ?
ಸಹಾಯ ಸಾರೋದ್ದಾರವಾಗಿ ನಡೀತ್ತೆ !

ಗೌಡ—ನನಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲಾ. ನನ್ನ ಹುಡುಗ ಎಷ್ಟೇ ನನ್ನಿರಾಡಿದ್ದೂ
ಅನ್ನ ಕಚ್ಚಿ ಕೈ ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೇ ಅಂತ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.
ಇದ್ರ ಮೇಲೆ ಕೊಡೋಕೆ ಅನ್ನ ಹತ್ರ ಎಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು ಹೇಳ್ತ ? ಮನೆ
ಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ಅನ್ನಿಗೆ ನಾನು
ಕೊಡ್ತಾ ಇಲ್ಲ-ಅನ್ನ ಕೇಳೋದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಂಗಂತ ದುಡೀಲಿಕ್ಕೇ
ನಾದ್ರೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡ್ತಾನೆಯೇ ? ಹತ್ತು ಜನ್ಮ ಕೆಲ್ಸಾ ಅಂವ
ಒಬ್ಬ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಮನೇದ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಬೇಕ್ರೀ ರೊಕ್ಕಾ ? ನಿಮ್ಮಗನೂ ಏನು ದಡ್ಡ
ನಲ್ಲ-ತನ್ನ ಮನೇ ಹಾಳ್ಮಾಡ್ಬೇಕಂತ ಅವನೀಗೇನೂ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲಾ.

ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹತ್ರ ' ನಾನು ಹಾಂಗ ಮಾಡ್ತೇನೆ, ಹೀಂಗ ಮಾಡ್ತೇನೆ ' ಅಂತ ಚಂದಾ ಎತ್ತಿ ತರ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ವಿನಿಯೋಗ ! ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಹತ್ರವೂ ಬಂದಿದ್ದಾ ; ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಾಸ್ತಿ ಅಂತ ಕಳಿಸಿಟ್ಟಿ ಪಾಪು.

ಗೌಡ—ನನ್ನ ಹತ್ರ ಕೇಳಿ - ಎಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟದ್ದೂ ಇಷ್ಟೇ-ನಾಸ್ತಿ ! ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ಅಂವ ಕೈಗೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಎನೋ ಅಪ್ಪ-ಇದ್ರಲ್ಲಿ ನನ್ನೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ರೂ ಸಿಮ್ಮೆ ಹೇಳ್ತೇನೆ, ನಿಮ್ಮದೊಂದು ಕಣ್ಣಿರಲಿ ಆತ್ಮ ಮ್ಯಾಲೆ. ಬರ್ತೇನೆ.... ನಮಸ್ಕಾರ. (ಹೋಗುವರು. ಗೌಡರು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಹೋಗುವರು)

[ತೆರೆ ಏರುವುದು]

ನೋಟ ೬

[ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯ ಅಂತಃಪುರ. ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡುತ್ತಿರುವಳು.]

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹಾಂ-ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಇದೂ ಒಂದಿರಲಿ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಸೀರೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಸಾಕು - ಒಂದು ನಾಲ್ಕಾರು ಇದ್ದರೆ ತೀರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಬ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಹುಳ ಹತ್ತಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿವೆ, ಅಲ್ಲಿ ಪಾಪ, ಬಡವರು ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೂ ಅರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗೋಳಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಹರಸಿಯಾರು ? ನನ್ನ ಕಂದನಿಗೆ (ಕರ್ಪೂರದ ಚೊಂಬೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಒಂದೆರಡು ಅಂಗಿಗಳಿದ್ದರೆ ತೀರಿತು-ಅಲ್ಲವೇನಪ್ಪಾ ? ಉಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿರುವೆಯೇನಪ್ಪಾ ? ಬರೀ ಮೈ,

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಿನ್ನೇನಾದ್ರೂ ಅರ್ಥ ಆಯ್ತೇನು ಇದರದ್ದು ?

ಗೌಡ—ಏನೂ ಇಲ್ಲಾ ನೋಡಿ. ಜನ್ಮಂತಾರೆ ಹೊಲಾ ಕೊಟ್ಟತೂ ಅಂತ ;
ಆ ಹೊಲಾ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಈ ವರಗ ನೋಡಿಲ್ಲೇನು ನಾವು ? ಈಗ
ಹೆಚ್ಚಂದ್ರೆ ತರ್ಕಾರಿ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನಾಲ್ಕು
ಕಾಸೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ. ಅದು ಊಟಕ್ಕೆ ಆಗಿಹೋಯ್ತಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಾನು ಹೇಳ್ತೀನೆ ಕೇಳಿರೇನು—ಹಣಾ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತೂ ಅಂತ ?

ಗೌಡ—ಹಾಂ-ಹೇಳಲ್ಲಾ-ಗೊತ್ತಾಯ್ತೇನು ನಿಮ್ಮ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಬೇಸ್ರ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ ?

ಗೌಡ—ಬೇಸ್ರ ಯಾತಕ್ಕೇ ಇದ್ದಲ್ಲ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಗೌಡ್ರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ರಾಮಯ್ಯಗೌಡ್ರ ಕಾರಭಾರ ಅಂತ
ಕಾಣುತ್ತೆ. ಹಗ್ಗೂ ರಾತ್ರೂ ಅಂವಲ್ಲೇ ಇರಾನಂತೆ ಪ್ರಾಯ
ನೋಡಿ....ಹ್ಯಾಂಗೂ ಸಂಕಷ್ಟ ಮಗ್ಗು ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಾಗಿರ್ದಾಳೆ. ಮಾನ
ಅಳಿಯಂದಿರು ಹೊಲ್ವಲ್ಲಿ ಮಡೀತಾ ಇರಾರೆ-ಇನ್ನೇನು ಕೇಳ್ವೇಕೇನು ?
ಸಹಾಯ ಸಾರೋದ್ದಾರವಾಗಿ ನಡೀತೆ !

ಗೌಡ—ನನಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲಾ. ನನ್ನ ಹುಡುಗ ಎಷ್ಟೇ ನನ್ನದಿರಾಡಿದ್ರೂ
ಅನ್ನ ಕಚ್ಚಿ ಕೈ ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೇ ಅಂತ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.
ಇದ್ರ ಮೇಲೆ ಕೊಡೋಕೆ ಅನ್ನ ಹತ್ರ ಎಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು ಹೇಳ್ತ ? ಮನೆ
ಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ಅನ್ನಿಗೆ ನಾನು
ಕೊಡ್ತಾ ಇಲ್ಲ-ಅನ್ನ ಕೇಳೋದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಂಗಂತ ಮಡೀಲಿಕ್ಕೇ
ನಾದ್ರೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡ್ತಾನೆಯೇ ? ಹತ್ತು ಜನ್ಮ ಕೆಲ್ಸಾ ಅಂವ
ಒಬ್ಬ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಮನೇದ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಬೇಕ್ರೇ ರೊಕ್ಕಾ ? ನಿಮ್ಮಗನೂ ಏನು ದಡ್ಡ
ನಲ್ಲ-ತನ್ನ ಮನೇ ಹಾಳ್ಮಾಡ್ಬೇಕಂತ ಅವನೀಗೇನೂ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲಾ.

ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹತ್ರ ' ನಾನು ಹಾಂಗ ಮಾಡ್ತೇನೆ. ಹೀಂಗ ಮಾಡ್ತೇನೆ ' ಅಂತ ಚಂದಾ ಎತ್ತಿ ತರ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ವಿನಿಯೋಗ ! ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಹತ್ರವೂ ಬಂದಿದ್ದಾ ; ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಾಸ್ತಿ ಅಂತ ಕಳಿಸಿಟ್ಟಿ ವಾಪ್ಸು.

ಗಾಡ—ನನ್ನ ಹತ್ರ ಕೇಳಿ - ಎಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟದ್ದೂ ಇಷ್ಟೇ-ನಾಸ್ತಿ ! ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ಅಂವ ಕೈಗೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಎನೋ ಅಪ್ಪ-ಇದ್ರಲ್ಲಿ ನನ್ನೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲಾ. ಆದ್ರೂ ನಿಮ್ಮ ಹೇಳೋನೆ, ನಿಮ್ಮದೊಂದು ಕಣ್ಣಿರಲಿ ಆತ್ಮ ಮ್ಯಾಲೆ. ಬರ್ತೇನೆ.... ನಮಸ್ಕಾರ. (ಹೋಗುವರು. ಗಾಡರು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಹೋಗುವರು)

[ತೆರೆ ಏರುವುದು]

ನೋಟ ೬

[ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯ ಅಂತಃಪುರ. ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡುತ್ತಿರುವಳು.]

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹಾಂ-ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಇದೂ ಒಂದಿರಲಿ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಸೀರೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಸಾಕು - ಒಂದು ನಾಲ್ಕಾರು ಇದ್ದರೆ ತೀರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಬ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಹುಳ ಹತ್ತಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿವೆ, ಅಲ್ಲಿ ಪಾಪ, ಬಡವರು ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೂ ಅರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗೋಳಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಹರಸಿಯಾರು ? ನನ್ನ ಕಂದನಿಗೆ (ಕರ್ಪುರದ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಒಂದೆರಡು ಅಂಗಿಗಳಿದ್ದರೆ ತೀರಿತು-ಅಲ್ಲವೇನಪ್ಪಾ ? ಉಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿರುವೆಯೇನಪ್ಪಾ ? ಬರೀ ಮೈ,

ಬರೀ ಹೊಟ್ಟೆ, ಕಂಗಾಲ ಹುಡುಗರು ! ನಿನ್ನೀ ಉಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆತ್ತರೆ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಬಹುದು ! (ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂಗೆಯಾಗಿಟ್ಟು) ಮುದ್ದಜ್ಜಾ....ಮುದ್ದಜ್ಜಾ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಬಂದೀನೀ ತಾಯೀ, ಏನು ಕರದರವ್ಯಾ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಜ್ಜಾ....ನೋಡಿದಿಯೇನಿಲ್ಲಿ ? ಹ್ಯಾಂಗಿದೆ ಅರಿವೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ-ನೋಡಿದ್ದರವ್ಯಾ. ಇದೇನಿಂದು ಅಂಗ್ಲೀ ಹತ್ತೀರೇನು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೊಂಡು ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಲ್ಲ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನಮ್ಮ ಬಡರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಂತಿದ್ದೇನೆ. ಪಾಪ, ಅವರಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿಯಾರು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಕ್ಕೊಂಡು ? ಬರಿಯೇನು ನೀನೂ ಜತೆಗೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಬರೀನ್ರವ್ಯಾ. ಹಾಂ-ಇದೇನ್ರವ್ಯಾ, ನೀವೀ ಭಾರೀ ಸೀರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವ್ರೀಗೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಇದೊಂದು ಬಿಳೀ ಪತ್ಲಾ ಉಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಾ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಸಾಲದೇನಪ್ಪಾ ಇಷ್ಟು ? ಮುದ್ದಜ್ಜಾ-ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ನಾವು ಉಂಡುಟ್ಟು ಮೆರೆಯೋದ್ರಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಾ ; ದೇವ್ರ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ರೋದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಂತೇ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ದಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತ) ನಿಲ್ಲರವ್ಯಾ ! ಹಾಂಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲರವ್ಯಾ. ತುಸೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೋಡ್ತೀನಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅದ್ಯಾಕಜ್ಜಾ ನನ್ನನ್ನೋಡ್ತೀನಿ ? ಈ ವರೇಗೆ ನನ್ನನ್ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲವೇನು ನೀನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ನೋಡಿದ್ದರವ್ಯಾ. ಆದ್ರೆ ನಿಮ್ಮಂತೇ ಇರೋ ಇನ್ಯಾರೋ ತಾಯನ್ನ ನೋಡ್ತ ನೆಂಪಾಯ್ತು ನಂಗೇ-ಅದನ್ನೇ ನೆಂಪ ಮಾಡ್ತೀ

ತೀನಿ, ನೆಂಪೇ ಅಗವೊಲ್ಲದು. ಅದ್ದೇ ತುಸು ನಿಲ್ಲರವ್ವಾ... ಚಣ
ಹೊತ್ತು ಜಾಪ್ಪ ಕೋತೀನಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಜ್ಜಾ....ನಿನಗೇನೋ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ ಇಂದು ! ಅಗ್ಗಿ,
ನೆನ್ನಮಾಡ್ಕೋ. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆಯೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. (ನಿಲ್ಲುವಳು.
ಮುದ್ದಜ್ಜನು ನೋಡುತ್ತ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವನು.) ಹಾಂ .... ನೆನಪಿಗೆ
ಬಂತೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇಲ್ಲ ತಾಯೀ....ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಹೇಳಲೇನು ? (ಇಬ್ಬರೂ ಸರಿಹು
ನಿಲ್ಲುವರು) ಹಾಂ -- ಸರ್ವೂ, ಹಾಗೇ ನಿಲ್ಲು. ನಾನೊಂದು ಭಾವ
ಚಿತ್ರವನ್ನ ತರುತ್ತೇನೆ. (ಓಡುವನು. ಮುದ್ದಜ್ಜನೂ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯೂ
ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವರು. ಗಿರಿಯಪ್ಪನು ಓಡಿಬಂದು ಭಾವಚಿತ್ರವನು
ಮುದ್ದಜ್ಜನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು) ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ಇದು ನೋಡು ! ಇದ್ಯಾರ
ಚಿತ್ರ ಹೇಳು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ನೋಡಿ) ನಮ್ಮಮ್ಮಾವುದ್ದಲ್ಲೇನು ಬುದ್ದಿ ? ಹಾಂ—ಇದನ್ನೇ
ಕಂಡಿದ್ದೆ ನಿನ್ನ ರಾಮಯ್ಯಗೌಡ್ರ ಹತ್ರ. (ಹೋಗುವನು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸರಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ. ಅದೇ ಚಿತ್ರದ ಇನ್ನೊಂದು ನಕ್ಕು
ಇದು, ನಾನು ಈಗಲೇ ಕೊಂಡು ತಂದೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹಾಂ ! ನನ್ನ ಚಿತ್ರ - ರಾಮಯ್ಯನ ಹತ್ರ !! ನೀವು
ಕ್ರಿಯಕ್ಕೆ ತಂದರಾ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೌದು ಸರ್ವೂ ! ಇಗೋ ನೀನೇ ನೋಡು. (ಚಿತ್ರವನ್ನು
ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವನು.)

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಭೀತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು) ಇದು ಭಾರತ

ಬರೀ ಹೊಟ್ಟೆ, ಕಂಗಾಲ ಹುಡುಗರು ! ನಿನ್ನೀ ಉಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆತ್ತರೆ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಬಹುದು ! (ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒರಿಗಿಯಾಗಿಟ್ಟು) ಮುದ್ದಜ್ಜಾ....ಮುದ್ದಜ್ಜಾ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಬಂದೀನೀ ತಾಯೀ, ಏನು ಕರದರನ್ನಾ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಜ್ಜಾ....ನೋಡಿದಿಯೇನಿಲ್ಲ ? ಹ್ಯಾಂಗಿದೆ ಅರಿವೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ-ನೋಡಿದ್ದರನ್ನಾ. ಇದೇನಿಂದು ಅಂಗ್ಲೀ ಹತ್ತೀರೇನು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೊಂಡು ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಲ್ಲ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನಮ್ಮ ಬಡರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಂತಿದ್ದೇನೆ. ಪಾಪ, ಅವರಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿಯಾರು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಕ್ಕೊಂಡು ? ಬರಿಯೇನು ನೀನೂ ಜತೆಗೆ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಬರೀನನ್ನಾ. ಹಾಂ-ಇದೇನನ್ನಾ, ನೀವೀ ಭಾರೀ ಸೀರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವ್ರಿಗೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಇದೊಂದು ಬಿಳೀ ಪತ್ಲಾ ಉಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಾ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಸಾಲದೇನಪ್ಪಾ ಇಷ್ಟು ? ಮುದ್ದಜ್ಜಾ-ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ನಾವು ಉಂಡುಟ್ಟು ಮೆರೆಯೋದ್ರಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಾ ; ದೇವು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ರೋದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಂತೇ !

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ದಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತ) ನಿಲ್ಲರನ್ನಾ ! ಹಾಂಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲರನ್ನಾ. ತುಸೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೋಡ್ತೀನಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅದ್ಯಾಕಜ್ಜಾ ನನ್ನನ್ನೋಡ್ತೀನಿ ? ಈ ವರೇಗೆ ನನ್ನನ್ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲವೇನು ನೀನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ನೋಡಿದ್ದರನ್ನಾ. ಆದ್ರೆ ನಿಮ್ಮಂತೇ ಇರೋ ಇನ್ಯಾರೋ ತಾಯನ್ನ ನೋಡ್ತ ನೆಂಪಾಯ್ತ ನಂಗೇ-ಅದನ್ನೇ ನೆಂಪ ಮಾಡ್ತೀ

ತೀನಿ, ನೆಂಪೇ ಅಗವೊಲ್ಲದು. ಅದ್ದೇ ತುಸು ನಿಲ್ಲರವ್ವಾ.... ಚಣ
ಹೊತ್ತು ಜಾಪ್ಪ ಕೋತೀನಿ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಜ್ಜಾ....ನಿನಗೇನೋ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ ಇಂದು ! ಅನ್ನಿ,
ನೆನ್ನುಮಾಡೋ. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆಯೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. (ನಿಲ್ಲುವಳು.
ಮುದ್ದಜ್ಜನು ನೋಡುತ್ತ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನು.) ಹಾಂ .... ನೆನಪಿಗೆ
ಬಂತೇನು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇಲ್ಲ ತಾಯೀ....ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಹೇಳಲೇನು ? (ಇಬ್ಬರೂ ಸರಿವು
ನಿಲ್ಲುವಳು) ಹಾಂ -- ಸರ್ವೂ, ಹಾಗೇ ನಿಲ್ಲು. ನಾನೊಂದು ಭಾವ
ಚಿತ್ರವನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ. (ಓಡುವನು. ಮುದ್ದಜ್ಜನೂ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯೂ
ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. ಗಿರಿಯಪ್ಪನು ಓಡಿಬಂದು ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು
ಮುದ್ದಜ್ಜನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು) ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ಇದು ನೋಡು ! ಇದ್ದಾರ
ಚಿತ್ರ ಹೇಳು ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—(ನೋಡಿ) ನಮ್ಮಮ್ಮಾವುದ್ದಲ್ಲೇನು ಬುದ್ದಿ ? ಹಾಂ—ಇದನ್ನೇ
ಕಂಡಿದ್ದೆ ನಿನ್ನ ರಾಮಯ್ಯಗೌಡ್ರ ಹತ್ರ. (ಹೋಗುವನು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸರಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ. ಅದೇ ಚಿತ್ರದ ಇನ್ನೊಂದು ನಕ್ಷೆ
ಇದು, ನಾನು ಈಗಲೇ ಕೊಂಡು ತಂದೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಹಾಂ ! ನನ್ನ ಚಿತ್ರ - ರಾಮಯ್ಯನ ಹತ್ರ !! ನೀವು
ಕ್ರಿಯಕ್ಕೆ ತಂದರಾ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹೌದು ಸರ್ವೂ ! ಇಗೋ ನೀನೇ ನೋಡು. (ಚಿತ್ರವನ್ನು
ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವನು.)

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಭೀತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿ ನಕ್ಷೆ) ಇದು ಭಾರತ

ಮಾತೆಯ ಚಿತ್ರ ! ವ್ವಾ ! ಆ ಮುದ್ದಜ್ಜಗಂತೂ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಹಾಗೇ ತಿಳಿದಿರೇನು ನೀವು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸರ್ವಾ ! ನಿನ್ನ ಮುದ್ದಜ್ಜಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಣ್ಣು .... ಸರಿಯೇ ! ಆದರೆ ನನಗೆ ಕಣ್ಣು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನೋಡು, ಆ ನಿಲುವು ಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ರೂಪದೊಡನೆ ಈ ಭಾರತಮಾತೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡು, ಒಂದಿಷ್ಟಾದರೂ ಭೇದವಿದೆಯೇ ಹೇಳು !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಅಷ್ಟೆ. ನಾನು ಅದೇ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದಾಸಿಯು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅದಿರಲಿ ಪ್ರಿಯೇ ! ಹೇಳು, ನೀನೀಗ ಹೊರಟಿರುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ? ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ ? ನನಗೆ ಹೇಳದೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಿದ್ಧತೆಯೇನೇ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ ? ಊರೊಳಕ್ಕೆ-ಅಷ್ಟೆ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಊರೊಳಕ್ಕೆ ? ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಉದ್ದಿಶ್ಯ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಇವನ್ನು ಊರಲ್ಲಿಯ ಬಡ ರೈತಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಂಚುವುದ ಕ್ಯಾಗಿ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಆಂ -- ಬಡ ರೈತಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನಿನ್ನೀ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ? ಸರ್ವಾ.... ನಿನಗೇನಾದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೇನೇ ? ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಷ್ಟು ಅನರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದೆಯೇ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅದ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯಾ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಮತ್ತೇನು ? ನೀನಿಡೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾಳೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಿ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ಪ್ರಿಯಾ ! ನಾಳೆಯ ನನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನಿಂದು ಇವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಡವರು ಉಂಡುಟ್ಟು ಹರಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಬಾಳಿ ಬಂದ ಕುಟುಂಬ ಕೃದು ಕಲ್ಯಾಣ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸರ್ವಾ--ನಿನಗಿದು ಭ್ರಮೆ ! ಎಲ್ಲಿದೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿ ? ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ದೀಪವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ -- ನಾವು ದುರ್ದೈವಿಗಳು.

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ನಮ್ಮದು ದುರ್ದೈವವಲ್ಲ ಪ್ರಿಯಾ, ಬಹು ಭಾಗ್ಯವಂತರು ನಾವು ! ಅದಕ್ಕೇಂದೇ ನಾನೀ ದಾನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿರುವೆನು. ಇದೀಗ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಆಶೆ, ಅಂತರಂಗದ ಬಯಕೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಿನ್ನದು ಬಹು ಒಗಟಿನ ಮಾತು. ಸರ್ವಾ ! ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೇ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ? ಹೇಳು, ಅದೇನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು.

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಬಯಕೆ ಯುಂಟಾಗುವ ಕಾಲವಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವುದು ಹಿರಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದರಿಂದ .....

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ನಕ್ಕು-ತಡೆಯಲಾರದೆ) ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಯಕೆ ಬರುವುದು ಗರ್ಭವತಿಯರಾದಾಗ. ಸರ್ವಾ, ನೀನು ಗರ್ಭಿಣಿಯೇನೇ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ಹಾಂ. (ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವಳು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಸೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಿ) ನಿಜ ನಿಜ. ಆ ಶೋಭೆಯೇ ಇದು. ಪ್ರಿಯೇ, ಹೇಳು ಹೇಳು, ಸತ್ಯವೇನೇ ಇದು ?

ಮಾತೆಯ ಚಿತ್ರ ! ವ್ವಾ ! ಆ ಮುದ್ದಜ್ಜಗಂತೂ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಹಾಗೇ ತಿಳಿದಿರೇನು ನೀವು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸರ್ವಾ ! ನಿನ್ನ ಮುದ್ದಜ್ಜಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಣ್ಣು .... ಸರಿಯೇ ! ಆದರೆ ನನಗೆ ಕಣ್ಣು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದೆ. ನೋಡು, ಆ ನಿಲುವು ಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ರೂಪದೊಡನೆ ಈ ಭಾರತಮಾತೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡು, ಒಂದಿಷ್ಟಾದರೂ ಭೇದವಿದೆಯೇ ಹೇಳು !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಅಷ್ಟೆ. ನಾನು ಅದೇ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದಾಸಿಯು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಅದಿರಲಿ ಪ್ರಿಯೇ ! ಹೇಳು, ನೀನೀಗ ಹೊರಟಿರುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ? ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ ? ನನಗೆ ಹೇಳದೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಿದ್ಧತೆಯೇನೇ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ ? ಊರೊಳಕ್ಕೆ-ಅಷ್ಟೆ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಊರೊಳಕ್ಕೆ ? ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಉದ್ದಿಶ್ಯ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಇವನ್ನು ಊರಲ್ಲಿಯ ಬಡ ರೈತಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಂಚುವುದ ಕ್ಯಾಗಿ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಆಂ -- ಬಡ ರೈತಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನಿನ್ನೀ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ? ಸರ್ವಾ.... ನಿನಗೇನಾದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೇನೇ ? ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಷ್ಟು ಅನರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಿದೆಯೇ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅದ್ಯಾತಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯಾ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಮತ್ತೇನು ? ನೀನಿದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾಳೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಿ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ಪ್ರಿಯಾ ! ನಾಳೆಯ ನನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನಿಂದು ಇವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಡವರು ಉಂಡುಟ್ಟು ಹರಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಬಾಳಿ ಬಂದ ಕುಟುಂಬ ಕೃದು ಕಲ್ಯಾಣ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸರ್ವಾ--ನಿನಗಿದು ಭ್ರಮೆ ! ಎಲ್ಲಿದೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿ ? ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ದೀಪವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ - ನಾವು ದುರ್ದೈವಿಗಳು.

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ನಮ್ಮದು ದುರ್ದೈವವಲ್ಲ ಪ್ರಿಯಾ, ಬಹು ಭಾಗ್ಯವಂತರು ನಾವು ! ಅದಕ್ಕೇನೇ ನಾನೀ ದಾನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿರುವೆನು. ಇದೀಗ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಆಶೆ, ಅಂತರಂಗದ ಬಯಕೆ.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಿನ್ನದು ಬಹು ಒಗಟಿನ ಮಾತು. ಸರ್ವಾ ! ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೇ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ? ಹೇಳು, ಅದೇನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು.

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಬಯಕೆ ಯುಂಟಾಗುವ ಕಾಲವಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವುದು ಹಿರಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದರಿಂದ .....

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ನಕ್ಕು-ತಡೆಯಲಾರದೆ) ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಯಕೆ ಬರುವುದು ಗರ್ಭವತಿಯರಾದಾಗ. ಸರ್ವಾ, ನೀನು ಗರ್ಭಿಣಿಯೇನೇ ?

ಸರ್ವಮಂಗಳ—ಹಾಂ. (ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವಳು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಿ) ನಿಜ ನಿಜ. ಆ ಶೋಭೆಯೇ ಇದು. ಪ್ರಿಯೇ, ಹೇಳು ಹೇಳು, ಸತ್ಯವೇನೇ ಇದು ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಪ್ರಿಯಾ, ನನಗೀಗ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಆನಂದ ! ಪರಮಾನಂದ ! ಸರ್ವೂ, ಈ ವರೆಗೂ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇನೇ ? ಆಹಾ ! ಎಂತಹ ಸಂತೋಷದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆಯೇ ನೀನು !

ರಾಗ_ಖಂಭಾಷತಿ_ತ್ರಿತಾಲ

ಸುರಸುಂದರೀ - ಸ್ಮರಮೋಹಿನೀ |
 ವರಶುಭಸಂದೇಶದೇ ನಾ ತಣಿದೇ ದೇವಿ || ಧೃ ||
 ಭಾನು ಬೇಗೇಲೀ ಕಂದಿದಾ ತಟ |
 ಘನ ವರ್ಷದಿಂದೆ ತುಂಬಿದಂತಾದೇ ನಾ ದೇವಿ || ೧ ||

ಮುದ್ದಪ್ಪಾ-ಎ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ! ಬಾರೋ ಇಲ್ಲಿ. (ಅವನು ಬರುತ್ತಲೇ) ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ಶಾಲನ್ನು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇದ್ಯಾತಕ್ಕೇ ಸಾವಕಾರ್ಯ ಈ ಶಾಲೆ ಮುದಕಂಗೆ ! ಏನಿದು ನನ್ನ ಗೇಲೀ ಮಾಡ್ತೀರೇನು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಇಲ್ಲ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗೇಲಿಯಲ್ಲ. ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ನಾನಿದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ; ತೊಟ್ಟುಕೋ. ಅಜ್ಜಾ ! ಇಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಸಂತೋಷದ ದಿನ, ಆನಂದದ ಕಾಲ. ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆ ನನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ ಅಂತಿದ್ದೆ ನಾನು, ಆದರೆ ಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ಪರಮೇಶ್ವರ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ಇಟ್ಟ. ನನ್ನ ಸರ್ವೂ ಈಗ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳಪ್ಪಾ, ನನಗೆ ಸಂತಾನವಾಗುತ್ತಜ್ಜಾ. ..ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಮನೇಲಿ ಭಾಗ್ಯದ ತೊಟ್ಟಿಲು ಕಟ್ಟಿತ್ತೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆಂ-ಹೌದೇ ನನ್ನೊಡೆಯಾ ! ಗುರು ದೊಡ್ಡವ ನನ್ನ ಧಣಿಯೇ ! ಆನಂದಾತು !!

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂ - ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಹಾಕ್ಕೋ ಆ ಶಾಲನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ,
ತಕ್ಕೋ ಈ ಕೋಟು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅದ್ಯಾಕ್ ಗುರುವೇ ಈ ಮುದಕಂಗೆ ? ಬಿಡ್ತಿ ನನ್ನೊಡೆಯಾ !
(ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಎಳೆತಂದು) ಹಾಂ—ಒಲ್ಲೆ ಅನ್ನತೀಯೇನು ? ನನ್ನ ಆಣೆ ಇದೆ.
ತೊಟ್ಟೋ.... ನನ್ನದಿರಿನಲ್ಲೇ ತೊಟ್ಟೋಬೇಕು. (ಕೋಟು ತೊಡಿಸಿ,
ಶಾಲನ್ನು ಹಾಕಿ) ಇಗೋ ಕನ್ನಡ್ಡ (ಇಟ್ಟು) ತಕ್ಕೋ ಈ ವಾಚು (ತೊಡಿಸಿ)
ಹಾಂ—ಈ ಶಲ್ಲೆಯನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತ (ಸುತ್ತಿಸಿ) ಹಿಡೀ ಈ ಕೋಲು
(ಕೊಟ್ಟು) ಅಹಹಹಾ ! ಹ್ಯಾಗ್ಯಾಣ್ತಿಯೋ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ನೀನೀಗ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ವಾವ್ವಾ ! ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡೇನಲ್ವಾ ಬುದ್ದೀ - ಅಗ್ಗರ
ಕುದ್ದೀ ಕಂಡ್ವಾಂಗಿ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಎಡಗಡೆಯ ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು) ಅಜ್ಜಾ .... ಈ ಮನೆಗೆ ನೀನೇ
ಹಿರಿಯ ಯಜಮಾನ. ಹೇಳು, ಈ ಸಂತೋಷದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ಎದೇ ಆನಂದದಿಂದ ಉಕ್ಕತಾ ಇರ್ಪಾಗ ನೀನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು - ನಿನ್ನಾ
ಅಮೃತವಾಣಿಯಿಂದ - ಈ ಮನೆಲಿ ತೊಟ್ಟು ಕಟ್ಟೀ ಅಂತ, ಈ ಮನೆ
ದೀಪ ಚಿರಕಾಲ ಆರದೇ ಇರ್ಲೀ ಅಂತ. (ಕೈ ಕುಲುಕುವಳು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂ—ಹೇಳಜ್ಜಾ ಅದೇ ದೈವವಾಣಿ ! (ಬಲಗೈ ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು
ಕುಲುಕುವನು.)

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ ಹಾಂ—ಆಗಲರವ್ವಾ ಅಂತೇನೆ. ತಾಯೀ, ನೀವು ಭಾಗ್ಯ
ವಂತ ಮಕ್ಕನ್ನ ಪಡೀರಿ; ಅವನ್ನ ಕಂಡು ನಾನೂ ಹಿಗ್ಗತೇನೆ. ಹ್ಯಾಂಗೂ
ಈ ಮುದ್ದಂಗೆ ಮುಂದೆ ಕಪಾಲಪೂಜೆ ಮಾಡೋಕಾದ್ರೂ ಬೇಕಲ್ಲಾ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಈ ಮಾತು ನನ್ನೇಯೇನು ? ಹೌದು ಮುದ್ದಜ್ಜಾ—
ನಿನ್ನೋಳಮೇಲೆ ಆಡಿ, ನಿನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ಡು ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ
ಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಿದ ಕೃತಘ್ನ ನಾನು. ಬೇಡ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ - ನನ್ನ
ಸರ್ವೂ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಅಂಥಾ ಕೃತಘ್ನ ಮಕ್ಕು ಹುಟ್ಟಿದೇ ಇಲ್ಲ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಪ್ರಿಯಾ, ನನಗೀಗ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಆನಂದ ! ಪರಮಾನಂದ ! ಸರ್ವೂ, ಈ ವರೆಗೂ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇನೇ ? ಆಹಾ ! ಎಂತಹ ಸಂತೋಷದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆಯೇ ನೀನು !

ರಾಗ_ಖಂಭಾಷತಿ_ತ್ರಿಸಾಲ

ಸುರಸುಂದರೀ - ಸ್ಮರಮೋಹಿನೀ |
ವರಶುಭಸಂದೇಶದೇ ನಾ ತಣಿದೇ ದೇವಿ || ಧೃ ||
ಭಾನು ಬೇಗಲೀ ಕಂದಿದಾ ತಟ |
ಘನ ವರ್ಷದಿಂದೆ ತುಂಬಿದಂತಾದೇ ನಾ ದೇವಿ || ೧ ||

ಮುದ್ದಪ್ಪಾ-ಎ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ ! ಬಾರೋ ಇಲ್ಲಿ. (ಅವನು ಬರುತ್ತಲೇ) ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ಶಾಲನ್ನು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಇದ್ಯಾತಕ್ಕೇ ಸಾವಕಾರ್ಯ ಈ ಶಾಲೆ ಮುದಕಂಗೆ ! ಏನಿದು ನನ್ನ ಗೇಲಿ ಮಾಡ್ತೀರೇನು ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಇಲ್ಲ ಮುದ್ದಪ್ಪಾ, ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗೇಲಿಯಲ್ಲ. ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ನಾನಿದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ; ತೊಟ್ಟುಕೋ. ಅಜ್ಜಾ ! ಇಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಸಂತೋಷದ ದಿನ, ಆನಂದದ ಕಾಲ. ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆ ನನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ ಅಂತಿದ್ದೆ ನಾನು, ಆದರೆ ಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ಪರಮೇಶ್ವರ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ಇಟ್ಟ. ನನ್ನ ಸರ್ವೂ ಈಗ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳಪ್ಪಾ, ನನಗೆ ಸಂತಾನವಾಗುತ್ತಜ್ಜಾ. ..ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ ನನ್ನ ಮನೇಲಿ ಭಾಗ್ಯದ ತೊಟ್ಟಿಲು ಕಟ್ಟತ್ತೆ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಆಂ-ಹೌದೇ ನನ್ನೊಡೆಯಾ ! ಗುರು ದೊಡ್ಡವ ನನ್ನ ಧಣಿಯೇ ! ಆನಂದಾತು !!

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂ - ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಹಾಕ್ಕೋ ಆ ಶಾಲನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ,
ತಕ್ಕೋ ಈ ಕೋಟು.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಅದ್ಯಾಕ್ ಗುರುವೇ ಈ ಮುದಕಂಗೆ ? ಬಿಡ್ತಿ ನನ್ನೊಡೆಯಾ !
(ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—(ಎಳೆತಂದು) ಹಾಂ—ಒಲೈ ಅನ್ನತೀಯೇನು ? ನನ್ನ ಆಣೆ ಇದೆ.
ತೊಟ್ಟೋ.... ನನ್ನಿದಿರಿನಲ್ಲೇ ತೊಟ್ಟೋಬೇಕು. (ಕೋಟು ತೊಡಿಸಿ,
ಶಾಲನ್ನು ಹಾಕಿ) ಇಗೋ ಕನ್ನಡ್ಡ (ಇಟ್ಟು) ತಕ್ಕೋ ಈ ವಾಚು (ತೊಡಿಸಿ)
ಹಾಂ—ಈ ಶಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತ (ಸುತ್ತಿಸಿ) ಹಿಡೀ ಈ ಕೋಲು
(ಕೊಟ್ಟು) ಅಹಹಹಾ ! ಹ್ಯಾಗ್ಗಾಣ್ತಿಯೋ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ನೀನೀಗ ?

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ವಾವ್ವಾ ! ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡೇನಲ್ವಾ ಬುದ್ದೀ - ಅಗ್ಗರ
ಕುದ್ದೀ ಕಂಡ್ವಾಂಗೆ !

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—(ಎಡಗಡೆಯ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು) ಅಜ್ಜಾ .... ಈ ಮನೆಗೆ ನೀನೇ
ಹಿರಿಯ ಯಜಮಾನ. ಹೇಳು, ಈ ಸಂತೋಷದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ಎದೇ ಆನಂದದಿಂದ ಉಕ್ಕತಾ ಇರವಾಗ ನೀನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು - ನಿನ್ನಾ
ಅಮೃತವಾಣಿಯಿಂದ - ಈ ಮನೆಲಿ ತೊಟ್ಟು ಕಟ್ಟೀ ಅಂತ, ಈ ಮನೆ
ದೀಪ ಚಿರಕಾಲ ಆರದೇ ಇರ್ದೀ ಅಂತ. (ಕೈ ಕುಲುಕುವಳು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂ—ಹೇಳಜ್ಜಾ ಅದೇ ದೈವವಾಣಿ ! (ಬಲಗೈ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು
ಕುಲುಕುವನು.)

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಹಾಂ ಹಾಂ—ಆಗಲರವ್ವಾ ಅಂತೇನೆ. ತಾಯೀ, ನೀವು ಭಾಗ್ಯ
ವಂತ ಮಕ್ಕನ್ನ ಪಡೀರಿ; ಅವನ್ನ ಕಂಡು ನಾನೂ ಹಿಗ್ಗತೇನೆ. ಹ್ಯಾಂಗೂ
ಈ ಮುದ್ದಂಗಿ ಮುಂದೆ ಕಪಾಲಪೂಜೆ ಮಾಡೋಕಾದ್ರೂ ಬೇಕಲ್ಲಾ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಮುದ್ದಜ್ಜಾ ! ಈ ಮಾತು ನನ್ನೇಯೇನು ? ಹೌದು ಮುದ್ದಜ್ಜಾ—
ನಿನ್ನೋಳಮೇಲೆ ಆಡಿ, ನಿನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ಡು ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ
ಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಿದ ಕೃತಘ್ನ ನಾನು. ಬೇಡ ಮುದ್ದಜ್ಜಾ - ನನ್ನ
ಸರ್ವೂ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಅಂಥಾ ಕೃತಘ್ನ ಮಕ್ಕು ಹುಟ್ಟಿದೇ ಇಲ್ಲ.

ಮುದ್ದಜ್ಜ—ಏಲ್ಲ ಸಾವ್ಯಾರೇ....ಎನೋ ಒಂದು ಅಂದಬಿಟ್ಟೆ. ತಮಗಂದು ಮಾತಲ್ಲಾ ನಾನು. ತಾನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗಚ್ಚೋಬ್ಯಾಡ್ತಿ. ಹಾಂ— ಎನ್ನಮ್ಮಾ ! ಈಗಲಾದ್ರೂ ಹೊರಡೋಣವೇನು ಬಟ್ಟೆ ಹಂಚಲಿಕ್ಕೆ ?

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಹಾಂ-ಹಂಚೋಣ. ಆವುಗಳ ಜತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ... ನಾನೂ ಬರ್ತೇನೆ. (ಎಂದು ಪಿಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು)

ಡಾಯಲಾಗ್

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಬಾರೆ ಬಾರೆ ಗುಣಗಂಭೀರೆ ಮನ್ಮನೋಹರೇ |
ಹೃದಯ ತಣಿವ ತೆರದೆ ವಸನ ನೀಡು ಸುಂದರೀ || ೧ ||
ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಒಡಲ ಹಸಿದ ನೋವಾ | ಬಡವರೆದೆಯ ಭಾವಾ |
ನೋಡಿ ನೋವ ತಣಿಸಿ ಭಾವ ರಮಿಸೆ ಸೇವೆಗೈವಾ ||
ಮುದ್ದಜ್ಜ — ತಣಿದ ಎದೆಯ ವೀಣೆಯಿಂದ ಶಾಂತಿಗೀತೆ ಹೊಮ್ಮಲೇ |
ಘನತೆಯಿಂದ ಬಾಳಿ ಬೆಳೆದ ಮನೆಯು ಸುಖದೆ ನಲಿಯಲೇ || ೧ ||

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೭

[ಶಿವಗ್ರಾಮನ ಒಂದು ಬೀದಿ]

ರಾಮಯ್ಯ—ಇದೇನು - ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಗೇ ಈ ಪರಿವರ್ತನ ಸಾವ್ಯಾರಲ್ಲೆ ?
ನಿನ್ನೆ ನಾನು ಅವರೊಡನೆ ರೈತರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಸಹಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಂದಾ ಕೇಳಲು ಹೋದರೆ ಒಂದು ಜಿಕ್ಕಾಸನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಅಸಂಬದ್ಧ ನಾಗಿ ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಇವರು ಇಂದೇ ಏಕಾಏಕಿ ಈ ಧರ್ಮದ ದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿದ ಕಾರಣವೇನು ? ಸಾಹುಕಾರರಿಗೆ

ತನ್ನ ಕೃತಕರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸಜ್ಜಾತ್ತಾಪ ಉಂಟಾಗಿರಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಇದೇನಾದ್ರೂ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮನ ಉಪದೇಶದ ಮಹತ್ವವಿರಬಹುದೇ? ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹುಕಾರರು ನನ್ನ ಕೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಎಂತಹ ಮಹದುಪಕಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ನಾನಾಗಲೇ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಶರಣುಹೊಡೆದು ಬಂದು ಏಳು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದುಹೋಯ್ತು. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಕೊನೆಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತತ್ವವನ್ನು ಮಾನಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ, ಹಣವಿರುವವರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಹೇಗೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಮುಟ್ಟಿಸದೆ ಗತ್ಯಂತರವೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಈ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಕಾದು ಉಪಯೋಗವೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಡ ರೈತರೇ ನನಗೆ ಸಾಕು; ಇವರಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ದ್ರವ್ಯಸಂಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಬೇಗ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲೇಬೇಕು. ಓಹೋ - ಇದ್ಯಾರು ಗಂಗವ್ವ! ಇವಳೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳು ಈ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ? ಅಕ್ಕಾ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ?

ಗಂಗವ್ವ—ತರಕಾರಿ ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ಶಿರುವಂತಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನಣ್ಣಾ. ಬೇಗ ಎಲ್ಲವೂ ಖರ್ಚಾಯ್ತು, ತಿರುಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ.

ರಾಮಯ್ಯ—ಓಹೋ! ಇಂದು ಸಂಕಷ್ಟ ಚನ್ನಪ್ಪನವರಿಗೆ ರಜೆಯೇನು ಹಾಗಾದರೆ? ಒಳ್ಳೆದು ಸತ್ಯ ಹೇಳವ್ವಾ-ಎಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿತು ಇಂದು ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಖರ್ಚು ಕಳ್ಳು ಎರಡು ರೂಪ್ಯಾ ಆರಾಣೆ ಸಿಕ್ಕು. ಸುಳ್ಳಾಕಣ್ಣಾ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದೇನಕ್ಕಾ ಖರ್ಚು ನಿನ್ನದು ಶಿರವಂತೇಲಿ ?

ಗಂಗವ್ವ—ಇಂದು ಮಾವ ಅಳಿಯಂದಿರಬ್ರೂ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕರೈ ಅಗಿಯೋಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಹೊಲದಾಗಂತೂ ಕರೈ ಬೆಳ್ಳು ಪೈರೇ ಚೆನ್ನಾಗಾಗೊಲ್ಲ; ಆದ್ರಿಂದ ಅವ್ರೇ ಕೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ನಿಂತು. ನಾನು ಕೂಲಿ ಹೆಂಗಸ

ರಿಬ್ರನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಯ್ತು. ಆದ್ರಿಂದ ಅವರ ಕೂಲಿ ಹತ್ತಾಣೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ, ಕೈಲಿ ಇಷ್ಟು ಉಳಿತು.

ರಾಮಯ್ಯ—ಹಾಂ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ಹೀಗೇ ದುಡ್ಡರೆ ಇನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಗಳಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮ ಸಾಲ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಹರ್ದು ನಿಮ್ಮ ಹೊಲಾ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಬರಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಇಲ್ಲಾ. ದುಡೀರಿ-ದುಡೀರನ್ನಾ, ದೇವ್ರು ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡ್ಲಿ.

ಗಂಗನ್ನ—ಹೊಲದ್ದು ಒಂದೇ ಚಿಂತೆ ಅಲ್ಲಣ್ಣಾ ನಮ್ಮಪ್ಪಗೆ, ಈ ಕಡೆ ಹೊಲ್ವಾ ನೋಡ್ವೋಬೇಕು, ಆ ಕಡೆ ಮೈಸಲ್ವಾ ಅಷ್ಟದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನ್ನಾ ನೀರಿಲ್ಲದೆ, ನಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲೇ ದುಡೀತಿದ್ದಾರವ್ರು. ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ತರ್ನಾರಿ ಗಿಡದ ಆರೈಕೆ, ಹಗ್ಗು ಹೊಲ್ವ ಕೆಲ್ಸಾ. ಬರೇನಣ್ಣಾ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು. (ಹೋಗುವಳು)

ರಾಮಯ್ಯ—ಹೋಗು, ಹೋಗವ್ವಾ .... ಬಿಸಿಲಿಂದ ಭೂಮಿ ಸುಡ್ತಾ ಇದೆ. ಪಾಪ, ಸಂಕಣ್ಣನಿಗೆ ಈ ಎರಡೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲ -- ಅದ್ರ ಜತೆಗೆ ಮಗಳ ಮದ್ದೇ ಚಿಂತೇನೂ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾಂಗಿದೆ. ಪಾಪ, ಮುದುಕ ಹೇಳ್ವಾರ, ಹೇಳ್ವೇ ಇರಲಾರ. ಶಿವನೇ ಗತಿ ಅಂತ ದುಡಿಯೋದೊಂದು ನೋಡ್ವೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ದೇವರವನ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಫಲ ಕೊಡಲಿ.

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟಿ ೮

[ವಿಶಾಲವಾದ ಕರಿಕೆಯ ಹೊಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉರಿಬಿಸಿಲ ಕಾಲ. ಚನ್ನನೂ ಸಂಕಪ್ಪನೂ ಸೆಲವನ್ನ ಗೆಯುತ್ತಿರುವರು.]

ಚನ್ನ—(ಉಸಿರು) ಏನು ಬಿಪ್ಪು ಮಾನಾ ಇದು ! ತಾಪ ಬಹಳ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ .... ನೆಲ್ವ ಮ್ಯಾಲೆ ಕಾಲಿಡೋಕೇ ಬರೋದಿಲ್ಲ. .... ನಿಮ್ಮೇನು ಆಯಾಸಾಗೋದಿಲ್ಲೇನು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—(ನಗುತ್ತ) ವಾರೇ ಗಂಡಸೇ-ಅದೇನಾಯಾಸ್ವೇ ? ನಿನ್ನ ಹಾಂಗೆ
ನಾನೂ ಗಳಿಗೆಗೆ ಹತ್ತ ಸಲಾ ಎಲೀ ಅಡ್ಡೀ ಜಗೀತಾ ಕುಂತಬಿಟ್ಟಿ
ಆಯ್ತಲ್ಲಾ ಕೆಲ್ಲಾ ! (ಮೇಘಘರ್ಜನೆಯಾಗುವುದು) ಹಾಂ -- ಆಗಾ
ಕೇಳ್ತಿಯೇನು ಬಾನಾಗ ಗುಡಗೋದು ? ನಾವು ಬೇಗ ನೆಲಾ ಹಸನ
ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ರೆ ಈ ವರ್ಷ ಈ ಹೊಲ್ದಲ್ಲಿ ವೈರು ಬೆಳೆಯೋದಿಲ್ಲಾ.

ಚನ್ನ—....ಬರೇ ಗುಡಗತದಷ್ಟೆ. ಮಳೆಯೇನೂ ಬರೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಂದ್ರೆ
ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸದ ಕೆಲ್ಸ ಅಷ್ಟೇ ತಾನೇ.....ಮಾಡಕೊಂಡರಾತು.
ಇಂದಂತೂ ನಾನು ಸೋತು ಹುಣ್ಣಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ವ್ವಾ--ಈ ಮುದ್ದನ ರಟ್ಟೇ ಕಸೂ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಹರೇದ ಹುಡ್ಗರೀ
ಗಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅಂದ್ರೆ ಏನನ್ನ ಬೇಕು ? ಹೋಗು ಹೋಗು, ಆ ನೆರಳಲ್ಲ
ಕೂತುಕೋ. (ಚನ್ನನು ಹೋಗುವನು. ಸಂಕಪ್ಪನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ)
ಏನಪ್ಪಾ, ಈಗಂತೂ ಸರ್ವಮ್ಮನೋರ ಕಡಿಂದಾ ತಂದ ಹಣ ಎಷ್ಟಾತು
ಅಂದೆ ?

ಚನ್ನ—....ನಗ್ಗಿಷ್ಟು ಮಾವಾ ? ಒಂದ್ನಲವತ್ತು - ಒಂದು ಹತ್ತು, ಆಮೇಲೆ
ಮೊನ್ನೆ ಒಂದಿವತ್ತು - ಮತ್ತಾರು .... ಒಟ್ಟಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತಾರಾತು ನಮ್ಮ
ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ! ..... ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾರೋ ಹೇಳ್ಕೋ
ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಉಟಕ್ಕೆ ತಂದ ಕಾಳು ಎರಡೂವರೆ ಪಲ್ಲೇನೋ ಬಾಕಿ
ಇದೆ. ಅದ್ರ ಕ್ರಯ ಹೇಳ್ಕೋ ಇಲ್ಲಾ ..... ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಹೋಗಿ
ಅವ್ವಾ, ಒಂದು ಲೆಕ್ಕಾ ಮಾಡೋಣ ಅಂತ ಅಂದ್ರೆ, ಇಂದು ಬ್ಯಾಡಾ,
ಮುಂದ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಅಂದುಬಿಟ್ಟು.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹಾಂ-ಅಂತೂ ನೂರಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕಿತೂ ಅನ್ನು. ಹ್ಯಾಂಗಪ್ಪಾ ತೀರಿ
ಸೋದು ಈ ಸಾಲವನ್ನ ? ಹೊಲಾ-ಹೊಲ್ದ ಸಾಲಾ ಹಾಂಗೆ ಇದೆ.
ಮನೆ ಅಂತೂ ಹೋಗಿಯೇಬಿಟ್ಟಿತೂ. ಅವ್ವೋರ ಎದೆ ಹೆಣ್ಣಿದೆ-ಸುಮ್ಮ
ನಿದ್ದಾರು, ಆದ್ರೆ ಇದೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಸಾವ್ವಾರಿಗೆ ತಿಳಿತೂ ಅಂತ ಅಂದ್ರೆ

ನಮ್ಮ ಪರಿಣಾಮ ನೆಟ್ಟಗಾತು. (ಚನರು ತೀಡುತ್ತಾ) ಏನಪ್ಪಾ, ಅಲ್ಲಿರು
ತಾವದ್ದುಂಟೇನು ?

ಚನ್ನ—(ಕೊಡಾ ನೋಡಿ) .... ಇಲ್ಲ ಮಾವಾ, ತೀರಿಹೋಗಿದೆ. ತರ್ತೇನೆ
ಸಿಬ್ಬಿ. (ಹೋಗುವನು)

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ) ಏನಪ್ಪಾ ಇದೂ. ಕೊನೆಗೂ ನಾನು ಸಾಲ್ವಲ್ಲೇ
ಸಾಯ್ಬೇಕೇ ? ದುಡ್ಡು ದುಡ್ಡು ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಕುಂತ್ರೂ ಇನ್ನೂ ಸುಖಾ
ಇಲ್ಲೇನು ನಮ್ಮದಪ್ಪದಾಗ ? ಇನ್ನ ಯಾವಾಗಪ್ಪಾ ಸುಖ ಉಣ್ಣೋದು ?
ಸಾಲಾ ತೀರ್ದಿ, ಪಾಪಿಗಳದ್ದೊಂದು ಮದ್ದೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿ ಕಣ್ಣು
ಮುಚ್ಚುವಾ ಅಂತ ಅಂದ್ರೆ ನನ್ನ ಹಣೇಲಿ ಏನ ಬರದದೆಯೋ ಯಾರೀ
ಗೊತ್ತು ? ಇನ್ನು ನಾನ್ದುಡೀತೇನೆಯೇ - ಇನ್ನ ನನ್ನ ಸಾಲ ತೀರ
ತ್ತೆಯೇ ? ಇನ್ನ ನಾನೀ ಮಕ್ಕ ಮದ್ದೆ ನೋಡ್ತೇನೆಯೇ ? ಶಿವಶಿವಾ !
ಏನ ಬರೆದಿದ್ದೀಯಪ್ಪಾ ನನ್ನ ಹಣೇಲಿ ? ಓ ಭೂಮಿತಾಯೀ ! ಏನ
ಮಾಡ್ತೀಯಮ್ಮಾ ನನ್ನ ಆಶೇನ ! ಆಶೆ ತೀರದೇ ಸತ್ತು ಕೊನೇ
ಗೇನಾದ್ರೂ ಪಿಶಾಚ್ಚಾಂಗಿ ತಿರುಗೋಹಾಂಗೆ ಮಾಡ್ತೀಯೇನವ್ವಾ ?
ಅವ್ವಾ, ಸತ್ಯೇಲಾದ್ರೂ ಆತ್ಮಕೊಂದು ಶಾಂತಿ ಕೊಡ್ತೀಯಾ ? ಬೇಡ
ತಾಯೀ - ನನ್ನನ್ನ ಆಶಾಪಿಶಾಚಿಯಾಗಲ್ಬಬೇಡಾ....ನಾನ್ದುಡೀತೇನೆ,
ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡ್ತೇನೆ, ನಿನ್ನ ಪೂಜಾ ಮಾಡ್ತೇನೆ, ಅಮ್ಮಾ ಹಾಂಗ್ತು
ಜ್ವೇಡಮ್ಮಾ ! ದುಡ್ಡು ದುಡ್ಡು ನಿನ್ನ ಪಾದ್ವಮೇಲೆ ಈ ದೇಹ ಬಿದ್ರೂ
ಚಿಂತಿಲ್ಲವ್ವಾ - ನನ್ನನ್ನ ಸಾಲ್ವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೊಳ್ಳಬೇಡಾ, ಆಶೆಯಿಂದ
ನರಳ್ಳಬೇಡ. ತಾಯೀ, ನಾನ್ದುಡೀತೇನೆ, ಇಗಾ-ಈ ದೇಹಾ ಹೋಗೋ
ವರೆಗೂ ದುಡೀತೇನೆ. (ರಭಸದಿಂದ ಕಡಿಯುತ್ತ ಗೊಣಗುತ್ತಲಿರುವನು)

ಚನ್ನ—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಇದೇನ್ನಾನಾ ! ಹೀಂಗೆ ಹುಚ್ಚಾಂಗ್ ಗೊಣಗತಾ
ಇದ್ದೀರಲ್ಲಾ ? (ನೋಡಿ) ಆಂ-ಕರ್ಮೇ ಬೆಳ್ಳದ್ದೆಲ್ಲಿ-ನೀವ್ಕಡಿಯೋದ್ದೆಲ್ಲಿ !
ಮಾವಾ....ಇದೇನಿದು ?

ಸಂಕಪ್ಪ—ಚನ್ನಾ-ಬಾರೋ ! ಯಾಕ್ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೋ ?

ದುಡೀ .... ತಾಯೀ ಸೇವೆ ಮಾಡು ; ತಾಯನ್ನ ನಂಬಿದೋರ್ಯಾರೂ
ಹಾಳಾಗಿಲ್ಲ-ಬಾ-ಬಾರೋ ! (ಕಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುವನು)

ಚನ್ನ—....ಮಾವಾ, ಗುದ್ದಲೀ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಳಕ್ಕೆಡ್ರೀ, ಇಗೊಳ್ಳೀ, ನೀರ್ದಂದಿ
ದೇನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರ್ಕುಡೀರಿ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಅದೆಂತಾ ನೀರೋ ನೀನು ತಂದದ್ದೂ ಚನ್ನಾ ! ಹಳ್ಳದ ಹೊಂಡದ
ಜೌಗು ನೀರು, ಆ ನೀರು ನನಗೆ ಬೇಡ....ಅದು ಹೊಲಸು ಕಾಣೋ.
ಇಗಾ -- ನನ್ನ ಮೈಯಿಂದ ನೀರು, ಮಳೆಗಾಲದ ಹೊಳೆ ಹಾಂಗೆ
ಹ್ಯಾಂಗೆ ಹರೀತೈತೆ ನೋಡು, ಈ ನೀರು ಬಲು ಸವಿ ಕಣೋ. ಈ
ನೀರ್ ಕುಡ್ಡೀ ಜಗತ್ತು ಬದಕ್ತಾ ಇದೆ, ಈ ನೀರ್ಕುಡ್ಡೀ ಲೋಕ ಶಾಂತ
ವಾಗೈತೆ. ಮತ್ತೆ ಈ ನೀರ್ಕುಡ್ಡೀ ಸಾವ್ಯಾರಾ-ರೈತರನ್ನಾ, ಧನಿ-ಬಡವ
ರನ್ನಾ, ರಾಜಾ-ಪ್ರಜರನ್ನಾ, ಕುಣ್ಣತಾನೇ ಕಣೋ, ಬಾ-ನೀನೂ
ಬಾ, ಕುಡೀ ಇದೇ ನೀರನ್ನ.

ಚನ್ನ—....ಮಾವಾ ! ಆಗಲಿ ಮಾವಾ ! ನೀವು ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ
ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಗೊಳ್ಳೀ--ನೀವು ಇದೇ ಇನ್ನೂ ಕಾಯ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಎದ್ದವರೂ
.....ದೇಹದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲಾ -- ಮುಪ್ಪಿನ ದೇಹಾ ; ಶ್ರಮಪಟ್ಟುಕೋ
ಬ್ಯಾಡಿ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಯಾರ್ಹತ್ತ ಹೇಳ್ತೀಯೋ ಚನ್ನಾ - ನನ್ನ ದೇಹಾ ಮುಪ್ಪಿಂದಂತ ?
ಯಾರ್ಗೆ ಹೇಳ್ತೀಯೋ ಚನ್ನಾ -- ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದೈತೇ ಅಂತ !
ಹೇಳ್ತೀನೆ ಕೇಳು-ರೈತ-ಬಡವಾ ಹ್ಯಾಂಗಿದ್ದ್ರಾ ದುಡೀಲೇಬೇಕು ಕಣೋ.
ಅವರಿಗೆ ಶ್ರಮ ಎಲ್ಲಿದೋ ? ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಿದೋ ?
ಅಳೋಕೂ ಸುಖದಿಂದ್ನಾಯೋಕೂ ರೈತಗೆ ಸಮ್ಯಾ ಇಲ್ಲ ಕಾಣೋ.
ಸೂರ್ಯ ಒಂದು ದಿನ ಹುಟ್ಟಿದೆ ನಿಂತಾನ ! ಚಂದ್ರಾ ಒಂದಿನಾ ಬೆಳ
ಗದೇ ಇದ್ದಾನ .... ಆದ್ರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮಾತ್ರ ಹಾಂಗೆ ಇರಬಾರ್ದ
ಕಾಣೋ. ಅವನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದೇ ದುಡಿಯೋಕೆ ಕಣೋ. ಬಾ, ಇಬ್ರಾ
ಸೇರಿಯೇ ದುಡಿಯೋಣ.

ಚನ್ನ—(ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೋಗಿ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು) .... ಮಾವಾ.....ಅದ್ರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಬಿಸ್ಲ ತಾಪ ಜಾಸ್ತಿ ಅದ....ನೀವೊಬ್ಬ ಆ ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಂತಕೊಳ್ಳಿ.

ಸಂಕಪ್ಪ—(ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದು) ಇದೇನು ಬಿಸ್ಲ ತಾಪೋ ಚನ್ನಾ ! ಈ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನ, ಆ ನನ್ನ ಸಾಲ್ದ ತಾಪವನ್ನ ಇದೇನ್ನಾ ಡುತ್ತೋ ! ಚನ್ನಾ, ನಾನೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳತೇನೆ, ಅನಂತರಾ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳತೇನೆ. ಮಹಾವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಲ್ಲೇ ವರಗುತ್ತೇನೆ.... ಕೊಡು....ಆ ನನ್ನ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನ ಕೊಡು. ಮೊದಲು ಆ ನನ್ನ ಒಡ್ಡೀ ಸಾಲಾ ತೀರ್ನಿ, ಸಾಹುಕಾರ್ನ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತಾ ಆಗಿ ! ಚನ್ನಾ, (ಸಕ್ಕು) ಅಪ್ಪಾ ! (ಅಳುತ್ತ) ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸುಖದ ಸಂಸಾರಾನ ಕಣ್ತುಂಬಾ ಕುಡು ನಾನು ವಿಶ್ರಾಂತೀನೇ ತಕ್ಕೊಳ್ಳೇನಪ್ಪಾ. ನನಗೆ ಈ ಮರದ ನೆರಳು ಸಾಲ್ದು....ಸಾಲ್ದೋ ಚನ್ನಾ ! ಆದ್ರಿಂದ ಕೊಡಾ ಗುದ್ದಲಿ. (ಬೀಳುವನು.)

[ಗಿರಿಯಪ್ಪ, ಸರ್ವಮಂಗಳೆ ಮತ್ತು ಗಂಗವ್ವ ಓಡುತ್ತ ಬರುವರು]

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಚನ್ನಾ, ಏನದು ?

ಗಂಗವ್ವ—ಅಪ್ಪಾ ! ಏನಾಯ್ತು ? ನಿನ್ನದೇನವಸ್ಥೆಯಿದು ?

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಅಜ್ಜಾ ! ಹೀಂಗ್ಯಾಕ್ ಮಾಡ್ತಿ ಅಜ್ಜಾ ! ಏನಾಗತ್ತೆ ನಿನಗೆ ?

ಸಂಕಪ್ಪ—(ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು) ಅಪ್ಪಾ ! ಗಿರಿಯಪ್ಪಾ ! ಮತ್ತೆಂದ್ರಾ ? ಚನ್ನಾ ! ಚನ್ನಾ ! ನಾನು ಸಾವ್ಯಾರ್ನ ಋಣದಲ್ಲಾಯ್ತೇನೆ....ತಪ್ಪು ನನ್ನನ್ನ ಈ ಮಹಾಬಂಧನದಿಂದ ! ನಾನಾತ್ಮ ಋಣ ವನ್ನಷ್ಟ ತೀರ್ನಿ ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಡ್ತೇನೆ, ಕೊಡು....ಕೊಡಪ್ಪಾ ಆ ನನ್ನ ಗುದ್ದಲಿ. ಅಗಾ ! ಅಗಾ - ಆ ಋಣರಾಕ್ಷಸ ! ಸಾಲದ ಭೂತ ನನ್ನನ್ನ ಹಿಡ್ತು ತಿನ್ನೋಕೆ ಬರ್ತಾ ಇದೆ. ನೋಡು-ಅಲ್ಲಿ ನೋಡದ್ರ ವಿಕಾರ ರೂಪಾ ! ಅಗಾ ! ಸಂಪತ್ತಿನ ಸುರೇ ಕುಡ್ಡ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣು, ಸಾಲೀಗ್ರ ರಕ್ತಾ ಕುಡ್ಡಾ ಕುಡ್ಡಾ ಉಬ್ಬಿದ ಆ ದೇಹಾ,

ಹಣದ ಹೆಣೆನ ಮೂಳೆ ಕಡ್ಡು ಕಡ್ಡು ಮೊಂಡಾದ ಆ ದವಡೆಯ ಹಲ್ಲು
ಏನ ವಿಕಾರ ತೋರತ್ತೇ ನೋಡು ! ಅಗಾ, ಬಂತು, ಬಾಯ್ತೆರ
ಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂತು ! ಅಯ್ಯೋ ! ನನ್ನ ಹಿಡ್ಡೋಕೆ ಕೈ
ಚಾಚತಾ ಇದೆ....ಅಯ್ಯಯ್ಯೋನಾನು ಸತ್ತೆ ! (ಬೀಳುವನು)

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ—ಸಂಕಜ್ಜಾ ! ಸಂಕಜ್ಜಾ ! ಗಂಗವ್ವಾ ! ಓಡು, ಸ್ವಲ್ಪ
ನೀರನ್ನ ತಾ. (ಗಂಗವ್ವ ನೀರು ತರುವಳು) ಅಜ್ಜಾ ! ಇದೋ ನೀರು,
ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಜ್ಜಾ ! (ಬಾಯಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವಳು)

ಸಂಕಪ್ಪ—ತಾಯೀ, ಈ ಅಸವಿತ್ರ ಸಾಲಿಗನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ ನೀವು !
ಗಿರಿಯಪ್ಪಾ ! ನಾನಲ್ಲವಾದ್ರೂ ಈ ಚನ್ನ-ಗಂಗಿಯರು ನಿಮ್ಮ ಸಾಲ
ವನ್ನ ತೀರ್ಮತಾರೆ, ಕ್ಷಮಿಸಿ !

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ನಿನ್ನ ಸಾಲ ಬಡ್ಡೀ ಸಮೇತ ಎಂದೋ ಸಮಾಧಾನ
ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅನಾವಶ್ಯಕ ನಿನ್ನನ್ನ ನಾನು ಪೀಡಿಸಿದೆ. ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆ
ಯಿಂದಿರು. ನೀನು ಸಾಲಿಗನಲ್ಲ, ಋಣಮುಕ್ತನಾಗಿರುವೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಾಯ್ತೇನೆ. ತಾಯೀ ! ಈ
ನನ್ನ ಮಗ್ಯ ಮದ್ದೇ ಒಂದು ನೋಡ್ವೇಕಂತ ಅಶೆಯಿತ್ತು ಏನಗೆ....ಅದ
ನ್ನೊಂದು ನಡ್ವತೀರಾ ? (ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯೂ ಗಿರಿಯಪ್ಪನೂ ಒಬ್ಬರ
ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುವರು.)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಂಕಪ್ಪಾ ! ಈ ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಸಂಕಟಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ನಾನು.
ನೋಡು, ಈ ನನ್ನ, ನಿನ್ನ, ಜಗತ್ತಿನ ಸರ್ವರ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಕೊಡತಕ್ಕ
ಈ ಭೂಮಾತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿ ಹೇಳ್ತೇನೆ, ಇಂದಿನಿಂದ ಈ
ಗಂಗವ್ವನು ನಿನ್ನ ಮಗಳಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮಗಳು. ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಇದೇ
ಈ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ಚನ್ನ-ಗಂಗಿಯರ ಲಗ್ನಮಾಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ
ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡ್ತೇನೆ.

ಸಂಕಪ್ಪ—ಸಂತೋಷ ... ನಿ - ಲ - ರು....(ಸಾಯುವನು. ಎಲ್ಲರೂ ಶೋಕಿಸುವರು)

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಚನ್ನಪ್ಪಾ ! ನನ್ನ ಕೃತಕರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ನನ್ನಂತೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಧನಿಕರು, ಬಡ ರೈತರ ಕತ್ತನ್ನು ಹಿಸುಕಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವರೋ ! ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನೀ ಅಧಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾರೆ. ರೈತರೂ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಮಾನವರು, ಅವರಿಗೂ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಜೀವವಿದೆ, ಸುಖಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿದೆ, ಹೃದಯವಿದೆ, ಪ್ರೇಮವಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾರ್ಥಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಅವರ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಶಾಸ, ಅವರ ಒಡಲಾರಿ ಜನ್ಮಜನ್ಮಕ್ಕೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿಗ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲೇ ಕಳೆದು, ಅದರ ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಚನ್ನ—ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷ ಸಾಹುಕಾರೇ ....

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಚನ್ನಪ್ಪಾ ! ವಿನಾಹವೆಂಬುದೊಂದು ಮಂಗಲಕಾರ್ಯ. ನನ್ನಿಂದಾದ ಈ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯ ಕೊಲೆಯ ದುಃಖವು ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದಿಂದ ಅಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ನಾನೀ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಇಕ್ಕಲಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಳೆಗಾಲವಾದರೂ ಆಗಲೇ ಬರುವ ಚಿಷ್ಣೆಯು ತೋರುತ್ತಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲೇ ನಾನಿದನ್ನು ನನ್ನ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸರ್ವಮಂಗಳೇ—ಈ ನಡುವೆ ಆಗತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವೂ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ್ದಿದೆ. ಈ ಮಹಾಪುರುಷನ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ತಾವಿದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೊಂದು ಸುಂದರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಆ ಸಮಾಧಿಯ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಈ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯ ವಿಜಯಧ್ವಜವು ಹಾರಾಡುತ್ತಲಿರಬೇಕು. ಅದು ಎಂದೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಡರೈತರ ಸೇವೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಾರುತ್ತಲಿರುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಅದು ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸುಖಭೋಗದಲ್ಲಿ ರೈತರನ್ನು ಮರೆಯುವ,

ಶ್ರೀಮಂತರ, ಸಾಹುಕಾರರ, ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದು
ಹೃದಯವನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವ ಮಹಾಕಾಠ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು.

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷ. ನಾಳೆಯಿಂದಲೇ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವ.
ಈಗ ಮೊದಲು ಈ ವೃತ್ತಶರೀರದ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ.

[ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು]

ನೋಟ ೯

[ಊರಿನ ರಸ್ತೆ. ವಾಹ್ಯವು ಮೊಳಗುವುದು. ಮದುವೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ, ಲಿಂಗಪ್ಪ, ಸರ್ವಮಂಗಳಿಯರು ಹೊರಟಿರುವರು. ರಾಮಯ್ಯನೂ
ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.]

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಎನು ಗೌಡ್ರ ! ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು; ನೀವಿರಲಿಲ್ಲ.
ಆಮೇಲೆ ತನಗೆ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅನ್ನಬೇಡಿ, ನಾಳೆ
ಗೋಧೂಳಿ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗಂಗವ್ವ-ಚನ್ನಪ್ಪರ ಲಗ್ನ. ಬಂದು
ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷತೇ ಕಾಳು ಹಾಕಿ ಬಂದುಬಿಡಿ.

ರಾಮಯ್ಯ—ವ್ವಾ ! ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ, ಇದೊಳ್ಳೆಯ ಹಾಸ್ಯ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯ
ಮದುವೆಗೆ ನನಗೇ ಹೇಳತೀಯೇನೋ ?

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಹಾಂಗಲ್ಲಾ ಸಂಣ ಗೌಡ್ರಾ ! ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದುಕ್ಕೊಂದು
ಹೇಳಿದೆ ಅಷ್ಟೆ, ಇರಲಿ, ಮದುವೆ ಮಂಟಪಾ, ಚಪ್ಪರಾ ಎಲ್ಲಾ
ಸಿದ್ಧವಾಯ್ತೇನು ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ನಡೀತಾ
ಇದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಸಾವುಕಾರ್ಯ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತು ಕೆಲಸ
ಮಾಡ್ತಾಯಿದ್ವಾರೆ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ನಾನೊಂದು ವಿಶೇಷ ವರ್ತಮಾನ ಕೇಳಿದೆ, ನಿಜವೇನು ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಅದೇನನ್ನಾ ಅಂಥಾ ವಿಶೇಷ ?

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ನಾಳೇನೇ ಸಾವುಕಾರ್ಯ ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕ ರೈತರ ಸೇವಾಶ್ರಮದ ಶಂಖುಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡ್ತಾರಂತಲ್ಲಾ ?

ರಾಮಯ್ಯ—ಹೌದು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ ! ಸಾವುಕಾರ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ವಚನವಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಕೆಲಸ ಬೆಳಗೈ, ಲಗ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪ—ಆಗಲಿ, ಅಂತೂ ನಾಳೆ ಒಂದು ಶುಭದಿನ. ತಮ್ಮ ಕನಸಿನ ಆಶೆಯೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಈಡೇರತಾ ಇದ್ದಾವೆ. ಬರೇನೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ರಾಮಯ್ಯ—ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರೇಮ. (ಹೋಗುವನು)

ಲಿಂಗಪ್ಪ—ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ ! ಆಚೆ ಕೇರಿ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲೋ, ಇಲ್ಲೇ ಹಿಂದಿನ ಮನೆಯೂ ಒಂದು ಉಳಿತು, ಹೇಳಿ ಬಂದುಬಿಡು. (ಸಿದ್ಧಪ್ಪನು ತೆರೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬರುವನು; ದಿಬ್ಬಣ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವುದು.)

[ತೆರೆ ಏರುವುದು]

ನೋಟ ೧೦

[ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಂತಿರುವರು. ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಎಂಬ ಧ್ವಜವು ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವುದು.]

ಗಿರಿಯಪ್ಪ—ಸಮಾಧಿಸ್ಥ ಸಂಕಜ್ಜಾ ! ನಿನ್ನ ಮರಣೋತ್ಸಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಚನದಂತೆ, ನಿನ್ನೇ ಚನ್ನಪ್ಪ-ಗಂಗಿಯರ

ವಿನಾಹವನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿರುವೆನು ; ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯ
ರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸು.

[ಪಧಾನರರು ಸತ್ಕಾರಿಯ ಮುಂದೆ ತಲೆಬಾಗುವರು. ಎಲ್ಲರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು.]

ರಾಮಯ್ಯ—ಈ ಸಂತೋಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯ
ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಯಾದ ಭಾರತಮಾತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋಣ.

ಮಂಗಳಂ

ರಾಗ-ಲಲತ್-ತ್ರಿತಾಲ

ಶರಣು ಶರಣು ಮನು ಭಾರತೀ |
ಪರಮ ಕರುಣೆ ವರಧರ್ಮರೂಪಿಣಿ |
ಶೀಲ ಕ್ಷಮಾಗುಣ ಸತ್ಯರೂಪಿಣಿ || ಧೃ||
ಅತುಲಖ್ಯಾತೆ ಶುಭೆ ಸಂಪದೆ ಶಾಂತೆ |
ಕೀರ್ತಿಕಲಾನ್ವಿತೆ ಪೂಜಿತೆ ಮಾತೆ |
ನೀತಿ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮವ ನೆಲೆ ನಿಲಿಸಿ |
ಪಾಲಿಸು ಲೋಕವ ಜಯ ಜಗನ್ಮಾತೆ ||

ಭಾರತಮಾತೆಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ !

ಕನ್ನಡತಾಯಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ !!

ಆಶ್ರಮದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ

ದೇವರು ಯಾರು?!—ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಯಾರು? ಎಂಬೀ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ದಾರ್ಶನಿಕರ ದೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡ ರಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ—ಗ್ರಂಥವು ವಾಚನೀಯವೂ, ವಿಮರ್ಶನೀಯವೂ ಆಗಿದೆ.

— ಸುಬೋಧ, ಮಾರ್ಚಿ, 1950.

ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಬೆಲೆಮೆತ್ತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ದೇವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದುಂಟು. ದೇವರಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಇವೆರಡು ವಾದಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೂಡಿಸಿ ಬತ್ತಿರಕೆ ತರಲು ಶ್ರೀ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಈ ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

— ತಾಯಿನಾಡು, 22-4-1950.

ಶ್ರೀ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಈ ವಿವೃತ್ತಾರ್ಥವಾದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ವಿಚಾರಶೀಲರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಖಂಡಿತ. ಅಂತೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಹಿರಿಮೆಯ ಗ್ರಂಥ.

— ದೇಶಬಂಧು, 13-4-50.

ಅನುಭವಗಮ್ಯವಾದ ನವೀನತರದ ಇವರ ಬರಹದ ಮೆರೆಗು ಬೆರೆಗುಗಳಿಸುತ್ತದೆ.

— ಸುಖಾಶ್ರಯ ಪ್ರಬೋಧ, ವಿಕ್ರಮ ಸಂ. ಆಷಾಢ.

ಚೆಂಗೂಲಿ ಚೆಲುವ:—ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿಯವರು ಹುಟ್ಟು ಕತೆಗಾರರು. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಓದಿ ಮುಗಿಸುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಳಿವಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. “ಚೆಂಗೂಲಿ ಚೆಲುವ” ಒಮ್ಮೆ ಓದಿ, ಗ್ರಾನ್ಯುಫಾಷೆಯ ಸಾಂಪರ್ಕವನ್ನು ಮನದನೆಯ ಉಂಡು, ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನಕ್ಕುನಲಿಯಬೇಕಾದಂತಹ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕಾದಂಬರಿ.

— ಜನಪ್ರಗತಿ, 27-9-53.

ತಮ್ಮ ತಿಳಿಯಾದ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನಗುವನ್ನು ಕಲಿಸಿದ ಶ್ರೀ ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿಯವರು “ಚೆಂಗೂಲಿ ಚೆಲುವ” ನ ಆತ್ಮಕತೆಗೆ ಲಿಖಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿಯವರು ದಿನಗೂಲಿ ಚೆಲುವನ ಬಾಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

ಯಥಾವಶ್ಯಾಗಿ, ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಶ್ರೀ ನಾ. ಕಸರೂರಿ ಅವರೆಂದರೆ ಇನ್ನು ಅದರ ರಚನೆ, ಶೈಲಿ, ಛೋರಣೆ, ವಿಷಯನಿರೂಪಣೆ ನೈಖರಿ, ಕಥಾಸ್ವಾರಸ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

— ಸುಬೋಧ, ಏಪ್ರಿಲ್, 1953.

ಕರ್ಮಯೋಗಿ:—ಲೇಖಕರು, ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ರೈತನ ಜೀವ ಮಾನವು ಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಿ, ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿ, ಅಲಸಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ನಡೆದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವನ ಮನೆತನಕ್ಕೂ, ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ, ದೇಶಕ್ಕೂ ಎಂತದ ಮೇಲ್ವೈ ಉಂಟಾಗಬಹುದೆಂದು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಲು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

— ಸುಬೋಧ, ಏಪ್ರಿಲ್, 1948.

ಹಳ್ಳಿಯ ರೈತಜೀವನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

— ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ, 16-4-1948.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಗ್ರಾಮಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ನಾಟಕವು ಬೋಧಪ್ರದ ಸಾಗಿಯೂ, ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

— ಪ್ರಜಾಮತ, 30-5-48.

ಉದ್ಧಾರ:—ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಬಯಸಿ ಬರೆದ ನಾಟಕ.

— ತಾಯಿನಾಡು, 9-4-1949.

ಈ ನಾಟಕದಿಂದ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಕನ್ಯಾವಿಕ್ರಯ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನ್ಯಾಯ, ಅನರ್ಥಗಳು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ನಡೆ ಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

— ಪ್ರಜಾಮತ, 24-4-1949.

ವೃದ್ಧವಿನಾಹ, ವಿಧವೆಯರ ಒತ್ತಾಯದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಪ್ಪಾಚಾರಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬರೆದ ಹಳೇ ಮಾದರಿಯ ಸಂಗೀತನಾಟಕ.

— ಕರ್ಮವೀರ, 15-4-1949.

ಕಥೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪಾತ್ರರಚನೆ ಜೀವಂತವಿದೆ. ಜಾಡುಗಳು ಲಲಿತವಾಗಿ ಮನೋಹರವಿರುತ್ತದೆ. ನಾಟಕವು ಓದುವುದಕ್ಕೂ, ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನುವುದಕ್ಕೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

— ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ, 22-4-49.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನರಳಿ ಬಾರಿಗೆಡುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ಅವರ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ನವತರುಣರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಕೃತಿ ಈ ನಾಟಕ. ಸಮಾಜದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿಸುವ ಇಂಥಾ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರ ಬೆಂಬಲವಿದೆ.

— ಕತೆಗಾರ, ಜೂನ್, 1949.

ರಣಚಿಂಡಿ :—ಕಥೆಯ ಸವಿಗಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಬರೆದದ ಸವಿಗಟ್ಟು ಬೆರಗನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

— ಸುಖಾಶ್ರಯ ಪ್ರಬೋಧ.

ಅವರ ಸರಳ ಶೈಲಿ, ತಿಳಿವಾಸ್ತವ, ಪಾತ್ರರಚನಾ ಕೌಶಲ ಇವೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಬರೆಹಗಳಿಗೆ ಮೆರಗು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

— ಕತೆಗಾರ, ಆಗಸ್ಟ್, 1950.

ಲೇಖಕರು ನಾಟಕವನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕಳೆಯದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

— ತಾಯಿನಾಡು.

ಉಷಾ ಸ್ವಯಂವರ :—ಈ ನಾಟಕವು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅನುವಾಗಿ ಜನ ರಂಜನೆಗೆ ಒಗ್ಗುವಂತೆ ಹಾಡುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

— ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ, 17-4-50.

ಇದು ಹಳೇ ಪಾರಾಣೋಕ್ತ ತಂಗಳ ಕತೆಯಾದರೂ ಶ್ರೀ ತಿರುಕರ ಅಕ್ಕರದ ಲೆಖ್ವಣಿಕೆಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ತಿಂಗಳಬೆಳಕನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

— ಸುಖಾಶ್ರಯ ಪ್ರಬೋಧ, ವಿಕೃತಿ ಸಂ. ಜ್ಯೇಷ್ಠ.

ಪಾರಾಣಿಕ ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೆರುಗನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ದರ್ಜೆಯ ಪಾಠಕರೂ ಓದುವಂತಹ ಅಕರ್ಷಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

— ತಾಯಿನಾಡು, 13-5-50.

ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ :—ಲೇಖಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡ-ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ “ ಕನ್ನಡಿಗರೊಡನೆ ಬಾಂಧವ್ಯ ಉಳಿಸಿದುದಕ್ಕೆ....” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕವನಸಂಗ್ರಹ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸರಳರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಹನ ತತ್ವಗಳನ್ನಡಗಿಸಿ ಬರೆದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಭಾವಗೀತೆ, ಪದ್ಯ, ಲಾವಣಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಸಮರಸ ಬೆರಕೆಯನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಸುವಸ ಕವನಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅದರರಿಂದ ಸ್ನಾಹಿತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

— ತಾಯಿನಾಡು, 9-1-50.

ಈ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ “ ತಿರುಕ ” ರು ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದಲಕಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರಾನ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿಯೂ ಇವೆ.

— ಸುಬೋಧ, ಜನವರಿ, 1950.

ಈ ಕವಿತಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕವನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಕ್ರೀಡಾರಂಗದ ಹಾಡು, ಮೇಳ, ದೇವರನಾಮ ಮತ್ತು ಭಾವಗೀತೆಗಳು ಎಂಬ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಕಾಲ್ಪನಿಕಗೀತಾ, ಲೇಜಿಂ, ಡಂಬಿಲ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ತಾಳಬದ್ಧ ಸಾಂಘಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ಕವಿತೆ ಇವೆ.

— ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ, ಜನವರಿ, 1950.

ಪೂಜೆ :—ಎಲ್ಲ ಕವನಗಳ ಹಿಂವೆಯೂ ಉನ್ನತ ಮನೋರಮ ನೀತಿ ಇದೆ. ಉನ್ನತ ಭಾವನೆಗಳಿಲ್ಲವೆ. ನಾಡ ಜನತೆಯ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಅರಳಿದ ಹೃದಯಪುಷ್ಪದ ಮಾಲೆಯನ್ನೇ ಈ “ ತಿರುಕ ” ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ ! ಬಾಳ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣ ಇದು.

— ತಾಯಿನಾಡು, 17-11-51.

ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸವೇ ಇಲ್ಲಿನ ಕವಿತೆಯ ಗುಣ. ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಪಕ್ವತೆಯನ್ನು ಸಾರಿಹೇಳುವುದು. ಲೇಖಕರು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ಹೇಗೆ ಜನಪ್ರಿಯವೆನ್ನಿಸಿದೆಯೋ ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯೂ ಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಲೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

— ಕಥಾವಳಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್, 1951.

ಪೂಜೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಅರಳಿದ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಓದುಗರು “ ಪೂಜೆ ” ಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

— ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ, 13-1-52.

ಕೊನೆಯ ಗುಟ್ಟು :—“ ಕೊನೆಯ ಗುಟ್ಟು ” ಕಾದಂಬರಿಯ, ಕಥಾ ನಾಯಕಿ ಶಾಂತೆಯು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಸುಶೀಲ ತರುಣಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಜೀವಿತದ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದೊದಗಿದ ದುರದೃಷ್ಟಕರ ತೊನ್ನರೋಗದ ನಿಮಿತ್ತ ನಿಷ್ಕರುಣೆ ಸಮಾಜದ ಮೂದಲಿಕೆಗಳ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆ-ನಿರಾಶೆಗಳಿಂದ ನೊಂದು ಕೊನೆಗೆ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ದಾರಂತ ಕತೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಮಾರ್ಚ್ 25, 1951.

ಮೂಲೆಯ ಹಂದರ :—ಇದು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯಲ್ಲ. “ ತಿರುಕ ” ಎಂಬ ಸಾಮಾಂತಿಕದಿಂದ ಸಾಧು ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಕಥೆಯನ್ನೇ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಂಥವು ಲೇಖಕರ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ. ಶೈಲಿಯು ಸರಳ ಮತ್ತು ಭಾವಪೂರ್ಣ.

— ಸೇನಾಸದನ, 16-3-54.

“ ತಿರುಕ ”ರು ಇದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕಥಾನಾಯಕ ಗುರು ಚರಣನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಆದರ್ಶವನ್ನು ತುಂಬಿ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

— ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ, 16 ನವೆಂಬರ್, 1952.

ಅಂದು ಬಾಪೂಜಿ ಶ್ರೀ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಂಡಂತೆ ಇಂದು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಿರುಕರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಈ “ ಮೂಲೆಯ ಹಂದರ ” ವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಶ್ರಮದ ಪರವಾಗಿ ಹೊಸ ಗೆಡಹಿದುದು ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧೀಜೀಯ ಸತ್ಯಸಂದೇಶವನ್ನೆತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಓದುಗರು ಅನಾಥಸೇವಾಶ್ರಮದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

— ಸುಖಾಶ್ರಯ ಪ್ರಬೋಧ, 1874ನೇ ನಂದನ ಸಂ. ಮಾಘ.

ಚಿತ್ರೆಯೋ ಸಮಾಧಿಯೋ :—ಲೋಕಸೇವೆಗೆಂದು ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿ ಇಟ್ಟು, ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಲೋಕಸೇವೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರ ಸ್ನಾನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಇದು.

— ಜನಪ್ರಗತಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4, 1953.

ಇದು ಸಾಧಕಕೊಬ್ಬನ ಜೀವನಸ್ಮೃತವೂ ಹೌದು; ರಮ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಹೌದು. ಕಟ್ಟುಕತೆಯನ್ನು ಮೀರಿಸುವಷ್ಟು ಅದ್ಭುತವಾದ ವಾಸ್ತವಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ. “ತಿರುಕ”ರೊಂದು ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಓದುಗರು ಮೂಕರಾಗುವ ಹಾಗೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವರು ಯಾರು ? .... ಯಾರು ?

— ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ, 10 ಮೇ, 1953.

ಉದಯಾಸ್ತ :—ಲೇಖಕರು ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ, ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಸಮಾಜವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಸುಷ್ಕವ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಓದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಚಂಪೆಯ “ಉದಯಾಸ್ತ” ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಇದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿ ಆದರ್ಶಜೀವಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

— ಕತೆಗಾರ, 1954.

ಕತೆಯ ವಾತಾವರಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ತಿರುಕೆಗೆ ಬಿದ್ದ ತಂದೆಮಗಳು ಅಭಿಮಾನದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಮಾನವ ಎಂಥ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರಲಿ, ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೀಚರೂ ಸದ್ಭ್ರಾತೃರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಮಾನವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಎಮ್ಮೆ ಧೃತಿ ಬಂದು, ನಡತೆ ಬಂದು, ಮನಸ್ಸು ಬಂದು ಎಂದು ನಡೆದರೆ ತನಗೆ ಕಷ್ಟ ಒದಗಿದರೂ ಆತ್ಮಾನಂದ ಉಂಟು. ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಯುಂಟು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಕಾದಂಬರಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

— ಕನ್ನಡನುಡಿ, ಮೇ, 1954.

ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ “ತಿರುಕ” “ಉದಯಾಸ್ತ” ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ತಿರುಕರು ಭಿಕ್ಷುಕಹರ್ಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷುವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಿಕ್ಷುಭಾಷೆ ವನ್ಯಾಯ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

— ಜನವಾರಿ, 24-4-54.

In this, his fourth novel, the author has admirably portrayed the life of a begger girl, Champa. When he

took up this work, the author admits, he had no definite plans, but, as he began to wield his pen, he asserts to have been inspired into creating a number of ideal characters most of whom move about in an atmosphere of love and affection. Passion, which is made to appear indispensable in most of the present-day novels, has fortunately no place in this book. 'Tiruka' has remarkably succeeded in evoking the true sympathy of the reader for the helpless.

— DECCAN HERALD.

ದೇವರ ಉಪನಾಸ:—ಹತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಥಾವಸ್ತು, ಕಥಾ ಧೈಯಗಳೆರಡೂ ಬಹಳ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಉದಾತ್ತ ನೀತಿ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

— ಕಥಾವಳಿ, ಏಪ್ರಿಲ್, 51.

ಇವು ಸರಸ ಸಂಕಥನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಥನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಾದದ ಮಟ್ಟಿದ್ದು. ಬೇಸರವಾಗದು ಓದುವುದಕ್ಕೆ.

— ಕರ್ಮವೀರ, 12-350.

ಮಹಾಕವಿ ಭಾರವಿ:— ..... ಅಪಾರವಾದ ಪದಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಹೊರವಿದ್ದ ಚತುರ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಹಿತಮಿತವಾದ ಹಾಸ್ಯ, ಇಂಪಾದ ಹಾಡುಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ನಾಟಕ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಸೇರಲು ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ..... ಎಲ್ಲಾ ಬೇಸರವಿಲ್ಲದೆ ನೋಟ ಕರ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಈ ಕೃತಿಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರದ ರಸ ಪೋಷಣೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪಾತ್ರಪೋಷಣೆಯನ್ನು ನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ವ್ಯಷ್ಟಿ ಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಹು ಜಾಗರೂಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ..... ಮನೋರಂಜನೆಯೊಡನೆ ವಿಚಾರ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇಂಥಾ ನಾಟಕಗಳು ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ಬೇಕು. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಈ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಲಿ; ಜನ ನೋಡಿ, ನಲಿದು, ಅರಿಯಲಿ.

— ಕತೆಗಾರ, 1-6-55.

..... ಭಾರವಿಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕವನ್ನು ಸಾರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜನಜೀವನದ ಸಾಫಲ್ಯದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ..... ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತು

ಗಳೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸತ್ಪದಿಂದಲೂ, ನೀತಿಬೋಧೆಯಿಂದಲೂ, ಸಮಾಜದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಕುತ್ತವೆ. 'ಮಹಾಕವಿ ಭಾರವಿ' ಉತ್ತಮ ನಾಟಕ.

ರಾಯಭಾರಿ, 13-4-55.

..... ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಭಾರವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕಪ್ಪು ಆಧಾರಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೆರುಗನ್ನಿತ್ತು 'ಭಾರವಿ' ನಾಟಕ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ನಾಟಕದ ಕಥಾವಸ್ತು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಭಾರವಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ವೇಗಚಿತ್ರಣವು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ.

— ಕರ್ಮವೀರ, ಏಪ್ರಿಲ್ 25, 1955.

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಮೀಷನರ್‌ರವರ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ನಂ. E. 7 C. 1753|52-53—13-4-53; R. D. R. 7-1507|52-53—13-12-52 ಮತ್ತು R. D. R. 7-776|50-51—3-8-50 ಗಳ ಮೇರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್‌ರವರ T. B. C. 9|49-50—8-8-50 ಮತ್ತು D. 67|51-52—9-2-52 ಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಟೈಬ್ರರಿಗಳಿಗೂ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬರುವ ಹಣವು ಜನಸೇವೆಯ ಈ ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಲಾಗಿದೆ.

— ಪ್ರಕಾಶಕರು.

ಅನಾಥ ಸೇವಾಶ್ರಮ

(ಸ್ಥಾಪನೆ: ೧೯೪೩)

ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಪೋಸ್ಟ್. (ಹೊಳಚ್ಚೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು)

: H : H :

ಪ್ರಿಯ ಬಂಧುಗಳೇ,

ಇದೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ. ಜಾತಿ-ಕುಲಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದುಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಇದರ ಸರಗಲೆರಡರ ಗುರಿಯನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಸಾಫಲ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಸಮರ್ಥನಾದಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವೆತ್ತಿದೆ.

ವಿವಿಧ ರೋಗದಿಂದ ನರಳುವ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ರೋಗಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮಗ್ಗಾಲಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ನೂರಾರು ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಾಲನೆ ಪೋಷಣೆಯು ಆಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ನಡೆದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಹೈನಿಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣವು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಆಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯು ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿವಿಧ ಅಂಗಸಾಧನೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೇ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭವ್ಯವಾದೊಂದು ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆಯು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ.

ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣಾಂಗವೂ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ; ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ತಪೋವನ, ಸಾಧನಮಂಟಪ, ಯೋಗಮಂಟಪಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿವೆ.

ಆಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹದಿನಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರಬಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕಿದೆ.

ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕಗಳ ಸೇವೆಯೂ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ಒದಗಿದಾಗ ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕಿದೆ.

ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ಮತ್ತು ವಾಚನಾಲಯದ ಉಚಿತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಮವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಅಂಚೆ ಮನೆಗಳ ಅನುಕೂಲ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ರಮವು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಗೋಶಾಲೆಯು ಆಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು ರೋಗಿಗಳಿಗೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ವೃತ್ತಿಶಿಕ್ಷಣಶಾಲೆಯೂ ಆಶ್ರಮದ ಸೇವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮುದ್ರಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು ಇದರ ಬೃಹದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ.

ಆಯುರ್ವೇದ ಶಿಕ್ಷಣಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕಿದೆ.

ಅನಾಥ ಶಿಶು ಪೋಷಣಾಲಯ, ಅನಾಥ ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾಶ್ರಮಗಳೂ ಆಶ್ರಮದ ಹಿರಿಯಾಸೆಗಳು. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಮಯ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಆಶ್ರಮವು ದುಡಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರಮದಾನ ಯಜ್ಞದ ಫಲವಾಗಿ ಒಂದು ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಗೋಶಾಲೆಯು ಕಟ್ಟಡ, ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಡವುಳ್ಳ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಭಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪದಿಂದಮೊಡಗೂಡಿದ 'ವ್ಯಾಸನೀಲ' ವೆಂಬ ಭವ್ಯ ಸಭಾಭವನ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನರ್ಥಕವಾದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಯು ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಮಹಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಅಂದಾಜನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಈ ಎರಡರ ಗುರಿಯನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಧನ ಧಾನ್ಯ ರೂಪವಾದ ಉದಾರ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಜನತೆಯು ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರಿದೆ.

**ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ,
ಅನಾಥ ಸೇವಾಶ್ರಮ.**

ವಿ. ಸೂ.—ಸಹಾಯನಾಡಲು ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಮಹನೀಯರು ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಳಾಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಉದಾರವಾದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರಿದೆ.

ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ !

ಸೇವಾಮನೋಭಾವವುಳ್ಳ ಉತ್ಸಾಹೀ ವಿದ್ಯಾವಂತ
ತರುಣ-ತರುಣಿಯರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ.

ಭವ್ಯಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯದ ಸೇವೆಯ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ
ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಶ್ರಮದ ಹಲವು
ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಉಚಿತ ಸೇವೆಯನ್ನು
ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು, ಚಿತ್ರಗಾರರು, ಸಂಗೀತ
ನಾಟ್ಯ ಕಲಾವಿದರು, ವೃತ್ತಶಿಕ್ಷಕರೂ, ಕೆಲಸಗಾರರು
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳ ಆರೋಗ್ಯದೃಢಕಾಯರಾದ
ವಿದ್ಯಾವಂತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ
ಸೇವಾಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಲಿಚ್ಛಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳು ತಮ್ಮ
ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯೆ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಸೇವಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ
ಅನುಭವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿವರವಾದ ನಿವೇದನಾಪತ್ರ
ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರಿದೆ. ಸೇರುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ
ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಊಟ-ವಸತಿಯ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು
ಮಾತ್ರ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಡಲಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿ
ಫಲವನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರದ ಪೋಷಣೆಯ
ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರುವ ಸೇವಾಕರ್ತರಿಗಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ
ಕ್ಯಾಗಿ ಅರ್ಜಿಗಳೊಡನೆ ಅಂಚೆಚೀಟಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ
ಕೋರಿದೆ.

ಸಂಚಾಲಕ,
ಅನಾಥಸೇವಾಶ್ರಮ,
ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಪೋಸ್ಟ್,
ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು.

ನೀವು ತರಿಸಿ ಓದಲೇಬೇಕಾದ ಎರಡು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳು !

ಕ ತೆ ಗಾ ರ

ಏಕೈಕ ಜನಪ್ರಿಯ ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ರೂ. 3-4-0.

*

*

*

ಬಾ ಲ ಬಂ ಧು

ಶಿಶುಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ರೂ. 1-8-0.

ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಚಂದಾದಾರರಾಗುವವರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ

ರೂ. 4-4-0 ಮಾತ್ರ.

ಆರ್. ಎನ್. ನ್ಯೂಸ್ ಏಜನ್ಸಿ,

655, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2.

ಸರ್ವೋದಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯ,

ಅನಾಥ ಸೇವಾಶ್ರಮ, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ.

(ಹೊಳಪ್ಪೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.)

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ

ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಣ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ,

ಉತ್ತಮ ತರಹೆಯ ಬೈಂಡಿಂಗ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ

ಸುಲಭದರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ.

— ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ.

